

II

(Ne teisėkūros procedūra priimami aktai)

REGLAMENTAI

KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO REGLAMENTAS (ES) 2017/373

2017 m. kovo 1 d.

kuriuo nustatomi oro eismo valdymo ir oro navigacijos paslaugų teikėjų, kitų oro eismo valdymo tinklo funkcijų vykdytojų ir tų subjektų priežiūros bendrieji reikalavimai, panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 482/2008, įgyvendinimo reglamentai (ES) Nr. 1034/2011, (ES) Nr. 1035/2011 ir (ES) 2016/1377 ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 677/2011

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2008 m. vasario 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 216/2008 dėl bendrųjų taisyklių civilinės aviacijos srityje ir įsteigiantį Europos aviacijos saugos agentūrą, panaikinantį Tarybos direktyvą 91/670/EEB, Reglamentą (EB) Nr. 1592/2002 ir Direktyvą 2004/36/EB ⁽¹⁾, ypač į jo 8b straipsnio 6 dalį,

atsižvelgdama į 2004 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 550/2004 dėl oro navigacijos paslaugų teikimo bendrame Europos danguje (paslaugų teikimo reglamentą) ⁽²⁾, ypač į jo 4 ir 6 straipsnius,

atsižvelgdama į 2004 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 551/2004 dėl bendro Europos dangaus oro erdvės organizavimo ir naudojimo (oro erdvės reglamentą) ⁽³⁾, ypač į jo 6 straipsnio 7 dalį,

kadangi:

- (1) oro eismo valdymo ir oro navigacijos paslaugų saugos priežiūros reikalavimai ir bendrieji oro navigacijos paslaugų teikimo reikalavimai nustatyti atitinkamai Komisijos įgyvendinimo reglamentais (ES) Nr. 1034/2011 ⁽⁴⁾ ir (ES) Nr. 1035/2011 ⁽⁵⁾. Susiję paslaugų teikėjai turi laikytis bendrųjų oro navigacijos paslaugų teikimo reikalavimų, kad gautų Reglamento (EB) Nr. 550/2004 7 straipsnio 1 dalyje ir Reglamento (EB) Nr. 216/2008 8b straipsnio 2 dalyje nurodytus sertifikatus (pažymėjimus). Tais pačiais reglamentais nustatyti reikalavimai kompetentingoms institucijoms, kurios pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 549/2004 ⁽⁶⁾ 4 straipsnį, Reglamento (EB) Nr. 550/2004 2 straipsnį ir 7 straipsnio 7 dalį ir Reglamento (EB) Nr. 216/2008 10 ir 22a straipsnius yra atsakingos už tų pažymėjimų išdavimą ir priežiūros bei reikalavimų vykdymo užtikrinimo užduočių vykdymą;
- (2) įgyvendinimo reglamentuose (ES) Nr. 1034/2011 ir (ES) Nr. 1035/2011 nustatyti reikalavimai yra reikalingi visu pirma tam, kad pradiniam etape būtų įgyvendinti esminiai reikalavimai, susiję su Reglamente (EB) Nr. 216/2008

⁽¹⁾ OL L 79, 2008 3 19, p. 1.

⁽²⁾ OL L 96, 2004 3 31, p. 10.

⁽³⁾ OL L 96, 2004 3 31, p. 20.

⁽⁴⁾ 2011 m. spalio 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 1034/2011 dėl oro eismo valdymo ir oro navigacijos paslaugų saugos priežiūros, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 691/2010 (OL L 271, 2011 10 18, p. 15).

⁽⁵⁾ 2011 m. spalio 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 1035/2011, kuriuo nustatomi bendrieji oro navigacijos paslaugų teikimo reikalavimai ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 482/2008 ir (ES) Nr. 691/2010 (OL L 271, 2011 10 18, p. 23).

⁽⁶⁾ 2004 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 549/2004, nustatantis bendro Europos dangaus sukūrimo pagrindą (OL L 96, 2004 3 31, p. 1).

nustatytų oro eismo valdymo ir oro navigacijos paslaugų teikimu, ypač tam, kad būtų užtikrintas Reglamento (EB) Nr. 216/2008 8b ir 22a straipsnių ir jo Vb priedo reikalavimų laikymasis, ir būtų sudarytos sąlygos pradėti standartizacijos patikrinimus pagal Reglamento (EB) Nr. 216/2008 24 straipsnį;

- (3) atsižvelgiant į technikos pažangą, įgyvendinimo reglamentuose (ES) Nr. 1034/2011 ir (ES) Nr. 1035/2011 nustatyti minėti reikalavimai turėtų būti papildyti ir atnaujinti. Turėtų būti išaiškinta ir tai, kad paslaugų teikėjai turi atitikti minėtus reikalavimus ir Reglamento (EB) Nr. 216/2008 8b straipsnio 1 dalyje nurodytus esminius reikalavimus ir vėliau tų reikalavimų laikytis, kad pagal šį reglamentą galėtų gauti ir turėti pažymėjimą arba teikti deklaraciją. Be to, turėtų būti užtikrintas tų reikalavimų ir reikalavimų, nustatytų Komisijos reglamentuose (ES) Nr. 965/2012 ⁽¹⁾, (ES) Nr. 1178/2011 ⁽²⁾, (ES) Nr. 139/2014 ⁽³⁾ ir (ES) 2015/340 ⁽⁴⁾, nuoseklumas ir pradėtas taikyti visuotinis sisteminis požiūris, kuriam būtinas logiškas ir technologijų atžvilgiu nuoseklus įvairių veiklos sričių traktavimas. Todėl įgyvendinimo reglamentuose (ES) Nr. 1034/2011 ir (ES) Nr. 1035/2011 nustatyti reikalavimai dabar turėtų būti nustatyti viename teisės akte, o įgyvendinimo reglamentai (ES) Nr. 1034/2011 ir (ES) Nr. 1035/2011 turėtų būti panaikinti;
- (4) bendrosios pažymėjimų išdavimo paslaugų teikėjams ir paslaugų teikėjų priežiūros taisyklės būtinos tam, kad valstybės narės labiau pasitikėtų viena kitos sistemomis. Dėl šios priežasties ir siekiant užtikrinti aukščiausio lygio saugą ir saugumą, turėtų būti nustatyti vienodesni paslaugų teikimo ir jų priežiūros reikalavimai. Taikant tokius reikalavimus turėtų būti užtikrinamas saugus, ypač kokybiškas paslaugų teikimas oro navigacijos ir abipusio pažymėjimų pripažinimo visoje Sąjungoje tikslais, o dėl to didėtų judėjimo laisvė ir minėtos paslaugos taptų prieinamesnės;
- (5) kad būtų laikomasi suderintų pažymėjimų išdavimo ir priežiūros principų, sistemų, naudojamų sudedamųjų dalių ir duomenų saugumui užtikrinti įgyvendintinos priemonės turėtų būti suderintos visose valstybėse narėse, funkcinuose oro erdvės blokuose ir tinkle, sudarytame iš paslaugų teikėjų, tinklo valdytojo, aerodromų ir asmenų, suteikiančių skrydžiams vykdyti būtiną infrastruktūrą, siūlomų paslaugų, funkcijų ir gaminių;
- (6) valdant saugą užtikrinamas saugos rizikos ir saugumo spragų, turinčių įtakos saugai, atpažinimas, įvertinimas ir sumažinimas iki minimumo. Todėl būtina toliau plėtoti reikalavimus, susijusius su tuo, kaip pažymėjimą turinti organizacija vertina funkcinės sistemos pakeitimų saugą. Tie reikalavimai turėtų būti tikslinami, atsižvelgiant į pakeitimų valdymo reikalavimų įtraukimą į bendrąją civilinės aviacijos saugos reguliavimo sistemą, taip pat į suinteresuotųjų šalių ir kompetentingų institucijų patirtį saugos priežiūros srityje;
- (7) nustatyti, kad saugos kultūra yra paslaugų teikėjų valdymo sistemų aspektas, dera taip, kad būtų skatinamas geresnis tų sistemų supratimas ir tobulinimas ir pripažįstama tolesnio valdymo sistemų stiprinimo būtinybė, ypač integruojant patikimą pranešimų apie įvykius teikimą;
- (8) atsižvelgiant į Reglamento (EB) Nr. 550/2004 7 straipsnio 2 dalyje nustatytą kriterijų ir Reglamento (EB) Nr. 216/2008 22a straipsnyje nustatytas Europos aviacijos saugos agentūros (toliau – agentūra) užduotis, tačiau be įtakos Reglamento (EB) Nr. 550/2004 2 straipsnio reikalavimams, turėtų būti nurodyta, kurios institucijos yra atsakingos už užduotis, susijusias su pažymėjimų išdavimu paslaugų teikėjams, kuriems taikomas šis reglamentas, tokių teikėjų priežiūra ir užtikrinimu, kad jie vykdytų nustatytus reikalavimus. Atsižvelgiant į teikiamų paslaugų pobūdį ir mastą, agentūra turėtų būti kompetentinga institucija, priskirta duomenų paslaugų teikėjams ir tinklo valdytojui. Kad būtų pasiekti Reglamento (EB) Nr. 216/2008 tikslai, ypač jo 2 straipsnio 2 dalies d punkte nustatytas tikslas ir Reglamento (EB) Nr. 549/2004 1 straipsnio 3 dalyje nustatytas tikslas, taip pat reikia

⁽¹⁾ 2012 m. spalio 5 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 965/2012, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 216/2008 nustatomi su orlaivių naudojimu skrydžiams susiję techniniai reikalavimai ir administracinės procedūros (OL L 296, 2012 10 25, p. 1).

⁽²⁾ 2011 m. lapkričio 3 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1178/2011, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 216/2008 nustatomi su civilinės aviacijos orlaivių įgula susiję techniniai reikalavimai ir administracinės procedūros (OL L 311, 2011 11 25, p. 1).

⁽³⁾ 2014 m. vasario 12 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 139/2014, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 216/2008 nustatomi su aerodromais susiję reikalavimai ir administracinės procedūros (OL L 44, 2014 2 14, p. 1).

⁽⁴⁾ 2015 m. vasario 20 d. Komisijos reglamentas (ES) 2015/340, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 216/2008 nustatomi su skrydžių vadovų licencijomis ir pažymėjimais susiję techniniai reikalavimai ir administracinės procedūros, iš dalies keičiamas Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 923/2012 ir panaikinamas Komisijos reglamentas (ES) Nr. 805/2011 (OL L 63, 2015 3 6, p. 1).

kompetentingoms institucijoms taikomus reikalavimus priderinti prie Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (ICAO) saugos valdymo koncepcijų plėtotės (ypač institucijų valdymo sistemos diegimo) ir valstybinių saugos programų įgyvendinimo ir institucijų bendradarbiavimo užtikrinimo pažangos;

- (9) turėtų būti išaiškinta, kad kompetentingų institucijų, pagal šį reglamentą vykdančių joms pavestas pažymėjimų išdavimo, priežiūros ir reikalavimų vykdymo užtikrinimo užduotis, nepriklausomumas nuo paslaugų teikėjų turėtų būti užtikrintas tas kompetentingas institucijas nuo tų paslaugų teikėjų tinkamai atskyrus bent funkciniam lygmenyje ir kad turėtų būti vengiama galimo interesų konflikto. Taip siekiama garantuoti tų institucijų objektyvumą bei nešališkumą ir užtikrinti, kad pagal šį reglamentą paskirtas užduotis jos vykdytų ypač kokybiškai;
- (10) agentūra turėtų sukurti duomenų bazę, kurioje būtų saugoma aktuali informacija apie kompetentingas institucijas, kad būtų lengviau atlikti tų institucijų standartizacijos patikrinimus ir su jomis derinti klausimus, taip pat, kad Komisijai būtų lengviau vykdyti savo užduotis;
- (11) siekiant užtikrinti, kad šiame reglamente paslaugų teikėjams nustatytų reikalavimų būtų laikomasi visada ir kad kompetentingos institucijos galėtų veiksmingai atlikti pagal šį reglamentą joms paskirtas užduotis, toms institucijoms pagal Reglamento (EB) Nr. 549/2004 4 straipsnio 3 ir 4 dalis turėtų būti suteikti tam tikri konkretūs tyrimo įgaliojimai ir suteikta galimybė atlikti Reglamento (EB) Nr. 550/2004 2 straipsnio 2 dalyje ir Reglamento (EB) Nr. 216/2008 10 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytus patikrinimus ir apžiūras. Dera išaiškinti, kad tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi pagal galiojančiuose nacionaliniuose teisės aktuose nustatytas taisyklės ir tinkamai atsižvelgiant į konkrečius elementus, kuriais užtikrinama teisinga visų teisių ir konkrečiu atveju svarbių interesų pusiausvyra;
- (12) oro eismo saugos elektronikos specialistai, kuriuos samdo paslaugų teikėjas arba tinklo valdytojas, turėtų būti mokomi ir jų gebėjimai vertinami pagal suderintą sistemą. Paslaugų teikėjas arba tinklo valdytojas turėtų taip pat užtikrinti, kad pasamdytų organizacijų darbuotojai būtų deramos kvalifikacijos. Todėl į šį reglamentą turėtų būti įrašytos išsamios tokių darbuotojų mokymo ir gebėjimų vertinimo nuostatos;
- (13) siekiant Sąjungoje užtikrinti aukšto lygio civilinės aviacijos saugą, šiame reglamente nustatytos priemonės turėtų atitikti naujausius aviacijos saugos laimėjimus, įskaitant geriausią patirtį ir mokslo bei technikos pažangą meteorologijos paslaugų srityje. Todėl šis reglamentas turėtų būti grindžiamas taikomais ICAO standartais ir rekomenduojama praktika, konkrečiai – 1944 m. gruodžio 7 d. Čikagoje pasirašytos Tarptautinės civilinės aviacijos konvencijos (Čikagos konvencijos) 3 priedu „Meteorologijos paslaugos tarptautinei oro navigacijai“, ir parengtas remiantis Sąjungoje ir pasaulyje įgyta meteorologijos paslaugų teikimo patirtimi, užtikrinant, kad priemonės būtų proporcingos meteorologijos paslaugų teikėjo dydžiui, tipui ir struktūros sudėtingumui;
- (14) duomenų paslaugų teikėjams taikomi pažymėjimų išdavimo ir priežiūros bendrieji reikalavimai turėtų būti nustatyti siekiant užtikrinti, kad orlaiviuose naudojamų oro navigacijos duomenų teikėjai duomenis apdorotų taip, kad duomenys atitiktų galutinių oro erdvės naudotojų reikalavimus, o jais naudojantis būtų galima saugiai vykdyti nustatytų charakteristikų navigacijos skrydžius;
- (15) aviacijos pramonei ir valstybių narių kompetentingoms institucijoms turėtų būti palikta pakankamai laiko prisitaikyti prie naujos šiuo reglamentu nustatytos reguliavimo sistemos ir pakeisti iki šio reglamento taikymo dienos išduotus pažymėjimus;
- (16) tačiau, siekiant užtikrinti derėjimą su Reglamentu (ES) Nr. 965/2012, atitinkamos šio reglamento nuostatos duomenų paslaugų teikėjams turėtų būti pradėtos taikyti anksčiau. Be to, tiems paslaugų teikėjams turėtų būti leidžiama savanoriškai teikti atitinkamų pažymėjimų prašymus ir gauti pažymėjimus iš karto nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos, kad jie kaip subjektai, kuriems netaikomas įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 1035/2011, tačiau kuriems yra įprasta agentūros savanoriškų pripažinimo raštų išdavimo praktika, galėtų pasinaudoti ankstyvu šio reglamento taikymu tiems paslaugų teikėjams ir abipusiu tų pažymėjimų pripažinimu. Šį reglamentą pradėjus anksti taikyti duomenų paslaugų teikėjams, tų teikėjų paslaugas užsisakantys orlaivių naudotojai būtų atleisti nuo jų priežiūros pareigų, jei toks teikėjas turėtų oro navigacijos duomenų bazių pažymėjimus. Jei toks paslaugų teikėjas pasinaudotų ta galimybe, jis privalėtų šio reglamento reikalavimų laikytis

tam, kad gautų pažymėjimą, ir vėliau jų laikytis. Atsižvelgiant į šią duomenų paslaugų teikėjams suteikiamą galimybę, atitinkamos šio reglamento nuostatos, susijusios su tiems paslaugų teikėjams priskirta kompetentinga institucija – šiuo atveju tik agentūra, – taip pat turėtų būti taikomos nuo šio reglamento įsigaliojimo datos;

- (17) Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 923/2012 ⁽¹⁾ nuostatos turėtų būti papildytos į jas įtraukiant oro eismo paslaugų teikimo aspektus, kad paslaugų teikimas derėtų su piloto bei oro eismo tarnybų darbuotojų veiksmais ir šiuo reglamentu nustatytais reikalavimais;
- (18) paslaugų teikėjo pasiūlytų pakeitimų priimtinumas saugos atžvilgiu turėtų būti vertinamas pagal rizikos, kuri kiltų padarius pakeitimą funkcinėje sistemoje, analizę, diferencijuojant pagal objektyvius kiekybinius ar kokybinius vertinimo kriterijus arba pagal tų kriterijų derinį – konkreti analizės tvarka turi būti nustatyta vietos lygmeniu;
- (19) dėl nuoseklumo ir paprastesnio taikymo motyvų Komisijos reglamento (EB) Nr. 482/2008 ⁽²⁾ nuostatos turėtų būti įtrauktos į šį reglamentą, o Komisijos reglamentas (EB) Nr. 482/2008 turėtų būti panaikintas;
- (20) kad visiems paslaugų teikėjams būtų taikomi suderinti principai, Komisijos reglamento (ES) Nr. 677/2011 ⁽³⁾ 12 ir 21 straipsnių ir jo VI priedo reikalavimai turėtų būti įrašyti į šį reglamentą. Todėl tos nuostatos iš minėto dokumento turėtų būti išbrauktos;
- (21) Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) 2016/1377 ⁽⁴⁾, kuris dar nepradėtas taikyti, yra nemažai klaidų. Kad tos klaidos būtų ištaisytos, o kartu būtų užtikrintas reikiamas teisinis aiškumas, tikslinga visą įgyvendinimo reglamentą (ES) 2016/1377 panaikinti ir pakeisti šiame reglamente nustatytais taisyklėmis;
- (22) šiame reglamente nustatytos priemonės grindžiamos pagal Reglamento (EB) Nr. 216/2008 17 straipsnio 2 dalies b punktą ir 19 straipsnio 1 dalį agentūros pateikta nuomone;
- (23) šiame reglamente nustatytos priemonės atitinka pagal Reglamento (EB) Nr. 549/2004 5 straipsnio 3 dalį įsteigto komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Dalykas

Šiuo reglamentu nustatomi bendrieji reikalavimai, taikomi:

- 1) bendrajam oro eismui skirtų oro eismo valdymo ir oro navigacijos paslaugų teikimui, taip pat kitų oro eismo valdymo tinklo funkcijų vykdymui, o visų pirma juridiniams arba fiziniams asmenims, teikiantiems tokias paslaugas ir vykdančiams tokias funkcijas;
- 2) kompetentingoms institucijoms ir jų vardu veikiančioms kompetentingoms organizacijoms, išduodančioms 1 punkte nurodytiems paslaugų teikėjams ir funkcijų vykdytojams pažymėjimus, juos prižiūrinčioms ir užtikrinančioms, kad jie vykdytų nustatytus reikalavimus.

⁽¹⁾ 2012 m. rugsėjo 26 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 923/2012, kuriuo nustatomos bendrosios skrydžių taisyklės ir veiklos nuostatos dėl oro navigacijos paslaugų ir procedūrų ir iš dalies keičiami Įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 1035/2011 ir reglamentai (EB) Nr. 1265/2007, (EB) Nr. 1794/2006, (EB) Nr. 730/2006, (EB) Nr. 1033/2006 ir (ES) Nr. 255/2010 (OL L 281, 2012 10 13, p. 1).

⁽²⁾ 2008 m. gegužės 30 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 482/2008, kuriuo nustatoma oro navigacijos paslaugų teikėjų diegtina programinės įrangos saugos užtikrinimo sistema ir iš dalies keičiamas Reglamento (EB) Nr. 2096/2005 II priedas (OL L 141, 2008 5 31, p. 5).

⁽³⁾ 2011 m. liepos 7 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 677/2011, kuriuo nustatomos išsamios oro eismo valdymo (OEV) tinklo funkcijų vykdymo taisyklės ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 691/2010 (OL L 185, 2011 7 15, p. 1).

⁽⁴⁾ 2016 m. rugpjūčio 4 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2016/1377, kuriuo nustatomi bendrieji reikalavimai paslaugų teikėjams, oro eismo valdymo/oro navigacijos paslaugų ir kitokių oro eismo valdymo tinklo funkcijų priežiūros reikalavimai, panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 482/2008, įgyvendinimo reglamentai (ES) Nr. 1034/2011 ir (ES) Nr. 1035/2011 ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 677/2011 (OL L 226, 2016 8 19, p. 1).

2 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys nustatytos I priede ir šiame straipsnyje:

- 1) Reglamento (EB) Nr. 549/2004 2 straipsnio terminai ir Reglamento (EB) Nr. 216/2008 3 straipsnio terminai, išskyrus Reglamento (EB) Nr. 549/2004 2 straipsnio 15 dalies terminą „sertifikatas“;
- 2) paslaugų teikėjas – juridinis arba fizinis asmuo, kuris atskirai arba kartu vykdo Reglamento (EB) Nr. 216/2008 3 straipsnio q punkte apibrėžtas oro eismo valdymo/oro navigacijos funkcijas ar teikia paslaugas arba vykdo kitokias oro eismo valdymo tinklo funkcijas, skirtas bendrajam oro eismui;
- 3) tinklo valdytojas – įstaiga, įsteigta pagal Reglamento (EB) Nr. 551/2004 6 straipsnį, kad atliktų tame straipsnyje ir Reglamento (ES) Nr. 677/2011 3 ir 4 straipsniuose numatytas tarnybines pareigas;
- 4) visos Europos paslauga – naudotojams daugumoje valstybių narių ar visose valstybėse narėse skirta veikla, kuri vykdoma tose valstybėse narėse ir kuri taip pat gali būti vykdoma už teritorijos, kurioje taikoma Sutartis, oro erdvės ribų;
- 5) duomenų paslaugų teikėjas – organizacija, kuri:
 - a) jeigu yra duomenų paslaugų 1-ojo tipo teikėja, apdoroja oro navigacijos duomenis, kurie naudojami orlaivyje, ir kontroliuojamomis sąlygomis suteikia duomenų kokybės reikalavimus atitinkančią oro navigacijos duomenų bazę, kurios suderinamumas su atitinkama orlaivio taikomąja programa (įranga) nenustatytas;
 - b) jeigu yra duomenų paslaugų 2-ojo tipo teikėja, apdoroja oro navigacijos duomenis ir suteikia naudoti su sertifikuota orlaivio taikomąja programa (įranga) skirtą oro navigacijos duomenų bazę, atitinkančią duomenų kokybės reikalavimus, kurios suderinamumas su ta taikomąja programa (įranga) nustatytas.

3 straipsnis

Oro eismo valdymo/oro navigacijos paslaugų teikimas ir oro eismo valdymo tinklo funkcijų vykdymas

1. Valstybės narės užtikrina, kad pagal šį reglamentą oro eismo valdymo/oro navigacijos paslaugos būtų teikiamos ir oro eismo valdymo tinklo funkcijos būtų vykdomos taip, kad būtų sudaromos geresnės sąlygos bendrajam oro eismui, ir kad būtų atsižvelgiama į saugos veiksnius ir eismo reikalavimus.
2. Jei klausimais, kuriuos pagal šį reglamentą sprendžia valstybės narės, valstybės narės priima daugiau nuostatų, kuriomis papildomos šio reglamento nuostatos, tos valstybių narių nuostatos turi atitikti Čikagos konvencijoje nustatytus standartus ir rekomenduojamą praktiką. Jei naudojamosi Čikagos konvencijos 38 straipsnio nuostatomis, valstybės narės apie priimtas papildomas nuostatas per du mėnesius nuo jų priėmimo informuoja ICAO ir agentūrą ir tas nuostatas deramai pagrindžia.
3. Laikydamosi Čikagos konvencijos, valstybės narės tas papildomas nuostatas skelbia savo oro navigacijos informaciniuose rinkiniuose.
4. Jei valstybė narė nusprendžia, kad tam tikros konkrečios oro eismo paslaugos turi būti teikiamos konkurencijos sąlygomis, pagal taikomą Sąjungos ir nacionalinę teisę ji imasi visų reikiamų priemonių, skirtų užtikrinti, kad tų oro eismo paslaugų teikėjų veikla tiesiogiai ar netiesiogiai netrukdytų konkurencijai arba jos neapribotų ar neiškreiptų ir kad nebūtų piktnaudžiaujama dominuojančia padėtimi.

4 straipsnis

Kompetentinga pažymėjimus išduodanti ir priežiūrą atliekanti vykdomoji institucija

1. Kompetentinga institucija, atsakinga už pažymėjimų išdavimą paslaugų teikėjams, ir, jei dera, deklaracijų, kurias teikia 7 straipsnyje nurodyti skrydžių informacijos paslaugų teikėjai, gavimo patvirtinimą, taip pat už paslaugų teikėjų priežiūrą ir užtikrinimą, kad jie vykdytų reikalavimus, yra Reglamento (EB) Nr. 549/2004 4 straipsnyje nurodyta nacionalinė priežiūros institucija valstybėje narėje, kurioje yra juridinio arba fizinio asmens, kuris pateikė pažymėjimo prašymą arba deklaraciją, pagrindinė veiklos vykdymo vieta arba, jei turi, registruotoji būstinė, nebent pagal Reglamento (EB) Nr. 216/2008 22a straipsnį kompetentinga institucija yra agentūra.

Šio reglamento taikymo tikslais laikoma, kad duomenų paslaugų teikėjai ir tinklo valdytojas yra visos Europos paslaugos teikėjai, kuriems pagal Reglamento (EB) Nr. 216/2008 22a straipsnio c punktą priskirta kompetentinga institucija yra agentūra.

2. 1 dalyje nurodytos kompetentingos institucijos laikosi II priede nustatytų reikalavimų.
3. Jei vienas iš susijusių paslaugos teikėjų yra organizacija, kuriai priskirta kompetentinga institucija yra agentūra, susijusios valstybės narės kompetentingos institucijos bendradarbiauja su agentūra siekdamos užtikrinti, kad II priedo ATM/ANS.AR.A.005 taisyklės b dalies 1, 2 ir 3 punktuose nustatytų reikalavimų būtų laikomasi vienu iš šių atvejų:
 - a) paslaugų teikėjai teikia paslaugas Reglamento (EB) Nr. 550/2004 2 straipsnio 3 dalyje nurodytuose funkcinuose oro erdvės blokuose, apimančiuose oro erdvę, už kurią atsakinga daugiau kaip viena valstybė narė;
 - b) paslaugų teikėjai teikia Reglamento (EB) Nr. 550/2004 2 straipsnio 5 dalyje nurodytas tarpvalstybines oro navigacijos paslaugas.
4. Jei pagal Reglamento (EB) Nr. 549/2004 4 straipsnį arba, kaip nurodyta Reglamento (EB) Nr. 550/2004 2 straipsnio 3–6 dalyse, valstybė narė yra paskyrusi arba įsteigusi daugiau kaip vieną kompetentingą instituciją, pagal šį reglamentą vykdančią pažymėjimų išdavimo, priežiūros ir reikalavimų vykdymo užtikrinimo užduotis, valstybė narė užtikrina, kad kiekvienos iš tų institucijų kompetencija būtų aiškiai apibrėžta – ypač nustatytos pareigos ir geografinės bei oro erdvės ribos. Tuomet tokios institucijos, remdamosi rašytiniais susitarimais, imasi tarpusavyje koordinuoti veiklą, kad veiksmingai prižiūrėtų visus paslaugų teikėjus, kuriems yra išdavusios pažymėjimus arba kurie, jei dera, joms pateikė deklaracijas, ir užtikrintų, kad jie vykdytų nustatytus reikalavimus.
5. Pagal šį reglamentą pažymėjimų išdavimo, priežiūros ir reikalavimų vykdymo užtikrinimo užduotis vykdančios kompetentingos institucijos yra nepriklausomos nuo jokio paslaugų teikėjo. Nepriklausomumas užtikrinamas kompetentingas institucijas ir paslaugų teikėjus tinkamai atskyrus bent funkciname lygmenyje. Šiuo atžvilgiu valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos savo įgaliojimus vykdytų nešališkai ir skaidriai.
6. Valstybės narės ir, jei kompetentinga institucija yra agentūra, Komisija užtikrina, kad kompetentingos institucijos savo darbuotojams neleistų dalyvauti pagal šį reglamentą kompetentingai institucijai vykdančią pažymėjimų išdavimo, priežiūros ir reikalavimų vykdymo užtikrinimo užduotis, jei yra požymių, kad jiems dalyvaujant galėtų tiesiogiai arba netiesiogiai kilti interesų konfliktas, ypač susijęs su šeimos arba finansiniais interesais.
7. Agentūra laiko 1 dalyje nurodytų kompetentingų institucijų asmenų ryšiams duomenų bazę. Todėl valstybės narės agentūrai praneša savo kompetentingų institucijų pavadinimus ir adresus, taip pat visus jų pakeitimus.
8. Pagal Reglamento (EB) Nr. 549/2004 4 straipsnio 4 dalį ir Reglamento (EB) Nr. 216/2008 22a straipsnį valstybės narės ir, jei kompetentinga institucija yra agentūra, Komisija, atsižvelgdamos į visus svarbius veiksnius, įskaitant atitinkamų kompetentingų institucijų atliktą vertinimą, kokių išteklių joms reikia pagal šį reglamentą nustatytoms užduotims vykdyti, sprendžia, kokie ištekliai ir pajėgumas būtini kompetentingoms institucijoms, kad jos galėtų vykdyti savo užduotis.

5 straipsnis

4 straipsnyje nurodytos kompetentingos institucijos įgaliojimai

1. Jei reikia pagal šį reglamentą nustatytoms pažymėjimų išdavimo, priežiūros ir reikalavimų vykdymo užtikrinimo užduotims vykdyti, kompetentingos institucijos yra įgaliotos:
 - c) reikalauti, kad paslaugų teikėjai, kuriuos jos prižiūri, teiktų visą būtiną informaciją;
 - d) reikalauti, kad tų paslaugų teikėjų atstovas, vadovas arba kuris kitas darbuotojas žodžiu paaiškintų faktus, dokumentus, dalykus, procedūras arba atsakytų į klausimus, kurie svarbūs paslaugų teikėjo priežiūrai;
 - e) įeiti į visas tų paslaugų teikėjų patalpas bei teritorijas, įskaitant skrydžių aikštes, ir įlipti į jų transporto priemones;

- f) tikrinti tų paslaugų teikėjų turimus arba jiems prieinamus dokumentus, įrašus arba duomenis, daryti jų kopijas arba išrašus, nesvarbu, kokiose laikmenose čia minima informacija yra saugoma;
- g) atlikti tų paslaugų teikėjų auditą, juos vertinti, tirti ir tikrinti.

2. Jei reikia pagal šį reglamentą nustatyti pažymėjimų išdavimo, priežiūros ir reikalavimų vykdymo užtikrinimo užduotims vykdyti, kompetentingoms institucijoms 1 dalyje nustatyti įgaliojimai suteikiami ir tų pasamdytų, kaip nurodyta III priedo ATM/ANS.OR.B.015 taisyklėje, organizacijų, kurias prižiūri paslaugų teikėjai, atžvilgiu.

3. 1 ir 2 dalyse nustatytais įgaliojimais naudojami laikantis tos valstybės narės, kurioje vykdoma čia minima veikla, teisės aktų ir proporcingumo principo ir tinkamai atsižvelgiant į būtinybę užtikrinti veiksmingą naudojimąsi tais įgaliojimais, taip pat į paslaugų teikėjo ir kiekvieno suinteresuotojo trečiojo asmens teises ir teisėtus interesus. Jei, norint patekti į patalpas, teritorijas ir transporto priemones, kaip nurodyta 1 dalies c punkte, pagal susijusios valstybės narės taikomus nacionalinės teisės aktus būtina pirmiausia gauti teisminės institucijos leidimą, susijusiais įgaliojimais naudojami tik gavus tokį išankstinį leidimą.

Naudodamasi 1 ir 2 dalyse nustatytais įgaliojimais, kompetentinga institucija užtikrina, kad jos darbuotojai ir, jei dera, visi čia minimoje veikloje dalyvaujantys specialistai būtų tinkamai įgalioti.

4. Kompetentingos institucijos imasi deramų vykdymo užtikrinimo priemonių arba tokias priemones inicijuoja siekdamas užtikrinti, kad paslaugų teikėjai, kuriems jos yra išdavusios pažymėjimą arba kurie, jei dera, joms pateikė deklaracijas, tuo metu ir vėliau laikytųsi šio reglamento reikalavimų.

6 straipsnis

Paslaugų teikėjai

Paslaugų teikėjams išduodamas pažymėjimas ir jie gali naudotis pagal to pažymėjimo taikymo sritį suteiktomis teisėmis, jeigu jie tuo metu ir vėliau laikosi Reglamento (EB) Nr. 216/2008 8b straipsnio 1 dalies bei šių reikalavimų:

- a) visi paslaugų teikėjai – III priedo (ATM/ANS.OR dalies) A ir B skyriuose ir XIII priede (PERS dalyje) nustatytų reikalavimų;
- b) paslaugų teikėjai, kurie nėra oro eismo paslaugų teikėjai, – a punkte ir III priedo (ATM/ANS.OR dalies) C skyriuje nustatytų reikalavimų;
- c) oro navigacijos paslaugų teikėjai, oro eismo srautų valdymo paslaugų teikėjai ir tinklo valdytojas – a punkte ir III priedo (ATM/ANS.OR dalies) D skyriuje nustatytų reikalavimų;
- d) oro eismo paslaugų teikėjai – a ir c punktuose ir IV priede (ATS dalyje) nustatytų reikalavimų;
- e) meteorologijos paslaugų teikėjai – a, b ir c punktuose ir V priede (MET dalyje) nustatytų reikalavimų;
- f) oro navigacijos informacijos paslaugų teikėjai – a, b ir c punktuose ir VI priede (AIS dalyje) nustatytų reikalavimų;
- g) duomenų paslaugų teikėjai – a ir b punktuose ir VII priede (DAT dalyje) nustatytų reikalavimų;
- h) ryšio, navigacijos arba stebėjimo paslaugų teikėjai – a, b ir c punktuose ir VIII priede (CNS dalyje) nustatytų reikalavimų;
- i) oro eismo srautų valdymo paslaugų teikėjai – a, b ir c punktuose ir IX priede (ATFM dalyje) nustatytų reikalavimų;
- j) oro erdvės valdymo paslaugų teikėjai – a ir b punktuose ir X priede (ASM dalyje) nustatytų reikalavimų;

- k) procedūrų planavimo paslaugų teikėjai – a ir b punktuose ir XI priede (ASD dalyje) nustatytų reikalavimų, kai tuos reikalavimus priims Komisija;
- l) tinklo valdytojas – a, b ir c punktuose ir XII priede (NM dalyje) nustatytų reikalavimų.

7 straipsnis

Skrydžių informacijos paslaugų teikėjų deklaracija

Jei valstybė narė skrydžių informacijos paslaugų teikėjams leidžia teikti deklaracijas, kad jie yra pajėgūs vykdyti pareigas, susijusias su paslaugomis, teikiamomis pagal Reglamento (EB) Nr. 216/2008 8b straipsnio 3 dalį, ir turi priemones toms pareigoms vykdyti, tie paslaugų teikėjai, be reikalavimų, nurodytų Reglamento (EB) Nr. 216/2008 8b straipsnio 1 dalyje, laikosi šio reglamento III priedo ATM/ANS.OR.A.015 taisyklėje nustatytų reikalavimų.

8 straipsnis

Išduoti pažymėjimai

1. Laikoma, kad pagal Įgyvendinimo reglamentą (ES) Nr. 1035/2011 išduoti pažymėjimai yra išduoti pagal šį reglamentą.
2. Valstybės narės 1 dalyje nurodytus pažymėjimus pakeičia pažymėjimais, kurie atitinka II priedo 1 priedėlyje nustatytą formą, iki 2021 m. sausio 1 d.

9 straipsnis

Panaikinimas ir pakeitimas

1. Reglamentas (EB) Nr. 482/2008 ir įgyvendinimo reglamentai (ES) Nr. 1034/2011 bei (ES) Nr. 1035/2011 panaikinami.
2. Įgyvendinimo reglamentas (ES) 2016/1377 panaikinamas.
3. Reglamento (ES) Nr. 677/2011 12 bei 21 straipsniai ir VI priedas išbraukiami.

10 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2020 m. sausio 2 d.

Tačiau

- 1) 9 straipsnio 2 dalis taikoma nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos;
- 2) Agentūrai 4 straipsnio 1, 2, 5, 6 ir 8 dalys ir 5 straipsnis taikomi nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos;
- 3) duomenų paslaugų teikėjams 6 straipsnis visais atvejais taikomas nuo 2019 m. sausio 1 d., o jei tokių paslaugų teikėjas pateikia pažymėjimo prašymą ir jam tas pažymėjimas išduodamas pagal 6 straipsnį, – nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2017 m. kovo 1 d.

Komisijos vardu
Pirmininkas
Jean-Claude JUNCKER

I PRIEDAS

II–XIII PRIEDUOSE VARTOJAMŲ TERMINŲ APIBRĖŽTYS

(APIBRĖŽČIŲ DALIS)

II–XIII prieduose vartojamų terminų apibrėžtys:

1. priimtinos atitikties užtikrinimo priemonės – neprivalomi standartai, kuriuos agentūra priėmė siekdama paaiškinti atitikties Reglamentui (EB) Nr. 216/2008 ir jo įgyvendinimo taisyklėms užtikrinimo priemonės;
2. specialieji aviacijos darbai – orlaivio naudojimas specializuotoms paslaugoms teikti žemės ūkyje, statybose, fotografavimo paslaugoms teikti, topografijos, stebėjimo ir patruliavimo, paieškos ir gelbėjimo darbams ar oro reklamai;
3. aerodromo klimato suvestinė – statistiniais duomenimis grindžiama glausta tam tikrų meteorologinių elementų aerodrome suvestinė;
4. aerodromo klimato lentelė – vieno arba daugiau meteorologinių elementų stebėjimo aerodrome statistinių duomenų lentelė;
5. aerodromo aukštis – aukščiausio tūpimo aikštės taško aukštis;
6. aerodromo skrydžių informacijos paslauga (AFIS) – su aerodromo eismu susijusi aerodromo skrydžių informacijos paslauga ir įspėjimo paslauga;
7. aerodromo meteorologijos tarnyba – už meteorologijos paslaugos teikimą aerodromui atsakinga tarnyba;
8. aerodromo perspėjimas – aerodromo meteorologijos tarnybos paskelbta informacija apie susidariusias arba galimai susidarysiančias meteorologines sąlygas, kurios gali pakenkti orlaiviams žemėje (įskaitant orlaivius stovėjimo vietoje), aerodromo įrenginiams ir paslaugoms;
9. oro navigacijos duomenys – oro navigacijos faktai, koncepcijos ar nurodymai, teikiami formaliu pavidalu, tinkamu perduoti, interpretuoti ar apdoroti;
10. oro navigacijos duomenų bazė – elektronine forma sistemose laikomi sutelkti ir sutvarkyti į struktūrinių duomenų rinkinį sudėti oro navigacijos duomenys, tinkami tam tikrą laiką ir galimi atnaujinti;
11. oro navigacijos fiksuotojo ryšio paslauga (AFS) – ryšio tarp dviejų stacionarių taškų paslauga, kuri teikiama visų pirma tam, kad oro navigacija būtų saugi, o oro susisiekimas būtų reguliarus, našus ir taupus;
12. oro navigacijos fiksuotojo ryšio tinklas (AFTN) – pasaulinė fiksuotojo oro navigacijos ryšio grandinių sistema, kuria tokių pačių arba suderinamų ryšio charakteristikų stacionariosios oro navigacijos stotys keičiasi pranešimais ir (arba) skaitmeniniais oro navigacijos fiksuotojo ryšio paslaugos duomenimis;
13. oro navigacijos informacija – kaupiant, analizuojant ir formuojant oro navigacijos duomenis gauta informacija;
14. aerodromo kartografiniai duomenys – duomenys, surinkti siekiant parengti aerodromo kartografinę informaciją;
15. aerodromo kartografinių duomenų bazė (AMDB) – sutelkti ir sutvarkyti aerodromo kartografiniai duomenys, sudėti į struktūrinių duomenų rinkinį;
16. meteorologinė oro navigacijos stotis – stotis, kurioje vykdomas stebėjimas ir rengiamos oro navigacijai naudojamos meteorologinės suvestinės;
17. pranešimas iš oro – pranešimas iš skrendančio orlaivio, parengtas laikantis buvimo vietos, veiklos ir (arba) meteorologinės atskaitomybės reikalavimų;
18. orlaivis – bet kokia mašina, kuri atmosferoje gali laikytis dėl sąveikos su oru, bet ne dėl oro atoveikio nuo žemės paviršiaus;
19. pranešimas AIRMET – meteorologinio stebėjimo biuro paskelbta informacija apie maršrute susidariusius arba galimai susidarysiančius orų reiškinius, kurie gali paveikti mažaaukščių skrydžių saugą, ir apie tų reiškinių pokyčius laike ir erdvėje, jei tokia informacija nebuvo įtraukta į prognozę, pagal kurią mažaaukščiai skrydžiai vykdomi susijusiame skrydžių informacijos regione arba jo dalyje;

20. oro eismo saugos elektronikos specialistai (ATSEP) – visi įgaliotieji darbuotojai, kurie moka naudoti funkcinės sistemos įrangą, atlikti jos techninę priežiūrą, sustabdyti ir atnaujinti jos eksploataciją;
21. oro eismo paslaugų tarnyba – bendras terminas, galintis reikšti skrydžių valdymo tarnybą, skrydžių informacijos centrą, aerodromo skrydžių informacijos tarnybą arba oro eismo paslaugų pranešimų tarnybą;
22. atsarginis aerodromas – aerodromas, į kurį orlaivis gali skristi, jei neįmanoma arba nepatartina tęsti skrydžio į paskirties aerodromą arba jame tūpti; tokiam aerodrome teikiamos būtinos paslaugos ir yra būtini įrenginiai, jis atitinka orlaivio naudojimo reikalavimus ir turi veikti tada, kada numatyta juos naudotis;
23. alternatyvios atitikties užtikrinimo priemonės (AltMOC) – atitikties užtikrinimo priemonės, kurios yra alternatyva esamoms priimtinioms atitikties užtikrinimo priemonėms arba kurios yra naujos atitikties Reglamentui (EB) Nr. 216/2008 ir jo įgyvendinimo taisyklėms, dėl kurių agentūra nepriėmė susijusių priimtinių atitikties užtikrinimo priemonių, užtikrinimo priemonės;
24. absoliutusias aukštis – lygio, taško ar objekto, laikomo tašku, vertikalus nuotolis, išmatuotas nuo vidutinio jūros lygio;
25. rajono skrydžių valdymo vadavietė – tarnyba, įsteigta skrydžių valdymo paslaugoms teikti valdomiesiems skrydžiams jos kompetencijai priklausančiuose skrydžių valdymo rajonuose;
26. prognozė mažaaukščiams skrydžiams rajone – paskelbta skrydžių informacijos regiono arba jo dalies orų reiškinų sluoksnyje žemiau skrydžio lygio 100 (arba žemiau skrydžio lygio 150 kalnų vietovėse arba, jei reikia, aukščiau) prognozė;
27. rajono navigacija – navigacijos metodas, pagal kurį orlaiviai gali skristi bet kokia pageidaujama skrydžio trajektorija, kuri patenka į antžeminių arba kosminių pagalbinių oro navigacijos priemonių aprėptį arba savarankiškų pagalbinių navigacijos priemonių (arba ir vienu, ir kitų priemonių) veikimo ribas;
28. argumentas – įrodymų visumos išvadomis pagrįstas teiginys;
29. ASHTAM – specialios serijos pranešimai NOTAM, kuriais tam tikru formatu pranešama apie pasikeitusį ugnikalnio aktyvumą, ugnikalnio išsiveržimą ir (arba) orlaivių naudojimo atžvilgiu svarbų ugnikalnio pelenų debesį;
30. ATM tinklo funkcijos – funkcijos, kurias pagal Reglamentą (ES) Nr. 677/2011 vykdo tinklo valdytojas;
31. auditas – sistemingas, nepriklausomas, dokumentais įformintas įrodymų rinkimo ir jų objektyvaus vertinimo procesas, kuriuo siekiama nustatyti, kaip laikomasi reikalavimų;
32. patikimas šaltinis –
 - a) valstybinė įstaiga arba
 - b) valstybinės įtaigos oficialiai pripažinta organizacija, iš kurios galima gauti valstybės nustatytus duomenų kokybės reikalavimus atitinkančių duomenų ir (arba) kuri gali tokius duomenis skelbti;
33. automatinė stebėjimo sistema – stebėjimo sistema, kuri be žmogaus matuoja ir praneša visus būtinus elementus;
34. aviacijos įmonė – subjektas, asmuo arba organizacija (ne paslaugų teikėjai, kurių veikla reguliuojama šiuo reglamentu), kuri daro poveikį paslaugų teikėjų teikiama paslauga arba kuris daro poveikį jų teikiamą paslaugą;
35. pertrauka – tarnybos laikotarpio tarpsnis, kurį skrydžių vadovas ilsisi, todėl neprivalo vykdyti savo tarnybinių pareigų;
36. sertifikuota orlaivio taikomoji programa – orlaivio, kuriam taikomas Reglamento (EB) Nr. 216/2008 4 straipsnis, taikomoji programinė įranga, kurią patvirtino agentūra;
37. operatyvinio reikšmingumo debesys – debesys, kurio pado aukštis yra žemiau nei 1 500 m (5 000 pėdų) arba žemiau aukščiausio mažiausio sektoriaus absoliučio aukščio (taikant didesnę vertę), arba kamuolinis lietaus debesys ar bokštinis kamuolinis debesys bet kokiame aukštyje;

38. komercinis oro transportas – orlaivio naudojimas, susijęs su keleivių, krovinių arba pašto vežimu už užmokestį arba kitokį atlygį;
39. skrydžių valdymo rajonas – valdomoji oro erdvė, nusidriekusi į viršų nuo tam tikros ribos virš žemės paviršiaus;
40. kritinių incidentų stresas – neįprasta ir (arba) kraštutinė žmogaus emocinė, fizinė ir (arba) elgesio reakcija po įvykio arba incidento;
41. duomenų kokybė – pasiklivimo, kad pateikti duomenys atitinka duomenų naudotojo keliamus tikslumo, skyros, vientisumo (arba lygiavertės garantijos lygio), atsekamumo, punktualumo, baigtumo ir formato reikalavimus, laipsnis arba lygis;
42. duomenų kokybės reikalavimai – duomenų savybių (t. y. tikslumo, skyros, vientisumo (arba lygiavertės garantijos lygio), atsekamumo, punktualumo, baigtumo ir formato) specifikacija, kuria užtikrinama, kad duomenys būtų tinkami tam, kam juos numatyta naudoti;
43. atsarginis paskirties aerodromas – atsarginis aerodromas, kuriame orlaivis galėtų tūpti, jei neįmanoma arba nepatartina tūpti paskirties aerodrome;
44. tarnybinė pareiga – bet kokia užduotis, kurią atlikti iš skrydžių vadovo reikalauja skrydžių valdymo paslaugos teikėjas;
45. tarnybos laikotarpis – laikotarpis, kuris prasideda, kai pagal skrydžių valdymo paslaugos teikėjo tvarką skrydžių vadovas privalo atvykti vykdyti savo pareigas arba privalo būti pasirengęs jas vykdyti, arba imasi vykdyti savo pareigas, o baigiasi, kai skrydžių vadovas tokios prievolės neturi;
46. vietos aukštis – nuo vidutinio jūros lygio matuojamas vertikalus nuotolis iki taško arba lygio žemės paviršiuje arba jame fiksuojamo taško arba lygio;
47. atsarginis maršruto aerodromas – atsarginis aerodromas, kuriame orlaivis galėtų tūpti, jei maršrutu skrendantį orlaivį reikėtų nukreipti kitur;
48. nuovargis – fiziologinė būklė, kai protiniai arba fiziniai gebėjimai yra menkesni dėl nemiegojimo arba ilgo budėjimo, paros ritmo fazės arba (protinio ir (arba) fizinio) darbo krūvio, todėl tokios būklės asmens budrumas ir gebėjimas saugiai atlikti užduotis gali būti mažesnis;
49. skrydžio dokumentai – dokumentai, įskaitant lenteles ir formas su skrydžio meteorologine informacija;
50. skrydžių informacijos centras (FIC) – tarnyba, teikianti skrydžių informacijos ir išpėjimo paslaugas;
51. skrydžių informacijos regionas (FIR) – nustatyto dydžio oro erdvė, kurioje teikiamos skrydžių informacijos ir išpėjimo paslaugos;
52. skrydžio lygis (FL) – pastovaus atmosferos slėgio paviršius, susietas su nustatytu 1 013,2 hektopaskalių (hPa) slėgio dydžiu ir atskirtas nuo kitų tokių paviršių nustatyto dydžio slėgio intervalais;
53. skrydžio bandymas – naujos konstrukcijos (orlaivių, varymo sistemų, dalių ir prietaisų) kūrimo etapo skrydis, skrydis, vykdomas siekiant įrodyti konvejerinės gamybos orlaivio atitiktį sertifikavimo pagrindui arba tipo konstrukcijai, skrydis, vykdomas norint išbandyti naujas konstrukcijos koncepcijas, dėl kurių reikia atlikti neįprastus manevrus ar kurios susijusios su neįprastomis charakteristikomis, dėl kurių turėtų būti galima nesilaikyti jau patvirtintų orlaivio parametrų arba treniruočių skrydis, vykdomas norint atlikti bet kurį iš tų skrydžių;
54. prognozė – pranešimas apie nustatytam laikui arba laikotarpiui ir nustatytam rajonui arba oro erdvės daliai numatomas meteorologines sąlygas;
55. prognozė orlaiviui kilti – aerodromo meteorologijos tarnybos parengta tam tikro laikotarpio prognozė, kurioje pateikiama informacija apie numatomas sąlygas (pažemio vėjo kryptį bei greitį ir jų permainą, temperatūrą, slėgį (QNH), ir visus kitus elementus pagal vietinį susitarimą) virš kilimo ir tūpimo takų;
56. funkcinė sistema – procedūrų, žmogiškųjų išteklių ir įrangos, įskaitant techninę ir programinę įrangą, derinys tam tikrai oro eismo valdymo (oro navigacijos paslaugų) ir kitoms oro eismo valdymo tinklo funkcijoms vykdyti;

57. bendroji aviacija – bet koks civilinio orlaivio naudojimas, išskyrus specialiesiems aviacijos darbams atlikti arba komerciniam oro susisiekimui vykdyti;
58. skaitmeniniai tinklo taškų duomenys – automatiniam naudojimui tinkamais kodais iš vieno meteorologinio kompiuterio į kitą tokių kompiuterių perduodami kompiuteriu apdoroti meteorologiniai duomenys, siejami su žemėlapyje vienodais tarpais atskirtais taškais;
59. rekomendacinė medžiaga – neprivalomi agentūros parengti dokumentai, kuriais remiamasi aiškinant reikalavimo arba specifikacijos reikšmę ir kuriais grindžiamas Reglamento (EB) Nr. 216/2008, jo įgyvendinimo taisyklių ir priimtinių atitikties užtikrinimo priemonių aiškinimas;
60. pasaulinė prognozė koordinacių tinklelyje – meteorologinių elementų numatomų verčių, pateikiamų tam tikros vertikaliosios ir horizontaliosios skyros pasauliniame koordinacių tinklelyje, prognozė;
61. pavojus – sąlyga, įvykis arba aplinkybė, kurių poveikis gali būti žalingas;
62. aukštis – vertikalus nuotolis nuo nustatytojo duomens iki lygio, taško ar tašku laikomo objekto;
63. lygis – bendras terminas, susijęs su skrendančio orlaivio vertikalia padėtimi ir galintis reikšti aukštį, absoliutųjį aukštį arba skrydžio lygį;
64. paprastoji vietinė suvestinė – pastoviais intervalais pateikiama meteorologinė suvestinė, skirta platinti tik tame aerodrome, kuriame atlikti stebėjimai;
65. specialioji vietinė suvestinė – pagal specialiojo stebėjimo kriterijus pateikiama meteorologinė suvestinė, skirta platinti tik tame aerodrome, kuriame atlikti stebėjimai;
66. meteorologinis biuletenis – meteorologinės informacijos tekstas su tinkama antrašte;
67. meteorologinė informacija – meteorologinė suvestinė, analizė, prognozė ir bet koks kitas pranešimas, susijęs su esamomis arba numatomomis meteorologinėmis sąlygomis;
68. meteorologinis stebėjimas – vieno arba daugiau meteorologinių elementų matavimas ir (arba) vertinimas;
69. meteorologinė suvestinė – nustatytu laiku ir nustatytoje vietoje stebimų meteorologinių sąlygų ataskaita;
70. meteorologinis palydovas – dirbtinis Žemės palydovas, kuriuo vykdomas meteorologinis stebėjimas, o stebėjimo duomenys siunčiami į Žemę;
71. meteorologinio stebėjimo biuras – skrydžius veikiančių meteorologinių sąlygų stebėjimo biuras, teikiantis informaciją apie maršrute susidariusius arba numatomus meteorologinius reiškinius, taip pat kilusį gamtinį ir kitokį pavojų, galinčius rajone, už kurį atsakingas toks biuras, paveikti naudojamų orlaivių saugą;
72. mažiausias absoliutusias sektoriaus aukštis (MSA) – mažiausias absoliutusias aukštis, kuriame galima skristi, kad visi objektai, esantys rajone, apibrėžiamame 46 km (25 NM) spindulio apskritimu, kurio centas pagrindiniame taške, aerodromo kontrolės taške (ARP) arba sraigtasparnių aikštelės kontrolės taške (HRP), būtų perskrendami bent 300 m (1 000 pėdų) aukštyje;
73. NOTAM – telekomunikacijų priemonėmis platinamas pranešimas, kuriame pateikiama informacija apie oro navigacijos įrenginių, paslaugų, procedūrų ar pavojų atsiradimą, jų būklę ar pasikeitimus, kurią būtina laiku žinoti su skrydžių operacijomis susijusiam personalui;
74. kliūtis – visi nejudami (laikini arba nuolatiniai) ir judami objektai arba jų dalys, kurie:
 - a) yra orlaiviui ant žemės judėti skirtoje zonoje arba
 - b) kyšo virš skrendančiam orlaiviui apsaugoti skirto paviršiaus, arba
 - c) yra už tų nustatytų paviršių ribų ir įvertinti kaip keliantys pavojų oro navigacijai;
75. OPMET – operatyvioji meteorologinė informacija, naudojama skrydžio vykdymui planuoti prieš skrydį arba skrydžio metu;

76. duomenų bazė OPMET – duomenų bazė, sukurta laikyti ir visame pasaulyje teikti oro navigacijai naudojamą operatyviąją meteorologinę informaciją;
77. ugnikalnio aktyvumas iki išsiveržimo – neįprastas ir (arba) didėjantis ugnikalnio aktyvumas, reiškiantis tikėtiną ugnikalnio išsiveržimą;
78. vyraujančio matomumo nuotolis – pagal matomumo apibrėžtį užfiksuota didžiausia matomumo nuotolio vertė, kuri pasiekama bent pusėje horizonto linijos arba bent pusėje aerodromo paviršiaus. Šios zonos gali būti sudarytos iš susiliečiančių arba nesusiliečiančių sektorių;
79. probleminis psichoaktyviųjų medžiagų vartojimas – viena arba daugiau psichoaktyviųjų medžiagų, asmens vartojamų taip, kad:
 - a) tai kelia tiesioginę grėsmę tų medžiagų vartotojui arba kelia pavojų kitų asmenų gyvybei, sveikatai ar gerovei ir (arba)
 - b) dėl to sukeliama arba paaštrinama profesinė, socialinė, psichinė arba fizinė problema arba sutrikimas;
80. prognozinis žemėlapis – žemėlapyje pažymėta tam tikrų meteorologinių elementų tam tikru laiku arba laikotarpiu prognozė ir apibūdintas paviršius arba oro erdvės dalis;
81. psichoaktyviosios medžiagos – alkoholis, opioidai, kanabinoidai, raminamieji (migdomieji) vaistai, hipnotikai, kokainas, kitos smegenų stimuliacijos ir haliucinogeninės medžiagos, lakieji skysčiai; kofeinas ir tabakas prie šių medžiagų nepriskiriami;
82. gelbėjimo koordinavimo centras – skyrius, atsakingas už efektyvų paieškos ir gelbėjimo tarnybos organizavimą, taip pat už paieškos ir gelbėjimo darbų vykdymo paieškos ir gelbėjimo zonoje koordinavimą;
83. poilsio laikotarpis – nustatytas nepertraukiamas laikotarpis po tarnybinių pareigų vykdymo ir (arba) prieš tai, kuriuo skrydžių vadovas neįpareigotas vykdyti jokių tarnybinių pareigų;
84. darbo grafikas – skrydžių vadovų tarnybinių pareigų vykdymo ir poilsio laikotarpių derinys, atitinkantis teisės ir veiklos reikalavimus;
85. rizika – galimų žalingų padarinių bendros tikimybės arba dažnumo ir tų padarinių sunkumo derinys;
86. kilimo ir tūpimo takas – nustatytasis stačiakampis sausumos aerodromo plotas, parengtas orlaiviams tūpti ir kilti;
87. kilimo ir tūpimo tako matomumo nuotolis (RVR) – nuotolis, nuo kurio ant ašinės kilimo ir tūpimo tako linijos esančio orlaivio pilotas gali matyti kilimo ir tūpimo tako paviršiaus ženklus arba žiburius, ribojančius kilimo ir tūpimo taką arba ženklinančius jo ašinę liniją;
88. saugos nurodymas – kompetentingos institucijos priimtas arba patvirtintas dokumentas, kuriuo reikalaujama atlikti funkcinės sistemos taisomuosius veiksmus arba nustatomi jos naudojimo apribojimai, kad būtų atkurta sauga, kai yra įrodymų, kad priešingu atveju gali būti pakenkta aviacijos saugai;
89. saugos valdymo sistema (SMS) – sisteminis aviacijos saugos valdymo metodas, kuris apima būtiną organizacinę struktūrą, atskaitomybę, politiką ir procedūras;
90. paieškos ir gelbėjimo tarnybos skyrius – bendras terminas, kuris priklausomai nuo konteksto gali reikšti gelbėjimo koordinavimo centrą, pagalbinį gelbėjimo centrą arba išpėjimo postą;
91. pasirinktoji ugnikalnių stebėjimo stotis – kompetentingos institucijos išrinktas duomenų teikėjas, kuris stebi ugnikalnio arba ugnikalnių grupės aktyvumą ir stebėjimo duomenis perduoda aviacijos sektoriaus gavėjams, įrašytiems į suderintą sąrašą;
92. pusiau automatinė stebėjimo sistema – stebėjimo sistema, kurioje išmatuotus elementus galima papildyti, o tinkamų atskaitų išleidimo cikle būtina turi dalyvauti žmogus;
93. SIGMET – informacija apie meteorologinius reiškinius maršrute, galinčius paveikti orlaivių naudojimo saugą;
94. pranešimas SIGMET – meteorologinio stebėjimo biuro paskelbta informacija apie maršrute susidariusius arba numatomus meteorologinius reiškinius, galinčius paveikti skrydžių saugą, ir apie tų reiškinų pokyčius laike ir erdvėje;

95. specialusis pranešimas iš oro – meteorologinė suvestinė iš orlaivio, pateikta pagal kriterijus, grindžiamus per skrydį atliktu stebėjimu;
96. stresas – žmogaus juntamos streso veiksnių, t. y. priežasčių, dėl kurių kinta žmogaus galimybės, pasekmės. Priklausomai nuo to, kaip žmogus suvokia savo gebėjimą valdyti streso veiksnį, patiriamas streso veiksnys žmogaus galimybes gali paveikti neigiamai (distresas), neutraliai arba teigiamai (eustresas);
97. naudojimosi sistemomis ir įranga mokymas – mokymas, skirtas suteikti konkrečioms žinioms apie sistemas ir (arba) įrangą bei ugdyti gebėjimams jomis naudotis, kad būtų įgyta veiklai vykdyti būtina kompetencija;
98. nestandartiniai duomenys – oro navigacijos duomenys, kuriuos teikia orlaivio naudotojas arba duomenų paslaugų teikėjas jo vardu ir kurie surinkti tam orlaivio naudotojui naudoti jo numatytais veiklos tikslais;
99. atsarginis kilimo aerodromas – atsarginis aerodromas, kuriame orlaivis prireikus gali leisti netrukus po pakilimo, jei neįmanoma pasinaudoti išvykimo aerodromu;
100. aerodromo prognozė (TAF) – glausta numatomų meteorologinių sąlygų aerodrome tam tikru laikotarpiu suvestinė;
101. reljefas – žemės paviršiaus gamtinės charakteristikos, t. y. kalnai, kalvos, kalvagūbriai, slėniai, vandens telkiniai, daugiametis ledas ir sniegas, išskyrus kliūtis;
102. slenkstis – tūpti naudotinos kilimo ir tūpimo tako dalies pradžia;
103. tūpimo zona – kilimo ir tūpimo tako dalis už slenkščio, kurioje, kaip numatyta, yra pirmasis tūpiančių orlaivių ir kilimo ir tūpimo tako sąlyčio taškas;
104. atogrąžų ciklonas – bendras terminas, reiškiantis virš atogrąžų arba paatogrąžių vandenų susidariusį sinoptinės skalės terminį cikloną, kuriam būdinga dėsninga konvekcija ir aiškus žiedinis paviršinio vėjo cirkuliavimas;
105. atogrąžų ciklonų informacijos centras (TCAC) – meteorologijos centras, kuris meteorologinio stebėjimo biurams, pasauliniams zoninių prognozių centrams ir tarptautinėms duomenų bazėms OPMET teikia rekomendacinę informaciją apie atogrąžų ciklonų padėtį, prognozuojamą judėjimo kryptį bei greitį, slėgį centre ir stipriausią paviršinių vėją;
106. matomumas – aviacijos tikslams naudojamo matomumo dydžio reikšmė, kuri yra didesnė už:
 - a) didžiausią nuotolį, kuriame galima matyti ir atpažinti priimtinių matmenų juodos spalvos objektą arti žemės paviršiaus apšviestame fone;
 - b) didžiausią nuotolį, kuriame galima matyti ir atpažinti 1 000 kandelių šviesos žiburius neapšviestame fone;
107. ugnikalnių pelenų informacijos centras (VAAC) – meteorologijos centras, kuris meteorologinio stebėjimo biurams, rajono skrydžių valdymo vadavietėms, skrydžių informacijos centrams, pasauliniams zoninių prognozių centrams ir tarptautinėms duomenų bazėms OPMET teikia rekomendacinę informaciją apie išsiveržusių ugnikalnių į atmosferą išmestų ugnikalnių pelenų horizontalųjį ir vertikalųjį pasklidimą ir prognozuojamą tų pelenų judėjimo kryptį;
108. pasaulinis zoninių prognozių centras (WAFC) – meteorologijos centras, rengiantis skaitmenines pasaulines ypatingųjų orų reiškinų ir viršutinės oro erdvės prognozes, kurias kaip oro navigacijos fiksuotojo ryšio paslaugos elementą tinkamomis priemonėmis perduoda tiesiai valstybėms narėms;
109. pasaulinė zoninių prognozių sistema (WAFS) – pasaulinė sistema, kuria pasauliniai zoninių prognozių centrai vienoda standartizuota forma teikia aviacines maršruto meteorologinių sąlygų prognozes.

II PRIEDAS

KOMPETENTINGOMS INSTITUCIJOMS KELIAMI REIKALAVIMAI. PASLAUGŲ IR KITŲ ATM TINKLO FUNKCIJŲ PRIEŽIŪRA**(ATM/ANS.AR dalis)**

A SKYRIUS. BENDRIEJI REIKALAVIMAI

ATM/ANS.AR.A.001 Taikymo sritis

Šiame priede nustatyti reikalavimai taikomi kompetentingų institucijų, atsakingų už pažymėjimų išdavimą paslaugų teikėjams, jų priežiūrą ir užtikrinimą, kad jie pagal 6 straipsnį vykdytų III–XIII prieduose nustatytus reikalavimus, administracijoms ir valdymo sistemoms.

ATM/ANS.AR.A.005 Pažymėjimų išdavimo, priežiūros ir reikalavimų vykdymo užtikrinimo užduotys

- a) Kompetentinga institucija atlieka pažymėjimų išdavimo paslaugų teikėjams, jų priežiūros ir užtikrinimo, kad jie vykdytų reikalavimus, užduotis, taip pat stebi, ar paslaugų teikėjai paslaugas teikia saugiai, ir tikrina, ar vykdomi taikytini reikalavimai.
- b) Kompetentingos institucijos nustato ir atlieka pažymėjimų išdavimo, priežiūros ir reikalavimų vykdymo užtikrinimo pareigas taip, kad:
 - 1) būtų konkrečiai nurodyta atsakomybė už kiekvienos šio reglamento nuostatos įgyvendinimą;
 - 2) jos žinotų apie saugos priežiūros mechanizmus ir jų taikymo rezultatus;
 - 3) keistųsi aktualia informacija.

Susijusios kompetentingos institucijos reguliariai peržiūri Reglamento (EB) Nr. 550/2004 2 straipsnio 3 dalyje nurodytą susitarimą dėl paslaugų teikėjų, oro navigacijos paslaugas teikiančių funkcinuose oro erdvės blokuose, apimančiuose oro erdvę, už kurią atsakinga daugiau kaip viena valstybė narė, ir, jei teikiamos oro navigacijos paslaugos yra tarpvalstybinės, Reglamento (EB) Nr. 550/2004 2 straipsnio 5 dalyje nurodytą susitarimą dėl abipusio priežiūros užduočių pripažinimo, taip pat praktinių tų susitarimų įgyvendinimą, ypač atsižvelgdamos į tai, kokį saugos lygį pasiekė jų prižiūrimi paslaugų teikėjai.

- c) Kompetentinga institucija su kitomis kompetentingomis institucijomis parengia koordinavimo planus, pagal kuriuos koordinuojami funkcinėse sistemose, susijusiose su kitų kompetentingų institucijų prižiūrimais paslaugų teikėjais, padaryti pakeitimai. Šiais koordinavimo planais užtikrinama efektyvi pakeitimų, apie kuriuos pranešta, atranka ir peržiūra, kaip numatyta ATM/ANS.AR.C.025 taisyklėje.

ATM/ANS.AR.A.010 Pažymėjimų išdavimo, priežiūros ir reikalavimų vykdymo užtikrinimo dokumentai

Kompetentinga institucija savo darbuotojams pateikia aktualius teisės aktus, standartus, taisykles, techninius leidinius ir susijusius dokumentus, kad jie galėtų atlikti savo užduotis ir pareigas.

ATM/ANS.AR.A.015 Atitikties užtikrinimo priemonės

- a) Agentūra parengia priimtinas atitikties užtikrinimo priemones (AMC), kurias galima taikyti siekiant nustatyti atitiktį šiam reglamentui. Jei laikomasi priimtinių atitikties užtikrinimo priemonių, daroma išvada, kad vykdomi ir taikytini šio reglamento reikalavimai.
- b) Siekiant nustatyti atitiktį šio reglamento reikalavimams, galima taikyti alternatyvias atitikties užtikrinimo priemones (AltMOC).
- c) Kompetentinga institucija sukuria sistemą, kurią taikydama nuosekliai vertina, ar visos alternatyvios atitikties užtikrinimo priemonės, kurias taiko ji pati arba jos prižiūrimi paslaugų teikėjai, yra tinkamos šio reglamento reikalavimų atitikčiai nustatyti.

- d) Vertindama visas alternatyvias atitikties užtikrinimo priemones, kurias pagal ATM/ANS.OR.A.020 taisyklę pasiūlo paslaugos teikėjas, kompetentinga institucija nagrinėja pateiktus dokumentus ir, jeigu, jos nuomone, būtina, tikrina paslaugų teikėją.

Jei kompetentinga institucija padaro išvadą, kad alternatyvių atitikties užtikrinimo priemonių užtenka šio reglamento taikytinų reikalavimų atitikčiai užtikrinti, ji nedelsdama praneša:

- 1) prašymo teikėjui, kad alternatyvias atitikties užtikrinimo priemones galima įdiegti, ir, jei taikoma, atitinkamai iš dalies pakeičia prašymo teikėjui išduotą pažymėjimą;
 - 2) agentūrai apie tų priemonių turinį ir prideda visų susijusių dokumentų kopijas;
 - 3) kitoms valstybėms narėms apie alternatyvias atitikties užtikrinimo priemones, kurioms pritarta.
- e) Jei alternatyvias atitikties užtikrinimo priemones šio reglamento taikytinų reikalavimų atitikčiai užtikrinti naudoja pati kompetentinga institucija, ji:
- 1) tas priemones pateikia visiems jos prižiūrimiems paslaugų teikėjams;
 - 2) nedelsdama informuoja agentūrą.

Kompetentinga institucija agentūrai pateikia išsamų alternatyvių atitikties užtikrinimo priemonių aprašą, įskaitant visus procedūrų patikslinimus, kurie gali būti aktualūs, ir vertinimą, kuriuo įrodoma, kad vykdomi taikytini šio reglamento reikalavimai.

ATM/ANS.AR.A.020 Agentūros informavimas

- a) Apie visas reikšmingas paslaugų teikėjams taikytinų aktualių Reglamento (EB) Nr. 216/2008 nuostatų, jo įgyvendinimo taisyklių arba reglamentų (EB) Nr. 549/2004, (EB) Nr. 550/2004 bei (EB) Nr. 551/2004 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 552/2004 ⁽¹⁾ nuostatų įgyvendinimo problemas kompetentinga institucija nedelsdama praneša agentūrai.
- b) Nedarant įtakos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui (ES) Nr. 376/2014 ⁽²⁾, reikalaujama, kad kompetentinga institucija, remdamasi gautais pranešimais įvykius, agentūrai pateiktų saugos atžvilgiu svarbią informaciją.

ATM/ANS.AR.A.025 Neatidėliotinas reagavimas į saugos problemą

- a) Nedarant įtakos Reglamentui (ES) Nr. 376/2014, reikalaujama, kad kompetentinga institucija įdiegtų sistemą, kurią taikydama galėtų tinkamai rinkti, analizuoti ir skleisti su sauga susijusią informaciją.
- b) Agentūra įdiegia sistemą, kurią taikydama galėtų tinkamai analizuoti bet kokią iš kompetentingų institucijų gautą svarbią su sauga susijusią informaciją ir nedelsdama pateiktų atitinkamai valstybėms narėms ir Komisijai bet kokią informaciją, įskaitant rekomendacijas arba informaciją apie reikiamus taisomuosius veiksmus, kuri būtina, kad jos galėtų laiku reaguoti į saugos problemą, susijusią su paslaugų teikėjais.
- c) Gavusi a ir b punktuose nurodytą informaciją, kompetentinga institucija imasi atitinkamų saugos problemos sprendimo priemonių, įskaitant saugos nurodymų paskelbimą pagal ATM/ANS.AR.A.030 taisyklę.
- d) Pagal ATM/ANS.OR.A.060 taisyklę apie priemones, kurių imamasi pagal c dalį, nedelsiant pranešama susijusiems paslaugų teikėjams, kad jie tų priemonių laikytųsi. Kompetentinga institucija apie šias priemones taip pat praneša agentūrai ir, jei reikia imtis bendrų veiksmų, kitoms susijusioms kompetentingoms institucijoms.

ATM/ANS.AR.A.030 Saugos nurodymai

- a) Jei kompetentinga institucija nustato funkcinėje sistemoje susidariusią nesaugią sąlygą, dėl kurios būtina nedelsiant imtis veiksmų, ji duoda saugos nurodymą.

⁽¹⁾ 2004 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 552/2004 dėl Europos oro eismo valdymo tinklo sąveikos (sąveikos reglamentas) (OL L 96, 2004 3 31, p. 26).

⁽²⁾ 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 376/2014 dėl pranešimo apie civilinės aviacijos įvykius, jų analizės ir tolesnės veiklos, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 996/2010 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/42/EB ir Komisijos reglamentai (EB) Nr. 1321/2007 ir (EB) Nr. 1330/2007 (OL L 122, 2014 4 24, p. 18).

- b) Susijusiems paslaugų teikėjams siunčiamuose saugos nurodymuose pateikiama bent ši informacija:
- 1) nurodoma nesaugi sąlyga;
 - 2) nurodoma funkcinė sistema, kurioje susidariusi ta sąlyga;
 - 3) būtini veiksmai ir jų loginis išaiškinimas;
 - 4) būtinų veiksmų įvykdymo terminas;
 - 5) saugos nurodymų įsigaliojimo data.
- c) Kompetentinga institucija perduoda saugos nurodymų kopiją agentūrai ir visoms kitoms susijusioms kompetentingoms institucijoms per vieną mėnesį nuo tų nurodymų davimo.
- d) Kompetentinga institucija tikrina, ar paslaugų teikėjai vykdo taikytinus saugos nurodymus.

B SKYRIUS. VALDYMAS (ATM/ANS.AR.B)

ATM/ANS.AR.B.001 Valdymo sistema

- a) Kompetentinga institucija sukuria valdymo sistemą, sudarytą bent iš šių elementų, ir užtikrina jos veikimą:
- 1) dokumentuose aprašytos politikos ir procedūrų, kuriomis apibūdinama tos institucijos organizacija, priemonės ir metodai, kuriais laikomasi Reglamento (EB) Nr. 216/2008 ir jo įgyvendinimo taisyklių, kaip būtina, kad ta institucija galėtų pagal šį reglamentą atlikti pažymėjimų išdavimo, priežiūros ir reikalavimų vykdymo užtikrinimo užduotis. Procedūrų dokumentai atnaujinami ir jais remiamasi kaip pagrindiniais tos kompetentingos institucijos darbo dokumentais atliekant visas susijusias užduotis;
 - 2) pakankamo darbuotojų skaičiaus, įskaitant inspektorius, tos institucijos užduotims atlikti ir pareigoms vykdyti pagal šį reglamentą. Šie darbuotojai turi turėti kvalifikaciją, reikalingą jiems paskirtoms užduotims atlikti, ir turėti reikiamų žinių, patirties, būti baigę pradinį, darbo vietoje rengiamą ir kartotinį mokymo kursą, kad neprarastų kompetencijos. Siekiant užtikrinti visų susijusių užduočių tinkamą atlikimą, turi būti įdiegta darbuotojų užimtumo planavimo sistema;
 - 3) tinkamų priemonių ir biuro patalpų toms paskirtoms užduotims atlikti;
 - 4) valdymo sistemos atitikties susijusiems reikalavimams ir procedūrų tinkamumo stebėjimo proceso, įskaitant vidaus audito proceso ir saugos rizikos valdymo proceso nustatymą. Atitikties stebėjimas turi apimti vyresniųjų kompetentingos institucijos vadovų informavimo apie faktus, nustatytus atliekant auditą, sistemą, kad būtų užtikrintas reikiamų taisyklių veiksmų įgyvendinimas;
 - 5) asmens arba asmenų grupės, kuris (-i) už atitikties stebėjimo funkciją būtų galutinai atsakingas (-a) vyresniesiems kompetentingos institucijos vadovams.
- b) Kompetentinga institucija kiekvienoje į valdymo sistemą įtrauktoje veiklos srityje paskiria po vieną arba kelis asmenis, visapusiškai atsakingus už atitinkamos (-ų) užduoties (-ių) valdymą.
- c) Kompetentinga institucija parengia dalyvavimo su kitomis susijusioms kompetentingoms institucijoms tarpusavyje keičiantis visa būtina informacija ir pagalbos procedūras, įskaitant keitimąsi informacija apie visus nustatytus faktus ir tolesnius veiksmus, kurių imamasi dėl pažymėjimų išdavimo paslaugų teikėjams, kurie veiklą vienos valstybės narės teritorijoje vykdo turėdami kitos valstybės narės kompetentingos institucijos arba agentūros išduotus pažymėjimus, arba dėl tokių paslaugų teikėjų priežiūros.
- d) Standartizavimo tikslais agentūrai pateikiama su valdymo sistema susijusių procedūrų ir jų pakeitimų kopija.

ATM/ANS.AR.B.005 Užduočių paskyrimas kompetentingoms organizacijoms

- a) Kompetentinga institucija užduotis, susijusias su pažymėjimų išdavimu paslaugų teikėjams ir tų teikėjų priežiūra pagal šį reglamentą, išskyrus patį pažymėjimų išdavimą, gali paskirti kompetentingoms organizacijoms. Skirdama tokias užduotis, kompetentinga institucija užtikrina, kad:
- 1) būtų įdiegta sistema, kad būtų galima iš pradžių ir nuolat vertinti, ar kompetentinga organizacija vykdo Reglamento (EB) Nr. 216/2008 V priedo reikalavimus. Ši sistema ir vertinimo rezultatai turi būti pagrįsti dokumentais ir

- 2) būtų sudarytas dokumentais įformintas ir abiejų šalių atitinkamu valdymo lygmeniu patvirtintas susitarimas su kompetentinga organizacija, kuriame būtų aiškiai apibrėžta:
 - i. kokias užduotis reikia atlikti;
 - ii. kokias deklaracijas, ataskaitas ir įrašus reikia pateikti;
 - iii. kokių techninių sąlygų reikia laikytis atliekant šias užduotis;
 - iv. ką apima atitinkamas atsakomybės draudimas;
 - v. kaip saugoma informacija, gauta atliekant šias užduotis.
- b) Kompetentinga institucija užtikrina, kad ATM/ANS.AR.B.001 taisyklės a dalies 4 punkte reikalaujamas vidaus audito procesas ir saugos rizikos valdymo procesas apimtų visas užduotis, kurias jos vardu atlieka kompetentinga organizacija.

ATM/ANS.AR.B.010 Valdymo sistemos pakeitimai

- a) Kompetentinga institucija įdiegia sistemą, kad galėtų nustatyti pokyčius, turinčius įtakos jos gebėjimui atlikti užduotis ir vykdyti pareigas, nustatytas šiame reglamente. Sistema turi būti tokia, kad kompetentinga institucija galėtų imtis reikiamų veiksmų užtikrinti, kad jos valdymo sistema išliktų tinkama ir veiksminga.
- b) Siekdama užtikrinti veiksmingą įgyvendinimą, kompetentinga institucija laiku atnaujina valdymo sistemą taip, kad būtų atsižvelgta į visus šio reglamento pakeitimus.
- c) Kompetentinga institucija praneša agentūrai apie reikšmingus pakeitimus, turinčius įtakos jos gebėjimui atlikti užduotis ir vykdyti pareigas, nustatytas šiame reglamente.

ATM/ANS.AR.B.015 Įrašų saugojimas

- a) Kompetentinga institucija sukuria įrašų saugojimo sistemą, kuri padėtų tinkamai laikyti, naudoti ir patikimai atsekti:
 - 1) valdymo sistemos politikos ir procedūrų dokumentus;
 - 2) pagal ATM/ANS.AR.B.001 taisyklės a dalies 2 punktą būtinus darbuotojų mokymo bei kvalifikacijos dokumentus ir leidimus;
 - 3) užduočių, apimančių pagal ATM/ANS.AR.B.005 taisyklę būtinus elementus, paskyrimo dokumentus ir išsamius duomenis apie paskirtas užduotis;
 - 4) pažymėjimų išdavimo ir (arba) deklaravimo dokumentus;
 - 5) atitinkamai oro eismo paslaugų ir meteorologijos paslaugų teikėjų paskyrimo dokumentus;
 - 6) pažymėjimų išdavimo paslaugų teikėjams, kurie veiklą vienos valstybės narės teritorijoje vykdo turėdami kitos valstybės narės kompetentingos institucijos arba agentūros išduotus pažymėjimus, ir tokių paslaugų teikėjų priežiūros dokumentus, kaip susitarė kompetentingos institucijos;
 - 7) paslaugų teikėjų pasiūlytų alternatyvių atitikties užtikrinimo priemonių vertinimo ir pranešimo apie jas agentūrai dokumentus, taip pat alternatyvių atitikties užtikrinimo priemonių, kurias kompetentinga institucija naudoja pati, vertinimo dokumentus;
 - 8) paslaugų teikėjų, gavusių pažymėjimus arba, jei reikia, pateikusių deklaraciją, šio reglamento taikytinų reikalavimų vykdymo dokumentus, įskaitant visas audito ataskaitas, į kurias įrašyti nustatyti faktai, taisomieji veiksmai, veiksmų atlikimo datos ir pastabos, taip pat kitus su sauga susijusius įrašus;
 - 9) reikalavimų vykdymo užtikrinimo priemonių, kurių buvo imtasi, dokumentus;
 - 10) saugos informacijos, saugos nurodymų bei tolesnių priemonių dokumentus;
 - 11) lankstumo nuostatų taikymo pagal Reglamento (EB) Nr. 216/2008 14 straipsnį dokumentus.
- b) Kompetentinga institucija tvarko visų paslaugų teikėjams išduotų pažymėjimų ir gautų deklaracijų sąrašą.
- c) Pagal taikytinus duomenų apsaugos teisės aktus visi įrašai saugomi mažiausiai 5 metus nuo dienos, kurią pažymėjimas netenka galios arba kurią deklaracija atsiimama.

C SKYRIUS. PRIEŽIŪRA, PAŽYMĖJIMŲ IŠDAVIMAS IR REIKALAVIMŲ VYKDYMO UŽTIKRINIMAS (ATM/ANS.AR.C)

ATM/ANS.AR.C.001 Saugos veiksmingumo rodiklių stebėjimas

- a) Kompetentingos institucijos reguliariai stebi ir vertina paslaugų teikėjų, kuriuos jos prižiūri, saugos veiksmingumo rodiklius.
- b) Kompetentingos institucijos saugos veiksmingumo rodiklių stebėjimo rezultatus naudoja visų pirma rizika grindžiamos priežiūros, kurią jos vykdo, tikslais.

ATM/ANS.AR.C.005 Pažymėjimų išdavimas, deklaracijų teikimas ir tikrinimas, kaip paslaugų teikėjai vykdo reikalavimus

- a) Kompetentinga institucija, laikydamasi ATM/ANS.AR.B.001 taisyklės a dalies 1 punkto, parengia procesą, kad:
 - 1) prieš išduodama pažymėjimą patikrintų, ar paslaugų teikėjai vykdo III–XIII prieduose nustatytus taikytinus reikalavimus ir laikosi taikytinų su pažymėjimu siejamų sąlygų. Pažymėjimas išduodamas pagal šio priedo 1 priedėlį;
 - 2) patikrintų, ar laikomasi su sauga susijusių įpareigojimų, nustatytų pagal Reglamento (EB) Nr. 550/2004 8 straipsnį išduotame paskyrimo rašte;
 - 3) patikrintų, ar paslaugų teikėjai, kuriuos jos prižiūri, nuolat vykdo taikytinus reikalavimus;
 - 4) patikrintų, ar pasiekti saugos tikslai ir įvykdyti saugos reikalavimai bei kitos su sauga susijusios sąlygos, įrašytos į sistemų patikrinimo deklaracijas, įskaitant visas aktualias pagal Reglamentą (EB) Nr. 552/2004 pateiktas sistemų sudedamųjų dalių atitikties arba tinkamumo naudoti deklaracijas;
 - 5) patikrintų, ar įgyvendinti saugos nurodymai, taisomieji veiksmai ir reikalavimų vykdymo užtikrinimo priemonės.
- b) A dalyje nurodytas procesas yra:
 - 1) pagrįstas dokumentuose aprašytais procedūromis;
 - 2) paaiškintas dokumentuose, parengtuose specialiai tam, kad darbuotojai turėtų užduočių, susijusių su pažymėjimų išdavimu, priežiūra ir reikalavimų vykdymo užtikrinimu, atlikimo gaires;
 - 3) duomenų apie pažymėjimų išdavimo, priežiūros ir reikalavimų vykdymo užtikrinimo veiklos rezultatus šaltinis atitinkamai organizacijai;
 - 4) pagrįstas kompetentingos institucijos atliktu auditu, peržiūra ir patikrinimu;
 - 5) šaltinis, iš kurio kompetentinga institucija gauna įrodymų, būtinų pagrįsti papildomiems veiksams, įskaitant Reglamento (EB) Nr. 549/2004 9 straipsnyje, Reglamento (EB) Nr. 550/2004 7 straipsnio 7 dalyje ir Reglamento (EB) Nr. 216/2008 10, 25 ir 68 straipsniuose nurodytas priemones, pažymėjimus turinčių paslaugos teikėjų atžvilgiu, jei nevykdomi reikalavimai;
 - 6) šaltinis, iš kurio kompetentinga institucija gauna įrodymų, kad deklaracijas pateikusių paslaugos teikėjų atžvilgiu imtųsi, jei reikia, taisomųjų veiksmų, prie kurių gali būti priskiriami reikalavimų vykdymo užtikrinimo veiksmai, įskaitant, jei dera, nacionalinės teisės aktuose numatytus veiksmus.

ATM/ANS.AR.C.010 Priežiūra

- a) Pagal 5 straipsnį kompetentinga institucija arba jos vardu veikiančios kompetentingos organizacijos atlieka auditą.
- b) A dalyje nurodytas auditas:
 - 1) yra šaltinis, iš kurio kompetentinga institucija gauna taikytinų reikalavimų vykdymo ir įgyvendinimo priemonių laikymosi įrodymų;
 - 2) yra nepriklausomas nuo vidaus audito veiklos, kurią vykdo paslaugų teikėjas;

- 3) apima visas įgyvendinimo priemones arba jų elementus ir procesus arba paslaugas;
- 4) suteikia galimybę nustatyti, ar:
 - i. įgyvendinimo priemonės atitinka taikytinus reikalavimus;
 - ii. veiksmai, kurių imtasi, atitinka įgyvendinimo priemones ir taikytinus reikalavimus;
 - iii. veikslių, kurių imtasi, rezultatai atitinka rezultatus, kurių tikėtasi pasiekti įgyvendinimo priemonėmis.
- c) Remdamasi turimais įrodymais, kompetentinga institucija stebi, ar paslaugų teikėjai, kuriuos ji prižiūri, šio reglamento taikytinus reikalavimus vykdo nuolat.

ATM/ANS.AR.C.015 Priežiūros programa

- a) Atsižvelgdama į konkretų paslaugų teikėjų pobūdį, jų veiklos sudėtingumą, ankstesnio pažymėjimų išdavimo ir (arba) priežiūros veiklos rezultatus, kompetentinga institucija parengia ir kiekvienais metais atnaujina priežiūros programą, pagrįstą susijusios rizikos vertinimu. Programoje numatytas auditas:

- 1) apima visas sritis, kuriose gali kilti abejonų sauga, ypatingą dėmesį skiriant sritims, kuriose buvo nustatyta problemų;
- 2) apima visus paslaugų teikėjus, kuriuos prižiūri kompetentinga institucija;
- 3) apima priemones, kurias paslaugų teikėjai įgyvendino, kad užtikrintų darbuotojų kompetenciją;
- 4) užtikrina, kad vykdomas auditas būtų proporcingas rizikos, kurią kelia paslaugų teikėjų veikla ir teikiamos paslaugos, lygiui, ir
- 5) užtikrina, kad paslaugų teikėjams, kuriuos prižiūri kompetentinga institucija, būtų nustatytas ne ilgesnis kaip 24 mėnesių priežiūros planavimo ciklas.

Priežiūros planavimo ciklą galima sutrumpinti, jei yra įrodymų, kad paslaugų teikėjo saugos veiksmingumo rodikliai pablogėjo.

Jei paslaugų teikėjas turi kompetentingos institucijos išduotą pažymėjimą, priežiūros planavimo ciklą galima pailginti daugiausiai iki 36 mėnesių, jei kompetentinga institucija nustatė, kad per praėjusius 24 mėnesius:

- i. paslaugų teikėjas įrodė, kad jis veiksmingai nustato aviacijos saugos pavojų ir veiksmingai valdo susijusią riziką;
- ii. paslaugų teikėjas nuolat vykde ATM/ANS.OR.A.040 ir ATM/ANS.OR.A.045 taisyklėse nustatytus pakeitimo valdymo reikalavimus;
- iii. nenustatyta 1 lygio pažeidimo faktų;
- iv. visi taisomieji veiksmai įgyvendinti per kompetentingos institucijos priimtą arba pratęstą laikotarpį, kaip nustatyta ATM/ANS.AR.C.050 taisyklėje.

Jei, be pirmiau išvardytų reikalavimų, paslaugų teikėjas yra sukūręs veiksmingą paslaugų teikėjo saugos veiksmingumo rodiklių laikymosi ir reikalavimų vykdymo ataskaitų kompetentingai institucijai nuolatinio teikimo sistemą, kurią kompetentinga institucija patvirtino, priežiūros planavimo ciklą galima pailginti daugiausiai iki 48 mėnesių;

- 6) užtikrina, kad taisomųjų veikslių įgyvendinimas būtų patikrintas;
 - 7) yra aptartas su susijusiais paslaugų teikėjais ir apie jį paslaugų teikėjams buvo pranešta;
 - 8) atliekamas pagal nurodytus numatytus patikrinimų skirtingose vietose, jei yra, vykdymo intervalus.
- b) Kompetentingos institucijos gali nuspręsti pakeisti plane numatyto audito tikslus ir sritis, o prirėikus – įtraukti dokumentų peržiūrą ir papildomą auditą.
 - c) Kompetentingos institucijos sprendžia, kokių priemonių, elementų, paslaugų, funkcijų, fizinių vietų ir veiklos rūšių auditas turi būti atliekamas per nustatytą laikotarpį.

- d) Parengiami pagal ATM/ANS.AR.C.050 taisyklę skelbiamų audito pastabų ir nustatytų faktų dokumentai. Nustatyti faktai pagrindžiami įrodymais ir nurodomi remiantis taikytiniais reikalavimais ir jų įgyvendinimo priemonėmis, susijusiais su atliekamu auditu.
- e) Parengiama ir susijusiam paslaugų teikėjui pateikiama audito ataskaita, į kurią įrašytos pastabos ir nustatyti faktai.

ATM/ANS.AR.C.020 Pažymėjimų išdavimas

- a) Laikydamosi ATM/ANS.AR.C.005 taisyklės a dalyje nustatyto proceso, kompetentinga institucija, gavusi prašymą paslaugų teikėjui išduoti pažymėjimą, tikrina, ar paslaugų teikėjas vykdo taikytinus šio reglamento reikalavimus.
- b) Prieš išduodama pažymėjimą kompetentinga institucija gali reikalauti, kad būtų atliktas, jos manymu, būtinas auditas, tikrinimas arba vertinimas.
- c) Pažymėjimas išduodamas neribotam laikui. Į paslaugos teikimo sąlygas, pridedamas prie pažymėjimo, įrašomos su veikla, kurią paslaugų teikėjui leidžiama vykdyti, susijusios teisės.
- d) Pažymėjimas neišduodamas tol, kol nepašalinamas pastebėtas 1 lygio pažeidimas. Jei aplinkybės išskirtinės, kitoki (-ius) nei 1 lygio pažeidimą (-us) įvertinti ir jo (jų) įtaką kuo labiau sumažinti turi paslaugos teikėjas, o taisomųjų veiksmų planą, pagal kurį šalinamas (-i) pastebėtas (-i) pažeidimas (-ai), prieš išduodama pažymėjimą turi patvirtinti kompetentinga institucija.

ATM/ANS.AR.C.025 Pakeitimai

- a) Kai kompetentingai institucijai pranešama apie pakeitimą, kurį ketinama padaryti pagal ATM/ANS.OR.A.045 taisyklę, kompetentinga institucija laikosi ATM/ANS.AR.C.030, ATM/ANS.AR.C.035 ir ATM/ANS.AR.C.040 taisyklių.
- b) Kai kompetentingai institucijai pranešama apie pakeitimą, kurį ketinama padaryti pagal ATM/ANS.OR.A.040 taisyklės a dalies 2 punktą ir kuriam reikia išankstinio patvirtinimo, kompetentinga institucija:
 - 1) prieš patvirtindama pakeitimą patikrina, ar paslaugų teikėjas vykdo taikytinus reikalavimus;
 - 2) iš karto imasi deramų veiksmų, kurie neturi įtakos jokioms papildomoms reikalavimų vykdymo užtikrinimo priemonėms, jei paslaugos teikėjas pakeitimus, kuriems reikia išankstinio patvirtinimo, padarė negavęs 1 punkte nurodyto kompetentingos institucijos patvirtinimo.
- c) Kad paslaugų teikėjui suteiktų galimybę jo valdymo sistemos ir (arba) saugos valdymo sistemos pakeitimus daryti be išankstinio patvirtinimo pagal ATM/ANS.OR.A.040 taisyklės b dalį, kompetentinga institucija patvirtina procedūrą, kuria apibrėžiama tokių pakeitimų sritis ir aprašoma, kaip apie tokius pakeitimus turi būti pranešama ir kaip jie turi būti valdomi. Vykdydama nuolatinės priežiūros procesą, kompetentinga institucija vertina pranešime pateiktą informaciją, kad patikrintų, ar veiksmai, kurių imtasi, atitinka patvirtintas procedūras ir taikytinus reikalavimus. Pastebėjusi bet kokią neatitikimą, kompetentinga institucija:
 - 1) paslaugų teikėjui praneša apie neatitikimą ir prašo padaryti papildomų pakeitimų;
 - 2) jei tai 1 arba 2 lygio pažeidimo faktai, veikia pagal ATM/ANS.AR.C.050 taisyklę.

ATM/ANS.AR.C.030 Funkcinių sistemų pakeitimų valdymo procedūrų patvirtinimas

- a) Kompetentinga institucija peržiūri:
 - 1) funkcinių sistemų pakeitimų valdymo procedūras arba bet kokius esminius tų procedūrų pakeitimus, kuriuos pagal ATM/ANS.OR.B.010 taisyklės b dalį pateikė paslaugų teikėjas;
 - 2) visus atvejus, kai dėl tam tikro pakeitimo nukrypta nuo 1 punkte nurodytos procedūros, jei to pagal ATM/ANS.OR.B.010 taisyklės c dalies 1 punktą to prašo paslaugų teikėjas.
- b) Kompetentinga institucija a dalyje nurodytas procedūras, pakeitimus ir nuokrypius patvirtina padariusi išvadą, kad jie yra būtini ir jų užtenka tam, kad paslaugų teikėjas įrodytų, kad laikosi taikomų ATM/ANS.OR.A.045, ATM/ANS.OR.C.005, ATS.OR.205 ir ATS.OR.210 taisyklių.

ATM/ANS.AR.C.035 Sprendimas peržiūrėti funkcinės sistemos pakeitimą, apie kurį pranešta

- a) Pagal ATM/ANS.OR.A.045 taisyklės a dalies 1 punktą gavusi pranešimą arba pagal ATM/ANS.OR.A.045 taisyklės b dalį gavusi patikslintą informaciją, kompetentinga institucija priima sprendimą, ar pakeitimą reikia peržiūrėti. Sprendimui pagrįsti kompetentinga institucija paslaugų teikėjo prašo pateikti visą būtiną papildomą informaciją.
- b) Dėl peržiūros būtinumo kompetentinga institucija sprendžia remdamasi konkrečiais, pagrįstais ir dokumentuose aprašytais kriterijais, kuriais užtikrinama bent tai, kad pakeitimas, apie kurį pranešta, būtų peržiūretas, jei tikimybės, kad argumentas yra sudėtingas arba nežinomas paslaugų teikėjui, ir galimų pakeitimo pasekmių sunkumo samplaika yra reikšminga.
- c) Jei dėl peržiūros būtinumo kompetentinga institucija sprendžia remdamasi, be b dalyje nurodytųjų, ir kitokiais rizikos kriterijais, tie kitokie kriterijai turi būti konkretūs, pagrįsti ir aprašyti dokumentuose.
- d) Apie savo sprendimą peržiūrėti funkcinės sistemos pakeitimą, apie kurį pranešta, kompetentinga institucija praneša paslaugų teikėjui ir, jei to prašo paslaugų teikėjas, pateikia jam susijusį loginį išaiškinimą.

ATM/ANS.AR.C.040 Funkcinės sistemos pakeitimo, apie kurį pranešta, peržiūra

- a) Kai kompetentinga institucija peržiūri pakeitimo, apie kurį pranešta, argumentą, ji:
 - 1) vertina pateikto argumento pagrįstumą ATM/ANS.OR.C.005 taisyklės a dalies 2 punkto arba ATS.OR.205 taisyklės a dalies 2 punkto atžvilgiu;
 - 2) jei reikia, derina savo veiklą su kitomis kompetentingomis institucijomis.
- b) Kompetentinga institucija:
 - 1) arba patvirtina, jei reikia, su tam tikromis sąlygomis, a dalies 1 punkte nurodytą argumentą, jei įrodytas jo pagrįstumas, ir apie tai informuoja paslaugų teikėją;
 - 2) arba atmeta a dalies 1 punkte nurodytą argumentą ir apie tai informuoja paslaugų teikėją bei pateikia jam pagrindžiamąjį loginį išaiškinimą.

ATM/ANS.AR.C.045 Skrydžių informacijos paslaugų teikėjų deklaracijos

- a) Gavusi skrydžių informacijos paslaugų teikėjo, ketinančio teikti tokias paslaugas, deklaraciją, kompetentinga institucija patikrina, ar deklaracijoje pateikta visa ATM/ANS.OR.A.015 taisyklėje reikalaujama informacija, ir tam paslaugų teikėjui patvirtina, kad deklaraciją gavo.
- b) Jei deklaracijoje reikalaujamos informacijos nepateikta arba pateikta informacija, iš kurios matyti, kad taikytini reikalavimai nevykdomi, kompetentinga institucija apie reikalavimų nevykdymą praneša susijusiam skrydžių informacijos paslaugų teikėjui ir prašo pateikti daugiau informacijos. Jei reikia, kompetentinga institucija atlieka skrydžių informacijos paslaugų teikėjo auditą. Jei reikalavimų nevykdymas patvirtinamas, kompetentinga institucija imasi ATM/ANS.AR.C.050 taisyklėje numatytų veiksmų.
- c) Kompetentinga institucija registruoja skrydžių informacijos paslaugų teikėjų deklaracijas, kurias tokių paslaugų teikėjai jai pateikia pagal šį reglamentą.

ATM/ANS.AR.C.050 Nustatyti faktai, taisomieji veiksmai ir reikalavimų vykdymo užtikrinimo priemonės

- a) Kompetentinga institucija turi sistemą, kurią taikydama nagrinėja nustatytų faktų reikšmingumą saugai ir sprendžia dėl reikalavimų vykdymo užtikrinimo priemonių, atsižvelgdama į saugos riziką, kylančią, jei paslaugų teikėjas nevykdo reikalavimų.
- b) Jei, pritaikius neatidėliotinas deramas rizikos mažinimo priemones, papildomos saugos rizikos nebūtų arba ji būtų maža, kompetentinga institucija gali sutikti dėl paslaugų teikimo, kad paslaugos tęstinumas būtų užtikrinamas, kol vykdomi taisomieji veiksmai.
- c) Kompetentinga institucija paskelbia pastebėjusi 1 lygio pažeidimo faktą, jei nustato, kad pavojingai nesilaikoma taikytinų Reglamento (EB) Nr. 216/2008 ir jo įgyvendinimo taisyklių, taip pat reglamentų (EB) Nr. 549/2004, (EB) Nr. 550/2004, (EB) Nr. 551/2004 bei (EB) Nr. 552/2004 ir jų įgyvendinimo taisyklių reikalavimų, paslaugų teikėjo procedūrų ir žinytų, pažymėjimo arba, jei taikytina, pažymėjimo su paskyrimo raštu sąlygų arba deklaracijos turinio, todėl kyla didelė skrydžių saugos rizika, arba jei kaip nors kitaip suabejoja paslaugų teikėjo sugebėjimu tęsti veiklą.

- 1 lygio pažeidimo faktai, be kitų, yra šie:
- 1) toks veiklos procedūrų platinimas ir (arba) paslaugos teikimas, dėl kurio kyla didelė skrydžių saugos rizika;
 - 2) paslaugų teikėjo pažymėjimas gautas arba jo galiojimas išlaikytas suklastojus patvirtinamuosius dokumentus;
 - 3) įrodyta neteisėta veikla arba nesąžiningas paslaugų teikėjo pažymėjimo naudojimas;
 - 4) nėra atsakingo vadovo.
- d) Kompetentinga institucija paskelbia pastebėjusi 2 lygio pažeidimo faktų, jei nustato, kad kitaip nevykdomi taikytini Reglamento (EB) Nr. 216/2008 ir jo įgyvendinimo taisyklių, taip pat reglamentų (EB) Nr. 549/2004, (EB) Nr. 550/2004, (EB) Nr. 551/2004 bei (EB) Nr. 552/2004 ir jų įgyvendinimo taisyklių reikalavimai arba nesilaikoma paslaugos teikėjo procedūrų ir žinybų, pažymėjimo sąlygų arba deklaracijos turinio.
- e) Jei faktas pastebėtas vykdant priežiūrą arba kitais būdais, kompetentinga institucija be įtakos jokiems papildomiems Reglamente (EB) Nr. 216/2008, šiame reglamente, taip pat reglamentuose (EB) Nr. 549/2004, (EB) Nr. 550/2004, (EB) Nr. 551/2004 ir (EB) Nr. 552/2004 ir jų įgyvendinimo taisyklėse reikalaujamiems veiksams praneša raštu apie pastebėtą faktą paslaugų teikėjui ir reikalauja imtis taisomųjų veiksmų, kad nustatytas (-i) reikalavimų nevykdymo atvejais (-ai) būtų pašalintas (-i).
- 1) Jei pažeidimo faktai 1 lygio, kompetentinga institucija deramų veiksmų imasi nedelsusi ir, jei reikia, gali apriboti, sustabdyti pažymėjimo galiojimą, visai arba iš dalies atšaukti pažymėjimą, užtikrinusi teikiamų paslaugų tęstinumą, su sąlyga, kad nebūtų neigiamai paveikta sauga, o tinklo valdytojo atveju informuoja Komisiją. Priemonės, kurių imamasi, priklauso nuo pastebėto fakto reikšmingumo ir galioja tol, kol paslaugų teikėjas sėkmingai nepritaikęs taisomųjų veiksmų.
 - 2) Jei pažeidimo faktai 2 lygio, kompetentinga institucija:
 - i. skiria paslaugų teikėjui nustatyto fakto pobūdį atitinkantį taisomųjų veiksmų įgyvendinimo laikotarpį (jis nurodomas veiksmų plane);
 - ii. įvertina paslaugų teikėjo pasiūlytus taisomuosius veiksmus bei įgyvendinimo planą ir pritaria jiems, jei atlikus vertinimą nustatoma, kad jų pakanka reikalavimo (-ų) nevykdymui pašalinti.
 - 3) Jei pažeidimo faktai 2 lygio, o paslaugų teikėjas, atsižvelgęs į nustatytą faktą, nepateikia kompetentingai institucijai priimtino taisomųjų veiksmų plano arba paslaugų teikėjas taisomojo veiksmo neįvykdo per laikotarpį, kuriam pritarė arba kurį pratęsė kompetentinga institucija, nustatytas pažeidimo faktas gali būti priskirtas prie 1 lygio ir gali būti imtasi 1 punkte nustatyto veiksmo.
- f) Tais atvejais, kai 1 ir 2 lygio pažeidimo faktai nebūtini, kompetentinga institucija gali pateikti pastabų.
-

*1 priedelis***PASLAUGŲ TEIKĖJO PAŽYMĖJIMAS****EUROPOS SAJUNGA****KOMPETENTINGA INSTITUCIJA****PASLAUGŲ TEIKĖJO PAŽYMĖJIMAS**

[PAŽYMĖJIMO NUMERIS/LAIDOS Nr.]

Pagal Įgyvendinimo reglamentą (ES) 2017/373 ir laikydamasi toliau nurodytų sąlygų, [kompetentinga institucija] pažymi, kad

[PASLAUGŲ TEIKĖJO PAVADINIMAS]

[PASLAUGŲ TEIKĖJO ADRESAS]

yra paslaugų teikėjas, kurio teisės nustatytos pridedamose paslaugų teikimo sąlygose.

SĄLYGOS

Šis pažymėjimas išduodamas tokiomis sąlygomis ir tokios srities paslaugoms teikti ir funkcijoms vykdyti, kokios išvardytos pridedamose paslaugų teikimo sąlygose.

Šis pažymėjimas galioja tol, kol pažymėjimą gavęs paslaugų teikėjas laikosi Įgyvendinimo reglamento (ES) 2017/373 bei kitų taikytinų reglamentų ir, jei dera, į paslaugų teikėjo dokumentus įrašytų procedūrų.

Šis pažymėjimas galioja, jei laikomasi pirmiau išvardytų sąlygų, nebent jo būtų atsisakyta, jo galiojimas būtų apribotas ar sustabdytas arba pažymėjimas būtų atšauktas.

Išdavimo data

Parašas

[Kompetentinga institucija]

PASLAUGŲ TEIKĖJAS

PAŽYMĖJIMAS

PASLAUGŲ TEIKIMO SĄLYGOS

Paslaugų teikėjo pažymėjimo priedas

[PAŽYMĖJIMO NUMERIS/LAIDOS Nr.]

[PASLAUGŲ TEIKĖJO PAVADINIMAS]

įgijo teises teikti šios srities paslaugas/vykdyti funkcijas:

(išbraukti, kas netinka)

Paslaugos/funkcijos	Paslaugos/funkcijos rūšis	Paslaugos/funkcijos sritis	Apribojimai (*)
Oro eismo paslaugos (ATS) (****)	Skrydžių valdymas (ATC)	Rajono skrydžių valdymo paslauga	
		Prieigų skrydžių valdymo paslauga	
		Aerodromo skrydžių valdymo paslauga	
	Skrydžių informacijos paslauga (FIS)	Aerodromo skrydžių informacijos paslauga (AFIS)	
		Maršruto skrydžių informacijos paslauga (en-route FIS)	
	Konsultacinė paslauga	Netaikoma	
Oro eismo srautų valdymas (ATFM)	ATFM	Vietinio oro eismo srautų valdymo paslaugos teikimas	
Oro erdvės valdymas (ASM)	ASM	Vietinio oro erdvės (taktinio/3 lygio) valdymo paslaugos teikimas	
Sąlygos (**)			

Paslaugos/funkcijos	Paslaugos/funkcijos rūšis	Paslaugos/funkcijos sritis	Apribojimai (*)
Oro eismo paslaugos (ATS) skrydžio bandymams (***) (****)	Skrydžių valdymas (ATC)	Rajono skrydžių valdymo paslauga	
		Prieigų skrydžių valdymo paslauga	
		Aerodromo skrydžių valdymo paslauga	
	Skrydžių informacijos paslauga (FIS)	Aerodromo skrydžių informacijos paslauga (AFIS)	
		Maršruto skrydžių informacijos paslauga (en-route FIS)	
	Konsultacinė paslauga	Netaikoma	
Sąlygos (**)			

Paslaugos/funkcijos	Paslaugos/funkcijos rūšis	Paslaugos/funkcijos sritis	Apribojimai (*)
Ryšio, navigacijos arba priežiūros paslaugos (CNS)	Ryšys (A)	Oro navigacijos mobiliojo ryšio paslauga (oro-žemės ryšys)	
		Oro navigacijos fiksuotojo ryšio paslauga (ant-žeminis ryšys)	
		Oro navigacijos palydovinio mobiliojo ryšio paslauga (AMSS)	
	Navigacija	NDB signalo užtikrinimas erdvėje	
		VOR signalo užtikrinimas erdvėje	
		DME signalo užtikrinimas erdvėje	
		ILS signalo užtikrinimas erdvėje	
		MLS signalo užtikrinimas erdvėje	
		GNSS signalo užtikrinimas erdvėje	
	Apžvalga (S)	Pirminės apžvalgos (PS) duomenų teikimas	
Antrinės apžvalgos (SS) duomenų teikimas			
Automatinės priklausomosios apžvalgos (ADS) duomenų teikimas			
Sąlygos (**)			

Paslaugos/funkcijos	Paslaugos/funkcijos rūšis	Paslaugos/funkcijos sritis	Apribojimai (*)
Oro navigacijos informacijos paslaugos (AIS)	AIS	Visos AIS teikimas	
Sąlygos (**)			

Paslaugos/funkcijos	Paslaugos/funkcijos rūšis	Paslaugos/funkcijos sritis	Apribojimai (*)
Duomenų paslaugos (DAT)	1 tipas	Turint teisę teikti 1 tipo duomenų paslaugas, galima pateikti naudoti šių formatų oro navigacijos duomenų bazes: [bendrinių duomenų formatų sąrašas] Turint teisę teikti 1 tipo duomenų paslaugas, negalima oro navigacijos duomenų bazių tiesiogiai pateikti naudoti galutiniams naudotojams/orlaivių naudotojams.	
	2 tipas	Turint teisę teikti 2 tipo duomenų paslaugas, galima oro navigacijos duomenų bazes pateikti galutiniams naudotojams/orlaivių naudotojams naudoti šioje orlaivio taikomojoje programoje/įrangoje, su kuria įrodytas suderinamumas: [Gamintojas] Taikomosios programos/įrangos, kuriai išduotas pažymėjimas, modelis [XXX], dalies Nr. [YYY]	
Sąlygos (**)			

Paslaugos/funkcijos	Paslaugos/funkcijos rūšis	Paslaugos/funkcijos sritis	Apribojimai (*)
Meteorologijos paslaugos (MET)	MET	Meteorologinio stebėjimo biuras	
		Aerodromo meteorologijos tarnyba	
		Meteorologinės oro navigacijos stotys	
		Ugnikalnių pelenų informacijos centras (VAAC)	
		Pasaulinis zoninių prognozių centras (WAFC)	
		Atogrąžų ciklonų informacijos centras (TCAC)	
Sąlygos (**)			

Paslaugos/funkcijos	Paslaugos/funkcijų rūšis	Paslaugos/funkcijos sritis	Apribojimai (*)
ATM tinklo funkcijos	Europos maršrutų tinklo (ERN) kūrimas	Netaikoma	
		Riboti išteklių	Radijo dažnis Atsakiklio kodas
	ATFM	Centrinio oro eismo srautų valdymo paslaugos teikimas	
	Sąlygos (**)		

Išdavimo data

Parašas [Kompetentinga institucija]

Valstybės narės/EASA vardu

EASA 157 forma, 1 leidimas. 4 puslapis iš 4.

(*) Jei taip reikalauja kompetentinga institucija.

(**) Jei reikia.

(***) Jei kompetentinga institucija mano, kad reikia nustatyti papildomų reikalavimų.

(****) Prie ATS priskiriama išpėjimo paslauga.

III PRIEDAS

BENDRIEJI REIKALAVIMAI PASLAUGŲ TEIKĖJAMS
(ATM/ANS.OR dalis)

A SKYRIUS. BENDRIEJI REIKALAVIMAI (ATM/ANS.OR.A)

ATM/ANS.OR.A.001 Taikymo sritis

Pagal 6 straipsnį šiame priede nustatyti reikalavimai, kuriuos turi vykdyti paslaugų teikėjai.

ATM/ANS.OR.A.005 Prašymas išduoti paslaugų teikėjo pažymėjimą

- a) Prašymas išduoti paslaugų teikėjo pažymėjimą arba pakeisti turimą pažymėjimą pateikiamas kompetentingos institucijos nustatyta forma ir būdu atsižvelgiant į taikytinus šio reglamento reikalavimus.
- b) Pagal 6 straipsnį paslaugų teikėjas, kad gautų pažymėjimą, turi vykdyti:
 - 1) Reglamento (ES) Nr. 216/2008 8b straipsnio 1 dalyje nurodytus reikalavimus;
 - 2) šiame priede nustatytus bendruosius reikalavimus;
 - 3) konkrečius IV–XIII prieduose nustatytus reikalavimus, jei tie reikalavimai yra taikomi atsižvelgiant į paslaugas, kurias paslaugų teikėjas teikia arba planuoja teikti.

ATM/ANS.OR.A.010 Prašymas išduoti ribotos taikymo srities pažymėjimą

- a) Nepaisant b dalies, oro eismo paslaugų teikėjas gali prašyti išduoti pažymėjimą, kurį turėdamas galėtų paslaugas teikti tik toje oro erdvėje, už kurią atsakinga valstybė narė, kurioje yra paslaugų teikėjo pagrindinė veiklos vykdymo vieta arba, jei turi, registruotoji būstinė, jei paslaugų teikėjas teikia arba planuoja teikti tik paslaugas, susijusias su viena arba keliomis iš šių kategorijų:
 - 1) specialiaisiais aviacijos darbais;
 - 2) bendrąja aviacija;
 - 3) komerciniu oro transportu, kuris vykdomas tik orlaiviais, kurių maksimali kilimo masė yra mažesnė kaip 10 tonų arba kuriuose yra ne daugiau kaip 20 keleivių vietų;
 - 4) komerciniu oro transportu, kurį vykdančiam orlaiviams atliekama ne daugiau kaip 10 000 judėjimo operacijų per metus, nepriklausomai nuo maksimalios kilimo masės ar keleivių vietų skaičiaus; šios nuostatos tikslais „judėjimo operacijos“ reiškia tam tikrų metų vidurkį, apskaičiuotą pagal visų tūpimų ir kilimų per pastaruosius trejus metus skaičių.
- b) Be to, ribotos taikymo srities pažymėjimo gali prašyti šie oro navigacijos paslaugų teikėjai:
 - 1) oro navigacijos paslaugų teikėjas (išskyrus oro eismo paslaugų teikėją), kurio metinė apyvarta, susijusi su paslaugomis, kurias jis teikia arba planuoja teikti, yra ne didesnė kaip 1 000 000 EUR;
 - 2) oro navigacijos paslaugų teikėjas, kuris aerodromo skrydžių informacijos paslaugą teikia, reguliariai naudodamasis ne daugiau kaip viena aerodromo darbo vieta.
- c) Kompetentingos institucijos nurodymu, oro navigacijos paslaugų teikėjas, kuris pagal a dalį arba b dalies 1 punktą prašo išduoti ribotos taikymo srities pažymėjimą, turi vykdyti bent reikalavimus, nustatytus:
 - 1) ATM/ANS.OR.B.001 taisyklėje „Techninė ir veiklos kompetencija ir gebėjimai“;
 - 2) ATM/ANS.OR.B.005 taisyklėje „Valdymo sistema“;
 - 3) ATM/ANS.OR.B.020 taisyklėje „Su darbuotojais susiję reikalavimai“;
 - 4) ATM/ANS.OR.A.075 taisyklėje „Atviras ir skaidrus paslaugų teikimas“;
 - 5) IV, V, VI ir VIII prieduose, jei tie reikalavimai pagal 6 straipsnį yra taikytini atsižvelgiant į paslaugas, kurias paslaugų teikėjas teikia arba planuoja teikti.

- d) Kompetentingos institucijos nurodymu, oro navigacijos paslaugų teikėjas, kuris ribotos taikymo srities pažymėjimo kreipiasi pagal b dalies 2 punktą, turi vykdyti bent c dalies 1–4 punktuose nustatytus reikalavimus ir IV priede nustatytus konkrečius reikalavimus.
- e) Ribotos taikymo srities pažymėjimo prašytojas kompetentingai institucijai prašymą pateikia tos institucijos nustatyta forma ir būdu.

ATM/ANS.OR.A.015 Skrydžių informacijos paslaugų teikėjų deklaracija

- a) Pagal 7 straipsnį skrydžių informacijos paslaugų teikėjas gali deklaruoti, kad yra pajėgus eiti pareigas, susijusias su teikiamomis paslaugomis, ir turi tam būtinas priemones, jei toks paslaugų teikėjas, be Reglamento (ES) Nr. 216/2008 8b straipsnio 1 dalyje nurodytų reikalavimų, vykdo ir šiuos alternatyvius reikalavimus:
 - 1) savo paslaugas skrydžių informacijos paslaugų teikėjas teikia arba planuoja teikti, reguliariai naudodamasis ne daugiau kaip viena darbo vieta;
 - 2) tos paslaugos yra laikino pobūdžio, o jų teikimo trukmė yra suderinta su kompetentinga institucija, kaip būtina siekiant garantuoti proporcingą saugos užtikrinimą.
- b) Savo veiklą deklaravęs skrydžių informacijos paslaugų teikėjas:
 - 1) prieš pradėdamas veiklą pateikia kompetentingai institucijai visą reikšmingą informaciją tos institucijos nustatyta forma ir būdu;
 - 2) pagal ATM/ANS.OR.A.020 taisyklę kompetentingai institucijai pateikia naudojamų alternatyvių atitikties užtikrinimo priemonių sąrašą;
 - 3) visada vykdo taikytinus reikalavimus ir laikosi deklaracijoje pateiktos informacijos;
 - 4) pateikdamas iš dalies pakeistą deklaraciją, praneša kompetentingai institucijai apie visus savo deklaracijos arba naudojamų atitikties užtikrinimo priemonių pakeitimus;
 - 5) teikia paslaugas pagal savo veiklos žinyną ir laikosi visų atitinkamų jame pateiktų nuostatų.
- c) Savo veiklą deklaravęs skrydžių informacijos paslaugų teikėjas prieš baigdamas teikti paslaugas kompetentingai institucijai apie tai praneša per jos nustatytą laikotarpį.
- d) Savo veiklą deklaravęs skrydžių informacijos paslaugų teikėjas vykdo šiuos reikalavimus, nustatytus:
 - 1) ATM/ANS.OR.A.001 taisyklėje „Taikymo sritis“;
 - 2) ATM/ANS.OR.A.020 taisyklėje „Atitikties užtikrinimo priemonės“;
 - 3) ATM/ANS.OR.A.035 taisyklėje „Atitikties įrodymas“;
 - 4) ATM/ANS.OR.A.040 taisyklėje „Pakeitimai. Bendrieji reikalavimai“;
 - 5) ATM/ANS.OR.A.045 taisyklėje „Funkcinės sistemos pakeitimai“;
 - 6) ATM/ANS.OR.A.050 taisyklėje „Sąlygų sudarymas ir bendradarbiavimas“;
 - 7) ATM/ANS.OR.A.055 taisyklėje „Nustatyti faktai ir taisomieji veiksmai“;
 - 8) ATM/ANS.OR.A.060 taisyklėje „Neatidėliotinas reagavimas į saugos problemą“;
 - 9) ATM/ANS.OR.A.065 taisyklėje „Pranešimas apie įvykius“;
 - 10) ATM/ANS.OR.B.001 taisyklėje „Techninė ir veiklos kompetencija ir gebėjimai“;
 - 11) ATM/ANS.OR.B.005 taisyklėje „Valdymo sistema“;
 - 12) ATM/ANS.OR.B.020 taisyklėje „Su darbuotojais susiję reikalavimai“;
 - 13) ATM/ANS.OR.B.035 taisyklėje „Veiklos žinynai“;
 - 14) ATM/ANS.OR.D.020 taisyklėje „Atsakomybė ir draudimas“;
 - 15) IV priede.
- e) Savo veiklą deklaravęs skrydžių informacijos paslaugų teikėjas veiklą pradeda tik gavęs kompetentingos institucijos patvirtinimą, kad tą deklaraciją ji gavo.

ATM/ANS.OR.A.020 Atitikties užtikrinimo priemonės

- a) Siekdamas atitikties šio reglamento reikalavimams, paslaugos teikėjas gali naudotis agentūros priimtomis alternatyviomis atitikties užtikrinimo priemonėmis.
- b) Jei paslaugų teikėjas nori naudoti alternatyvias atitikties užtikrinimo priemones, prieš pradėdamas jas naudoti pateikia kompetentingai institucijai išsamų alternatyvių atitikties užtikrinimo priemonių aprašą. Į aprašą įtraukiami visi žinybų arba procedūrų patikslinimai, kurie gali būti reikšmingi, ir vertinimas, kuriuo įrodoma atitiktis šio reglamento reikalavimams.

Paslaugos teikėjas šias alternatyvias atitikties užtikrinimo priemones gali įdiegti tik jei jas prieš tai patvirtino kompetentinga institucija ir tik gavęs ATM/ANS.AR.A.015 taisyklės d dalyje nurodytą pranešimą.

ATM/ANS.OR.A.025 Pažymėjimo nepertraukiamasis galiojimas

- a) Paslaugų teikėjo pažymėjimas galioja, jei:
 - 1) paslaugų teikėjas vykdo taikytinus šio reglamento reikalavimus, įskaitant reikalavimus, pagal kuriuos sudaromos sąlygos ir bendradarbiaujama, kad kompetentingos institucijos galėtų naudotis suteiktais įgaliojimais, taip pat reikalavimus, kaip pagal ATM/ANS.OR.A.050 ir ATM/ANS.OR.A.055 taisykles elgtis su nustatytais faktais;
 - 2) pažymėjimas nebuvo grąžintas, jo galiojimas nebuvo sustabdytas arba pažymėjimas nebuvo atšauktas.
- b) Jei pažymėjimas atšauktas arba grąžintas, jis turi būti nedelsus atiduotas kompetentingai institucijai.

ATM/ANS.OR.A.030 Skrydžių informacijos paslaugų teikėjo deklaracijos nepertraukiamasis galiojimas

Skrydžių informacijos paslaugų teikėjo deklaracija, kurią jis pateikė pagal ATM/ANS.OR.A.015 taisyklę, galioja, jei:

- a) skrydžių informacijos paslaugos atitinka taikytinus šio reglamento reikalavimus, įskaitant reikalavimus, pagal kuriuos sudaromos sąlygos ir bendradarbiaujama, kad kompetentingos institucijos galėtų naudotis suteiktais įgaliojimais, taip pat reikalavimus, kaip pagal ATM/ANS.OR.A.050 ir ATM/ANS.OR.A.055 taisykles elgtis su nustatytais faktais;
- b) šių paslaugų teikėjas neatsiėmė deklaracijos arba jos neišregistravo kompetentinga institucija.

ATM/ANS.OR.A.035 Atitikties įrodymas

Jei to paprašo kompetentinga institucija, paslaugų teikėjas pateikia visus įrodymus, kad jis vykdo visus taikytinus reglamento reikalavimus.

ATM/ANS.OR.A.040 Pakeitimai. Bendrieji reikalavimai

- a) Apie funkcinės sistemos pakeitimą arba pakeitimą, kuris paveikia funkcinę sistemą:
 - 1) pranešama ir tas pakeitimas daromas pagal ATM/ANS.OR.A.045 taisyklę;
 - 2) apie paslaugų teikimo, paslaugų teikėjo valdymo sistemos ir (arba) saugos valdymo sistemos pakeitimą, kuris nepaveikia funkcinės sistemos, pranešama ir tas pakeitimas daromas pagal b dalį.
- b) Būtina, kad visi a dalies 2 punkte nurodyti pakeitimai prieš juos atliekant būtų patvirtinti, nebent apie pakeitimą pranešta ir jis valdomas pagal kompetentingos institucijos patvirtintą procedūrą, kaip nustatyta ATM/ANS.AR.C.025 taisyklės c dalyje.

ATM/ANS.OR.A.045 Funkcinės sistemos pakeitimai

- a) Jei paslaugų teikėjas planuoja keisti savo funkcinę sistemą, jis:
 - 1) apie pakeitimą praneša kompetentingai institucijai;
 - 2) paprašytas pateikia kompetentingai institucijai visą papildomą informaciją, iš kurios kompetentinga institucija galėtų nuspręsti, ar peržiūrėti pakeitimo argumentą;
 - 3) informuoja kitus paslaugų teikėjus ir, jei įmanoma, aviacijos įmones, kurias paveiks planuojamas pakeitimas.

- b) Pranešęs apie pakeitimą, paslaugų teikėjas kompetentingą instituciją informuoja kiekvieną kartą, kai pagal a dalies 1 ir 2 punktus pateiktoje informacijoje padaroma esminių pakeitimų, o susijusius paslaugų teikėjus ir aviacijos įmones – kiekvieną kartą, kai esminių pakeitimų padaroma informacijoje, pateiktoje pagal a dalies 3 punktą.
- c) Paslaugų teikėjas leidžia naudojamose sistemose įdiegti tik tas pakeitimo dalis, dėl kurių įvykdyti pagal taisyklėje ATM/ANS.OR.B.010 nurodytas procedūras būtini veiksmai.
- d) Jei kompetentinga institucija pagal ATM/ANS.AR.C.035 taisyklę turi peržiūrėti pakeitimą, paslaugų teikėjas leidžia naudojamose sistemose įdiegti tik tas pakeitimo dalis, kurių argumentą patvirtino kompetentinga institucija.
- e) Jei pakeitimas paveikia kitus paslaugų teikėjus ir (arba) aviacijos įmones, kaip nurodyta a dalies 3 punkte, paslaugų teikėjas ir tie kiti paslaugų teikėjai bendradarbiaudami nustato:
 - 1) vieno priklausomybę nuo kito ir, jei įmanoma, priklausomybę nuo paveiktų aviacijos įmonių;
 - 2) prielaidas ir rizikos mažinimo būdus, susijusius su daugiau kaip vienu paslaugų teikėju arba aviacijos įmone.
- f) Paslaugų teikėjai, kuriuos paveikė e dalies 2 punkte nurodytos prielaidos ir rizikos mažinimo būdai, pakeitimo argumente naudoja tik vienus su kitais ir, jei įmanoma, su aviacijos įmonėmis sutartas prielaidas ir rizikos mažinimo būdus.

ATM/ANS.OR.A.050 Sąlygų sudarymas ir bendradarbiavimas

Paslaugų teikėjas sudaro sąlygas kompetentingai institucijai arba jos vardu veikiančiai kompetentingai organizacijai atlikti patikrinimą bei auditą ir reikiamai bendradarbiauja, kad 5 straipsnyje nurodytos kompetentingos institucijos galėtų suteiktais įgaliojimais naudotis veiksmingai ir našiai.

ATM/ANS.OR.A.055 Nustatyti faktai ir taisomieji veiksmai

Gavęs kompetentingos institucijos pranešimą apie nustatytus faktus, paslaugų teikėjas:

- a) nustato pagrindinę reikalavimų nevykdymo priežastį;
- b) parengia taisomųjų veikslių planą, kuriam pritaria kompetentinga institucija;
- c) pagal ATM/ANS.AR.C.050 taisyklės e dalį kompetentingai institucijai priimtiniu būdu įrodo, kad taisomieji veiksmai įgyvendinti per jo pasiūlytą ir su ta institucija suderintą laikotarpį.

ATM/ANS.OR.A.060 Neatidėliotinas reagavimas į saugos problemą

Paslaugų teikėjas įgyvendina visas saugos priemones, įskaitant saugos nurodymus, kuriuos įgyvendinti įpareigojo kompetentinga institucija pagal ATM/ANS.AR.A.025 taisyklės c dalį.

ATM/ANS.OR.A.065 Pranešimas apie įvykius

- a) Apie avariją, pavojingą incidentą arba įvykį, apibrėžtus Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 996/2010 ⁽¹⁾ ir Reglamente (ES) Nr. 376/2014, paslaugų teikėjas praneša kompetentingai institucijai ir visoms kitoms organizacijoms, kurioms pranešti reikalauja valstybė narė, kurioje paslaugų teikėjas teikia savo paslaugas.
- b) Apie veikimo sutrikimą, techninį defektą, techninių apribojimų viršijimą, įvykį arba kitas neįprastas aplinkybes, dėl kurių kilo arba galėjo kilti pavojus paslaugų saugai, bet neįvyko avarija arba pavojingas incidentas, paslaugų teikėjas, nepažeisdamas a dalies, praneša kompetentingai institucijai ir už sistemos bei jos sudedamųjų dalių projektą atsakingai organizacijai, jei ji nėra pats paslaugų teikėjas.
- c) Nedarant įtakos reglamentams (ES) Nr. 996/2010 ir (ES) Nr. 376/2014, pranešimai, nurodyti a ir b dalyse, teikiami kompetentingos institucijos nustatyta forma ir būdu, o juose pateikiama visa susijusi paslaugų teikėjo turima informacija apie įvykį.

⁽¹⁾ 2010 m. spalio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 996/2010 dėl civilinės aviacijos avarijų ir incidentų tyrimo ir prevencijos, kuriuo panaikinama Direktyva 94/56/EB (OL L 295, 2010 11 12, p. 35).

- d) Pranešimai pateikiami kuo greičiau ir visada per 72 valandas nuo tada, kai paslaugų teikėjas sužino įvykio, kurio ataskaita teikiama, detales, nebent tam trukdytų išskirtinės aplinkybės.
- e) Nepažeisdamas Reglamento (ES) Nr. 376/2014, paslaugų teikėjas, jei reikia, parengia tolesnių veiksmų ataskaitą, kurioje pateikia informaciją apie veiksmus, kurių jis ketina imtis, kad išvengtų panašių įvykių ateityje, kai tik nustato šiuos veiksmus. Ši ataskaita parengiama tokia forma ir būdu, kokius nustatė kompetentinga institucija.

ATM/ANS.OR.A.070 Veiksmų nenumatytomis aplinkybėmis planai

Paslaugų teikėjas visoms savo teikiamoms paslaugoms nustato veiksmų nenumatytomis aplinkybėmis planus, taikomus, kai dėl nenumatytų įvykių jo veikla labai suprastėja arba nutrūksta.

ATM/ANS.OR.A.075 Atviras ir skaidrus paslaugų teikimas

- a) Paslaugų teikėjas savo paslaugas teikia atvirai ir skaidriai. Jis skelbia prieigos prie savo paslaugų sąlygas bei jų pakeitimus ir parengia tvarką, pagal kurią reguliariai arba, jei reikia dėl konkrečių paslaugos teikimo pakeitimų, konsultuojasi su pavieniais arba visais savo paslaugų naudotojais.
- b) Paslaugų teikėjas savo paslaugų naudotojų nediskriminuoja dėl pilietybės arba dėl kitokių naudotojų ar jų klasių požymių, jei tokia diskriminacija nesuderinama su Sąjungos teisės aktais.

B SKYRIUS. VALDYMAS (ATM/ANS.OR.B)

ATM/ANS.OR.B.001 Techninė ir veiklos kompetencija ir gebėjimai

Paslaugų teikėjas užtikrina, kad galėtų savo paslaugas teikti saugiai, našiai, nenutrūkstamai ir darniai – taip, kad jos atitiktų visus suplanuotus tam tikros oro erdvės bendros paklausos lygius. Todėl jis užtikrina tinkamą techninio ir veiklos vykdymo pajėgumą ir profesines žinias.

ATM/ANS.OR.B.005 Valdymo sistema

- a) Paslaugų teikėjas įdiegia ir palaiko valdymo sistemą, apimančią:
 - 1) aiškiai apibrėžtą atsakomybę ir atskaitomybę visoje savo organizacijoje, įskaitant tiesioginę atsakingo vadovo atskaitomybę;
 - 2) atsakingo vadovo pasirašytą aprašą, kokios koncepcijos ir principų (o juos sudėjęs, kokios politikos) paslaugų teikėjas laikosi savo paslaugų saugos, kokybės ir saugumo atžvilgiais;
 - 3) priemones, kuriomis paslaugų teikėjo organizacijos veiklos rezultatai tikrinami pagal valdymo sistemos veiklos rezultatų rodiklius ir veiklos rezultatų tikslus;
 - 4) procesą, kuriuo nustatomi paslaugų teikėjo organizacijos ir aplinkybių, kuriomis ji veikia, pokyčiai, galintys paveikti įdiegtus procesus, procedūras bei paslaugas, ir kuriuo, siekiant atsižvelgti į tuos pokyčius, jei reikia, keičiama valdymo sistema ir (arba) funkcinė sistema;
 - 5) procesą, kuriuo peržiūrima valdymo sistema, nustatomos priežastys, dėl kurių sistemos veikimas neatitinka normų, nustatomos normų neatitinkančios veiklos numanomos pasekmės ir pašalinamos tokios priežastys arba mažinamas jų poveikis;
 - 6) procesą, kuriuo užtikrinama, kad paslaugų teikėjo darbuotojai būtų išmokyti ir mokėtų savo tarnybines pareigas atlikti saugiai, našiai, nuolat ir darniai. Paslaugų teikėjas tam parengia darbuotojų samdymo ir mokymo politiką;
 - 7) oficialią ryšio priemonę, kuria būtų užtikrinama, kad paslaugų teikėjo darbuotojai visiškai suprastų valdymo sistemą, ir kuria būtų įmanoma perduoti ypatingos svarbos informaciją ir paaiškinimą, kodėl imtasi konkrečių veiksmų ir kodėl nustatytos arba pakeistos procedūros.
- b) Paslaugų teikėjas parengia visų valdymo sistemos pagrindinių procesų, įskaitant darbuotojų informavimo apie jų pareigas procesą, dokumentus ir tų procesų dalinio keitimo procedūrą.
- c) Paslaugų teikėjas nustato pareigas, kurias einantis asmuo stebėtų, ar paslaugų teikėjo organizacija vykdo taikytinus reikalavimus ir ar procedūros yra pakankamos. Reikalavimų vykdymo stebėjimas apima grįžtamosios informacijos apie nustatytus faktus teikimo atsakingam vadovui sistemą, kuria užtikrinamas veiksmingas reikiamų taisomųjų veiksmų įgyvendinimas.

- d) Paslaugų teikėjas stebi, kaip veikia jo funkcinė sistema, ir, pastebėjęs, kad ji veikia nepakankamai gerai, aiškina ir šalina tokio veikimo priežastis arba, nustatęs nepakankamai gero veikimo numanomas pasekmes, imasi mažinti tokio veikimo poveikį.
- e) Valdymo sistema yra proporcinga paslaugų teikėjo dydžiui ir jo veiklos sudėtingumui ir atitinka šiai veiklai būdingą pavojų ir riziką.
- f) Paslaugų teikėjas sukuria oficialias savo valdymo sistemos sąsajas su atitinkamais paslaugų teikėjais ir aviacijos įmonėmis, siekdamas užtikrinti, kad:
 - 1) jo veiklos keliamas pavojus aviacijos saugai būtų atpažintas ir įvertintas, o susijusi rizika būtų atitinkamai valdoma ir mažinama;
 - 2) jo paslaugos būtų teikiamos pagal šio reglamento reikalavimus.
- g) Jei paslaugų teikėjas turi ir aerodromo operatoriaus pažymėjimą, jis užtikrina, kad valdymo sistema apimtų visą jo pažymėjimų taikymo srities veiklą.

ATM/ANS.OR.B.010 Pakeitimų valdymo procedūros

- a) Pagal taikytinas ATM/ANS.OR.A.045, ATM/ANS.OR.C.005, ATS.OR.205 ir ATS.OR.210 taisykles paslaugų teikėjas naudoja savo funkcinę sistemą pakeitimų valdymo, vertinimo ir, jei reikia, poveikio mažinimo procedūras.
- b) A dalyje nurodytas procedūras arba visus esminius tų procedūrų pakeitimus:
 - 1) paslaugų teikėjas pateikia kompetentingai institucijai patvirtinti;
 - 2) jų netaiko, kol negavo kompetentingos institucijos patvirtinimo.
- c) Jei b dalyje nurodytos patvirtintos procedūros netinka tam tikram pakeitimui, paslaugų teikėjas:
 - 1) kompetentingos institucijos prašo padaryti išimtį, kad galėtų nukrypti nuo patvirtintų procedūrų;
 - 2) kompetentingai institucijai pateikia informaciją apie nuokrypį bei jai pagrindžia nuokrypio būtinumą;
 - 3) nuo patvirtintų procedūrų nenukrypsta, kol nuokrypio nepatvirtino kompetentinga institucija.

ATM/ANS.OR.B.015 Pagal sutartis vykdoma veikla

- a) Pagal sutartis vykdoma veikla apima visą į paslaugų teikėjo pažymėjimo sąlygų taikymo sritį patenkančią veiklą, kurią vykdo kitos organizacijos, kurios turi šiai veiklai vykdyti būtiną pažymėjimą, arba dirba prižiūrimos paslaugų teikėjo, jei tokio pažymėjimo jos neturi. Paslaugų teikėjas užtikrina, kad, su išorės organizacija sudaręs sutartį dėl kurios nors savo veiklos dalies arba iš tokios organizacijos nusipirkęs tos dalies veiklos vykdymo paslaugas, gautų užsakytą arba nupirtą veiklos vykdymo paslaugą, sistemą arba sudedamąją dalį, kurios atitiktų taikytinus reikalavimus.
- b) Jei paslaugų teikėjas pagal sutartį bet kurios dalies veiklos vykdymą paveda organizacijai, kuri neturi pagal šį reglamentą išduoto tai veiklai vykdyti būtino pažymėjimo, paslaugų teikėjas užtikrina, kad organizacija, su kuria sudaryta sutartis, dirbtų jo prižiūrima. Paslaugų teikėjas užtikrina, kad kompetentinga institucija turėtų prieigą prie organizacijos, su kuria sudaryta sutartis, kad galėtų nustatyti, ar pagal šį reglamentą taikytini reikalavimai vykdomi nuolat.

ATM/ANS.OR.B.020 Su darbuotojais susiję reikalavimai

- a) Paslaugų teikėjas paskiria atsakingą vadovą, kuris įgaliojamas užtikrinti, kad visą veiklą būtų galima finansuoti ir vykdyti pagal taikytinus reikalavimus. Atsakingas vadovas atsako už veiksmingos valdymo sistemos sukūrimą ir priežiūrą.
- b) Paslaugų teikėjas nustato pareigas eiti paskirtų darbuotojų, visų pirma vadovaujančio personalo, vykdančio atitinkamai saugos, kokybės, saugumo, finansų ir su žmogiškaisiais ištekliais susijusias funkcijas, įgaliojimus, tarnybines pareigas ir atsakomybę.

ATM/ANS.OR.B.025 Su priemonėmis susiję reikalavimai

Paslaugų teikėjas užtikrina, kad būtų pakankamai tinkamų priemonių, kad visos užduotys ir veikla būtų atliekamos ir valdomos pagal taikytinus reikalavimus.

ATM/ANS.OR.B.030 Įrašų saugojimas

- a) Paslaugų teikėjas sukuria įrašų saugojimo sistemą, kurią taikant galima tinkamai saugoti įrašus ir patikimai atsekti visą jo veiklą ir kuri apima pirmiausia visus ATM/ANS.OR.B.005 taisyklėje nurodytus elementus.
- b) A dalyje nurodytų įrašų formatas ir saugojimo laikotarpis turi būti nustatyti paslaugų teikėjo valdymo sistemos procedūrose.
- c) Įrašai saugomi taip, kad nebūtų sugadinti, pakeisti arba pavogti.

ATM/ANS.OR.B.035 Veiklos žinynai

- a) Paslaugų teikėjas parengia ir atnaujina su jo paslaugų teikimu susijusius veiklos žinynus, kuriais naudojami ir vadovaujasi veiklą vykdančios darbuotojai.
- b) Jis užtikrina, kad:
 - 1) veiklos žinynuose būtų nurodymai ir informacija, reikalingi veiklą vykdančioms darbuotojams, kad jie galėtų atlikti savo tarnybines pareigas;
 - 2) atitinkamiems darbuotojams būtų prieinamos reikiamos veiklos žinynų dalys;
 - 3) veiklą vykdančioms darbuotojams apie veiklos žinyno pakeitimus, taikomus jų tarnybinėms pareigoms, būtų pranešta taip, kad įsigaliojusius pakeitimus jie taikytų iš karto.

C SKYRIUS. PASLAUGŲ TEIKĖJAMS, KURIE NĖRA ORO EISMO PASLAUGŲ TEIKĖJAI, KELIAMIS SPECIALIEJI ORGANIZACINIAI REIKALAVIMAI (ATM/ANS.OR.C)

ATM/ANS.OR.C.001 Taikymo sritis

Paslaugų teikėjas, kuris nėra oro eismo paslaugų teikėjas turi, be A ir B skyriuose nustatytų reikalavimų, vykdyti šiame skyriuje nustatytus reikalavimus.

ATM/ANS.OR.C.005 Tinkamumo saugos atžvilgiu vertinimas ir funkcinės sistemos pakeitimų užtikrinimas

- a) Kiekvieno pakeitimo, apie kurį praneša pagal ATM/ANS.OR.A.045 taisyklės a dalies 1 punktą, atveju paslaugų teikėjas, kuris nėra oro eismo paslaugų teikėjas:
 - 1) užtikrina, kad būtų atliktas tinkamumo saugos atžvilgiu vertinimas, kuris apimtų:
 - i. įrangos, procedūrų ir žmonių sistemos elementus, kurie keičiami;
 - ii. sąsajas ir sąveiką su elementais, kurie keičiami, ir su likusia funkcinė sistema;
 - iii. elementų, kurie keičiami, tarpusavio sąsajas bei sąveiką ir aplinkybes, kuriomis padarytas pakeitimas turėtų veikti;
 - iv. pakeitimo veikimo trukmę nuo apibrėžties iki veiklos, įskaitant perkėlimą į naudojamą sistemą;
 - v. planuojamus savybių pablogėjimo režimus;
 - 2) pateikęs išsamų, dokumentuotą aprašytą ir pagrįstą argumentą, pakankamu tikrumu garantuoja, kad nustatytais aplinkybėmis paslauga veiks ir nenustos veikusi taip, kaip specifiukuota.
- b) Paslaugų teikėjas, kuris nėra oro eismo paslaugų teikėjas, užtikrina, kad a dalyje nurodytas tinkamumo saugos atžvilgiu vertinimas apimtų:
 - 1) patikrą, ar:
 - i. vertinimas atitinka a dalies 1 punkte apibrėžtą pakeitimo apimtį;
 - ii. nustatytais aplinkybėmis paslauga teikiama taip, kaip specifiukuota;
 - iii. paslaugos teikimo būdas atitinka visus šiame reglamente nustatytus reikalavimus, taikytinus paslaugoms, teikiamoms pakeista funkcinė sistema, bei yra su jais suderinamas, ir
 - 2) tiksliai nustatytus stebėjimo kriterijus, būtinus įrodyti, kad paslauga, teikiama pakeista funkcinė sistema, nustatytais aplinkybėmis nenustos veikusi, kaip specifiukuota.

D SKYRIUS. ORO NAVIGACIJOS PASLAUGŲ IR ORO EISMO SRAUTŲ VALDYMO PASLAUGŲ TEIKĖJAMS IR TINKLO VALDYTOJUI KELIAMI SPECIALIEJI ORGANIZACINIAI REIKALAVIMAI (ATM/ANS.OR.D)

ATM/ANS.OR.D.001 Taikymo sritis

Oro navigacijos paslaugų ir oro eismo srautų valdymo paslaugų teikėjai ir tinklo valdytojas turi, be A, B ir C skyriuose nustatytų reikalavimų, vykdyti šiame skyriuje nustatytus reikalavimus.

ATM/ANS.OR.D.005 Verslo, metiniai ir veiklos rodiklių planai

a) *Verslo planas*

- 1) Oro navigacijos paslaugų ir oro eismo srautų valdymo paslaugų teikėjai parengia ne mažiau kaip penkerių metų verslo planą. Verslo plane:
 - i. nustatomi bendrieji oro navigacijos paslaugų ir oro eismo srautų valdymo paslaugų teikėjų siekiai bei tikslai ir jų įgyvendinimo strategija, suderinta su bendrais oro navigacijos paslaugų arba oro eismo srautų valdymo paslaugų teikėjo ilgalaikiais planais ir aktualiais Sąjungos teisės aktų dėl infrastruktūros ar kitos technologijos plėtros reikalavimais;
 - ii. įrašomi saugos, pajėgumo, aplinkos apsaugos ir ekonominio efektyvumo sričių veiklos rezultatų tikslai, kurie gali būti taikomi pagal Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) Nr. 390/2013 ⁽¹⁾.
- 2) Informacija, nurodyta 1 punkto i ir ii papunkčiuose, derinama su Reglamento (EB) Nr. 549/2004 11 straipsnyje nurodytu veiklos rezultatų planu, o saugos duomenų atžvilgiu ji atitinka valstybės saugos programą, nurodytą Čikagos konvencijos 19 priedo (2013 m. liepos mėn., pirmoji redakcija) 3.1.1. standarte.
- 3) Oro navigacijos paslaugų ir oro eismo srautų valdymo paslaugų teikėjai pateikia pagrindinių investavimo projektų įgyvendinimo saugos ir verslo argumentus, jei reikia, nurodo numatomą poveikį atitinkamiems 1 punkto ii papunktyje nustatytiems veiklos rezultatų tikslams ir investicijas, kurios būtinos pritaikius teisinius reikalavimus, susijusius su Bendro Europos dangaus oro eismo vadybos mokslinių tyrimų programos (SESAR) įgyvendinimu.

b) *Metinis planas*

- 1) Oro navigacijos paslaugų ir oro eismo srautų valdymo paslaugų teikėjai kasmet parengia kitų metų planą – jame išsamiai aprašo verslo plano ypatybes ir visus jo pakeitimus, palyginti su ankstesniu planu.
- 2) Metiniame plane numatomos šios su paslaugų kokybe ir lygiu, pavyzdžiui, numatomu pajėgumu, sauga, aplinkos apsauga ir ekonominiu efektyvumu, susijusios nuostatos:
 - i. informacija apie naujos infrastruktūros diegimą ar kitus pokyčius ir paaiškinimas, kaip jie padės pagerinti oro navigacijos paslaugų ir oro eismo srautų valdymo paslaugų teikėjo veiklos rezultatus, įskaitant paslaugų lygį ir kokybę;
 - ii. taikytini veiklos rezultatų rodikliai, atitinkantys Reglamento (EB) Nr. 549/2004 11 straipsnyje nurodytą veiklos rezultatų planą, pagal kurį galima pagrįstai įvertinti veiklos rezultatų lygį ir paslaugų kokybę;
 - iii. informacija apie oro navigacijos paslaugų ir oro eismo srautų valdymo paslaugų teikėjo nustatytas saugos rizikos mažinimo priemones, įskaitant saugos rizikos stebėjimo rodiklius ir, jei dera, toms priemonėms numatomas išlaidas;
 - iv. numatoma oro navigacijos paslaugų ir oro eismo srautų valdymo paslaugų teikėjo finansinė padėtis trumpuoju laikotarpiu ir bet kokie verslo plano pakeitimai arba poveikis jam.

c) *Planų dalis, skirta veiklos rodikliams*

Laikydami sąlygų, kurias pagal nacionalinės teisės aktus nustatė kompetentinga institucija, oro navigacijos paslaugų ir oro eismo srautų valdymo paslaugų teikėjai, gavę atitinkamus prašymus, Komisijai pateikia verslo planų ir metinių planų dalies, skirtos veiklos rodikliams, turinį.

⁽¹⁾ 2013 m. gegužės 3 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 390/2013, kuriuo nustatomas oro navigacijos paslaugų teikimo ir tinklo funkcijų vykdyimo veiklos rezultatų planas (OL L 128, 2013 5 9, p. 1).

ATM/ANS.OR.D.010 Saugumo valdymas

- a) Oro navigacijos paslaugų ir oro eismo srautų valdymo paslaugų teikėjai ir tinklo valdytojas parengia saugumo valdymo sistemą, kuri yra neatsiejama pagal ATM/ANS.OR.B.005 taisyklę būtinos valdymo sistemos dalis, kad užtikrintų:
- 1) savo priemonių ir darbuotojų saugumą siekiant neleisti neteisėtai įsikišti į paslaugų teikimą;
 - 2) gaunamų arba sukurtų ar kitaip naudojamų veiklos duomenų saugumą, kad jie būtų prieinami tik atitinkamai įgaliojusiems asmenims.
- b) Saugumo valdymo sistemoje apibrėžiama:
- 1) procedūros, susijusios su saugumo rizikos vertinimu ir mažinimu, saugumo stebėjimu ir gerinimu, saugumo peržiūra ir patirties sklaida;
 - 2) priemonės, kurias naudojant aptinkami saugumo pažeidimai ir atitinkamais saugumo signalais perspėjami darbuotojai;
 - 3) saugumo pažeidimų poveikio suvaldymo ir taisomųjų veiksmų bei mažinimo procedūrų nustatymo priemonės, taikomos siekiant išvengti pažeidimų pasikartojimo.
- c) Jei reikia, oro navigacijos paslaugų ir oro eismo srautų valdymo paslaugų teikėjai ir tinklo valdytojas užtikrina savo darbuotojų patikimumo kontrolę ir, siekdami užtikrinti savo priemonių, darbuotojų ir duomenų saugumą, koordinuoja šią veiklą su atitinkamomis civilinėmis ir karinėmis institucijomis.
- d) Oro navigacijos paslaugų ir oro eismo srautų valdymo paslaugų teikėjai ir tinklo valdytojas imasi būtinų priemonių, kad apsaugotų savo sistemas, naudojamas sudedamąsias dalis bei duomenis ir kad neleistų sugadinti tinklo, kai informacijos ir kibernetinio saugumo antpuoliais trukdoma teikti paslaugas.

ATM/ANS.OR.D.015 Finansinis patikimumas – ekonominis ir finansinis pajėgumas

Oro navigacijos paslaugų ir oro eismo srautų valdymo paslaugų teikėjai yra pajėgūs vykdyti savo finansinius išpareigojimus, pavyzdžiui, susijusius su pastoviosiomis ir kintamosiomis veiklos išlaidomis ar išlaidomis kapitalo investicijoms. Jie taiko tinkamą išlaidų apskaitos sistemą. Jie įrodo savo finansinį pajėgumą parengtame ATM/ANS.OR.D.005 taisyklės b dalyje nurodytame metiniame plane ir atitinkamai pagal įmonės teisinį statusą vedamoje balanso ir buhalterinėje apskaitoje, be to, tam atliekamas reguliarus nepriklausomas jų auditas.

ATM/ANS.OR.D.020 Atsakomybė ir draudimas

- a) Oro navigacijos paslaugų ir oro eismo srautų valdymo paslaugų teikėjai ir tinklo valdytojas pagal taikytinus teisės aktus apsidraudžia savo atsakomybę, susijusią su atliekamomis užduotimis.
- b) Pasirinktas draudimo metodas atitinka galimus nuostolius ir žalą ir jį renkantis atsižvelgiama į susijusių paslaugų teikėjų ir tinklo valdytojo teisinį statusą ir į jiems prieinamą komercinio draudimo lygį.
- c) Oro navigacijos paslaugų ir oro eismo srautų valdymo paslaugų teikėjai ir tinklo valdytojas, jeigu naudojami kito paslaugų teikėjo paslaugomis, užtikrina, kad jų tuo tikslu sudarytuose susitarimuose būtų nustatyta, kaip tarp jų paskirstoma atsakomybė.

ATM/ANS.OR.D.025 Ataskaitų teikimo reikalavimai

- a) Oro navigacijos paslaugų ir oro eismo srautų valdymo paslaugų teikėjai kompetentingai institucijai teikia metines savo veiklos ataskaitas.
- b) Oro navigacijos paslaugų ir oro eismo srautų valdymo paslaugų teikėjų metinėse ataskaitose, nedarant įtakos Reglamento (EB) Nr. 550/2004 12 straipsniui, pateikiami finansiniai rezultatai, veiklos rezultatai ir aprašoma visa kita reikšminga veikla ir pokyčiai, visų pirma saugos srityje.
- c) Tinklo valdytojas metinę savo veiklos ataskaitą pagal Reglamento (ES) Nr. 677/2011 20 straipsnį pateikia Komisijai ir agentūrai. Šioje ataskaitoje pateikiami jo veiklos rezultatai, taip pat aprašoma reikšminga veikla ir pokyčiai, visų pirma saugos srityje.

- d) Į metines ataskaitas, nurodytas a ir c dalyse, įrašoma bent:
- 1) suteiktų paslaugų rezultatų lygio įvertinimas;
 - 2) oro navigacijos paslaugų ir oro eismo srautų valdymo paslaugų teikėjų atveju – jų veiklos rezultatai, palyginti su veiklos rezultatų tikslais, nustatytais ATM/ANS.OR.D.005 taisyklės a punkte nurodytame verslo plane: naudojant metiniame plane nustatytus veiklos rezultatų rodiklius, tikrieji veiklos rezultatai lyginami su metiniame plane nustatytais veiklos rezultatų tikslais;
 - 3) tinklo valdytojo atveju – jo veiklos rezultatai, palyginti su siekiamais veiklos rezultatais, nustatytais Reglamento (ES) Nr. 677/2011 2 straipsnio 24 dalyje nurodytame strateginiame tinklo plane: naudojant strateginiame tinklo plane nustatytus veiklos rezultatų rodiklius, tikrieji veiklos rezultatai lyginami su to reglamento 2 straipsnio 23 dalyje nurodytame strateginiame tinklo plane nustatytais siekiamais veiklos rezultatų tikslais;
 - 4) skirtumų, palyginti su atitinkamais uždaviniais ir tikslais, paaiškinimas, taip pat priemonės, kurių reikia, kad per Reglamento (EB) Nr. 549/2004 11 straipsnyje nurodytą ataskaitinį laikotarpį būtų pašalintas tikrųjų veiklos rezultatų atotrūkis nuo planų;
 - 5) veiklos ir infrastruktūros pokyčiai;
 - 6) finansiniai rezultatai, jeigu jie neskelbiami atskirai, kaip numatyta Reglamento (EB) Nr. 550/2004 12 straipsnio 1 dalyje;
 - 7) informacija apie oficialias konsultacijas su paslaugų naudotojais;
 - 8) informacija apie žmogiškųjų išteklių politiką.
- e) Savo metines ataskaitas oro navigacijos paslaugų teikėjai, oro eismo srautų valdymo paslaugų teikėjai ir tinklo valdytojas pateikia Komisijai ir agentūrai, jeigu jos to paprašo. Savo ataskaitas jie taip pat skelbia viešai, laikydamiesi sąlygų, kurias pagal Sąjungos ir nacionalinės teisės aktus nustatė kompetentinga institucija.
-

IV PRIEDAS

ORO EISMO PASLAUGŲ TEIKĖJAMS KELIAMI SPECIALIEJI REIKALAVIMAI

(ATS dalis)

A SKYRIUS. ORO EISMO PASLAUGŲ TEIKĖJAMS KELIAMI PAPILDOMI ORGANIZACINIAI REIKALAVIMAI (ATS.OR)

1 SKIRSNIS. BENDRIEJI REIKALAVIMAI

ATS.OR.100 Nuosavybė

- a) Oro eismo paslaugų teikėjas kompetentingoms institucijoms praneša apie:
- 1) savo teisinį statusą, nuosavybės struktūrą ir visus susitarimus, turinčius didelį poveikį jo turto valdymui;
 - 2) visus ryšius su oro navigacijos paslaugų neteikiančiomis organizacijomis, įskaitant tiesiogiai arba per susijusias įmones vykdomą komercinę veiklą, iš kurios gaunama daugiau kaip 1 % jo numatomų pajamų; be to, jis informuoja apie kiekvieną akcininko, turinčio ne mažiau kaip 10 % visų akcijų, pasikeitimą.
- b) Oro eismo paslaugų teikėjas imasi visų reikiamų priemonių, kad išvengtų bet kokio interesų konflikto, kuris galėtų jam sutrukdyti nešališkai ir objektyviai teikti paslaugas.

ATS.OR.105 Atviras ir skaidrus paslaugų teikimas

Oro eismo paslaugų teikėjas laikosi III priedo ATM/ANS.OR.A.075 taisyklės, taip pat taikytinų Sąjungos ir nacionalinės teisės aktų, todėl neužsiima veikla, kuria tiesiogiai ar netiesiogiai trukdytų, ribotų arba iškreiptų konkurenciją ir kurią vykdydamas piktnaudžiautų dominuojančia padėtimi.

2 SKIRSNIS. PASLAUGŲ SAUGA

ATS.OR.200 Saugos valdymo sistema

Oro eismo paslaugų teikėjas turi saugos valdymo sistemą, kuri gali būti neatsiejama pagal ATM/ANS.OR.B.005 taisyklę būtinos valdymo sistemos dalis ir yra sudaryta iš šių dalių:

- 1) *Saugos politikos ir tikslų*
 - i. į saugos politikos aprašą įrašyti vadovybės įsipareigojimai ir pareigos, susiję su sauga;
 - ii. saugos atskaitomybė, susijusi su saugos valdymo sistemos įdiegimu ir technine priežiūra, ir įgaliojimai priimti sprendimus saugos klausimais;
 - iii. saugos vadovo, kuris būtų atsakingas už veiksmingos saugos valdymo sistemos įdiegimą ir techninę priežiūrą, paskyrimas;
 - iv. reagavimo į avarinę situaciją planų derinimas su kitais paslaugų teikėjais ir aviacijos įmonėmis, sąveikaujančiais su oro eismo paslaugų teikėju, kai teikiamos jo paslaugos;
 - v. saugos valdymo sistemos dokumentai, kuriuose aprašytos visos saugos valdymo sistemos dalys, susiję saugos valdymo sistemos procesai ir saugos valdymo sistemos veikimo rezultatai.
- 2) *Saugos rizikos valdymo*
 - i. pasyviais, aktyviais ir prognozuojamais saugos duomenų rinkimo metodais grindžiamas procesas, kuriuo nustatomas su oro eismo paslaugų teikėjo paslaugomis susijęs pavojus;
 - ii. procesas, kuriuo užtikrinama saugos rizikos, susijusios su nustatyto pavojumi, analizė, vertinimas ir valdymas;
 - iii. procesas, kuriuo užtikrinama, kad nustatyto pavojaus kaip orlaivio avarijos rizikos veiksnio įtaka būtų sumažinta, kiek pagrįsta ir praktiškai įmanoma.

3) Saugos užtikrinimo

- i. saugos veiksmingumo rodiklių stebėjimas ir matavimas reiškia organizacijos saugos veiksmingumo rodiklių tikrinimą ir saugos rizikos kontrolės priemonių veiksmingumo patvirtinimą;
- ii. procesas, kuriuo nustatomi pakeitimai, galintys paveikti su teikiama paslauga susijusios saugos rizikos lygį, ir nustatoma bei valdoma dėl tų pakeitimų galinti atsirasti saugos rizika;
- iii. procesas, kuriuo stebimas ir vertinamas saugos valdymo sistemos veiksmingumas, kad būtų galima nuolat gerinti bendrą saugos valdymo sistemos veikimą.

4) Saugos skatinimo

- i. mokymo programa, kuria užtikrinama, kad darbuotojai būtų mokomi ir mokėtų atlikti būtinas saugos valdymo sistemos tarnybines pareigas;
- ii. saugos pranešimų perdavimas, kuriuo užtikrinama, kad darbuotojai žinotų apie saugos valdymo sistemos taikymą.

ATS.OR.205 Saugos vertinimas ir funkcinės sistemos pakeitimų užtikrinimas

a) Kiekvieno pakeitimo, apie kurį praneša pagal ATM/ANS.OR.A.045 taisyklės a dalies 1 punktą, atveju oro eismo paslaugų teikėjas:

1) užtikrina, kad būtų atliktas saugos vertinimas, kuris apimtų:

- i. įrangos, procedūrų ir žmonių sistemos elementus, kurie keičiami;
- ii. sąsajas ir sąveiką su elementais, kurie keičiami, ir su likusia funkcinė sistema;
- iii. elementų, kurie keičiami, tarpusavio sąsajas bei sąveiką ir aplinkybes, kuriomis padarytas pakeitimas turėtų veikti;
- iv. pakeitimo veikimo trukmę nuo apibrėžties iki veiklos, įskaitant perkėlimą į naudojamą sistemą;
- v. planuojamus funkcinės sistemos veikimo pablogėjusiomis savybėmis režimus, ir

2) pateikęs išsamų, dokumentuotą aprašytą ir pagrįstą argumentą pakankamu tikrumu garantuoja, kad pritaikius ATS.OR.210 taisyklę nustatyti saugos kriterijai yra teisingi, kad jų bus laikomasi ir kad jų bus laikomasi nuolat.

b) Oro eismo paslaugų teikėjas, užtikrina, kad a dalyje nurodytas saugos tinkamumo vertinimas apimtų:

1) pavojaus nustatymą;

2) saugos kriterijų, kurie pakeitimui taikytini pagal ATS.OR.210 taisyklę, apibrėžimą ir pagrindimą;

3) su pakeitimu susijusio poveikio rizikos analizę;

4) pakeitimo rizikos įvertinimą ir, jei reikia, tokį rizikos mažinimą, kad pakeitimas atitiktų taikytinus saugos kriterijus;

5) patikrą, ar:

- i. vertinimas atitinka a dalies 1 punkte apibrėžtą pakeitimo apimtį;
- ii. pakeitimas atitinka saugos kriterijus;

6) tiksliai nustatytus stebėjimo kriterijus, būtinus įrodyti, kad paslauga, teikiama pakeista funkcinė sistema, ir toliau atitiks saugos kriterijus.

ATS.OR.210 Saugos kriterijai

a) Oro eismo paslaugų teikėjas funkcinės sistemos pakeitimo priimtinumą saugos atžvilgiu nustato remdamasis rizikos, galinčios atsirasti padarius pakeitimą, analize, skirstoma atitinkamai pagal veiklos rūšis ir suinteresuotųjų šalių klases.

b) Pakeitimo priimtumas saugos atžvilgiu vertinamas pagal konkrečius ir patikrinamus saugos kriterijus, o kiekvienas toks kriterijus yra išreiškiamas tiksliai kiekybiniais saugos rizikos lygiais arba kitokiu matu, siejamu su saugos rizika.

- c) Oro eismo paslaugų teikėjas, užtikrina, kad:
- 1) saugos kriterijai būtų pagrįsti tam, kad būtų galima atlikti konkretų pakeitimą, atsižvelgiant į pakeitimo rūšį;
 - 2) jei pakeitimas atitinka saugos kriterijus, būtų galima daryti išvadą, kad po pakeitimo funkcinė sistema bus tokia pat saugi, kaip prieš ją pakeičiant; kitaip oro eismo paslaugų teikėjas pateikia argumentą, kuriuo pagrindžia, kad:
 - i. bet koki laikiną saugos sumažėjimą kompensuos būsimas saugos pagerinimas arba
 - ii. bet koks nuolatinis saugos sumažėjimas duoda kitų naudingų rezultatų;
 - 3) atlikus bendrą saugos kriterijų vertinimą užtikrinama, kad daromas pakeitimas nesukels nepriimtinos rizikos paslaugos saugai;
 - 4) saugos kriterijais būtų, kiek pagrįstai įmanoma, skatinimas saugos gerinimas.

ATS.OR.215 Licencijų ir sveikatos pažymėjimų išdavimo skrydžių vadovams reikalavimai

Oro eismo paslaugų teikėjas užtikrina, kad skrydžių vadovai turėtų tinkamai pagal Reglamentą (ES) 2015/340 išduotą licenciją ir sveikatos pažymėjimą.

3 SKIRSNIS. SKRYDŽIŲ VALDYMO PASLAUGOS TEIKĖJAMS KELIAMI SPECIALIEJI SU ŽMOGAUS VEIKSNIAIS SUSIJĘ REIKALAVIMAI

ATS.OR.300 Taikymo sritis

Šiame skirsnyje nustatyti reikalavimai, kuriuos, atsižvelgdamas į žmogaus galimybes, turi vykdyti skrydžių valdymo paslaugos teikėjas, kad:

- a) užkirstų kelią rizikai arba kuo labiau sumažintų riziką, kuri kiltų, jei skrydžių valdymo paslaugas teiktų problemišškai psichoaktyviausias medžiagas vartojantys skrydžių vadovai;
- b) siekdamas užtikrinti oro eismo saugą, neleistų pasireikšti neigiamam skrydžių vadovų streso poveikiui arba jį kuo labiau sumažintų;
- c) siekdamas užtikrinti oro eismo saugą, neleistų pasireikšti neigiamam skrydžių vadovų nuovargio poveikiui arba jį kuo labiau sumažintų.

ATS.OR.305 Skrydžių valdymo paslaugų teikėjų pareigos, susijusios su problemišškai psichoaktyviausias medžiagas vartojančiais skrydžių vadovais

- a) Skrydžių valdymo paslaugų teikėjai parengia ir įgyvendina politiką bei susijusias procedūras, kad užtikrintų, kad problemiškinis psichoaktyviųjų medžiagų vartojimas nepaveiktų skrydžių valdymo paslaugų teikimo.
- b) Nedarant įtakos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 95/46/EB ⁽¹⁾ nuostatomis ir taikytiniems nacionalinės teisės aktams dėl asmenų tikrinimo, skrydžių valdymo paslaugų teikėjas parengia ir įdiegia objektyvią, skaidrią ir nediskriminacinę procedūrą, kurią taikant aptinkama, kad skrydžių vadovai problemišškai vartoja psichoaktyviausias medžiagas. Procedūroje atsižvelgiama į Reglamento (ES) 2015/340 ATCO.A.015 taisyklės nuostatas.
- c) B dalyje nurodytą procedūrą patvirtina kompetentinga institucija.

ATS.OR.310 Stresas

Pagal ATS.OR.200 taisyklę skrydžių valdymo paslaugų teikėjas:

- a) parengia skrydžių vadovų streso valdymo politiką bei jos laikosi ir, be kitų dalykų, įgyvendina kritinių incidentų streso valdymo programą;
- b) skrydžių vadovus moko streso, įskaitant kritinių incidentų stresą, prevencijos ir organizuoja jiems informacines streso prevencijos programas – tokiu mokymu ir programomis papildomas žmogaus veiksniais skirtas mokymas pagal Reglamento (ES) 2015/340 I priedo D skyriaus 3 ir 4 skirsnius.

ATS.OR.315 Nuovargis

Pagal ATS.OR.200 taisyklę skrydžių valdymo paslaugų teikėjas:

- a) parengia skrydžių vadovų nuovargio valdymo politiką ir jos laikosi;
- b) skrydžių vadovams organizuoja informacines nuovargio prevencijos programas – tokiomis programomis papildomas žmogaus veiksniais skirtas mokymas pagal Reglamento (ES) 2015/340 I priedo D skyriaus 3 ir 4 skirsnius.

⁽¹⁾ 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, 1995 11 23, p. 31).

ATS.OR.320 Skrydžių vadovų darbo grafiko sistema (-os)

- a) Skrydžių valdymo paslaugų teikėjas parengia, įdiegia ir stebi darbo grafiko sistemą, kad skrydžių vadovų darbo nuovargio riziką valdytų saugiai kaitydamas tarnybos ir poilsio laikotarpius. Skrydžių valdymo paslaugų teikėjai darbo grafiko sistemoje nustato šiuos elementus:
- 1) didžiausią tarnybos darbo dienų iš eilės skaičių;
 - 2) didžiausią kiekvieno tarnybos laikotarpio valandų skaičių;
 - 3) ilgiausią skrydžių valdymo paslaugų teikimo be pertraukos laiką;
 - 4) tarnybos laikotarpių ir pertraukų santykį teikiant skrydžių valdymo paslaugas;
 - 5) trumpiausius poilsio laikotarpius;
 - 6) didžiausią į naktį iš eilės nusitęsiančių tarnybos laikotarpių skaičių, jei taikytina, priklausomai nuo susijusios skrydžių valdymo tarnybos darbo laiko;
 - 7) trumpiausią poilsio laikotarpį po tarnybos laikotarpio, nusitęsusio į naktį;
 - 8) mažiausią poilsio laikotarpių per darbo grafiko ciklą skaičių.
- b) Rengdamas ir taikydamas darbo grafiko sistemą, skrydžių valdymo paslaugų teikėjas konsultuojasi su skrydžių vadovais, dirbsiančiais pagal tą sistemą, arba, jei taikoma, su jų atstovais, kad nustatytų ir sumažintų riziką, susijusią su nuovargiu, kurį gali kelti pati darbo grafiko sistema.

B POSKYRIS. ORO EISMO PASLAUGŲ TEIKĖJAMS KELIAMİ TECHNINIAI REIKALAVIMAI (ATS.TR)**1 SKIRSNIS. BENDRIEJI REIKALAVIMAI****ATS.TR.100 Oro eismo paslaugų teikėjų darbo metodai ir veiklos procedūros**

- a) Oro eismo paslaugų teikėjas gali įrodyti, kad jo darbo metodai ir veiklos procedūros atitinka:
- 1) Įgyvendinimo reglamentą (ES) Nr. 923/2012 ir
 - 2) standartus tiek, kiek jie yra aktualūs teikiant oro eismo paslaugas atitinkamoje oro erdvėje, nustatytus šiuose Čikagos konvencijos prieduose:
 - i. 10 priedo „Aviacijos ryšiai“ II tome „Ryšų procedūros, įskaitant oro navigacijos tarnybų taisykles“ (PANS) (6 leidimas, 2001 m. spalio mėn., įskaitant visus pakeitimus iki Nr. 89);
 - ii. nedarant įtakos Reglamentui (ES) Nr. 923/2012, 11 priede „Oro eismo paslaugos“ (13 leidimas, 2001 m. liepos mėn., įskaitant visus pakeitimus iki Nr. 49).
- b) Nepaisant a dalies reikalavimų, kompetentinga institucija gali oro eismo paslaugų tarnyboms, kurios paslaugas teikia skrydžio bandymo tikslais, nustatyti kitokių papildomų arba alternatyvių sąlygų ir procedūrų, nei nustatytos a dalyje, jei taip reikia paslaugas teikiant skrydžio bandymo tikslais.

V PRIEDAS

METEOROLOGIJOS PASLAUGŲ TEIKĖJAMS KELIAMI SPECIALIEJI REIKALAVIMAI**(MET dalis)****A SKYRIUS. METEOROLOGIJOS PASLAUGŲ TEIKĖJAMS KELIAMI PAPILDOMI ORGANIZACINIAI REIKALAVIMAI (MET.OR)****1 SKIRSNIS. BENDRIEJI REIKALAVIMAI****MET.OR.100 Meteorologiniai duomenys ir informacija**

- a) Meteorologijos paslaugų teikėjas, laikydamasis kompetentingos institucijos nustatytos tvarkos, orlaivių naudotojams, skrydžio įgulos nariams, oro eismo paslaugų tarnyboms, paieškos ir gelbėjimo tarnybų skyriams, aerodromų operatoriams, avarijų ir incidentų tyrimo įstaigoms, kitų paslaugų teikėjams ir aviacijos subjektams teikia meteorologinę informaciją, būtiną jų atitinkamoms funkcijoms vykdyti.
- b) Meteorologijos paslaugų teikėjas patvirtina veiklos atžvilgiu pageidautiną veiklos vykdytojams platinamos informacijos tikslumą, įskaitant šios informacijos šaltinį, ir užtikrina, kad ši informacija būtų suteikiama laiku ir prireikus atnaujinama.

MET.OR.105 Meteorologinės informacijos saugojimas

- a) Meteorologijos paslaugų teikėjas išplatintą meteorologinę informaciją saugo bent 30 dienų po jos išplatavimo dienos.
- b) Jei prašoma, ši informacija pateikiama nagrinėti arba tirti ir tais tikslais saugoma iki tyrimo arba nagrinėjimo pabaigos.

MET.OR.110 Keitimosi meteorologine informacija poreikiai

Meteorologijos paslaugų teikėjas pasirūpina, kad turėtų sistemas ir procesus, taip pat prieigą prie tinkamų ryšio priemonių, kad:

- a) operatyviaja meteorologine informacija galėtų keistis su kitais meteorologijos paslaugų teikėjais;
- b) būtiną meteorologinę informaciją naudotojams pateiktų laiku.

MET.OR.115 Meteorologiniai biuleteniai

Už susijusį rajoną atsakingas meteorologijos paslaugų teikėjas atitinkamiems naudotojams meteorologinius biuletenius teikia oro navigacijos fiksuotuoju ryšiu arba internetu.

MET.OR.120 Pranešimas apie skirtumus pasauliniams zoninių prognozių centrams

Už susijusį rajoną atsakingas meteorologijos paslaugų teikėjas, remdamasis pasaulinės zoninių prognozių sistemos (WAFS) dvejetainės universaliosios formos duomenimis (BUFR), pasauliniam zoninių prognozių centrui nedelsęs praneša, jei dideli skirtumai pastebėti arba pranešta, kad jų yra, pasaulinės zoninių prognozių sistemos ypatingųjų orų reiškinų (SIGWX) prognozėse, susijusiose su:

- a) ledėjimu, turbulencija, paslėptais, dažnais, į kitus debesis panirusiais ar škvalo linijoje esančiais kamuoliniais lietaus debesimis, smėlio/dulkių audromis;
- b) ugnikalnių išsiveržimais arba radioaktyviųjų medžiagų patekimu į atmosferą, kurie yra reikšmingi orlaivių naudojimo atžvilgiu.

2 SKIRSNIS. SPECIALIEJI REIKALAVIMAI

1 skyrius. Meteorologinėms oro navigacijos stotims keliami reikalavimai**MET.OR.200 Meteorologinės suvestinės ir kita informacija**

- a) Meteorologinė oro navigacijos stotis platina:
 - 1) pastoviais intervalais – paprastąsias vietines suvestines, platinamas tik aerodrome, kuriame atliekamas stebėjimas;
 - 2) specialiąsias vietines suvestines, platinamas tik aerodrome, kuriame atliekamas stebėjimas;
 - 3) pusvalandžio intervalais – reguliariam tarptautiniam komerciniam oro transportui naudojamame aerodrome, kuriame atliekamas stebėjimas, ir kitur platinamus meteorologinius aerodromo pranešimus (METAR).
- b) Meteorologinė oro navigacijos stotis informuoja oro eismo paslaugų tarnybas ir aerodromo oro navigacijos informacijos tarnybas apie automatinės įrangos, naudojamos kilimo ir tūpimo tako matomumo nuotoliui vertinti, tinkamumo darbui būklę.
- c) Meteorologinė oro navigacijos stotis praneša susijusiai oro eismo paslaugų tarnybai, oro navigacijos informacijos tarnybai ir meteorologinio stebėjimo biurui apie ugnikalnio aktyvumą iki išsiveržimo, ugnikalnio išsiveržimą ir ugnikalnio pelenų debesį.
- d) Meteorologinė oro navigacijos stotis, konsultuodamasi su atitinkamomis oro eismo paslaugų tarnybomis, veiklos vykdytojais ir kitomis susijusiomis šalimis, parengia specialiujų vietinių suvestinių teikimo kriterijų sąrašą.

MET.OR.205 Duomenų apie meteorologinius elementus teikimas

Aerodromuose, naudojamuose reguliariajam tarptautiniam komerciniam oro transportui, meteorologinė oro navigacijos stotis praneša apie:

- a) pažemio vėjo kryptį ir greitį;
- b) matomumą;
- c) kilimo ir tūpimo tako matomumo nuotolį, jei taikoma;
- d) esamuosius orus aerodrome ir jo apylinkėse;
- e) debesuotumą;
- f) oro temperatūrą ir rasos taško temperatūrą;
- g) atmosferos slėgį;
- h) papildomą informaciją, kai taikoma.

Aerodromuose, nenaudojamuose reguliariajam tarptautiniam komerciniam oro transportui, meteorologinė oro navigacijos stotis gali, jei turi kompetentingos institucijos leidimą, teikti tik meteorologinių elementų, kurie svarbūs atsižvelgiant į skrydžių tame aerodrome tipus, duomenų rinkinį. Duomenų rinkinys skelbiamas oro navigacijos informaciniame rinkinyje.

MET.OR.210 Meteorologinių elementų stebėjimas

Aerodromuose, naudojamuose reguliariajam tarptautiniam komerciniam oro transportui, meteorologinė oro navigacijos stotis stebi ir (arba) matuoja:

- a) pažemio vėjo kryptį ir greitį;
- b) matomumą;
- c) kilimo ir tūpimo tako matomumo nuotolį, jei taikoma;
- d) esamuosius orus aerodrome ir jo apylinkėse;
- e) debesuotumą;
- f) oro temperatūrą ir rasos taško temperatūrą;

- g) atmosferos slėgį;
- h) papildomą informaciją, kai taikoma.

Aerodromuose, nenaudojamuose reguliariajam tarptautiniam komerciniam oro transportui, meteorologinė oro navigacijos stotis gali, jei turi kompetentingos institucijos leidimą, stebėti ir (arba) matuoti tik tuos duomenų rinkinio meteorologinius elementus, kurie svarbūs atsižvelgiant į skrydžių tame aerodrome tipus. Duomenų rinkinys skelbiamas oro navigacijos informaciniame rinkinyje.

2 skyrius. Aerodromų meteorologijos tarnyboms keliami reikalavimai

MET.OR.215 Orų prognozės ir kita informacija

Aerodromo meteorologijos tarnyba:

- a) pagal kompetentingos institucijos nustatytą tvarką rengia ir (arba) gauna orų prognozes ir kitą svarbią meteorologinę informaciją, kuri būtina, kad ta tarnyba galėtų vykdyti savo atitinkamas funkcijas, reikalingas skrydžiams, su kuriais ji susijusi;
- b) teikia meteorologinių sąlygų aerodromuose, už kuriuos ji yra atsakinga, prognozes ir (arba) perspėjimus;
- c) nuolat peržiūri prognozes bei perspėjimus ir prireikus laiku paskelbia jų pataisas, taip pat atšaukia bet kurią anksčiau tai pačiai vietai ir tam pačiam galiojimo laikotarpiui arba jo daliai paskelbtą to paties tipo prognozę;
- d) instruktuoja ir konsultuoja skrydžio įgulos narius ir (arba) kitus su skrydžių vykdymu susijusius darbuotojus ir pateikia jiems skrydžio dokumentus;
- e) teikia klimatologinę informaciją;
- f) susijusiai oro eismo paslaugų tarnybai, oro navigacijos informacijos tarnybai ir meteorologinio stebėjimo biurui teikia gautą informaciją apie ugnikalnio aktyvumą iki išsiveržimo, ugnikalnio išsiveržimą ar ugnikalnio pelenų debesį;
- g) teikia, jei taikytina, meteorologinę informaciją paieškos ir gelbėjimo tarnybos skyriams ir palaiko ryšį su paieškos ir gelbėjimo tarnybos skyriumi (-iais), kol vyksta paieškos ir gelbėjimo darbai;
- h) teikia oro navigacijos informacijos tarnybos skyriams meteorologinę informaciją, būtiną tam, kad jie galėtų vykdyti savo funkcijas;
- i) rengia ir (arba) gauna prognozes ir kitą aktualią meteorologinę informaciją, būtiną tam, kad oro eismo paslaugų tarnyba savo pareigas atliktų pagal MET.OR.242 taisyklę;
- j) susijusiai oro eismo paslaugų tarnybai, oro navigacijos informacijos tarnybai ir meteorologinio stebėjimo biurui teikia gautą informaciją apie radioaktyviųjų medžiagų patekimą į atmosferą.

MET.OR.220 Aerodromų prognozės

- a) Aerodromo meteorologijos tarnyba nustatytu laiku skelbia prognozę TAF.
- b) Aerodromo meteorologijos tarnyba skelbia prognozes TAF, užtikrinusi, kad tam tikru metu aerodrome galiotų ne daugiau kaip viena prognozė TAF.

MET.OR.225 Prognozė orlaiviui tūpti

- a) Pagal kompetentingos institucijos nustatytą tvarką aerodromo meteorologijos tarnyba parengia prognozę orlaiviui tūpti.
- b) Prognozė orlaiviui tūpti skelbiama prognozės TREND forma.
- c) Prognozės TREND galiojimo laikas – 2 valandos nuo suvestinės, kuri yra prognozės orlaiviui tūpti dalis, laiko.

MET.OR.230 Prognozė orlaiviui kilti

Aerodromo meteorologijos tarnyba:

- a) pagal kompetentingos institucijos nustatytą tvarką parengia prognozę orlaiviui kilti;
- b) prognozę orlaiviui kilti, jei to prašoma, per 3 valandas iki numatytojo išskridimo laiko pateikia veiklos vykdytojams ir skrydžio įgulos nariams.

MET.OR.235 Aerodromo perspėjimas, perspėjimas apie vėjo poslinkį ir įspėjimai

Aerodromo meteorologijos tarnyba:

- a) teikia aerodromo perspėjimo informaciją;
- b) pagal vietos susitarimus su oro eismo paslaugų tarnyba ir susijusiais veiklos vykdytojais, rengia aerodromams perspėjimus apie vėjo poslinkius, jei vėjo poslinkis yra laikomas veiksniumi;
- c) jei aerodrome vėjo poslinkis aptinkamas automatinė antžemine vėjo poslinkio jutiklių arba nuotolinio aptikimo įranga, skelbia tokių sistemų sugeneruotus perspėjimus apie vėjo poslinkius;
- d) atšaukia perspėjimus, kai aerodrome sąlygos nebesusidaro ir (arba) nenumatoma, kad jos susidarys.

MET.OR.240 Veiklos vykdytojo arba skrydžio įgulos naudojama informacija

- a) Aerodromo meteorologijos tarnyba veiklos vykdytojams ir skrydžio įgulos nariams pateikia:
 - 1) taisyklės MET.OR.275 a dalies 1 ir 2 punktuose išvardytų elementų prognozes, kurių šaltinis – pasaulinė zoninių prognozių sistema;
 - 2) pranešimus METAR arba atrinktuosius specialiuosius orų pranešimus (SPECI), įskaitant prognozes TREND, prognozę TAF arba pakoreguotą prognozę TAF išvykimo ir numatomo tępimo aerodromams, taip pat atsarginiams kilimo, maršrute esantiems ir paskirties aerodromams;
 - 3) aerodromo prognozes orlaiviui kilti;
 - 4) pranešimus SIGMET ir visam maršrutui aktualius specialiuosius pranešimus iš oro;
 - 5) visam maršrutui aktualią patariamąją informaciją apie vulkaninius pelenus ir atogrąžų cikloną;
 - 6) prognozių mažaaukščiams skrydžiams rajone diagramas, pridėdamas prie skelbiamo pranešimo AIRMET, ir visam maršrutui aktualią mažaaukščiams skrydžiams skirtą pranešimą AIRMET;
 - 7) vietos aerodromui skirtus aerodromo perspėjimus;
 - 8) meteorologinių palydovų padarytas nuotraukas;
 - 9) antžeminių meteorologinių radiolokatorių informaciją.
- b) Jei meteorologinė informacija, kurią rengiamasi įtraukti į skrydžio dokumentus, iš esmės skiriasi nuo informacijos, pateiktos skrydžiui planuoti, aerodromo meteorologijos tarnyba:
 - 1) nedelsusi informuoja veiklos vykdytoją arba susijusią skrydžio įgulą;
 - 2) veiklos vykdytojui pritarus, jei įmanoma, pateikia peržiūrėtą meteorologinę informaciją.

MET.OR.242 Informacija, kuri turi būti pateikta oro eismo paslaugų tarnyboms

- a) Susijusiai aerodromo skrydžių valdymo vadavietei aerodromo meteorologijos tarnyba, jei būtina, pateikia:
 - 1) paprastąsias ir specialiąsias vietines suvestines, pranešimus METAR, TAF ir prognozes TREND, taip pat jų visų pakeitimus;
 - 2) pranešimus SIGMET ir AIRMET, perspėjimus apie vėjo poslinkius ir įspėjimus bei aerodromo perspėjimus;
 - 3) visą papildomą meteorologinę informaciją, dėl kurios susitarta vietoje, pavyzdžiui, pažemio vėjo prognozę, pagal kurią nustatomi galimi kilimo ir tępimo tako pokyčiai;
 - 4) laikydamosi aerodromo meteorologijos tarnybos ir susijusios aerodromo skrydžių valdymo vadavietės sutartos tvarkos, gautą informaciją apie ugnikalnio pelenų debesį, dėl kurio pranešimas SIGMET dar nepaskelbtas;
 - 5) laikydamosi aerodromo meteorologijos tarnybos ir susijusios aerodromo skrydžių valdymo vadavietės sutartos tvarkos, gautą informaciją apie ugnikalnio aktyvumą iki išsiveržimo ir (arba) ugnikalnio išsiveržimą.
- b) Susijusiai prieigų skrydžių valdymo vadavietei aerodromo meteorologijos tarnyba pateikia:
 - 1) paprastąsias ir specialiąsias vietines suvestines, pranešimus METAR, TAF ir prognozes TREND, taip pat jų visų pakeitimus;
 - 2) pranešimus SIGMET ir AIRMET, perspėjimus apie vėjo poslinkius, įspėjimus bei reikiamus specialiuosius pranešimus iš oro ir aerodromo perspėjimus;

- 3) visą papildomą meteorologinę informaciją, dėl kurios susitarta vietoje;
- 4) laikydami aerodromo meteorologijos tarnybos ir susijusios prieigų skrydžių valdymo vadavietės sutartos tvarkos, gautą informaciją apie ugnikalnio pelenų debesį, dėl kurio pranešimas SIGMET dar nepaskelbtas;
- 5) laikydami aerodromo meteorologijos tarnybos ir susijusios prieigų skrydžių valdymo vadavietės sutartos tvarkos, gautą informaciją apie ugnikalnio aktyvumą iki išsiveržimo ir (arba) ugnikalnio išsiveržimą.

3 skyrius. Meteorologinio stebėjimo biurams keliami reikalavimai

MET.OR.245 Meteorologinio stebėjimo ir kita informacija

Savo kompetencijos rajone meteorologinio stebėjimo biuras:

- a) nuolat stebi skrydžius veikiančias meteorologines sąlygas;
- b) derindamas veiklą su organizacija, atsakinga už pranešimų NOTAM ir (arba) ASHTAM teikimą, užtikrina, kad į pranešimus SIGMET ir NOTAM ir (arba) ASHTAM įrašoma informacija apie ugnikalnių pelenus būtų nuosekli;
- c) derindamas veiklą su pasirinktąja ugnikalnių stebėjimo stotimi, užtikrina, kad informacija apie ugnikalnių aktyvumą būtų gaunama operatyviai ir laiku;
- d) susijusiam ugnikalnių pelenų informacijos centrui teikia informaciją apie ugnikalnio aktyvumą iki išsiveržimo, ugnikalnio išsiveržimą ir ugnikalnio pelenų debesį, dėl kurio pranešimas SIGMET dar nepaskelbtas;
- e) savo oro navigacijos informacijos tarnybos skyriams teikia gautą informaciją apie radioaktyviųjų medžiagų patekimą į atmosferą rajone, kurį jis stebi, arba tam rajonui gretimuose rajonuose, jei dėl tų medžiagų pranešimas SIGMET dar nepaskelbtas;
- f) susijusiai rajono skrydžių valdymo vadavietei ir skrydžių informacijos centrui atitinkamais atvejais teikia:
 - 1) pranešimus METAR, įskaitant naujausius slėgio aerodromuose ir kitose vietovėse duomenis, prognozes TAF bei tendencijų prognozes, taip pat visų tų pranešimų pakeitimus;
 - 2) aukštuminio vėjo, aukštuminio oro temperatūrų ir maršruto ypatingų meteorologinių reiškinių prognozes ir jų pakeitimus, informaciją SIGMET ir AIRMET ir atitinkamus specialiuosius pranešimus iš oro;
 - 3) visą kitą meteorologinę informaciją, būtina tam, kad rajono skrydžių valdymo vadavietė/skrydžių informacijos centras galėtų atsakyti į užklausas iš skrendančių orlaivių;
 - 4) laikydamasis meteorologinio stebėjimo biuro ir rajono skrydžių valdymo vadavietės/skrydžių informacijos centro sutartos tvarkos, gautą informaciją apie ugnikalnio pelenų debesį, dėl kurio pranešimas SIGMET dar nepaskelbtas;
 - 5) laikydamasis meteorologinio stebėjimo biuro ir rajono skrydžių valdymo vadavietės/skrydžių valdymo vadavietės sutartos tvarkos, gautą informaciją apie radioaktyviųjų medžiagų patekimą į atmosferą;
 - 6) atogrąžų ciklonų informacijos centro paskelbtą patariamąją informaciją apie atogrąžų ciklonus jo kompetencijos rajone;
 - 7) ugnikalnių pelenų informacijos centro paskelbtą patariamąją informaciją apie ugnikalnio pelenus jo kompetencijos rajone;
 - 8) laikydamasis meteorologinio stebėjimo biuro ir rajono skrydžių valdymo vadavietės/skrydžių valdymo vadavietės sutartos tvarkos, gautą informaciją apie ugnikalnio aktyvumą iki išsiveržimo ir (arba) ugnikalnio išsiveržimą.

MET.OR.250 Pranešimai SIGMET

Meteorologinio stebėjimo biuras:

- a) pateikia ir platina pranešimus SIGMET;
- b) užtikrina, kad pranešimas SIGMET būtų atšauktas, kai meteorologiniai reiškiniai išnyksta arba jų susidarymo pranešime SIGMET nurodytame rajone nesitikima;
- c) užtikrina, kad pranešimas SIGMET galiotų ne ilgiau kaip 4 valandas, o ypatingais atvejais, kai pranešimas SIGMET teikiamas dėl ugnikalnio pelenų debesies ir atogrąžų ciklonų, tas pranešimas galiotų iki 6 valandų;
- d) užtikrina, kad pranešimas SIGMET būtų skelbiamas ne anksčiau kaip prieš 4 valandas iki jam įsigaliojant, o ypatingais atvejais, kai pranešimas SIGMET teikiamas dėl ugnikalnio pelenų debesies ir atogrąžų ciklonų, tas pranešimas būtų pateiktas iš karto, kai įmanoma, bet ne anksčiau kaip 12 valandų iki jam įsigaliojant, ir būtų atnaujinamas bent kas 6 valandas.

MET.OR.255 Pranešimai AIRMET

Meteorologinio stebėjimo biuras:

- a) teikia ir platina pranešimus AIRMET, kai kompetentinga institucija nustato, kad atsižvelgiant į skrydžių, vykdomų žemiau skrydžio lygio 100, o kalnų vietovėse – iki skrydžio lygio 150 arba, jei reikia, aukščiau, intensyvumą, yra pagrindas teikti ir platinti rajono prognozes;
- b) atšaukia pranešimą AIRMET, kai meteorologiniai reiškiniai išnyksta arba jų susidarymo rajone nebesitikima;
- c) užtikrina, kad pranešimas AIRMET galiotų ne ilgiau kaip 4 valandas.

MET.OR.260 Prognozės mažaaukščiams skrydžiams rajone

Meteorologinio stebėjimo biuras:

- a) teikia prognozę mažaaukščiams skrydžiams rajone, kai atsižvelgiant į skrydžių, vykdomų žemiau skrydžio lygio 100, o kalnų vietovėse – iki skrydžio lygio 150 arba, jei reikia, aukščiau, intensyvumą yra pagrindas teikti ir platinti įprastines rajono prognozes;
- b) užtikrina, kad prognozių mažaaukščiams skrydžiams rajone skelbimo dažnumas, forma, galiojimo terminas arba laikotarpis, taip pat tų prognozių keitimo kriterijai atitiktų kompetentingos institucijos nustatytus reikalavimus;
- c) užtikrina, kad prognozės mažaaukščiams skrydžiams rajone, kurios parengtos pridamos prie pranešimo AIRMET, būtų skelbiamos kas 6 valandas ir galiotų 6 valandas, o susijusiems meteorologinio stebėjimo biurams būtų perduodamos ne vėliau kaip prieš 1 valandą iki jų galiojimo laikotarpio pradžios.

4 skyrius. Ugnikalnių pelenų informacijos centrams (VAAC) keliami reikalavimai**MET.OR.265 Ugnikalnių pelenų informacijos centrų pareigos**

Savo kompetencijos rajone ugnikalnių pelenų informacijos centras:

- a) kai ugnikalnis išsiveržia arba numatomas jo išsiveržimas arba kai pranešta apie ugnikalnio pelenus, teikia patariamąją informaciją apie ugnikalnio pelenų debesies mastą ir prognozuojamą judėjimą:
 - 1) Europos aviacijos krizių koordinavimo padaliniiui;
 - 2) meteorologinio stebėjimo biurams, aptarnaujantiems jo kompetencijos rajoną, kuris gali būti paveiktas;
 - 3) veiklos vykdytojams, rajono skrydžių valdymo vadavietėms ir skrydžių informacijos centrams, aptarnaujantiems skrydžių informacijos regionus jo kompetencijos rajone, kuris gali būti paveiktas;
 - 4) pasauliniams zoninių prognozių centrams, tarptautinėms duomenų bazėms OPMET, tarptautinėms pranešimų NOTAM tarnyboms ir centrams, kurie pagal regioninę oro navigacijos susitarimą yra paskirti eksploatuoti oro navigacijos fiksuotojo ryšio palydovines skirstomąsias sistemas;
 - 5) kitiems ugnikalnių pelenų informacijos centrams, kurių kompetencijos rajonai gali būti paveikti;
- b) derindamas veiklą su pasirinktąja ugnikalnių stebėjimo stotimi, užtikrina, kad informacija apie ugnikalnių aktyvumą būtų gaunama operatyviai ir laiku;
- c) a dalyje nurodytą patariamąją meteorologinę informaciją teikia bent kas 6 valandas tol, kol ugnikalnio pelenų debesį galima atpažinti palydovo duomenyse, kol iš rajono gaunamos ugnikalnio pelenų meteorologinės suvestinės ir kol nepranešama, kad daugiau ugnikalnio išsiveržimų nesitikima, ir
- d) atlieka 24 valandų budėjimą.

5 skyrius. Atogrąžų ciklonų informacijos centrams (TCAC) keliami reikalavimai

MET.OR.270 Atogrąžų ciklonų informacijos centrų pareigos

Atogrąžų ciklonų informacijos centras skelbia:

- a) glausta paprasta kalba patariamąją informaciją apie ciklono centro vietą, kryptį ir judėjimo greitį, slėgį centre ir stipriausią pažemio vėją prie centro, kuri yra skirta:
 - 1) meteorologinio stebėjimo biurams jo kompetencijos rajone;
 - 2) kitiems atogrąžų ciklonų informacijos centrams, kurių kompetencijos rajonai gali būti paveikti;
 - 3) pasauliniams zoninių prognozių centrams, tarptautinėms duomenų bazėms OPMET ir centrams, kurie yra atsakingi už oro navigacijos fiksuotojo ryšio palydovinių skirstomųjų sistemų eksploatavimą;
- b) meteorologinio stebėjimo biurams skirtą atnaujintą patariamąją informaciją apie kiekvieną atogrąžų cikloną, jei reikia, tačiau bent kas 6 valandas.

6 skyrius. Pasauliniams zoninių prognozių centrams (WAFc) keliami reikalavimai

MET.OR.275 Pasaulinių zoninių prognozių centrų pareigos

- a) Pasaulinis zoninių prognozių centras teikia skaitmenine forma:
 - 1) šių elementų pasaulines prognozes koordinacinių tinklėlyje:
 - i. aukštuminio vėjo;
 - ii. aukštuminio oro temperatūros ir drėgnumo;
 - iii. geopotencialaus absoliučiojo skrydžio lygių aukščio;
 - iv. tropopauzės aukščio, išreikšto skrydžio lygiais, ir temperatūros;
 - v. stipriausio vėjo krypties ir greičio, taip pat skrydžio lygio, kuriame jis nustatytas;
 - vi. kamuolinių lietaus debesų;
 - vii. ledėjimo;
 - viii. turbulencijos;
 - 2) pasaulines ypatingųjų meteorologinių reiškinių, įskaitant ugnikalnių aktyvumo ir radioaktyviųjų medžiagų patekimo į atmosferą, prognozes.
- b) Pasaulinis zoninių prognozių centras užtikrina, kad pasaulinės zoninių prognozių sistemos skaitmeninė medžiaga būtų siunčiama naudojantis dvejetainių duomenų perdavimo metodais.

B POSKYRIS. METEOROLOGINIŲ PASLAUGŲ TEIKĖJAMS KELIAMİ TECHNINIAI REIKALAVIMAI (MET.TR)

1 SKIRSNIS. BENDRIEJI REIKALAVIMAI

MET.TR.115 Meteorologiniai biuleteniai

- a) Meteorologiniuose biuleteniuose pateikiama antraštė, kurią sudaro:
 - 1) keturių raidžių ir dviejų skaitmenų identifikatorius;
 - 2) keturių raidžių ICAO vietos nuoroda, rodanti geografinę meteorologijos paslaugų teikėjo, siunčiančio arba parengusio meteorologinį biuletinį, padėtį;
 - 3) datos ir laiko duomenų grupė;
 - 4) jei reikalaujama, trijų raidžių identifikatorius.
- b) Meteorologiniai biuleteniai, kuriuose pateikiama oro navigacijos fiksuotojo ryšio tinklu (AFTN) perduotina operatyvioji meteorologinė informacija, įtraukiami į AFTN pranešimo formatu teikiamo pranešimo teksto dalį.

2 SKIRSNIS. SPECIALIEJI REIKALAVIMAI

1 skyrius. Meteorologinėms oro navigacijos stotims keliami techniniai reikalavimai**MET.TR.200 Meteorologinės suvestinės ir kita informacija**

- a) Paprastosiomis vietinėse bei specialiosiose vietinėse suvestinėse ir pranešimuose METAR nurodyta tvarka pateikiami šie elementai:
- 1) suvestinės tipo identifikacija;
 - 2) vietos nuoroda;
 - 3) stebėjimo laikas;
 - 4) automatinės arba trūkstamos suvestinės identifikacija, jei taikytina;
 - 5) pažemio vėjo kryptis ir greitis;
 - 6) matomumas;
 - 7) kilimo ir tūpimo tako matomumo nuotolis, kai tenkinami suvestinių teikimo kriterijai;
 - 8) esamieji orai;
 - 9) debesuotumas, debesų rūšis (tik kamuolinių lietaus debesų ir bokštinių kamuolinių debesų atveju), debesų pado aukštis arba, jei matuojamas, vertikalusis matomumas;
 - 10) oro temperatūra ir rasos taško temperatūra;
 - 11) barometrinis slėgis (QNH) ir, jei taikytina, paprastosiomis vietinėse ir specialiosiose vietinėse suvestinėse – atmosferos slėgis (QFE);
 - 12) jei taikytina, papildoma informacija.
- b) Rengiant paprastąsias vietines ir specialiąsias vietines suvestines:
- 1) jei pažemio vėjas stebimas daugiau nei vienoje vietoje išilgai kilimo ir tūpimo tako, nurodomos vietos, kuriose šios vertės yra būdingos;
 - 2) kai naudojamas daugiau nei vienas kilimo ir tūpimo takas ir stebimas su šiais takais susijęs pažemio vėjas, pateikiamos turimos kiekvieno kilimo ir tūpimo tako vėjo vertės ir nurodoma, kuriuose kilimo ir tūpimo takuose jos nustatytos;
 - 3) kai pagal MET.TR.205 taisyklės a dalies 3 punkto ii papunkčio B įtrauką teikiami duomenys apie nuokrypius nuo vidutinės vėjo krypties, pranešama apie dvi ribines kryptis, tarp kurių keitėsi pažemio vėjo kryptis;
 - 4) kai pagal MET.TR.205 taisyklės a dalies 3 punkto iii papunktį teikiami duomenys apie nuokrypius nuo vidutinio vėjo greičio (vėjo gūsius), nurodomos didžiausios ir mažiausios vėjo greičio vertės.
- c) Pranešimai METAR:
- 1) teikiami vadovaujantis 1 priedėlyje pateiktu šablonu ir platinami Pasaulinės meteorologijos organizacijos nurodyta METAR kodo forma;
 - 2) skaitmenine forma platinami pranešimai METAR:
 - i. formatuojami pagal pasaulio mastu sąveikų informacijos mainų modelį ir jiems naudojama geografijos ženklavimo kalba (GML);
 - ii. prie jų pridedami atitinkami metaduomenys;
 - 3) pateikiami perduoti ne vėliau kaip per penkias minutes nuo faktinio stebėjimo laiko.
- d) Jei atliekant stebėjimą vienu metu nustatomos toliau nurodytos sąlygos, visose meteorologinėse suvestinėse vietoj informacijos apie matomumą, kilimo ir tūpimo tako matomumo nuotolį, esamuosius orus ir debesuotumą, debesų rūšį ir debesų pado aukštį vartojamas terminas CAVOK:
- 1) matomumas – 10 km arba daugiau, o apie mažiausią matomumą nepranešta;
 - 2) operatyvinio reikšmingumo debesų nėra;
 - 3) aviacijai reikšmingų orų nėra.

- e) Kriterijų, kuriais remiantis turi būti teikiamos specialiosios vietinės suvestinės, sąrašą sudaro:
- 1) vertės, artimiausios aerodromą naudojančių veiklos vykdytojų veiklos minimumams;
 - 2) vertės, atitinkančios kitus oro eismo paslaugų tarnybų ir veiklos vykdytojų vietos reikalavimus;
 - 3) 2 °C ar daugiau laipsnių didesnė už pateiktąją paskutinėje vietinėje suvestinėje oro temperatūra arba kita ribinė vertė, dėl kurios susitarė meteorologijos paslaugų teikėjai, atitinkama oro eismo paslaugų tarnyba ir susiję veiklos vykdytojai;
 - 4) turima papildomos informacijos apie ypatingųjų meteorologinių sąlygų susidarymą artėjimo tūpti ir aukštėjimo zonose;
 - 5) kai taikomos triukšmo mažinimo procedūros ir nuokrypis nuo vidutinio pažemio vėjo greičio pakito 5 mazgais (2,5 m/s) ar daugiau, palyginti su teikiant paskutinę vietinę suvestinę nustatytu vėjo greičiu, ir vidutinis vėjo greitis prieš įvykstant pokyčiui ir (arba) jam įvykus siekia 15 mazgų (7,5 m/s) ar daugiau;
 - 6) kai vidutinė pažemio vėjo kryptis pakito 60° ar daugiau, palyginti su paskutinėje suvestinėje nurodyta kryptimi, o vidutinis vėjo greitis prieš pasikeičiant vėjo kryptiai ir (arba) jai pasikeitus siekia 10 mazgų (5 m/s) ar daugiau;
 - 7) kai vidutinis pažemio vėjo greitis pakito 10 mazgų (5 m/s) ar daugiau, palyginti su paskutinėje vietinėje suvestinėje nurodytu greičiu;
 - 8) kai nuokrypis nuo vidutinio pažemio vėjo greičio (vėjo gūšiai) pakito 10 mazgų (5 m/s) ar daugiau, palyginti su teikiant paskutinę vietinę suvestinę nustatytu vėjo greičiu, ir vidutinis vėjo greitis prieš įvykstant pokyčiui ir (arba) jam įvykus siekia 15 mazgų (7,5 m/s) ar daugiau;
 - 9) kai prasideda ar baigiasi vienas iš šių orų reiškinių arba pakinta jo intensyvumas:
 - i. šąlantys krituliai;
 - ii. vidutinis ar didelis kritulių kiekis, įskaitant liūtis, ir
 - iii. perkūnija su krituliais;
 - 10) kai prasideda ar baigiasi vienas iš šių orų reiškinių:
 - i. šąlantis rūkas;
 - ii. perkūnija be kritulių;
 - 11) kai pasikeičia žemiau 1 500 pėdų (450 m) esančio debesų sluoksnio storis:
 - i. nuo pavienių debesų (SCT) ar mažesnio debesuotumo iki nepastovaus debesuotumo (BKN) ar apsiniaukusio dangaus sąlygų (OVC) arba
 - ii. nuo BKN ar OVC iki SCT ar mažesnio debesuotumo.
- f) Meteorologijos paslaugų teikėjui ir kompetentingai institucijai sutarus, specialiosios vietinės suvestinės teikiamos įvykus šiems pokyčiams:
- 1) vėjo pokyčiui viršijus operatyvinio reikšmingumo vertes. Ribines vertes nustato meteorologijos paslaugų teikėjas, pasikonsultavęs su atitinkama oro eismo paslaugų tarnyba ir susijusiais veiklos vykdytojais, atsižvelgdamas į tokius vėjo pokyčius:
 - i. dėl kurių reikėtų pakeisti naudojamą (-us) kilimo ir tūpimo taką (-us);
 - ii. iš kurių matyti, kad kilimo ir tūpimo tako pavėjo ir šoninio vėjo komponentų pokytis viršijo vertes, atitinkančias pagrindines tipinio aerodrome naudojamo orlaivio naudojimo ribas;
 - 2) kai matomumas gerėja ir jo vertė pasiekia arba viršija vieną ar kelias iš šių verčių arba kai matomumas blogėja ir jo vertė nukrenta žemiau vienos ar kelių iš šių verčių:
 - i. 800, 1 500 arba 3 000 m;
 - ii. 5 000 m, jei daug skrydžių vykdoma pagal vizualiųjų skrydžių taisykles;
 - 3) kai kilimo ir tūpimo tako matomumo nuotolis gerėja ir jo vertė pasiekia arba viršija vieną ar kelias iš šių verčių arba blogėja ir jo vertė nukrenta žemiau vienos ar kelių iš šių verčių: 50, 175, 300, 550 arba 800 m;

- 4) kai prasideda ar baigiasi vienas iš šių orų reiškinių arba pakinta jo intensyvumas:
 - i. dulkių audra;
 - ii. smėlio audra;
 - iii. piltuvo formos debesis (tornadas ar vandens viesulas);
- 5) kai prasideda ar baigiasi vienas iš šių orų reiškinių:
 - i. pažemiu nešamos dulkės, smėlis ar sniegas;
 - ii. pustomos dulkės, smėlis ar sniegas;
 - iii. škvalas;
- 6) kai, esant BKN ar OVC, žemiausio debesų sluoksnio pado aukštis didėja ir jo vertė pasiekia ar viršija vieną ar kelias iš šių verčių arba, esant BKN ar OVC, žemiausio debesų sluoksnio pado aukštis mažėja ir jo vertė nukrenta žemiau vienos ar kelių iš šių verčių:
 - i. 100, 200, 500 arba 1 000 pėdų (30, 60, 150 arba 300 m);
 - ii. 1 500 pėdų (450 m), jei daug skrydžių vykdoma pagal vizualiųjų skrydžių taisykles;
- 7) kai dangus apsiniaukęs ir vertikalusis matomumas gerėja ir jo vertė pasiekia arba viršija vieną ar kelias iš šių verčių arba kai vertikalusis matomumas blogėja ir jo vertė nukrenta žemiau vienos ar kelių iš šių verčių: 100, 200, 500 arba 1 000 pėdų (30, 60, 150 arba 300 m);
- 8) remiantis bet kokiais kitais meteorologijos paslaugų teikėjų ir veiklos vykdytojų sutartais kriterijais, kurie grindžiami vietos aerodromo naudojimo minimumais.

MET.TR.205 Duomenų apie meteorologinius elementus teikimas

- a) Pažemio vėjo kryptis ir greitis
 - 1) Paprastosiose vietinėse bei specialiosiose vietinėse suvestinėse ir pranešimuose METAR pažemio vėjo krypties duomenys teikiami tikrojo dienovidinio krypties 10° intervalais, o greičio – 1 mazgo (0,5 m/s) tikslumu.
 - 2) Visos užfiksuotos vertės, neatitinkančios naudojamų duomenų teikimo skalės, suapvalinamos iki artimiausios skalės padalos.
 - 3) Paprastosiose vietinėse bei specialiosiose vietinėse suvestinėse ir pranešimuose METAR:
 - i. nurodomi naudojami vėjo greičio matavimo vienetai;
 - ii. jei bendras nuokrypis nuo vidutinės vėjo krypties per paskutiniąsias 10 minučių yra 60° ar daugiau, duomenys apie nuokrypį pateikiami vienu iš šių būdų:
 - A) jei bendras nuokrypis yra 60° ar daugiau, tačiau mažiau nei 180°, o vėjo greitis yra 3 mazgai (1,5 m/s) ar daugiau, duomenys apie šiuos krypties nuokrypius pateikiami nurodant dvi ribines kryptis, tarp kurių keitėsi pažemio vėjo kryptis;
 - B) jei bendras nuokrypis yra 60° ar daugiau, tačiau mažiau nei 180°, o vėjo greitis yra mažesnis kaip 3 mazgai (1,5 m/s), pranešama, kad vėjo kryptis kintama, o vidutinė vėjo kryptis nenurodoma;
 - C) jei bendras nuokrypis yra 180° ar daugiau, pranešama, kad vėjo kryptis kintama, o vidutinė vėjo kryptis nenurodoma;

- iii. duomenys apie nuokrypius nuo vidutinio vėjo greičio (vėjo gūsius), nustatytus per paskutiniąsias 10 min., pateikiami, jei didžiausias vėjo greitis vidutinį greitį viršija:
 - A) arba 5 mazgais (2,5 m/s) ar daugiau, – šie duomenys pateikiami paprastosiame vietinėse ir specialiosiose vietinėse suvestinėse, kai taikomos triukšmo mažinimo procedūros;
 - B) arba 10 mazgų (5 m/s) ar daugiau – kitais atvejais;
 - iv. teikiant duomenis apie mažesnio kaip 1 mazgo (0,5 m/s) greičio vėją, nurodoma, kad nevėjuota;
 - v. teikiant duomenis apie 100 mazgų (50 m/s) ar didesnio greičio vėją, nurodoma, kad vėjo greitis viršija 99 mazgus (49 m/s);
 - vi. pagal MET.TR.205 taisyklės a dalį teikiant duomenis apie nuokrypius nuo vidutinio vėjo greičio (vėjo gūsius), pateikiama didžiausia vėjo greičio vertė;
 - vii. jei per 10 min. laikotarpį vėjo kryptis ir (arba) greitis akivaizdžiai pakinta, pateikiami duomenys tik apie įvykus pokyčiui pastebėtus nuokrypius nuo vidutinės vėjo krypties ir vidutinio vėjo greičio.
- b) Matomumas
- 1) Paprastosiame vietinėse bei specialiosiose vietinėse suvestinėse ir pranešimuose METAR matomumo duomenys teikiami 50 m intervalais, kai matomumas yra mažesnis kaip 800 m; 100 m intervalais, kai matomumas yra 800 m ar daugiau, bet mažiau kaip 5 km; kilometro intervalais, kai matomumas yra 5 km ar daugiau, bet mažiau kaip 10 km; nurodoma, kad matomumas – 10 km, kai jis yra 10 km ar daugiau, išskyrus atvejus, kai susidaro sąlygos, kuriomis vartojamas terminas CAVOK.
 - 2) Visos užfiksuotos vertės, neatitinkančios naudojamos duomenų teikimo skalės, suapvalinamos iki artimiausios žemesnės skalės padalos.
 - 3) Paprastosiame vietinėse ir specialiosiose vietinėse suvestinėse matomumo kilimo ir tępimo take (-uose) duomenys pateikiami kartu su matomumui nurodyti naudojamais matavimo vienetais.
- c) Kilimo ir tępimo tako matomumo nuotolis (RVR)
- 1) Paprastosiame vietinėse bei specialiosiose vietinėse suvestinėse ir pranešimuose METAR RVR duomenys teikiami 25 m intervalais, kai RVR yra mažesnis kaip 400 m; 50 m intervalais, kai RVR – 400–800 m, ir 100 m intervalais, kai RVR – daugiau kaip 800 m.
 - 2) Visos užfiksuotos vertės, neatitinkančios naudojamos duomenų teikimo skalės, suapvalinamos iki artimiausios žemesnės skalės padalos.
 - 3) Teikiant paprastasias vietines bei specialiąsias vietines suvestines ir pranešimus METAR:
 - i. jei RVR vertė viršija didžiausią vertę, kurią galima nustatyti naudojama sistema, ta vertė paprastosiame vietinėse bei specialiosiose vietinėse suvestinėse pateikiama vartojant santrumpą ABV, o pranešimuose METAR – vartojant santrumpą P, o po jų nurodoma didžiausia vertė, kurią galima nustatyti naudojant sistemą;
 - ii. jei RVR vertė nesiekia mažiausios vertės, kurią galima nustatyti naudojama sistema, ta vertė paprastosiame vietinėse bei specialiosiose vietinėse suvestinėse pateikiama vartojant santrumpą BLW, o pranešimuose METAR – vartojant santrumpą M, o po jų nurodoma mažiausia vertė, kurią galima nustatyti naudojant sistemą.
 - 4) Paprastosiame vietinėse ir specialiosiose vietinėse suvestinėse:
 - i. pateikiami naudojami matavimo vienetai;
 - ii. jei RVR stebimas tik iš vienos vietos išilgai kilimo ir tępimo tako, pvz., tępimo zonos, jo duomenys pateikiami nenurodant jokios vietos;
 - iii. jei RVR stebimas iš daugiau kaip vienos vietos išilgai kilimo ir tępimo tako, pirmiausia nurodoma tępimo zonos vertė, paskui – vidurinio taško ir tolimojo tępimo tako galo vertės, ir nurodomos vietos, kuriose šios vertės yra būdingos;
 - iv. kai naudojamas daugiau nei vienas kilimo ir tępimo takas, pateikiamos turimos kiekvieno kilimo ir tępimo tako RVR vertės ir nurodoma, kuriuose kilimo ir tępimo takuose jos nustatytos.
- d) Esamųjų orų reiškiniai
- 1) Paprastosiame vietinėse ir specialiosiose vietinėse suvestinėse teikiant duomenis apie stebimus esamųjų orų reiškinius nurodomas jų tipas bei savybės ir, jei tinkama, apibūdinamas jų intensyvumas.

- 2) Pranešimuose METAR teikiant duomenis apie stebimus esamųjų orų reiškinius nurodomas jų tipas bei savybės ir, jei tinkama, apibūdinamas jų intensyvumas arba artumas aerodromui.
- 3) Paprastosiose vietinėse bei specialiosiose vietinėse suvestinėse ir pranešimuose METAR, jei reikia, nurodomos šios esamųjų orų reiškinų savybės ir, jei tinkama, vartojamos atitinkamos santrumpos bei susiję kriterijai:
 - i. perkūnija (TS)

Pranešama apie perkūniją su krituliais. Jei aerodrome per dešimt minučių prieš atliekant stebėjimą išgirstamas griaustinis arba pastebimas žaibas, bet aerodrome kritulių nepastebima, vartojama santrumpa TS, tačiau be apibūdinimo;
 - ii. užšalimas (FZ)

Peršaldytieji vandens lašeliai arba krituliai, kurie pagal 1 priedėlį nurodomi kartu su tam tikrų tipų esamųjų orų reiškiniais.
- 4) Paprastosiose vietinėse bei specialiosiose vietinėse suvestinėse ir pranešimuose METAR:
 - i. siekiant pateikti išsamų esamųjų orų, turinčių reikšmės vykdomiems skrydžiams, apibūdinimą, jei reikia, vartojama viena ar kelios, tačiau ne daugiau kaip trys, esamiesiems orams apibūdinti skirtos santrumpos, prie kurių, jei tinkama, nurodomos tų reiškinų savybės, intensyvumas arba artumas aerodromui;
 - ii. pirmiausia, jei tinkama, nurodomas orų reiškinio intensyvumas arba artumas aerodromui, o po jo – atitinkamos orų reiškinio savybės ir tipas;
 - iii. jei stebimi dviejų skirtingų tipų orai, jų duomenys pateikiami suskirstyti į dvi atskiras grupes, kuriose pateikiamas orų reiškinio intensyvumo ar artumo indikatorius, o po jo – susijęs orų reiškinys. Tačiau atliekant stebėjimą užfiksuotų skirtingų tipų kritulių duomenys pateikiami vienoje grupėje: pirmiausia nurodomas vyraujančių kritulių tipas, paskui – tik vienas intensyvumo specifikatorius, skirtas visų kritulių intensyvumui nurodyti.
- e) Debesys
 - 1) Paprastosiose vietinėse bei specialiosiose vietinėse suvestinėse ir pranešimuose METAR debesų pado aukščio, neviršijančio 10 000 pėdų (3 000 ft), duomenys teikiami 100 pėdų (30 m) intervalais.
 - 2) Visos užfiksuotos vertės, neatitinkančios naudojamos duomenų teikimo skalės, suapvalinamos iki artimiausios žemesnės skalės padalos.
 - 3) Paprastosiose vietinėse ir specialiosiose vietinėse suvestinėse:
 - i. nurodomi debesų pado aukščio ir vertikaliojo matavimo vienetai;
 - ii. kai naudojamas daugiau nei vienas kilimo ir tūpimo takas, o debesų pado aukštis šiuose kilimo ir tūpimo takuose stebimas prietaisais, pateikiamos turimos debesų pado aukščio kiekviename kilimo ir tūpimo take vertės ir nurodoma, kuriuose kilimo ir tūpimo takuose jos nustatytos.
- f) Oro temperatūra ir rasos taško temperatūra
 - 1) Paprastosiose vietinėse bei specialiosiose vietinėse suvestinėse ir pranešimuose METAR oro temperatūros ir rasos taško temperatūros duomenys teikiami viso Celsijaus laipsnio tikslumu.
 - 2) Visos užfiksuotos vertės, neatitinkančios naudojamos duomenų teikimo skalės, suapvalinamos iki artimiausio viso Celsijaus laipsnio, o užfiksuotos pusės laipsnio vertės suapvalinamos iki artimiausio aukštesnio viso Celsijaus laipsnio.
 - 3) Paprastosiose vietinėse bei specialiosiose vietinėse suvestinėse ir pranešimuose METAR nurodoma žemesnė nei 0 °C temperatūra.
- g) Atmosferos slėgis
 - 1) Paprastosiose vietinėse bei specialiosiose vietinėse suvestinėse ir pranešimuose METAR QNH ir QFE apskaičiuojami dešimtosiomis hektopaskalių dalimis ir jų duomenys pateikiami viso hektopaskalio tikslumu, naudojant keturženklį skaičių.
 - 2) Visos užfiksuotos vertės, neatitinkančios naudojamos duomenų teikimo skalės, suapvalinamos iki artimiausios žemesnės visos hektopaskalio vertės.

- 3) Paprastosiuose vietinėse ir specialiosiose vietinėse suvestinėse:
 - i. pateikiamas QNH;
 - ii. reguliariai pateikiamas QFE, jei to prašo naudotojai arba vietos lygmeniu dėl to susitaria meteorologijos paslaugų teikėjas, oro eismo paslaugų tarnyba ir susiję veiklos vykdytojai;
 - iii. nurodomi naudojami QNH ir QFE verčių matavimo vienetai;
 - iv. jei reikia pateikti daugiau nei viename kilimo ir tūpimo take užfiksuotas QFE vertės, pateikiamos prašomos kiekvieno kilimo ir tūpimo tako QFE vertės ir nurodoma, kuriame (-iuose) kilimo ir tūpimo take (-uose) jos užfiksuotos.
- 4) Pranešimuose METAR pateikiamos tik QNH vertės.

MET.TR.210 Meteorologinių elementų stebėjimas

Toliau nurodyti meteorologiniai elementai stebimi ir (arba) matuojami nurodytu tikslumu, o jų duomenys platinami per automatinę ar pusiau automatinę meteorologinę stebėjimo sistemą.

a) Pažemio vėjo kryptis ir greitis

Matuojama vidutinė pažemio vėjo kryptis, vidutinis pažemio vėjo greitis ir reikšmingi vėjo krypties ir greičio pokyčiai (gūšiai), o duomenys teikiami tikrojo dienovidinio krypties laipsniais ir mazgais.

1) Vietos parinkimas

Pažemio vėjo kryptis ir greičiui matuoti naudojamas meteorologinis prietaisas pastatomas taip, kad teiktų zoni, kurioje reikia atlikti matavimus, būdingus duomenis.

2) Monitorius

Meteorologinėje stotyje įrengiami kiekvieno jutiklio siunčiamus duomenis rodantys pažemio vėjo duomenų rodymo monitoriai. Meteorologinės stoties ir oro eismo paslaugų tarnybų monitoriuose rodomi tų pačių jutiklių siunčiami duomenys, o tais atvejais, kai reikia atskirų jutiklių, monitoriai aiškiai pažymimi siekiant identifikuoti kiekvienu jutikliu kontroliuojamą kilimo ir tūpimo taką ir jo dalį.

3) Vidurkinimas

Pažemio vėjo duomenų stebėjimo vidurkinimo laikotarpis:

- i. 2 min., jei duomenys skirti paprastosioms vietinėms bei specialiosioms vietinėms suvestinėms ir perduodami į oro eismo paslaugų tarnybų vėjo duomenų rodymo monitorius;
- ii. 10 min., jei duomenys skirti pranešimams METAR, išskyrus atvejus, kai 10 min. laikotarpiu užfiksuojamas aiškus vėjo krypties ir (arba) greičio pokytis; vidutinėms vertėms nustatyti naudojami tik įvykus pokyčiui užfiksuoti duomenys; taigi, šiomis aplinkybėmis laiko intervalas atitinkamai sutrumpinamas.

b) Matomumas

- 1) Matomumas yra matuojamas arba stebimas, o jo duomenys teikiami metrais arba kilometrais.

2) Vietos parinkimas

Matomumui matuoti naudojamas meteorologinis prietaisas pastatomas taip, kad teiktų zoni, kurioje reikia atlikti matavimus, būdingus duomenis.

3) Monitoriai

Jei matomumas matuojamas matavimo prietaisų sistemomis, meteorologinėje stotyje įrengiami kiekvieno jutiklio siunčiamus duomenis rodantys matomumo duomenų rodymo monitoriai. Meteorologinės stoties ir oro eismo paslaugų tarnybų monitoriuose rodomi tų pačių jutiklių siunčiami duomenys, o tais atvejais, kai reikia atskirų jutiklių, monitoriai aiškiai pažymimi siekiant identifikuoti kiekvienu jutikliu kontroliuojamą zoną.

4) Vidurkinimas

Pranešimams METAR skirtų duomenų vidurkinimo laikotarpis – 10 min., išskyrus atvejus, kai 10 min. laikotarpiu iki stebėjimo pradžios užfiksuojamas aiškus matomumo pokytis; vidutinėms vertėms nustatyti naudojamos tik įvykus pokyčiui užfiksuotos vertės.

c) Kilimo ir tūpimo tako matomumo nuotolis (RVR)

1) Vietos parinkimas

RVR įvertinti naudojamas meteorologinis prietaisas pastatomas taip, kad teiktų zonai, kurioje reikia atlikti stebėjimus, būdingus duomenis.

2) Matavimo prietaisų sistemos

Transmisometrais arba skaterometrais grindžiamos matavimo prietaisų sistemos naudojamos RVR matuoti kilimo ir tūpimo takuose, skirtuose II ir III kategorijų artėjimo tūpti pagal prietaisus ir tūpimo operacijoms, o kilimo ir tūpimo takuose, skirtuose I kategorijos artėjimo tūpti pagal prietaisus ir tūpimo operacijoms, šios sistemos naudojamos, jei taip nusprendžia kompetentinga institucija.

3) Monitorius

Jei RVR nustatyti naudojamos matavimo prietaisų sistemos, meteorologinėje stotyje įrengiamas vienas ar, jei reikia, keli monitoriai. Meteorologinės stoties ir oro eismo paslaugų tarnybų monitoriuose rodomi tų pačių jutiklių siunčiami duomenys, o tais atvejais, kai reikia atskirų jutiklių, monitoriai aiškiai pažymimi siekiant identifikuoti kiekvienu jutikliu kontroliuojamą kilimo ir tūpimo taką ir jo dalį.

4) Vidurkinimas

i. Jei RVR nustatyti naudojamos matavimo prietaisų sistemos, jų rezultatai atnaujinami bent kas 60 sek., kad būtų teikiamos tikrosios būdingosios vertės.

ii. RVR verčių vidurkinimo laikotarpis:

A) 1 min., jei vertės skirtos paprastosioms vietinėms bei specialiosioms vietinėms suvestinėms ir perduodamos į oro eismo paslaugų tarnybose įrengtus RVR monitorius;

B) 10 min., jei vertės skirtos pranešimams METAR, išskyrus atvejus, kai 10 min. laikotarpiu iki stebėjimo pradžios užfiksuojamas aiškus RVR verčių pokytis; tuomet vidutinėms vertėms nustatyti naudojamos tik įvykus pokyčiui užfiksuotos vertės.

d) Esamųjų orų reiškiniai

1) Pranešama bent apie šiuos esamųjų orų reiškinius: lietų, dulksną, sniegą ir šalancius kritulius, įskaitant jų intensyvumą, miglą, rūkaną, rūką, šalantį rūką ir perkūniją, įskaitant perkūniją apylinkėse.

2) Vietos parinkimas

Aerodrome ir jo apylinkėse esamiesiems orams vertinti naudojamas meteorologinis prietaisas pastatomas taip, kad teiktų zonai, kurioje reikia atlikti matavimus, būdingus duomenis.

e) Debesys

1) Siekiant apibūdinti operatyvinio reikšmingumo debesį, stebimas debesuotumas, debesų rūšis ir pado aukštis ir teikiami jų duomenys. Jei dangus apsiniaukęs, vietoj debesuotumo, debesų rūšies ir pado aukščio stebimas vertikalusis matomumas ir, jei matuojamas, teikiami jo duomenys. Teikiami debesų pado aukščio ir vertikaliojo matomumo duomenys išreiškiami pėdomis.

2) Vietos parinkimas

Debesuotumui ir debesų aukščiui matuoti naudojamas meteorologinis prietaisas pastatomas taip, kad teiktų zonai, kurioje reikia atlikti matavimus, būdingus duomenis.

3) Monitorius

Jei debesų pado aukščiui matuoti naudojama automatinė įranga, meteorologinėje stotyje įrengiamas bent vienas monitorius. Meteorologinės stoties ir oro eismo paslaugų tarnybų monitoriuose rodomi tų pačių jutiklių siunčiami duomenys, o tais atvejais, kai reikia atskirų jutiklių, monitoriai aiškiai pažymimi siekiant identifikuoti kiekvienu jutikliu kontroliuojamą zoną.

- 4) Atskaitos lygis
 - i) Teikiant debesų pado aukščio duomenis, nurodomas aukštis virš aerodromo aukščio.
 - ii) Jei naudojamo tikslojo artėjimo tūpti kilimo ir tūpimo tako slenksčio aukštis yra 50 pėdų (15 m) ar daugiau žemesnis už aerodromo aukštį, nustatoma vietos lygmens tvarka, pagal kurią atvykstančiam orlaiviui būtų teikiami debesų pado aukščio, skaičiuojamo nuo slenksčio aukščio, duomenys.
 - iii) Jei duomenys teikiami iš įrenginių jūroje, nurodomas debesų pado aukštis virš vidutinio jūros lygio.
- f) Oro temperatūra ir rasos taško temperatūra
 - 1) Oro temperatūra ir rasos taško temperatūra matuojamos, o jų duomenys rodomi bei teikiami Celsijaus laipsniais.
 - 2) Jei oro temperatūrai ir rasos taško temperatūrai matuoti naudojama automatinė įranga, meteorologinėje stotyje įrengiami monitoriai. Meteorologinės stoties ir oro eismo paslaugų tarnybų monitoriuose rodomi tų pačių jutiklių siunčiami duomenys.
- g) Atmosferos slėgis
 - 1) Atmosferos slėgis matuojamas, o QNH ir QFE vertės apskaičiuojamos ir teikiamos hektopaskaliais.
 - 2) Monitorius
 - i) Jei atmosferos slėgiui matuoti naudojama automatinė įranga, meteorologinėje stotyje ir atitinkamose oro eismo paslaugų tarnybose įrengiami barometro QNH duomenų ir, jei reikalaujama pagal MET.TR.205 taisyklės g dalies 3 punkto ii papunktį, QFE duomenų rodymo monitoriai.
 - ii) Jei monitoriuose rodomos daugiau nei vieno kilimo ir tūpimo tako vertės, monitoriai aiškiai pažymimi siekiant identifikuoti kilimo ir tūpimo taką, kuriame užfiksuota rodoma QFE vertė.
 - 3) Atskaitos lygis
QFE apskaičiuoti naudojamas atskaitos lygis.

2 skyrius. Aerodromų meteorologijos tarnyboms keliami techniniai reikalavimai

MET.TR.215 Prognozė ir kita informacija

- a) Veiklos vykdytojams ir skrydžio įgulos nariams skirta meteorologinė informacija:
 - 1) teikiama atsižvelgiant į skrydžio laiką, absoliutųjį aukštį ir geografinę aprėptį;
 - 2) yra susijusi su atitinkamu nustatytu laiku ar laikotarpiams;
 - 3) apima aerodromą, kuriame ketinama tūpti, ir tarp to aerodromo ir veiklos vykdytojo nurodytų atsarginių aerodromų numatomas meteorologines sąlygas;
 - 4) yra atnaujinama.
- b) Gelbėjimo koordinavimo centrams skirta meteorologinė informacija apima informaciją apie meteorologines sąlygas paskutinėje žinomoje dingusio orlaivio buvimo vietoje ir numatytame to orlaivio maršrute, ypatingą dėmesį skiriant reguliariai neplatinamiems elementams.
- c) Oro navigacijos informacijos tarnyboms skirta meteorologinė informacija apima:
 - 1) informaciją apie meteorologijos paslaugą, kurią ketinama įtraukti į atitinkamą (-us) oro navigacijos informacinį (-ius) rinkinį (-ius);
 - 2) informaciją, reikalingą rengiant NOTAM arba ASHTAM;
 - 3) informaciją, reikalingą rengiant oro navigacijos informacijos aplinkraščius.
- d) Skrydžio dokumentuose meteorologinė informacija pateikiama taip:
 - 1) diagramose vėjai vaizduojami kotelių su danteliais ir užtušuočių vėliavėlių simboliais pakankamai tankiame tinklelyje;
 - 2) temperatūros žymimos skaitmenimis pakankamai tankiame tinklelyje;

- 3) iš duomenų rinkinių, gautų iš pasaulinio zoninių prognozių centro, atrinkti vėjų ir temperatūrų duomenys vaizduojami pakankamai tankiame platumų/ilgumų tinklelyje;
 - 4) vėjų simboliams teikiama pirmenybė prieš temperatūros žyminčius skaitmenis ir jie išskiriami diagramos fone;
 - 5) aukštis, kuriame susidariusios meteorologinės sąlygos maršrute, tinkamai pagal situaciją apibūdinamas nurodant, pavyzdžiui, skrydžio lygius, slėgį, absoliutųjį aukštį arba aukštį virš žemės lygio, o meteorologinės sąlygos aerodrome visada apibūdinamos nurodant aukštį virš aerodromo aukščio.
- e) Skrydžio dokumentus sudaro:
- 1) aukštuminio vėjo ir aukštuminio oro temperatūros prognozės;
 - 2) ypatingųjų orų reiškinių (SIGWX) prognozės;
 - 3) pranešimai METAR arba, jei pateikta, specialioji meteorologinė suvestinė SPECI išvykimo ir numatomo tūpimo aerodromams, taip pat tokia suvestinė kilti, skristi maršrutu ir atsarginiam paskirties aerodromui;
 - 4) aerodromo prognozė (TAF) arba pakoreguota TAF išvykimo ir numatomo tūpimo aerodromams, taip pat tokia suvestinė kilti, skristi maršrutu ir atsarginiam paskirties aerodromui;
 - 5) pranešimas SIGMET bei, jei pateiktas, pranešimas AIRMET ir atitinkami visam maršrutui aktualūs specialieji pranešimai iš oro;
 - 6) visam maršrutui aktuali patariamoji informacija dėl vulkaninių pelenų ir atogrąžų ciklono.
- Tačiau aerodromo meteorologijos tarnybai ir susijusiems veiklos vykdytojams sutarus, ne ilgesnės kaip dviejų valandų trukmės skrydžių, vykdomų po to, kai buvo trumpam sustota, arba apsisukus, dokumentus gali sudaryti tik skrydžiams vykdyti reikalinga informacija, bet visais atvejais skrydžių dokumentus turi sudaryti bent 3, 4, 5 ir 6 punktuose išvardyti meteorologinės informacijos dokumentai.
- f) Veiklos vykdytojams paprašius, pateikiamos iš skaitmeninių prognozių sugeneruotos nustatytų aprėpties zonų diagramos, kaip parodyta 2 priedėlyje.
 - g) Diagramos forma teikiamos aukštuminio vėjo ir aukštuminio oro temperatūros prognozės, nurodytos MET.OR.275 taisyklės a dalies 1 punkte, pateikiamos MET.TR.260 taisyklės b dalyje ir MET.TR.275 taisyklės c bei d dalyse nurodytiems skrydžių lygiams skirtuose nustatyto laiko prognoziniuose žemėlapiuose. Diagramos forma teikiamos MET.OR.275 taisyklės a dalies 2 punkte nurodytų ypatingųjų orų reiškinių (SIGWX) prognozės pateikiamos atmosferos sluoksnio, kurio ribos nustatomos pagal MET.TR.275 taisyklės b dalies 3 punkte nurodytus skrydžių lygius, nustatyto laiko prognoziniuose žemėlapiuose.
 - h) Aukštuminio vėjo, aukštuminio oro temperatūros ir SIGWX virš skrydžio lygio 100 prognozės teikiamos iš karto, kai tik turimos, bet ne vėliau kaip likus trims valandoms iki išvykimo.
 - i) Oro navigacijos klimatologinė informacija pateikiama aerodromo klimato lentelėse ir aerodromo klimato suvestinėse.

MET.TR.220 Aerodromų prognozės

- a) Aerodromų prognozės ir jų pakeitimai skelbiami suvestinėje TAF; juos nurodyta tvarka sudaro:
 - 1) prognozės tipo identifikacija;
 - 2) vietos nuoroda;
 - 3) prognozės paskelbimo laikas;
 - 4) trūkstamos prognozės identifikacija, jei taikoma;
 - 5) prognozės galiojimo data ir laikotarpis;
 - 6) atšauktos prognozės identifikacija, jei taikoma;
 - 7) informacija apie pažemio vėją;
 - 8) informacija apie matomumą;
 - 9) informacija apie orus;
 - 10) informacija apie debesuotumą;
 - 11) galiojimo laikotarpiu numatomi reikšmingi vieno ar kelių šių elementų pokyčiai.

- b) TAF teikiamos naudojant 3 priedėlyje pateiktą šabloną ir platinamos TAF kodo forma.
- c) Paprastosios TAF galioja 9, 24 arba 30 val. ir parengiamos perduoti ne anksčiau kaip likus 1 val. iki jų galiojimo laikotarpio pradžios.
- d) Jei TAF platinamos skaitmenine forma:
- 1) jos formatuojamos pagal pasaulio mastu sąveikų informacijos mainų modelį;
 - 2) joms naudojama geografinės ženklinimo kalba (GML);
 - 3) prie jų pridedami atitinkami metaduomenys.
- e) Į TAF įtraukiami toliau nurodyti meteorologiniai elementai.
- 1) Pažemio vėjas
 - i) Pažemio vėjo prognozėse nurodoma tikėtina vyraujanti kryptis.
 - ii) Jei dėl numatomo vyraujančios pažemio vėjo krypties kintamumo tos krypties prognozuoti neįmanoma, vartojant santrumpą VRB nurodoma, kad prognozuojama vėjo kryptis kintama.
 - iii) Jei prognozuojama, kad vėjo greitis bus mažesnis nei 1 mazgas (0,5 m/s), nurodoma, kad nevējuota.
 - iv) Jei prognozuojamas didžiausias vėjo greitis prognozuojamą vidutinį vėjo greitį viršija 10 mazgų (5 m/s) ar daugiau, nurodomas prognozuojamas didžiausias vėjo greitis.
 - v) Jei prognozuojamas 100 mazgų (50 m/s) ar didesnis vėjo greitis, nurodoma, kad vėjo greitis viršija 99 mazgus (49 m/s).
 - 2) Matomumas
 - i) Prognozuojamas mažesnis kaip 800 m matomumas nurodomas 50 m intervalais; prognozuojamas 800 m ar didesnis, bet mažesnis kaip 5 km matomumas nurodomas 100 m tikslumu; prognozuojamas 5 km ar didesnis, bet mažesnis kaip 10 km matomumas nurodomas kilometro tikslumu, o jei prognozuojamas 10 km ar didesnis matomumas, nurodoma, kad jis siekia 10 km, išskyrus atvejus, kai prognozuojama, kad susidarys sąlygos, kuriomis vartojamas terminas CAVOK. Prognozuojamas vyraujančio matomumo nuotolis.
 - ii) Jei prognozuojama, kad matomumas skirtingomis kryptimis bus nevienodas, o vyraujančio matomumo nuotolis negali būti prognozuojamas, nurodomas mažiausias prognozuojamas matomumas.
 - 3) Orų reiškiniai
 - i. Jei numatoma, kad aerodrome gali pasireikšti toliau nurodyti orų reiškiniai, pateikiamos vieno ar kelių, bet ne daugiau kaip trijų iš šių orų reiškinų arba jų derinio, taip pat savybių ir, jei taikoma, stiprumo prognozės:
 - A) šalančių kritulių;
 - B) šalančio rūko;
 - C) vidutinio ar didelio kritulių kiekio, įskaitant liūtis;
 - D) pažemiu nešamų dulkių, smėlio ar sniego;
 - E) pustomų dulkių, smėlio ar sniego;
 - F) dulkių audros;
 - G) smėlio audros;
 - H) perkūnijos (su krituliais ar be jų);
 - I) škvalo;
 - J) piltuvo formos debesies (tornado ar vandens viesulo);
 - K) kitų orų reiškinų, dėl kurių aerodromo meteorologijos tarnyba susitarė su oro eismo paslaugų tarnyba ir susijusiais veiklos vykdytojais.
 - ii. Numatoma šių reiškinų pabaiga nurodoma santrumpa NSW.

- 4) Debesuotumas
- i) Prognozuojamas debesuotumas nurodomas vartojant reikiamas santrumpas – FEW, SCT, BKN arba OVC. Kai numatoma, kad dangus toliau bus apsiniaukęs arba apsiniauks, ir debesų prognozuoti negalima, o aerodrome turima informacija apie vertikalųjų matomumą, prognozuojamas vertikalusis matomumas nurodomas santrumpa VV, o po jos – prognozuojama šio elemento vertė.
 - ii) Jei prognozuojami keli debesų sluoksniai ar masyvai, jų dydis ir pado aukštis nurodomi šia tvarka:
 - A) žemiausias sluoksnis ar masyvas, nepriklausomai nuo jo dydžio, prognozėje nurodomas vartojant atitinkamą santrumpą – FEW, SCT, BKN arba OVC;
 - B) kitas sluoksnis ar masyvas, uždengiantis daugiau kaip 2/8 dangaus skliauto, prognozėje nurodomas vartojant atitinkamą santrumpą – SCT, BKN arba OVC;
 - C) kitas aukštesnis sluoksnis ar masyvas, uždengiantis daugiau kaip 4/8 dangaus skliauto, prognozėje nurodomas vartojant atitinkamą santrumpą – BKN arba OVC;
 - D) kamuoliniai lietaus debesys ir (arba) bokštiniai kamuoliniai debesys, jei prognozuojami ir dar neištraukti pagal A–C įtraukas.
 - iii) Teikiant informaciją apie debesuotumą nurodomi tik operatyvinio reikšmingumo debesys; jei operatyvinio reikšmingumo debesų neprognozuojama ir termino CAVOK vartoti netinka, vartojama santrumpa NSC.
- f) Keitimosi grupių naudojimas
- 1) Kriterijai, kuriais remiantis keitimosi grupės įtraukiamos į TAF arba TAF iš dalies keičiama, grindžiami bet kuriuo iš šių orų reiškinų, kurie, kaip prognozuojama, turi prasidėti ar baigtis arba kurių stiprumas turi pasikeisti, arba jų deriniu:
 - i) šalantis rūkas;
 - ii) šalantys krituliai;
 - iii) vidutinis ar didelis kritulių kiekis, įskaitant liūtis;
 - iv) perkūnija;
 - v) dulkių audra;
 - vi) smėlio audra.
 - 2) Jei reikalaujama nurodyti bet kurio iš a dalyje pateiktų elementų pokytį, naudojamos nuorodos į pokyčius BECMG arba TEMPO, o po jų nurodomas laikotarpis, kuriuo numatomas pokytis. Nurodant laikotarpį, nuorodos į jo pradžią ir pabaigą pateikiamos UTC valandos tikslumu. Po nuorodos į pokytį nurodomi tik tie elementai, kurie, kaip numatoma, reikšmingai pasikeis. Tačiau, jei numatomi reikšmingi debesų pokyčiai, nurodomos visos debesų grupės, įskaitant tuos sluoksnius ar mases, kurių pokyčių nenumatoma.
 - 3) Nuoroda į pokytį BECMG ir susijusi laiko duomenų grupė naudojamos apibūdinti pokyčiams, kuriems vykstant, kaip numatoma, meteorologinių sąlygų rodikliai reguliariu arba nereguliariu greičiu nenustatytu laikotarpio momentu pasieks arba viršys nustatytas ribines vertes. Laikotarpis neturi būti ilgesnis kaip keturios valandos.
 - 4) Nuoroda į pokytį TEMPO ir susijusi laiko duomenų grupė naudojamos apibūdinti numatomi laikinai dažnai ar retai meteorologinių sąlygų kaitai, kuriai vykstant pasiekiamos ar viršijamos nustatytos ribinės vertės ir kuri kiekvieną kartą trunka mažiau nei 1 val., o jos bendra trukmė sudaro mažiau kaip pusę prognozės laikotarpio, kuriuo numatoma meteorologinių sąlygų kaita. Jei numatoma, kad laikina meteorologinių sąlygų kaita truks 1 val. ar ilgiau, pagal 3 punktą naudojama nuoroda į pokytį BECMG arba prognozės galiojimo laikotarpis pagal 5 punktą turėtų būti padalijamas į kelias dalis.
 - 5) Jei numatoma, kad vieną vyraujančių orų sąlygų derinį didele dalimi ir daugiau ar mažiau visiškai pakeis kitas orų sąlygų derinys, prognozės galiojimo laikotarpis suskirstomas į atskirus laikotarpius ir vartojama santrumpa FM, o po jos iš karto pateikiama šešių skaitmenų laiko duomenų grupė, skirta numatomo pokyčio laikui (UTC dienai, valandai ir minutei) nurodyti. Po santrumpos FM nurodyta suskirstyto laikotarpio dalis sudaro atskirą laikotarpį ir visas prieš santrumpą nurodomas prognozuojamas sąlygas pakeičia po jos nurodomos sąlygos.

- g) Tikimybė, kad bus nustatyta kita prognozės elemento (-ų) vertė, nurodoma, kai:
- 1) tikimybė, kad per konkretų prognozės laikotarpį susidarys kitos meteorologinės sąlygos, yra 30 arba 40 % arba
 - 2) tikimybė, kad per konkretų prognozės laikotarpį meteorologinės sąlygos laikinai keisis, yra 30 arba 40 %.

Tokia prognozė pateikiama aerodromo prognozėje TAF, 1 punkte nurodytu atveju vartojant santrumpą PROB, o po jos nurodant tikimybę, išreikštą dešimtosiomis procento dalimis, ir numatomą verčių galiojimo laikotarpį, o 2 punkte nurodytu atveju vartojant santrumpą PROB, o po jos nurodant tikimybę, išreikštą dešimtosiomis procento dalimis, ir pateikiant nuorodą į pokytį TEMPO bei susijusią laiko duomenų grupę.

MET.TR.225 Prognozė orlaiviui tūpti

- a) Prognozės TREND skelbiamos pagal 1 priedėlį.
- b) Prognozėje TREND naudojami vienetai ir skalės yra tokie patys, kokie naudojami suvestinėje, prie kurios ji pridedama.
- c) Prognozėje TREND nurodomi reikšmingi vieno ar kelių iš šių elementų pokyčiai: pažemio vėjo, matomumo, orų reiškinių ir debesų. Nurodomi tik į tie elementai, kurie, kaip numatoma, reikšmingai pasikeis. Tačiau, jei numatomi reikšmingi debesų pokyčiai, nurodomos visos debesų grupės, įskaitant tuos sluoksnius ar mases, kurių pokyčių nenumatoma. Jei numatomas reikšmingas matomumo pokytis, nurodomas ir matomumo sumažėjimą lemiantis reiškinys. Jei pokyčio nenumatoma, vartojamas terminas NOSIG.

1) Pažemio vėjas

Prognozėje TREND nurodomi pažemio vėjo pokyčiai, kai:

- i) vidutinė vėjo kryptis pasikeičia 60° ar daugiau, o vidutinis vėjo greitis prieš pokytį ir (arba) po jo yra 10 mazgų (5 m/s) ar daugiau;
- ii) vidutinis vėjo greitis pasikeičia 10 mazgų (5 m/s) ar daugiau;
- iii) vykstant vėjo pokyčiams viršijamos operatyvinio reikšmingumo vertės.

2) Matomumas

- i) Kai numatoma, kad matomumas gerės ir pasieks arba viršys vieną ar kelias iš šių verčių arba blogės ir nukris žemiau vienos ar kelių iš šių verčių: 150, 350, 600, 800, 1 500 arba 3 000 m, pokytis nurodomas prognozėje TREND;
- ii) Jei daug skrydžių vykdoma pagal vizualiųjų skrydžių taisykles, prognozėje papildomai nurodomi pokyčiai, per kuriuos pasiekama arba viršijama 5 000 m vertė.
- iii) Prie pranešimų METAR pridedamose prognozėse TREND nurodant matomumą pateikiamas prognozuojamas vyraujančio matomumo nuotolis.

3) Orų reiškiniai

- i. Prognozėje TREND nurodoma numatoma bet kurio iš šių orų reiškinių arba jų derinio pasireiškimo pradžia, pabaiga arba intensyvumo pokytis:
 - A) šūlančių kritulių;
 - B) vidutinio ar didelio kritulių kiekio, įskaitant liūtis;
 - C) perkūnijos su krituliais;
 - D) dulkių audros;
 - E) smėlio audros;
 - F) kitų orų reiškinių, dėl kurių aerodromo meteorologijos tarnyba susitarė su oro eismo paslaugų tarnyba ir susijusiais veiklos vykdytojais.

- ii. Prognozėje TREND nurodoma numatoma bet kurio iš šių orų reiškinių arba jų derinio pasireiškimo pradžia arba pabaiga:
 - A) šąlančio rūko;
 - B) pažemiu nešamų dulkių, smėlio ar sniego;
 - C) pustomų dulkių, smėlio ar sniego;
 - D) perkūnijos (be kritulių);
 - E) škvalo;
 - F) piltuvo formos debesies (tornado ar vandens viesulo).
 - iii. Bendras i ir ii papunkčiuose nurodytų reiškinių skaičius neviršija trijų.
 - iv. Tikėtina orų reiškinių pabaiga nurodoma santrumpa NSW.
- 4) Debesys
- i) Kai, esant BKN ar OVC, numatoma, kad debesų sluoksnio pado aukštis didės ir pasieks ar viršys vieną ar kelias iš šių verčių arba kai, esant BKN ar OVC, numatoma, kad debesų sluoksnio pado aukštis mažės ir pasieks vieną ar kelias iš šių verčių arba nukris žemiau jų: 100, 200, 500, 1 000 ir 1 500 pėdų (30, 60, 150, 300 ir 450 m), pokytis nurodomas prognozėje TREND.
 - ii) Kai debesų sluoksnio pado aukštis yra mažesnis kaip 1 500 pėdų (450 m) arba numatoma, kad bus mažesnis arba didesnis kaip 1 500 pėdų (450 m), prognozėje TREND taip pat nurodomi debesuotumo pokyčiai: debesuotumo didėjimas nuo FEW ar SCT iki BKN ar OVC arba mažėjimas nuo BKN ar OVC iki FEW ar SCT.
 - iii) Jei operatyvinio reikšmingumo debesų neprognozuojama ir termino CAVOK vartoti netinka, vartojama santrumpa NSC.
- 5) Vertikalusis matomumas
- Kai numatoma, kad dangus toliau bus apsiniaukęs arba apsiniauks, o aerodrome turimi vertikaliojo matomumo stebėjimų duomenys ir prognozuojama, kad vertikalusis matomumas gerės ir pasieks arba viršys vieną ar kelias iš šių verčių arba blogės ir nukris žemiau vienos ar kelių iš šių verčių: 100, 200, 500 arba 1 000 pėdų (30, 60, 150 arba 300 m), pokytis nurodomas prognozėje TREND.
- 6) Papildomi kriterijai
- Aerodromo meteorologijos tarnyba ir naudotojai gali sutarti, remdamiesi vietos aerodromo naudojimo minimumais, taikyti papildomus kriterijus.
- 7) Keitimosi grupių naudojimas
- i) Kai numatomas pokytis, prognozė TREND pradedama viena iš nuorodų į pokyčius – BECMG arba TEMPO;
 - ii) Nuoroda į pokytį BECMG naudojama apibūdinti prognozuojamiems pokyčiams, kuriems vykstant, kaip numatoma, meteorologinių sąlygų rodikliai reguliariu arba nereguliariu greičiu pasieks arba viršys nustatytas vertes. Laikotarpis, kuriuo prognozuojamas pokytis, arba prognozuojamo pokyčio laikas nurodomi vartojant atitinkamas santrumpas FM, TL arba AT, o po jų pateikiama valandomis ir minutėmis išreikštų laiko duomenų grupė;
 - iii) Pokyčio nuoroda TEMPO naudojama apibūdinti prognozuojamai laikinai meteorologinių sąlygų kaitai, kuriai vykstant pasiekiamos ar viršijamos nustatytos vertės ir kuri kiekvieną kartą trunka mažiau nei 1 val., o jos bendra trukmė sudaro mažiau kaip pusę laikotarpio, kuriuo prognozuojama kaita. Laikotarpis, kuriuo prognozuojama laikina kaita, nurodomas atitinkamomis santrumpomis FM ir (arba) TL, o po jų pateikiama valandomis ir minutėmis išreikštų laiko duomenų grupė.
- 8) Tikimybės nuorodos naudojimas
- Prognozėse TREND nuoroda PROB nenaudojama.

MET.TR.230 Prognozė orlaiviui kilti

- a) Prognozė orlaiviui kilti taikoma tam tikram laikotarpiui, joje pateikiama informacija apie numatomas sąlygas virš kilimo ir tūpimo takų: pažemio vėjo kryptį bei greitį ir jų pokyčius, temperatūrą, slėgį ir visus kitus elementus, dėl kurių susitarė aerodromo meteorologijos tarnyba ir veiklos vykdytojai.
- b) Prognozėse orlaiviui kilti elementai išdėstomi ta pačia tvarka, vartojami tie patys terminai ir naudojami tie patys vienetai bei skalės, kaip to paties aerodromo suvestinėse.

MET.TR.235 Aerodromo perspėjimas, perspėjimas apie vėjo poslinkį ir išpėjimai

- a) Perspėjimai apie vėjo poslinkius teikiami naudojant 4 priedėlyje pateiktą šabloną.
- b) 4 priedėlyje pateiktame šablone nurodytas eilės numeris atitinka perspėjimų apie vėjo poslinkius, kurie atitinkamą dieną nuo 00.01 UTC teikiami aerodromui, numerius.
- c) Išpėjimuose apie vėjo poslinkius glaustai pateikiama naujausia informacija apie pastebėtus vėjo poslinkius, kuriems vykstant priešinis vėjas/pavėjis pakinta 15 mazgų (7,5 m/s) ar daugiau ir kurie gali neišvengiamai paveikti orlaivį priartėjimo tūpti trajektorijoje arba pradinio kilimo trajektorijoje ir nutūpusį orlaivį, riedantį kilimo ir tūpimo taku, arba orlaivį, įsiriegantį tame take.
- d) Jei įmanoma, išpėjimai apie vėjo poslinkius turi būti susiję su konkrečiomis kilimo ir tūpimo tako dalimis ir atstumais priartėjimo tūpti trajektorijoje arba kilimo trajektorijoje, dėl kurių susitaria aerodromo meteorologijos tarnyba, atitinkama oro eismo paslaugų tarnyba ir susiję veiklos vykdytojai.

3 skyrius. Meteorologinio stebėjimo biurams keliami techniniai reikalavimai**MET.TR.250 Pranešimai SIGMET**

- a) Pranešimo SIGMET turinys ir elementų tvarka atitinka 5 priedėlyje pateiktą šabloną.
- b) Pranešimai SIGMET būna trijų rūšių:
 - 1) pranešimas SIGMET apie maršrute susidariusius orų reiškinius, išskyrus vulkaninius pelenus ar atogrąžų ciklonus, vadinamas WS SIGMET;
 - 2) pranešimas SIGMET apie vulkaninius pelenus, vadinamas WV SIGMET;
 - 3) pranešimas SIGMET apie atogrąžų ciklonus, vadinamas WC SIGMET.
- c) Pranešimų SIGMET eilės numerį sudaro trys ženklai – viena raidė ir du skaitmenys.
- d) Į pranešimą SIGMET, vartojant atitinkamas santrumpas, įtraukiamas tik vienas iš 5 priedėlyje nurodytų reiškinių, o po jų pateikiama 34 mazgų (17 m/s) arba didesnė (jei tai atogrąžų ciklonas) pažemio vėjo greičio ribinė vertė.
- e) Teikiant SIGMET informaciją apie perkūniją ar atogrąžų cikloną, nuorodų į susijusią turbulenciją ir ledėjimą nepateikiama.
- f) Skaitmenine forma platinami SIGMET:
 - 1) formatuojami pagal pasaulio mastu sąveikų informacijos mainų modelį ir jiems naudojama geografijos ženklavimo kalba (GML);
 - 2) prie jų pridedami atitinkami metaduomenys.

MET.TR.255 Pranešimai AIRMET

- a) Pranešimo AIRMET turinys ir elementų tvarka atitinka 5 priedėlyje pateiktą šabloną.
- b) 5 priedėlyje pateiktame šablone nurodytas eilės numeris atitinka pranešimų AIRMET, kurie atitinkamą dieną nuo 00.01 UTC teikiami skrydžių informacijos regionui, numerius.
- c) Kai 5 priedėlyje nurodyti reiškiniai pasireiškia žemiau skrydžio lygio 100 arba skrydžio lygio 150 kalnų vietovėse arba, jei reikia, aukščiau, pranešime AIRMET, vartojant atitinkamas santrumpas, nurodomas tik vienas iš tų reiškinų ir pateikiamos šios ribinės vertės:
 - 1) didesnis kaip 30 mazgų (15 m/s) vėjo greitis;
 - 2) dideliuose rajonuose mažesnis kaip 5 000 m matomumas, kartu nurodant mažesnę matomumą lemiantį orų reiškinį;
 - 3) dideliuose rajonuose, kuriuose debesuota su pragiedruliais arba apsiniaukę, debesų sluoksnio pado aukštis virš žemės lygio mažesnis kaip 1 000 pėdų (300 m).
- d) Teikiant pranešimus AIRMET apie perkūniją ar kamuolinius lietaus debesis, nuorodų į susijusią turbulenciją ir ledėjimą nepateikiama.

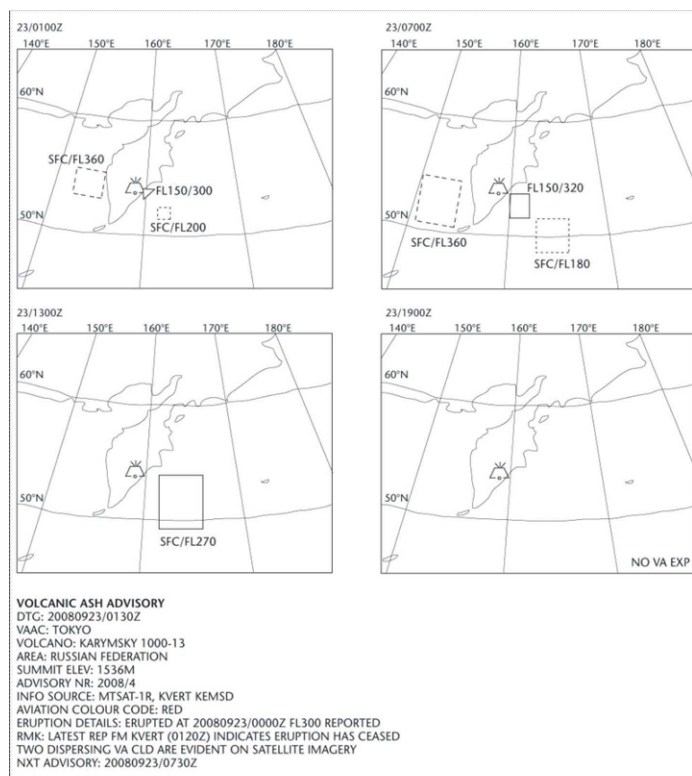
MET.TR.260 Prognozės mažaaukščiams skrydžiams rajone

- a) Kai prognozės mažaaukščiams skrydžiams rajone rengiamos diagramos forma, skelbiamos aukštuminio vėjo ir aukštuminio oro temperatūros ne daugiau kaip 300 NM vienas nuo kito nutolusiuose taškuose ir bent šiuose absoliučiuose aukščiuose prognozės: 2 000, 5 000 bei 10 000 pėdų (600, 1 500 ir 3 000 ft) ir 15 000 pėdų (4 500 m) kalnuotose vietovėse. Skelbiant aukštuminio vėjo ir aukštuminio oro temperatūros 2 000 pėdų (600 m) absoliučiajame aukštyje prognozes, gali reikėti atsižvelgti į kompetentingos institucijos nustatytus vietos orografinius aspektus.
- b) Kai prognozės mažaaukščiams skrydžiams rajone rengiamos diagramos forma, SIGWX prognozė skelbiama kaip žemųjų lygių SIGWX prognozė, skirta skrydžių lygiams, kurie neviršija skrydžio lygio 100 arba skrydžio lygio 150 kalnuotose vietovėse, arba, jei reikia, aukštesniems lygiams. Į žemųjų lygių SIGWX prognozes įtraukiami:
 - 1) šie reiškiniai, dėl kurių teikiami pranešimai SIGMET ir kurie, kaip numatoma, turės poveikio mažaaukščiams skrydžiams: ledėjimas, turbulencija, tamsūs, dažni, į kitus debesis panirę ar škvalo linijoje esantys kamuoliniai lietaus debesis, smėlio/dulkių audros ir ugnikalnių išsiveržimai ar radioaktyviųjų medžiagų patekimas į atmosferą;
 - 2) šie prognozes mažaaukščiams skrydžiams rajone sudarantys elementai: pažemio vėjas, priežemio matomumas, ypatingieji orų reiškiniai, oro drumstis kalnuose, debesis, ledėjimas, turbulencija, kalnų banga ir 0° izotermos aukštis.
- c) Kompetentingai institucijai nustačius, kad atsižvelgiant į skrydžių, vykdomų žemiau skrydžių lygio 100, intensyvumą turi būti teikiamas pranešimas AIRMET, kartu su pranešimu AIRMET ir papildoma mažaaukščiams skrydžiams reikalinga informacija skelbiamos rajono prognozės, į kurias įtraukiama informacija apie sluoksnį nuo žemės iki skrydžio lygio 100 arba skrydžio lygio 150 kalnų vietovėse arba, jei reikia, aukščiau ir informacija apie maršrute susidariusius mažaaukščiams skrydžiams pavojingus orų reiškinus.

4 skyrius. Ugnikalnių pelenų informacijos centrams (VAAC) keliami techniniai reikalavimai**MET.TR.265 Ugnikalnių pelenų informacijos centrų pareigos**

- a) Patariamoji informacija apie ugnikalnių pelenus skelbiama glausta paprasta kalba, vadovaujantis 6 priedėlyje pateiktu šablonu. Jei santrumpų nėra, tekstas pateikiamas kuo trumpesne paprasta anglų kalba.

b) Grafiniu formatu parengta patariamoji informacija apie ugnikalnių pelenus pateikiama taip:

ir skelbiama:

- 1) formatu *portable network graphics* (PNG) arba
- 2) naudojant BUFR kodus, kai informacija keičiamasi dvejetainiu formatu.

5 skyrius. Atogrąžų ciklonų informacijos centrams (TCAC) keliami techniniai reikalavimai

MET.TR.270 Atogrąžų ciklonų informacijos centrų pareigos

- a) Patariamoji informacija apie atogrąžų ciklonus skelbiama tuo atveju, kai numatoma, kad laikotarpiu, dėl kurio ši informacija teikiama, didžiausias vidutinis 10 min. pažemio vėjo greitis sieks arba viršys 34 mazgus.
- b) Teikiant patariamąją informaciją apie atogrąžų ciklonus vadovaujamosi 7 priedėliu.

6 skyrius. Pasauliniams zoninių prognozių centrams (WAFc) keliami techniniai reikalavimai

MET.TR.275 Pasaulinių zoninių prognozių centrų pareigos

- a) Teikdamas pasaulines prognozes koordinacių tinklelyje WAFc naudoja apdorotus meteorologinius duomenis, kuriuos sudaro binariosios išraiškos koordinacių vertės (GRIB kodai), o teikdamas ypatingųjų orų reiškinių prognozes – BUFR kodus.
- b) WAFc darbą, susijusį su pasaulinėmis prognozėmis koordinacių tinklelyje, sudaro:
 - 1) keturis kartus per dieną rengti šių elementų prognozes:
 - i. aukštuminio vėjo;
 - ii. aukštuminio oro temperatūros;
 - iii. drėgmės;
 - iv. stipriausio vėjo krypties ir greičio, taip pat skrydžio lygio, kuriame jis nustatytas;

- v. tropopauzės aukščio, išreikšto skrydžio lygiais, ir temperatūros;
 - vi. kamuolinių lietaus debesų zonų;
 - vii. ledėjimo;
 - viii. giedro dangaus turbulencijos bei turbulencijos debesyse;
 - ix. geopotencialaus absoliučiojo skrydžio lygių aukščio;
- šios prognozės galioja nustatytą laiką – 6, 9, 12, 15, 18, 21, 24, 27, 30, 33 ir 36 val. po to, kai gaunami sinoptiniai duomenys (00.00, 06.00, 12.00 ir 18.00 val. UTC), kuriais grindžiamos prognozės;
- 2) skelbti prognozes 1 punkte nurodyta tvarka ir jas išplatinti, kai tik tai techniškai įmanoma, bet ne vėliau kaip per 6 val. po standartinio stebėjimo laiko;
 - 3) taisyklingame tinklelyje, kurio horizontalioji skyra yra 1,25° platumos ir ilgumos, teikti tinklo taškų prognozes, kurias sudaro:
 - i. skrydžio lygių 50 (850 hPa), 100 (700 hPa), 140 (600 hPa), 180 (500 hPa), 240 (400 hPa), 270 (350 hPa), 300 (300 hPa), 320 (275 hPa), 340 (250 hPa), 360 (225 hPa), 390 (200 hPa), 410 (175 hPa), 450 (150 hPa) ir 530 (100 hPa) vėjo duomenys;
 - ii. skrydžio lygių 50 (850 hPa), 100 (700 hPa), 140 (600 hPa), 180 (500 hPa), 240 (400 hPa), 270 (350 hPa), 300 (300 hPa), 320 (275 hPa), 340 (250 hPa), 360 (225 hPa), 390 (200 hPa), 410 (175 hPa), 450 (150 hPa) ir 530 (100 hPa) temperatūros duomenys;
 - iii. skrydžio lygių 50 (850 hPa), 100 (700 hPa), 140 (600 hPa) ir 180 (500 hPa) drėgmės duomenys;
 - iv. informacija apie kamuolinių lietaus debesų horizontaliąją tįsą ir pado ir viršūnių aukštį skrydžio lygių vienetais;
 - v. informacija apie ledėjimą sluoksniuose, kurių centras yra skrydžio lygiuose 60 (800 hPa), 100 (700 hPa), 140 (600 hPa), 180 (500 hPa), 240 (400 hPa) ir 300 (300 hPa);
 - vi. informacija apie giedro dangaus turbulenciją sluoksniuose, kurių centras yra skrydžio lygiuose 240 (400 hPa), 270 (350 hPa), 300 (300 hPa), 340 (250 hPa), 390 (200 hPa) ir 450 (150 hPa);
 - vii. informacija apie turbulenciją debesyse, pasireiškiančią sluoksniuose, kurių centras yra skrydžio lygiuose 100 (700 hPa), 140 (600 hPa), 180 (500 hPa), 240 (400 hPa) ir 300 (300 hPa);
 - viii. geopotencialaus absoliučiojo skrydžio lygių 50 (850 hPa), 100 (700 hPa), 140 (600 hPa), 180 (500 hPa), 240 (400 hPa), 270 (350 hPa), 300 (300 hPa), 320 (275 hPa), 340 (250 hPa), 360 (225 hPa), 390 (200 hPa), 410 (175 hPa), 450 (150 hPa) ir 530 (100 hPa) aukščio duomenys.
- c) WAFC darbą, susijusį su maršruto ypatingųjų orų reiškiniių pasaulinėmis prognozėmis, sudaro:
 - 1) keturis kartus per dieną rengti SIGWX prognozes, kurios galioja nustatytą laiką – 24 val. po to, kai gaunami sinoptiniai duomenys (00.00, 06.00, 12.00 ir 18.00 val. UTC), kuriais grindžiamos prognozės. Kiekviena prognozė išplatinama, kai tik tai techniškai įmanoma, bet ne bet ne vėliau kaip per 9 val. po standartinio stebėjimo laiko;
 - 2) skrydžių lygiams 250–630 skelbti aukštųjų lygių SIGWX prognozes;
 - 3) į SIGWX prognozes įtraukti informaciją apie:
 - i. atogrąžų cikloną, jei numatoma, kad vidutinis 10 min. pažemio vėjo greitis sieks arba viršys 34 mazgus (17 m/s);
 - ii. stipraus škvalo linijas;
 - iii. vidutinę arba stiprią turbulenciją (debesyse arba giedro dangaus turbulenciją);
 - iv. vidutinį arba stiprų ledėjimą;
 - v. didelį rajoną apimančią smėlio/dulkių audrą;
 - vi. kamuolinius lietaus debesis ir susijusią perkūniją bei i–v papunkčiuose nurodytus reiškinius;
 - vii. nekonvekciniių debesų zonas ir susijusią vidutinę arba stiprią turbulenciją debesyse ir (arba) vidutinį ar stiprų ledėjimą;

- viii. tropopauzės aukštį, išreikštą skrydžio lygiais;
 - ix. čiurkšlinę tėkmę;
 - x. išsiveržusių ugnikalnių, dėl kurių susidaro orlaivių naudojimo atžvilgiu svarbūs pelenų debesys, vietą; šią informaciją sudaro: ugnikalnio vietoje pateikiamas išsiveržusio ugnikalnio simbolis, o atskirame diagramos teksto laukelyje – išsiveržusio ugnikalnio simbolis, ugnikalnio pavadinimas ir, jei žinoma, išsiveržimo vietos platumą/ilgumą. Be to, SIGWX diagramų legendoje turėtų būti nurodyta CHECK SIGMET, ADVISORIES FOR TC AND VA, AND ASHTAM AND NOTAM FOR VA;
 - xi. orlaivių naudojimo atžvilgiu svarbaus radioaktyviųjų medžiagų patekimo į atmosferą vietą; šią informaciją sudaro: radioaktyviųjų medžiagų patekimo į atmosferą vietoje pateikiamas į atmosferą patekusių radioaktyviųjų medžiagų simbolis, o atskirame diagramos laukelyje – į atmosferą patekusių radioaktyviųjų medžiagų simbolis, vietos, kurioje jos pateko į atmosferą, platumą/ilgumą ir, jei žinomas, radioaktyviojo šaltinio vietos pavadinimas. Be to, SIGWX diagramų, kuriose nurodomas spinduliuotės patekimas į atmosferą, legendoje turėtų būti pateiktas įrašas CHECK SIGMET AND NOTAM FOR RDOACT CLD.
- 4) SIGWX prognozėms taikomi šie kriterijai:
- i. 3 punkto i–vi papunkčiuose išvardyti reiškiniai įtraukiami tik tuo atveju, jei numatoma, kad jie pasireikš tarp žemesniųjų ir aukštesniųjų lygių, kuriuos apima SIGWX prognozė;
 - ii. santrumpa CB vartojama tik susidariusiems arba, kaip numatoma, susidarysiantiems kamuoliniams lietaus debesims nurodyti, kai:
 - A) didžiausia erdvinė jų danga apima ne mažiau kaip 50 % atitinkamo rajono;
 - B) jie sudaro pavienių debesų su mažomis properšomis arba be jokių properšų liniją arba
 - C) jie yra panirę į debesų sluoksnius arba padengti migla;
 - iii. reikalavimas įtraukti informaciją apie CB reiškia, kad turi būti įtraukiami visi paprastai su kamuoliniais lietaus debesimis susiję orų reiškiniai, t. y. perkūnija, vidutinis arba stiprus ledėjimas, vidutinė arba stipri turbulencija ir kruša;
 - iv. jei išsiveržus ugnikalniui arba į atmosferą patekus radioaktyviosioms medžiagoms į SIGWX prognozes turi būti įtraukiamas veikiančio ugnikalnio arba radioaktyvumo simbolis, šie simboliai į SIGWX prognozes įtraukiami nepriklausomai nuo aukščio, kuriame, remiantis pranešimais, yra pelenų stulpas ar radioaktyvioji medžiaga, arba nuo aukščio, kurį, kaip numatoma, jie pasiekė;
 - v. jei 3 punkto i, x ir xi papunkčiuose nurodyti reiškiniai visiškai arba iš dalies sutampa, didžiausias prioritetas teikiamas x papunktyje nurodytam reiškiniui, o po jo – xi ir i papunkčiuose nurodytiems reiškiniams. Reiškiny, kuriam teikiamas didžiausias prioritetas, nurodomas įvykio vietoje, o kito (-ų) reiškinio (-ių) vieta su susijusiu (-iais) simboliu (-iais) arba teksto laukeliu (-iais) susiejama rodykle.
- d) Paskelbiamos skrydžių lygiams 100–250 tam tikruose geografiniuose rajonuose skirtos vidurinių lygių SIGWX prognozės.
-

I priedelis

Pranešimų METAR šablonas

Paaiškinimas:

P = įtraukti privaloma, sudaro kiekvieno pranešimo dalį;

A = įtraukiama atsižvelgiant į aplinkybes: meteorologines sąlygas arba stebėjimo metodą;

N = įtraukti neprivaloma.

1 pastaba. Po šio šablono pateikiami į pranešimus METAR įtraukiamų skaitinių elementų intervalai ir skyra.

2 pastaba. Santrumpų paaiškinimai pateikiami dokumente „Oro navigacijos paslaugų procedūros. ICAO santrumpos ir kodai“ (*Procedures for Air Navigation Services – ICAO Abbreviations and Codes*, PANS-ABC, Dok. Nr. 8400).

Elementas	Išsamus turinys	Šablonas (-ai)	Pavyzdžiai
Suvestinės tipo identifikacija (P)	Suvestinės tipas (P)	METAR, METAR COR,	METAR METAR COR
Vietos nuoroda (P)	ICAO vietos nuoroda (P)	Nnnn	YUDO
Stebėjimo laikas (P)	Stebėjimo data ir faktinis laikas (UTC) (P)	nnnnnnZ	221630Z
Automatinės arba trūkstamos suvestinės identifikacija (A)	Automatinės arba trūkstamos suvestinės identifikatorius (A)	AUTO arba NIL	AUTO NIL

JEI SUVESTINĖS NETURIMA, PRANEŠIMAS METAR BAIGIAMAS.

Pažemio vėjas (P)	Vėjo kryptis (P)	Nnn	VRB	24004MPS VRB01MPS (24008KT) (VRB02KT) 19006MPS (19012KT) 00000MPS (00000KT) 140P149MPS (140P99KT)
	Vėjo greitis (P)	[P]nn[n]		
	Reikšmingi greičio pokyčiai (A)	G[P]nn[n]		12003G09MPS (12006G18KT) 24008G14MPS (24016G28KT)
	Matavimo vienetai (P)	MPS (arba KT)		
	Reikšmingi krypties pokyčiai (A)	nnnVnnn	—	02005MPS 350V070 (02010KT 350V070)

Elementas	Išsamus turinys	Šablonas (-ai)			Pavyzdžiai
Matomumas (P)	Vyraujančio matomumo nuotolis arba mažiausias matomumas (P)	Nnnn	CAVOK		0350 CAVOK 7000 9999 0800
	Mažiausias matomumas ir mažiausio matomumo kryptis (A)	nnnn[N] arba nnnn[NE] arba nnnn[E] arba nnnn[SE] arba nnnn[S] arba nnnn[SW] arba nnnn[W] arba nnnn [NW]			2000 1200NW 6000 2800E 6000 2800
Kilimo ir tūpimo tako matomumo nuotolis (A) ⁽¹⁾	Elemento pavadinimas (P)	R			R32/0400 R12R/1700 R10/M0050 R14L/P2000
	Kilimo ir tūpimo takas (P)	nn[L]/arba nn[C]/arba nn[R]/			
	Kilimo ir tūpimo tako matomumo nuotolis (P)	[P arba M]nnnn			R16L/0650 R16C/0500 R16R/0450 R17L/0450
	Ankstesnių kilimo ir tūpimo tako matomumo nuotolio verčių pokyčių tendencijos (A)	U, D arba N			R12/1100U R26/0550N R20/0800D R12/0700
Esamieji orai (A)	Esamųjų orų reiškinų intensyvumas arba artumas (A)	– arba +	—	VC	
	Esamųjų orų reiškinų savybės ir tipas (P)	DZ arba RA arba SN arba SG arba PL arba DS arba SS arba FZDZ arba FZRA arba FZUP arba FC ⁽²⁾ arba SHGR arba SHGS arba SHRA arba SHSN arba SHUP arba TSGR arba TSGS arba TSRA arba TSSN arba TSUP arba UP	FG arba BR arba SA arba DU arba HZ arba FU arba VA arba SQ arba PO arba TS arba BCFG arba BLDU arba BLSA arba BLSN arba DRDU arba DRSA arba DRSN arba FZFG arba MIFG arba PRFG arba //	FG arba PO arba FC arba DS arba SS arba TS arba SH arba BLSN arba BLSA arba BLDU arba VA	RA HZ VCFG +TSRA FG VCSH +DZ VA VCTS –SN MIFG VCBLSA +TSRASN –SNRA DZ FG +SHSN BLSN UP FZUP TSUP FZUP //

Elementas	Išsamus turinys		Šablonas (-ai)			Pavyzdžiai
Debesys (P)	Debesuotumas ir debesų pado aukštis arba vertikalusis matomumas (P)		FEWnnn arba SCTnnn arba BKNnnn arba OVCnnn arba FEW/// arba SCT/// arba BKN/// arba OVC/// arba ///nnn arba /////	VVnnn arba VV///	NSC arba NCD	FEW015 VV005 OVC030 VV/// NSC SCT010 OVC020 BKN/// ///015
	Debesų rūšis (A)		CB arba TCU arba ///	—		BKN009TCU NCD SCT008 BKN025CB BKN025/// /////CB
Oro ir rasos taško temperatūra (P)	Oro ir rasos taško temperatūra (P)		[M]nn/[M]nn			17/10 02/M08 M01/M10
Slėgio vertės (P)	Elemento pavadinimas (P)		Q			Q0995 Q1009
	QNH (P)		Nnnn			Q1022 Q0987
Papildoma informacija (A)	Tarpiniai orai (A)		REFZDZ arba REFZRA arba REDZ arba RE[SH]RA arba RERASN arba RE[SH]SN arba RESG arba RESHGR arba RESHGS arba REBLSN arba RESS arba REDS arba RETSRA arba RETSSN arba RETSGR arba RETSGS arba RETS arba REFC arba REVA arba REPL arba REUP arba REFZUP arba RETSUP arba RESHUP			REFZRA RETSRA
	Vėjo poslinkis (A)		WS Rnn[L] arba WS Rnn[C] arba WS Rnn[R] arba WS ALL RWY			WS R03 WS ALL RWY WS R18C
	Jūros paviršiaus temperatūra ir jūros sąlygos arba reikšmingas bangų aukštis (A)		W[M]nn/Sn arba W[M]nn/Hn[n][n]			W15/S2 W12/H75
	Kilimo ir tūpimo tako būklė (A)	Kilimo ir tūpimo tako žymuo (P)	R nn[L]/ arba Rnn[C]/ arba Rnn[R]/		R/SNOCLO	R99/421594 R/SNOCLO R14L/CLRD//
		Kilimo ir tūpimo tako apnašos (P)	n arba /			

Elementas	Išsamus turinys	Šablonas (-ai)			Pavyzdžiai	
	Kilimo ir tūpimo tako taršos lygis (P)	n arba /				
	Apnašų storis (P)	nn arba //				
	Trinties faktorius arba stabdomasis poveikis (P)	nn arba //				
Tendencijos prognozė (N)	Nuoroda į pokytį (P)	NOSIG	BECMG arba TEMPO		NOSIG BECMG FEW020 TEMPO 25018G25MPS (TEMPO 25036G50KT) BECMG FM1030 TL1130 CAVOK BECMG TL1700 0800 FG BECMG AT1800 9000 NSW BECMG FM1900 0500 +SNRA BECMG FM1100 SN TEMPO FM1130 BLSN TEMPO FM0330 TL0430 FZRA	
	Pokyčio laikotarpis (A)		FMnnnn ir (arba) TLnnnn arba ATnnnn			
	Vėjas (A)		nnn[P]nn[n][G[P]nn[n]]MPS (arba nnn[P]nn[G[P]nn]KT)			
	Vyraujančio matomumo nuotolis (A)		nnnn			
	Orų reiškinių intensyvumas (A)		- arba +	—		NSW
	Orų reiškinių savybės ir tipas (A)		DZ arba RA arba SN arba SG arba PL arba DS arba SS arba FZDZ arba FZRA arba SHGR arba SHGS arba SHRA arba SHSN arba TSGR arba TSGS arba TSRA arba TSSN	FG arba BR arba SA arba DU arba HZ arba FU arba VA arba SQ arba PO arba FC arba TS arba BCFG arba BLDU arba BLSA arba BLSN arba DRDU arba DRSA arba DRSN arba FZFG arba MIFG arba PRFG		
Debesuotumas ir debesų pado aukštis arba vertikalusis matomumas (A)	FEWnnn arba SCTnnn arba BKNnnn arba OVCnnn	VVnnn arba VV///	NSC	TEMPO TL1200 0600 BECMG AT1200 8000 NSW NSC BECMG AT1130 OVC010		
Debesų rūšis (A)	CB arba TCU	—		TEMPO TL1530 +SHRA BKN012CB		

(¹) Įtraukti, jei kilimo ir tūpimo tako matomumo nuotolis < 1 500 m; pateikiama informacija apie ne daugiau kaip keturis kilimo ir tūpimo takus.

(²) Pažymins „audringas“ (*heavy*) vartojamas tornadui ar vandens viesuliui nurodyti, o pažymins „vidutinis“ (*moderate*) (specifikatorius nenaudojamas) – žemės paviršiaus nesiekiančiam piltuvo formos debesui nurodyti.

Į pranešimus METAR įtraukiamų skaitinių elementų intervalai ir skyra				
Elementas		Intervalas	Skyra	
Kilimo ir tūpimo takas	(vienetų nėra)	01–36	1	
Vėjo kryptis	° (tikrojo dienovidinio kryptis)	000–360	10	
Vėjo greitis	MPS	00–99	1	
	KT	00–199	1	
Matomumas	M	0000–0750	50	
	M	0800–4 900	100	
	M	5 000–9 000	1 000	
	M	10 000–	0 (nustatytoji vertė: 9 999)	
Kilimo ir tūpimo tako matomumo nuotolis	M	0000–0375	25	
	M	0400–0750	50	
	M	0800–2 000	100	
Vertikalusis matomumas	30 M (100 FT)	000–020	1	
Debesys: debesų pado aukštis	30 M (100 FT)	000–100	1	
Oro temperatūra; rasos taško temperatūra	°C	– 80 – + 60	1	
QNH	hPa	0850–1 100	1	
Jūros paviršiaus temperatūra	°C	–10 – + 40	1	
Jūros sąlygos	(vienetų nėra)	0–9	1	
Reikšmingas bangų aukštis	M	0–999	0,1	
Kilimo ir tūpimo tako sąlygos	Kilimo ir tūpimo tako žymuo	(vienetų nėra)	01–36; 88; 99	1
	Kilimo ir tūpimo tako apnašos	(vienetų nėra)	0–9	1
	Kilimo ir tūpimo tako taršos lygis	(vienetų nėra)	1; 2; 5; 9	—
	Apnašų storis	(vienetų nėra)	00–90; 92–99	1
	Trinties faktorius/stabdomasis poveikis	(vienetų nėra)	00–95; 99	1

* Oro navigacijos reikalavimo pranešti apie 100 mazgų (50 m/s) arba didesnę pažemio vėją nėra; tačiau numatyta ne oro navigacijos tikslais prirėkus teikti pranešimus apie vėją, kurio greitis neviršija 199 mazgų (99 m/s).

2 priedelis

Diagramos forma pateikiamos nustatytos WAFS prognozių aprėpties zonos

Merkatoriaus projekcija

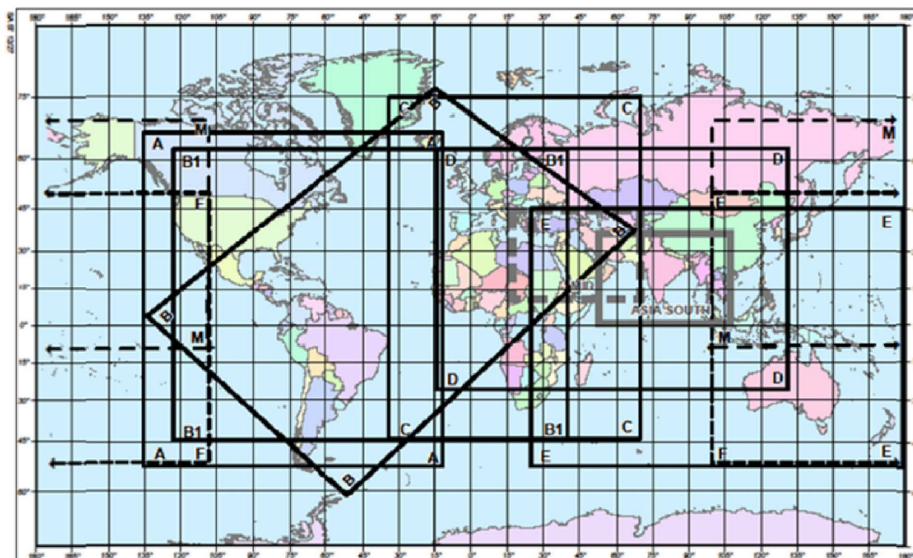

CHART	LATITUDE	LONGITUDE	CHART	LATITUDE	LONGITUDE
A	N6700	W13724	D	N6300	W01500
A	N6700	W01236	D	N6300	E13200
A	S5400	W01236	D	S2700	E13200
A	S5400	W13724	D	S2700	W01500
ASIA	N3600	E05300	E	N4455	E02446
ASIA	N3600	E10800	E	N4455	E18000
ASIA	0000	E10800	E	S5355	E18000
ASIA	0000	E05300	E	S5355	E02446
B	N0304	W13557	F	N5000	E10000
B	N7644	W01545	F	N5000	W11000
B	N3707	E06732	F	S5242	W11000
B	S6217	W05240	F	S5242	E10000
B1	N6242	W12500	M	N7000	E10000
B1	N6242	E04000	M	N7000	W11000
B1	S4530	E04000	M	S1000	W11000
B1	S4530	W12500	M	S1000	E10000
C	N7500	W03500	MID	N4400	E01700
C	N7500	E07000	MID	N4400	E07000
C	S4500	E07000	MID	N1000	E07000
C	S4500	W03500	MID	N1000	E01700

Ašigalio stereografinė projekcija (Šiaurės pusrutulis)

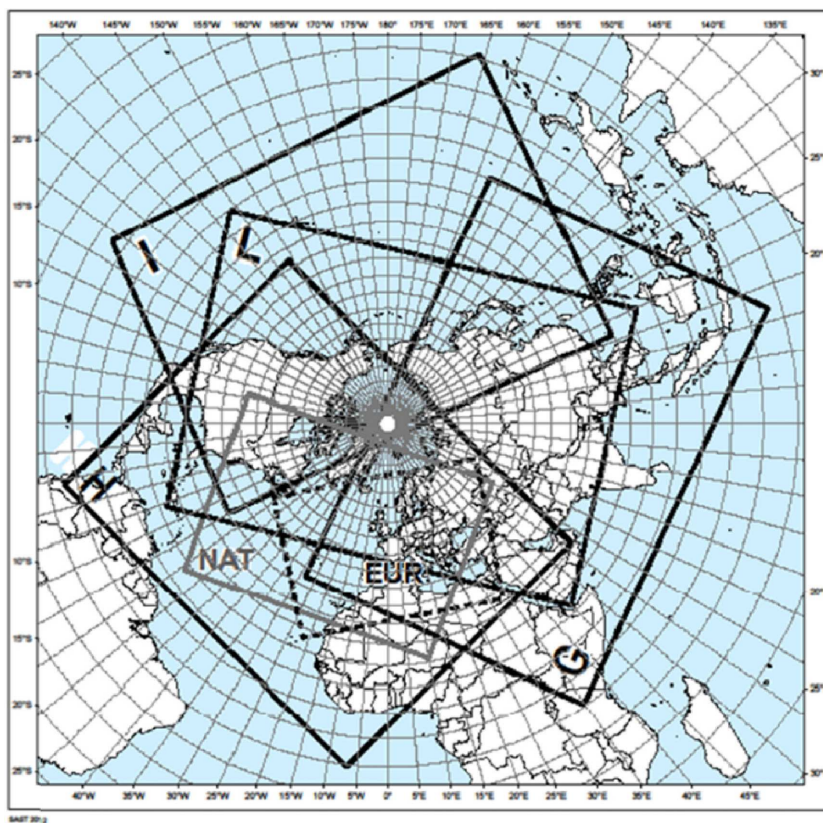

CHART	LATITUDE	LONGITUDE	CHART	LATITUDE	LONGITUDE
EUR	N4633	W05634	I	N1912	E11130
EUR	N5842	E06824	I	N3330	W06012
EUR	N2621	E03325	I	N0126	W12327
EUR	N2123	W02136	I	S0647	E16601
G	N3552	W02822	L	N1205	E11449
G	N1341	E15711	L	N1518	E04500
G	S0916	E10651	L	N2020	W06900
G	S0048	E03447	L	N1413	W14338
H	N3127	W14836	NAT	N4439	W10143
H	N2411	E05645	NAT	N5042	E06017
H	S0127	W00651	NAT	N1938	E00957
H	N0133	W07902	NAT	N1711	W05406

Ašigalio stereografinė projekcija (Pietų pusrutulis)

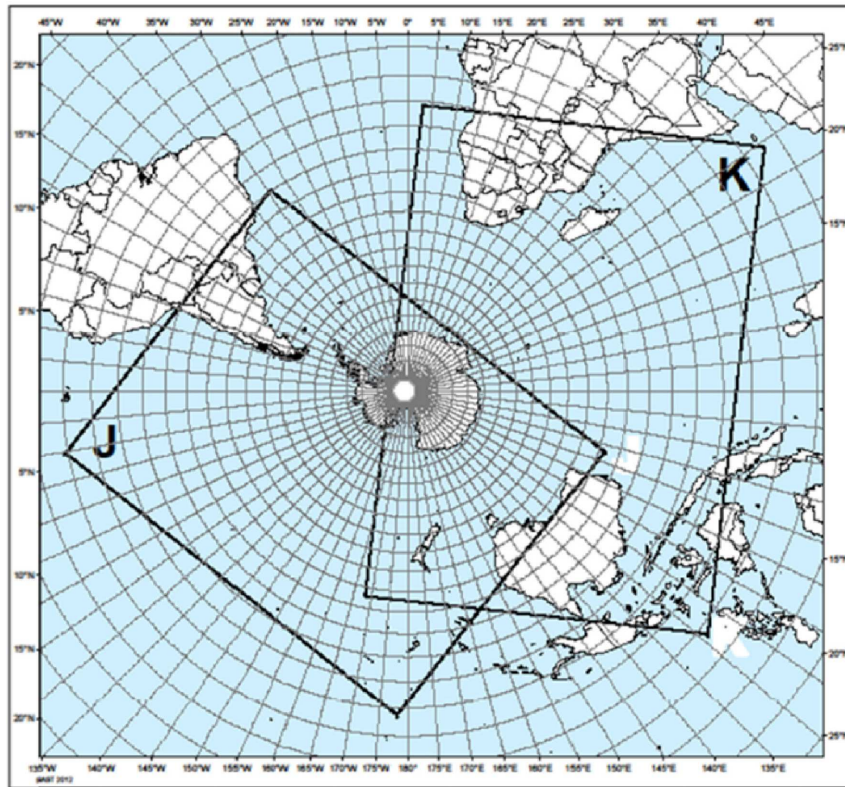

CHART	LATITUDE	LONGITUDE
J	S0318	W17812
J	N0037	W10032
J	S2000	W03400
J	S2806	E10717
K	N1255	E05549
K	N0642	E12905
K	S2744	W16841
K	S1105	E00317

3 priedėlis

TAF šablonas*Paaiškinimas:*

P = įtraukti privaloma, sudaro kiekvieno pranešimo dalį;

A = įtraukiama atsižvelgiant į aplinkybes: meteorologines sąlygas arba stebėjimo metodą;

N = įtraukti neprivaloma.

1 pastaba. Po šio šablono pateikiami į TAF įtraukiamų skaitinių elementų intervalai ir skyra.

2 pastaba. Santrumpų paaiškinimai pateikiami dokumente „Oro navigacijos paslaugų procedūros. ICAO santrumpos ir kodai“ (*Procedures for Air Navigation Services – ICAO Abbreviations and Codes*, PANS-ABC, Dok. Nr. 8400).

Elementas	Išsamus turinys	Šablonas (-ai)	Pavyzdžiai
Prognozės tipo identifikacija (P)	Prognozės tipas (P)	TAF arba TAF AMD arba TAF COR	TAF TAF AMD
Vietos nuoroda (P)	ICAO vietos nuoroda (P)	Nnnn	YUDO
Prognozės paskelbimo laikas (P)	Prognozės paskelbimo data ir laikas (UTC) (P)	nnnnnnZ	16000Z
Trūkstamos prognozės identifikacija (A)	Trūkstamos prognozės identifikatorius (A)	NIL	NIL
JEI PROGNOZĖS NĖRA, TAF BAIGIAMA.			
Prognozės galiojimo datos ir laikotarpis (P)	Prognozės galiojimo datos ir laikotarpis (UTC) (P)	nnnn/nnnn	1606/1624 0812/0918
Atšauktos prognozės identifikacija (A)	Atšauktos prognozės identifikatorius (A)	CNL	CNL
JEI PROGNOZĖ ATŠAUKIAMA, TAF BAIGIAMA.			
Pažemio vėjas (P)	Vėjo kryptis (P)	nnn arba VRB	24004MPS; VRB01MPS (24008KT); (VRB02KT) 19005MPS (19010KT)
	Vėjo greitis (P)	[P]nn[n]	00000MPS (00000KT) 140P49MPS (140P99KT)

Elementas	Išsamus turinys	Šablonas (-ai)			Pavyzdžiai
	Reikšmingi greičio pokyčiai (A)	G[P]nn[n]			12003G09MPS (12006G18KT) 24008G14MPS (24016G28KT)
	Matavimo vienetai (P)	MPS (<i>arba</i> KT)			
Matomumas (P)	Vyraujančio matomumo nuotolis (P)	Nnnn		CAVOK	0350 CAVOK 7000 9000 9999
Orai (A)	Orų reiškinių intensyvumas (A) ⁽¹⁾	– arba +	—		
	Orų reiškinių savybės ir tipas (A)	DZ <i>arba</i> RA <i>arba</i> SN <i>arba</i> SG <i>arba</i> PL <i>arba</i> DS <i>arba</i> SS <i>arba</i> FZDZ <i>arba</i> FZRA <i>arba</i> SHGR <i>arba</i> SHGS <i>arba</i> SHRA <i>arba</i> SHSN <i>arba</i> TSGR <i>arba</i> TSGS <i>arba</i> TSRA <i>arba</i> TSSN	FG <i>arba</i> BR <i>arba</i> SA <i>arba</i> DU <i>arba</i> HZ <i>arba</i> FU <i>arba</i> VA <i>arba</i> SQ <i>arba</i> PO <i>arba</i> FC <i>arba</i> TS <i>arba</i> BCFG <i>arba</i> BLDU <i>arba</i> BLSA <i>arba</i> BLSN <i>arba</i> DRDU <i>arba</i> DRSA <i>arba</i> DRSN <i>arba</i> FZFG <i>arba</i> MIFG <i>arba</i> PRFG		RA HZ +TSRA FG –FZDZ PRFG +TSRASN SNRA FG
Debesys (P) ⁽²⁾	Debesuotumas ir debesų pado aukštis arba vertikalusis matomumas (P)	FEWnnn <i>arba</i> SCTnnn <i>arba</i> BKNnnn <i>arba</i> OVCnnn	VVnnn <i>arba</i> VV///	NSC	FEW010 VV005 OVC020 VV/// NSC SCT005 BKN012
	Debesų rūšis (A)	CB <i>arba</i> TCU	—		SCT008 BKN025CB
Temperatūra (N) ⁽³⁾	Elemento pavadinimas (P)	TX			TX25/1013Z TN09/1005Z TX05/2112Z TNM02/2103Z
	Aukščiausia temperatūra (P)	[M]nn/			
	Data ir laikas, kai nustatyta aukščiausia temperatūra (P)	nnnnZ			
	Elemento pavadinimas (P)	TN			
	Žemiausia temperatūra (P)	[M]nn/			
	Data ir laikas, kai nustatyta žemiausia temperatūra (P)	nnnnZ			

Elementas	Išsamus turinys	Šablonas (-ai)			Pavyzdžiai
Galiojimo laikotarpiu numatomi reikšmingi vieno ar kelių iš pirmiau nurodytų elementų pokyčiai (A)	Pokyčio arba tikimybės nuoroda (P)	PROB30 [TEMPO] arba PROB40 [TEMPO] arba BECMG arba TEMPO arba FM			
	Pasireiškimo ar pokyčio laikotarpis (P)	nnnn/nnnn arba nnnnnn			
	Vėjas (A)	nnn[P]nn[n][G[P]nn[n]]MPS arba VRBnnMPS (arba nnn[P]nn[G[P]nn]KT arba VRBnnKT)			TEMPO 0815/0818 25017G25MPS (TEMPO 0815/0818 25034G50KT) TEMPO 2212/2214 17006G13MPS 1000 TSRA SCT010CB BKN020 (TEMPO 2212/2214 17012G26KT 1000 TSRA SCT010CB BKN020)
	Vyraujančio matomumo nuotolis (A)	Nnnn		CAVOK	BECMG 3010/3011 00000MPS 2400 OVC010 (BECMG 3010/3011 00000KT 2400 OVC010) PROB30 1412/1414 0800 FG
	Orų reiškinių intensyvumas (A)	– arba +	—	NSW	BECMG 1412/1414 RA TEMPO 2503/2504 FZRA TEMPO 0612/0615 BLSN PROB40 TEMPO 2923/3001 0500 FG
Orų reiškinių savybės ir tipas (A)	DZ arba RA arba SN arba SG arba PL arba DS arba SS arba FZDZ arba FZRA arba SHGR arba SHGS arba SHRA arba SHSN arba TSGR arba TSGS arba TSRA arba TSSN	FG arba BR arba SA arba DU arba HZ arba FU arba VA arba SQ arba PO arba FC arba TS arba BCFG arba BLDU arba BLSA arba BLSN arba DRDU arba DRSA arba DRSN arba FZFG arba MIFG PRFG			

Elementas	Išsamus turinys	Šablonas (-ai)			Pavyzdžiai
	Debesuotumas ir debesų pado aukštis arba vertikalusis matomumas (A)	FEWnnn <i>arba</i> SCTnnn <i>arba</i> BKNnnn <i>arba</i> OVCnnn	VVnnn <i>arba</i> VV///	NSC	FM051230 15015KMH 9999 BKN020 (FM051230 15008KT 9999 BKN020) BECMG 1618/1620 8000 NSW NSC
	Debesų rūšis (A)	CB <i>arba</i> TCU	—		BECMG 2306/2308 SCT015CB BKN020

(1) Įtraukti, kai taikoma. Vidutiniam intensyvumui nurodyti specifikatorius nenaudojamas.

(2) Ne daugiau kaip keturi debesų sluoksniai.

(3) Iš ne daugiau kaip keturių temperatūros rodiklių (dviejų aukščiausios temperatūros ir dviejų žemiausios temperatūros rodiklių).

Į TAF įtraukiamų skaitinių elementų intervalai ir skyra Elementai

Elementai	Intervalas	Skyra
Vėjo kryptis ° (tikrojo dienovidinio kryptis)	000–360	10
Vėjo greitis MPS	00–99 (*)	1
KT (*)	0–199	1
Matomumas M	0000–0750	50
M	0800–4 900	100
M	5 000–9 000	1 000
M	10 000–	0 (nustatytoji vertė: 9 999)
Vertikalusis matomumas 30 M (100 FT)	000–020	1
Debesys: debesų pado aukštis 30 M (100 FT)	000–100	1
Oro temperatūra (aukščiausia ir žemiausia) °C	– 80 – + 60	1

(*) Nėra oro navigacijos reikalavimo pranešti apie 100 mazgų (50 m/s) arba didesnę pažemio vėją; tačiau numatyta ne oro navigacijos tikslais prirėkus teikti pranešimus apie vėją, kurio greitis neviršija 199 mazgų (99 m/s).

4 priedėlis

Perspėjimų apie vėjo poslinkius šablonas

Paaiškinimas:

P = įtraukti privaloma, sudaro kiekvieno pranešimo dalį;

A = įtraukiama atsižvelgiant į aplinkybes, kai taikoma.

1 pastaba. Į perspėjimus apie vėjo poslinkius įtraukiamų skaitinių elementų intervalai ir skyra pateikiami 8 priedėlyje.

2 pastaba. Santrumpų paaiškinimai pateikiami dokumente „Oro navigacijos paslaugų procedūros. ICAO santrumpos ir kodai“ (Procedures for Air Navigation Services – ICAO Abbreviations and Codes, PANS-ABC, Dok. Nr. 8400).

Elementas	Išsamus turinys	Šablonas (-ai)	Pavyzdys
Aerodromo vietos nuoroda (P)	Aerodromo vietos nuoroda	nnnn	YUCC
Pranešimo tipo identifikacija (P)	Pranešimo tipas ir eilės numeris	WS WRNG [n]n	WS WRNG 1
Pateikimo laikas ir galiojimo laikotarpis (P)	Pateikimo data bei laikas ir, jei taikoma, galiojimo laikotarpis (UTC)	nnnnnn [VALID TL nnnnnn] arba [VALID nnnnnn/nnnnnn]	211230 VALID TL 211330 221200 VALID 221215/221315
INFORMACIJA APIE PERSPĖJIMO APIE VĖJO POSLINKIUS ATŠAUKIMĄ PATEIKIAMA ŠABLONO PABAIGOJE.			
Reiškinys (P)	Reiškinio ir jo vietos identifikacija	[MOD] arba [SEV] WS IN APCH arba [MOD] arba [SEV] WS [APCH] RWYnnn arba [MOD] arba [SEV] WS IN CLIMB-OUT arba [MOD] arba [SEV] WS CLIMB-OUT RWYnnn arba MBST IN APCH arba MBST [APCH] RWYnnn arba MBST IN CLIMB- OUT arba MBST CLIMB-OUT RWYnnn	WS APCH RWY12 MOD WS RWY34 WS IN CLIMB-OUT MBST APCH RWY26 MBST IN CLIMB-OUT
Stebimas ar prognozuojamas reiškiny arba reiškiny, apie kurį pranešta (P)	Identifikacija, ar tai stebimas reiškiny ar reiškiny, apie kurį pranešta ir kuris, kaip numatoma, tęsis, ar prognozuojamas reiškiny	REP AT nnnn nnnnnnnn arba OBS [AT nnnn] arba FCST	REP AT 1510 B747 OBS AT 1205 FCST
Informacija apie reiškini (A)	Reiškinio, dėl kurio teikiamas perspėjimas apie vėjo poslinkius, apibūdinimas	SFC WIND: nnn/nnMPS (arba nnn/nnKT) nnnM (nnnFT)-WIND: nnn/nnMPS (arba nnn/nnKT) arba nnKMH (arba nnKT) LOSS nnKM (arba nnNM) FNA RWYnn arba nnKMH (arba nnKT) GAIN nnKM (arba nnNM) FNA RWYnn	SFC WIND: 320/5MPS 60M-WIND: 360/13MPS (SFC WIND: 320/10KT 200FT-WIND: 360/26KT) 60KMH LOSS 4KM FNA RWY13 (30KT LOSS 2NM FNA RWY13)
ARBA			
Perspėjimo apie vėjo poslinkius atšaukimas	Perspėjimo apie vėjo poslinkius atšaukimas, darant nuorodą į jo identifikaciją	CNL WS WRNG [n]n nnnnnn/ nnnnnn	CNL WS WRNG 1 211230/211330

5 priedėlis

Pranešimų SIGMET ir AIRMET šablonas ir specialieji pranešimai iš oro (aukštynkryptė linija)

Paaiškinimas:

P = įtraukti privaloma, sudaro kiekvieno pranešimo dalį;

A = įtraukiama atsižvelgiant į aplinkybes, kai taikoma, ir

= = dviguba linija rodo, kad po jos einantis tekstas turėtų būti pateiktas kitoje eilutėje.

Pastaba. Į pranešimus SIGMET/AIRMET ir specialiuosius pranešimus iš oro įtraukiamų skaitinių dėmenų intervalai ir skyra pateikti 8 priedėlyje.

Elementai	Išsamus turinys	Šablonas (-ai)			Pavyzdžiai	
		SIGMET	AIRMET	SPECIALUSIS PRANEŠIMAS IŠ ORO		
Skrydžių informacijos regiono (FIR)/skrydžių valdymo rajono (CTA) vietos nuoroda (P)	Oro eismo paslaugų tarnybos, aptarnaujančios FIR arba CTA, kuriam skirtas pranešimas SIGMET/AIRMET, ICAO vietos nuoroda (P)	Nnnn		—	YUCC YUDD	
Identifikacija (P)	Pranešimo identifikacija ir eilės numeris (P)	SIGMET nnn	AIRMET [nn]n	ARS	SIGMET 5 SIGMET A3 AIRMET 2 ARS	
Galiojimo laikotarpis (P)	Datos ir laiko duomenų grupės, kuriomis suderintu pasauliniu laiku (UTC) nurodomas galiojimo laikas (P)	VALID nnnnnn/nnnnnn			—	VALID 221215/221600 VALID 101520/101800 VALID 251600/252200
Meteorologinių stebėjimų biuro (MWO) vietos nuoroda (P)	Pranešimą teikiančio MWO vietos nuoroda su skiriamuoju brūkšniu (P)	nnnn–				YUDO– YUSO–
FIR/CTA pavadinimas arba orlaivio atpažinimo kodas (P)	FIR/CTA, kuriam teikiamas pranešimas SIGMET/AIRMET, vietos nuoroda ir pavadinimas arba orlaivio radiotelefoninio ryšio šaukinys (P)	nnnn nnnnnnnnnn FIR [/UIR] arba nnnn nnnnnnnnnn CTA	nnnn nnnnnnnnnn FIR [/n]	nnnnnn	YUCC AMSWELL FIR YUDD SHANLON FIR/UIR YUCC AMSWELL FIR/2 YUDD SHANLON FIR VA812	
INFORMACIJA APIE PRANEŠIMO SIGMET ATŠAUKIMĄ PATEIKIAMA ŠABLONO PABAIGOJE.						
Reiškinys (P)	Reiškinio, dėl kurio teikiamas pranešimas SIGMET/AIRMET, apibūdinimas (A)	OBSC TS[GR] EMBD TS[GR] FRQ TS[GR] SQL TS[GR]	SFC WSPD nn[n] MPS (arba SFC WSPD nn[n]KT)	TS TSGR SEV TURB SEV ICE	SEV TURB FRQ TS OBSC TSGR EMBD TSGR	

Elementai	Išsamus turinys	Šablonas (-ai)			Pavyzdžiai
		SIGMET	AIRMET	SPECIALUSIS PRANEŠIMAS IŠ ORO	
		TC nnnnnnnnnn <i>arba</i> NN SEV TURB SEV ICE SEV ICE (FZRA) SEV MTW HVY DS HVY SS [VA ERUPTION] [MT] [nnnnnnnnnn] [PSN Nnn[nn] <i>arba</i> Snn[nn] Ennn[nn] <i>arba</i> Wnnn[nn]] VA CLD RDOACT CLD	SFC VIS nnnnM (nn) ISOL TS[GR] OCNL TS[GR] MT OBSC BKN CLD nnn/[ABV] nnnnM (<i>arba</i> BKN CLD nnn/[ABV] nnnnFT) OVC CLD nnn/[ABV] nnnnM (<i>arba</i> OVC CLD nnn/[ABV] nnnnFT) ISOL CB OCNL CB FRQ CB ISOL TCU OCNL TCU FRQ TCU MOD TURB MOD ICE MOD MTW	SEV MTW HVY SS VA CLD [FL nnn/ nnn] VA [MT nnnnnnnnnn] MOD TURB MOD ICE	TC GLORIA TC NN VA ERUPTION MT ASHVAL PSN S15 E073 VA CLD MOD TURB MOD MTW ISOL CB BKN CLD 120/900M (BKN CLD 400/3000FT) OVC CLD 270/ABV3000M (OVC CLD 900/ ABV10000FT) SEV ICE RDOACT CLD
Stebimas arba prognozuojamas reiškiny (P)	Nuoroda, ar informacija pateikiama apie stebimą reiškinių, kuris, kaip numatoma, tęsis, ar apie prognozuojamą reiškinių (P)	OBS [AT nnnnZ] FCST [AT nnnnZ]		OBS AT nnnnZ	OBS AT 1210Z OBS FCST AT 1815Z
Vieta (A)	Vieta (laipsniais ir minutėmis nurodoma platuma ir ilguma)	Nnn[nn] Wnnn[nn] <i>arba</i> Nnn[nn] Ennn[nn] <i>arba</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>arba</i> Snn[nn] Ennn[nn] <i>arba</i> N OF Nnn[nn] <i>arba</i> S OF Nnn[nn] <i>arba</i> N OF Snn[nn] <i>arba</i> S OF Snn[nn] <i>arba</i> [AND] W OF Wnnn[nn] <i>arba</i> E OF Wnnn[nn] <i>arba</i> W OF Ennn[nn] <i>arba</i> E OF Ennn[nn] <i>arba</i> [N OF, NE OF, E OF, SE OF, S OF, SW OF, W OF, NW OF] [LINE] Nnn[nn] <i>arba</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>arba</i> Ennn[nn] –		NnnnnWnnnnn <i>arba</i> NnnnnEnnnnn <i>arba</i> SnnnnWnnnnn <i>arba</i> SnnnnEnnnnn	S OF N54 N OF N50 N2020 W07005 N2706 W07306 N48 E010 N OF N1515 AND W OF E13530 W OF E1554 N OF LINE S2520 W11510 – S2520 W12010 WI N6030 E02550 – N6055 E02500 – N6050 E02630 ENTIRE FIR ENTIRE CTA

Elementai	Išsamus turinys	Šablonas (-ai)			Pavyzdžiai	
		SIGMET	AIRMET	SPECIALUSIS PRANEŠIMAS IŠ ORO		
		<p>Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn] arba WI Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn] – Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn] – Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn] – [Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn] – Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn] arba ENTIRE FIR ⁽³⁾ arba ENTIRE CTA ⁽³⁾</p>				
Lygis (A)	Skrydžio lygis arba absoliutusis aukštis ir tįsa (A) ⁽¹⁾	<p>[SFC/]FLnnn arba [SFC/]nnnnM (arba [SFC/]nnnnFT) arba FLnnn/nnn arba TOP FLnnn arba [TOP] ABV FLnnn arba ⁽²⁾ CB TOP [ABV] FLnnn WI nnnKM OF CENTRE (arba CB TOP [ABV] FLnnn WI nnnNM OF CENTRE) arba CB TOP [BLW] FLnnn WI nnnKM OF CENTRE (arba CB TOP [BLW] FLnnn WI nnnNM OF CENTRE) arba ⁽³⁾ FLnnn/nnn [APRX nnnKM BY nnnKM] [nnKM WID LINE BTN (nnNM WID LINE BTN)] [Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn] Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn] [– Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn]] [– Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn]]] (arba FLnnn/nnn [APRX nnnNM BY nnnNM] [Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn] Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn] [– Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn] [– Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn]]])</p>			FLnnn arba nnnnM (arba nnnnFT)	FL180 FL050/080 TOP FL390 SFC/FL070 TOP ABV FL100 FL310/450 CB TOP FL500 WI 270KM OF CENTRE (CB TOP FL500 WI 150NM OF CENTRE) FL310/350 APRX 220KM BY 35KM FL390
Judėjimas arba numatomas judėjimas (A)	Judėjimas arba numatomas judėjimas (kryptis ir greitis), atsižvelgiant į vieną iš šešiolikos kompasų taškų, arba nejudamumas (A)	<p>MOV N [nnKMH] arba MOV NNE [nnKMH] arba MOV NE [nnKMH] arba MOV ENE [nnKMH] arba MOV E [nnKMH] arba MOV ESE [nnKMH] arba MOV SE [nnKMH] arba MOV SSE [nnKMH] arba MOV S [nnKMH] arba MOV SSW [nnKMH] arba MOV SW [nnKMH] arba MOV WSW [nnKMH] arba MOV W [nnKMH] arba MOV WNW [nnKMH] arba MOV NW [nnKMH] arba MOV NNW [nnKMH] (arba MOV N [nnKT] arba MOV NNE [nnKT] arba MOV NE [nnKT] arba MOV ENE [nnKT] arba MOV E [nnKT] arba MOV ESE [nnKT] arba MOV SE [nnKT] arba MOV SSE [nnKT] arba MOV S [nnKT] arba MOV SSW [nnKT] arba MOV SW [nnKT] arba MOV WSW [nnKT] arba MOV W [nnKT] arba MOV WNW [nnKT] arba MOV NW [nnKT] arba MOV NNW [nnKT]) arba STNR</p>			—	MOV E 40KMH (MOV E 20KT) MOV SE STNR

Elementai	Išsamus turinys	Šablonas (-ai)			Pavyzdžiai
		SIGMET	AIRMET	SPECIALUSIS PRANEŠIMAS IŠ ORO	
Intensyvumo pokyčiai (A)	Numatomi intensyvumo pokyčiai (A)	INTSF <i>arba</i> WKN <i>arba</i> NC			WKN
Prognozuojama padėtis (A)	Pranešimo SIGMET galiojimo laikotarpio pabaigoje prognozuojama ugnikalnio pelenų debesies <i>arba</i> atogrąžų ciklono centro <i>arba</i> kitų pavojingųjų reiškinių ⁽⁶⁾ padėtis (A)	FCST nnnnZ TC CENTRE Nnn[nn] <i>arba</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>arba</i> Ennn[nn] <i>arba</i> FCST nnnnZ VA CLD APRX [nnKM WID LINE BTN (nnNM WID LINE BTN)] Nnn[nn] <i>arba</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>arba</i> Ennn[nn] Nnn[nn] <i>arba</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>arba</i> Ennn[nn] [– Nnn[nn] <i>arba</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>arba</i> Ennn[nn]] [– Nnn[nn] <i>arba</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>arba</i> Ennn[nn]] [AND] <i>arba</i> ⁽⁴⁾ FCST nnnnZ ENTIRE FIR ⁽³⁾ <i>arba</i> FCST nnnnZ ENTIRE CTA ⁽³⁾ <i>arba</i> FCST nnnnZ NO VA EXP <i>arba</i> ⁽⁶⁾ [FCST nnnnZ Nnn[nn] Wnnn[nn] <i>arba</i> Nnn[nn] Ennn[nn] <i>arba</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>arba</i> Snn[nn] Ennn[nn] <i>arba</i> N OF Nnn[nn] <i>arba</i> S OF Nnn[nn] <i>arba</i> N OF Snn[nn] <i>arba</i> S OF Snn[nn] [AND] W OF Wnnn[nn] <i>arba</i> E OF Wnnn[nn] <i>arba</i> W OF Ennn[nn] <i>arba</i> E OF Ennn[nn] <i>arba</i>	—	—	FCST 2200Z TC CENTRE N2740 W07345 FCST 1700Z VA CLD APRX S15 E075 – S15 E081 – S17 E083 – S18 E079 – S15 E075 FCST 0500Z ENTIRE FIR FCST 0500Z ENTIRE CTA FCST 0500Z NO VA EXP

Elementai	Išsamus turinys	Šablonas (-ai)			Pavyzdžiai
		SIGMET	AIRMET	SPECIALUSIS PRANEŠIMAS IŠ ORO	
		[N OF, NE OF, E OF, SE OF, S OF, SW OF, W OF, NW OF] [LINE] Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn] – Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn] arba WI ⁽⁵⁾ Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn] – Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn] – Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn] – Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn]]			
ARBA					
SIGMET/AIRMET pranešimo atšaukimas (A)	Pranešimo SIGMET/AIRMET atšaukimas, darant nuorodą į jo identifikaciją	CNL SIGMET [nn]n nnnnnn/nnnnnn arba CNL SIGMET [nn]n nnnnnn/nnnnnn [VA MOV TO nnnn FIR] ⁽³⁾	CNL AIRMET [nn]n nnnnnn/nnnnnn	—	CNL SIGMET 2 101200/101600 CNL SIGMET 3 251030/251430 VA MOV TO YUDO FIR CNL AIRMET 151520/151800
<p>(¹) Taikoma tik pranešimams SIGMET apie ugnikalnių pelenų debesis ir atogrąžų ciklonus.</p> <p>(²) Taikoma tik pranešimams SIGMET apie atogrąžų ciklonus.</p> <p>(³) Taikoma tik pranešimams SIGMET apie ugnikalnių pelenus.</p> <p>(⁴) Naudotina, kai atitinkamą FIR vienu metu veikia du ugnikalnių pelenų debesis arba du atogrąžų ciklonų centrai.</p> <p>(⁵) Koordinacių skaičius turėtų būti minimalus, paprastai – ne daugiau kaip septynios koordinatės.</p> <p>(⁶) Naudotina pavojingųjų reiškinių, išskyrus ugnikalnių pelenų debesis ir atogrąžų ciklonus, atveju.</p> <p>Pastaba. Į pranešimus neturėtų būti įtraukiama informacija apie stiprų ar vidutinį ledėjimą ir stiprią ar vidutinę turbulenciją (SEV ICE, MOD ICE, SEV TURB, MOD TURB), susijusius su perkūnija, kamuoliniais lietaus debesimis arba atogrąžų ciklonais.</p>					

6 priedelis

Informacinio pranešimo apie ugnikalnių pelenus šablonas

Paaishkinimas:

P = įtraukti privaloma, sudaro kiekvieno pranešimo dalį;

N = įtraukti neprivaloma;

= = dviguba linija rodo, kad po jos einantis tekstas turėtų būti pateiktas kitoje eilutėje.

1 pastaba. Į informacinius pranešimus apie ugnikalnių pelenus įtraukiamų skaitinių elementų intervalai ir skyra pateikiami 8 priedėlyje.

2 pastaba. Santrumpų paaishkinimai pateikiami dokumente „Oro navigacijos paslaugų procedūros. ICAO santrumpos ir kodai“ (*Procedures for Air Navigation Services – ICAO Abbreviations and Codes, PANS-ABC, Dok. Nr. 8400*).

3 pastaba. Po kiekvieno elemento pavadinimo privaloma padėti dvitaškį.

4 pastaba. Pavyzdyje skaičiai nuo 1 iki 18 pateikiami tik dėl aiškumo ir į informacinį pranešimą neįtraukiami.

Elementas		Išsamus turinys	Šablonas (-ai)	Pavyzdžiai
1	Pranešimo tipo identifikacija (P)	Pranešimo tipas	VA ADVISORY	VA ADVISORY
2	Pateikimo laikas (P)	Metai, mėnuo, diena, laikas (UTC)	DTG: nnnnnnnn/nnnnZ	DTG: 20080923/0130Z
3	Ugnikalnių pelenų informacijos centro (VAAC) pavadinimas (P)	VAAC pavadinimas	VAAC: nnnnnnnnnnnn	VAAC: TOKYO
4	Ugnikalnio pavadinimas (P)	Ugnikalnio pavadinimas ir Tarptautinės vulkanologijos ir žemės gelmių chemijos asociacijos (IAVCEI) jam suteiktas numeris	VOLCANO: nnnnnnnnnnnnnnnnnnnn [nnnnnn] arba UNKNOWN arba UNNAMED	VOLCANO: KARYMSKY VOLCANO: 1000-13 UNNAMED
5	Ugnikalnio vieta (P)	Ugnikalnio vieta laipsniais ir minutėmis	PSN: Nnnnn arba Snnnn Wnnnnn arba Ennnnn arba UNKNOWN	PSN: N5403 E15927 PSN: UNKNOWN
6	Valstybė arba regionas (P)	Valstybė arba regionas, jei apie pelenus virš vienos iš valstybių teritorijos nepranešta	AREA: nnnnnnnnnnnnnnnn	AREA: RUSSIA
7	Viršūnės vietos aukštis (P)	Viršūnės vietos aukštis metrais (arba pėdomis)	SUMMIT nnnnM (arba nnnnnFT) ELEV:	SUMMIT 1536M ELEV:
8	Informacinio pranešimo numeris (P)	Informacinio pranešimo numeris: keturženklis metų skaičius ir pranešimo numeris (pranešimai apie kiekvieną ugnikalnį teikiami atskira eilės tvarka)	ADVISORY nnnn/nnnn NR:	ADVISORY 2008/4 NR:
9	Informacijos šaltinis (P)	Informacijos šaltinis nurodomas laisvos formos tekstu	INFO SOURCE: Ne ilgesnis kaip 32 ženklų laisvos formos tekstas	INFO SOURCE: MTSAT-1R KVERT KEMSD

Elementas		Išsamus turinys	Šablonas (-ai)		Pavyzdžiai	
10	Spalvinis kodas (N)	Aviacijos spalvinis kodas	AVIATION COLOUR CODE:	RED arba ORANGE arba YELLOW arba GREEN arba UNKNOWN arba NOT GIVEN arba NIL	AVIATION COLOUR CODE:	RED
11	Išsiveržimo duomenys (P)	Išsiveržimo duomenys (įskaitant išsiveržimo (-ų) datą/ laiką)	ERUPTION DETAILS:	Ne ilgesnis kaip 64 ženklų laisvos formos tekstas arba UNKNOWN	ERUPTION DETAILS:	ERUPTION AT 20080923/0000Z FL300 REPORTED
12	Pelenų stebėjimo (arba apskaičiavimo) laikas (P)	Ugnikalnio pelenų stebėjimo (arba apskaičiavimo) data ir laikas (UTC)	OBS (arba EST) VA DTG:	nn/nnnnZ	OBS VA DTG:	23/0100Z
13	Stebimas arba apskaičiuotas pelenų debesys (P)	Horizontalioji (laispiais ir minutėmis) ir vertikalioji stebimo pelenų debesies tįša stebėjimo metu arba apskaičiuoto pelenų debesies tįša arba, jei debesies padas nežinomas, stebimo arba apskaičiuoto pelenų debesies viršutinė riba. Stebimo arba apskaičiuoto pelenų debesies judėjimas	OBS VA CLD arba EST VA CLD:	TOP FLnnn arba SFC/FLnnn arba FLnnn/nnn [nnKM WID LINE BTN (nnNM WID LINE BTN)] Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn [nn] arba Ennn[nn] – Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn][– Nnn[nn] arba Snn [nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn] – Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn [nn] arba Ennn[nn] – Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn]] MOV N nnKMH (arba KT) arba MOV NE nnKMH (arba KT) arba MOV E nnKMH (arba KT) arba MOV SE nnKMH (arba KT) arba MOV S nnKMH (arba KT) arba MOV SW nnKMH (arba KT) arba MOV W nnKMH (arba KT) arba MOV NW nnKMH (arba KT) arba VA NOT IDENTIFIABLE FM SATELLITE DATA WIND FLnnn/nnn nnn/nn[n]MPS (arba KT) (²) arba WIND FLnnn/nnn VRBnnMPS (arba KT) arba WIND SFC/FLnnn nnn/nn[n]MPS (arba KT) arba WIND SFC/FLnnn VRBnnMPS (arba KT)	OBS VA CLD:	FL250/300 N5400 E15930 – N5400 E16100 – N5300 E15945 MOV SE 20KT SFC/ FL200 N5130 E16130 – N5130 E16230 – N5230 E16230 – N5230 E16130 MOV SE 15KT TOP FL240 MOV W 40KMH VA NOT IDENTIFIABLE FM SATELLITE DATA WIND FLO50/070 180/12MPS
14	Prognozuojamas pelenų debesų aukštis ir padėtis (+ 6 VAL.) (P)	Data ir laikas (UTC) praėjus 6 val. po 12 punkte nurodyto „Pelenų stebėjimo (arba apskaičiavimo) laiko“; nurodytu nustatytu laiku prognozuojamas kiekvienos debesų masės aukštis ir padėtis (laispiais ir minutėmis)	FCST VA CLD + 6 HR:	nn/nnnnZ SFC arba FLnnn/[FL]nnn [nnKM WID LINE BTN (nnNM WID LINE BTN)] Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn [nn] arba Ennn[nn] – Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn][– Nnn[nn] arba Snn [nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn] – Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn [nn] arba Ennn[nn] – Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn]] (¹) arba NO VA EXP arba NOT AVBL arba NOT PROVIDED	FCST VA CLD +6 HR:	23/0700Z FL250/350 N5130 E16030 – N5130 E16230 – N5330 E16230 – N5330 E16030 SFC/FL180 N4830 E16330 – N4830 E16630 – N5130 E16630 – N5130 E16330 NO VA EXP NOT AVBL NOT PROVIDED

Elementas	Išsamus turinys	Šablonas (-ai)	Pavyzdžiai	
15	Prognozuojamas pelenų debesų aukštis ir padėtis (+ 12 VAL.) (P)	Data ir laikas (UTC) praėjus 12 val. po 12 punkte nurodyto „Pelenų stebėjimo (arba apskaičiavimo) laiko“; nurodytu nustatytu laiku prognozuojamas kiekvienos debesų masės aukštis ir padėtis (laipsniais ir minutėmis)	FCST VA CLD + 12 HR: nn/nnnnZ SFC arba FLnnn/[FL]nnn [nnKM WID LINE BTN (nnNM WID LINE BTN)] Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn [nn] arba Ennn[nn] – Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn][– Nnn[nn] arba Snn [nn] Wnnn[nn] arba Ennn [nn] – Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn] – Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn [nn] arba Ennn[nn]] arba NO VA EXP arba NOT AVBL arba NOT PROVIDED	FCST VA CLD +12 HR: 23/1300Z SFC/FL270 N4830 E16130 – N4830 E16600 – N5300 E16600 – N5300 E16130 NO VA EXP NOT AVBL NOT PROVIDED
16	Prognozuojamas pelenų debesų aukštis ir padėtis (+18 VAL.) (P)	Data ir laikas (UTC) praėjus 18 val. po 12 punkte nurodyto „Pelenų stebėjimo (arba apskaičiavimo) laiko“; nurodytu nustatytu laiku prognozuojamas kiekvienos debesų masės aukštis ir padėtis (laipsniais ir minutėmis)	FCST VA CLD + 18 HR: nn/nnnnZ SFC arba FLnnn/[FL]nnn [nnKM WID LINE BTN (nnNM WID LINE BTN)] Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn [nn] arba Ennn[nn] – Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn][– Nnn[nn] arba Snn [nn] Wnnn[nn] arba Ennn [nn] – Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn] – Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn [nn] arba Ennn[nn]] arba NO VA EXP arba NOT AVBL arba NOT PROVIDED	FCST VA CLD +18 HR: 23/1900Z NO VA EXP NOT AVBL NOT PROVIDED
17	Pastabos (P)	Pastabos, jei reikia	RMK: Ne ilgesnis kaip 256 ženklų laisvos formos tekstas arba NIL	RMK: LATEST REP FM KVERT (0120Z) INDICATES ERUPTION HAS CEASED. TWO DISPERSING VA CLD ARE EVIDENT ON SATELLITE IMAGERY NIL
18	Kitas informacinis pranešimas (P)	Metai, mėnuo, diena ir laikas (UTC)	NXT ADVI- SORY: nnnnnnnn/nnnnZ arba NO LATER THAN nnnnnnnn/ nnnnZ arba NO FURTHER ADVISORIES arba WILL BE ISSUED BY nnnnnnnn/nnnnZ	NXT ADVI- SORY: 20080923/0730Z NO LATER THAN nnnnnnnn/nnnnZ NO FURTHER ADVISORIES WILL BE ISSUED BY nnnnnnnn/nnnnZ

(1) Ne daugiau kaip keturi pasirinkti sluoksniai.

(2) Jei apie pelenus pranešta (pvz., gautas AIREP), bet jų negalima atpažinti palydovo duomenyse.

7 priedėlis

Informacinio pranešimo apie atogrąžų ciklonus šablonas*Paaiškinimas:*

= = dviguba linija rodo, kad po jos einantis tekstas turėtų būti pateiktas kitoje eilutėje.

1 pastaba. Į informacinius pranešimus apie atogrąžų ciklonus įtraukiamų skaitinių elementų intervalai ir skyra pateikiami 8 priedėlyje.

2 pastaba. Santrumpų paaiškinimai pateikiami dokumente „Oro navigacijos paslaugų procedūros. ICAO santrumpos ir kodai“ (*Procedures for Air Navigation Services – ICAO Abbreviations and Codes*, PANS-ABC, Dok. Nr. 8400).

3 pastaba. Visi elementai yra privalomi.

4 pastaba. Po kiekvieno elemento pavadinimo privaloma padėti dvitaškį.

5 pastaba. Pavyzdyje skaičiai nuo 1 iki 19 pateikiami tik dėl aiškumo ir į informacinį pranešimą neįtraukiami.

Elementas		Išsamus turinys	Šablonas (-ai)	Pavyzdžiai
1	Pranešimo tipo identifikacija	Pranešimo tipas	TC ADVISORY	TC ADVISORY
2	Pateikimo laikas	Pateikimo metai, mėnuo, diena ir laikas (UTC)	DTG: nnnnnnnn/nnnnZ	DTG: 20040925/ 1600Z
3	TCAC pavadinimas	TCAC pavadinimas (vietos nuoroda <i>arba</i> visas pavadinimas)	TCAC: nnnn <i>arba</i> nnnnnnnnnn	TCAC: YUFO TCAC: MIAMI
4	Atogrąžų ciklono pavadinimas	Atogrąžų ciklono pavadinimas <i>arba</i> „NN“, jei be pavadinimo	TC: nnnnnnnnnnnn <i>arba</i> NN	TC: GLORIA
5	Informacinio pranešimo numeris	Informacinio pranešimo numeris (pranešimai apie kiekvieną cikloną numeruojami pradedant nuo „01“)	NR: nn	NR: 01
6	Centro padėtis	Atogrąžų ciklono centro padėtis (laipsniais ir minutėmis)	PSN: Nnn[nn] <i>arba</i> Snn[nn] Wnnn[nn] <i>arba</i> Ennn[nn]	PSN: N2706 W07306
7	Judėjimo kryptis ir greitis	Judėjimo kryptis, nurodoma pagal šešiolika kompasų rumbų, ir greitis, išreikštas km/h (<i>arba</i> mazgais), <i>arba</i> nuoroda, kad ciklonas juda lėtai (< 6 km/h (3 kt)) <i>arba</i> nejuda (< 2 km/h (1 kt))	MOV: N nnKMH (<i>arba</i> KT) <i>arba</i> NNE nnKMH (<i>arba</i> KT) <i>arba</i> NE nnKMH (<i>arba</i> KT) <i>arba</i> ENE nnKMH (<i>arba</i> KT) <i>arba</i> E nnKMH (<i>arba</i> KT) <i>arba</i> ESE nnKMH (<i>arba</i> KT) <i>arba</i> SE nnKMH (<i>arba</i> KT) <i>arba</i> SSE nnKMH (<i>arba</i> KT) <i>arba</i> S nnKMH (<i>arba</i> KT) <i>arba</i> SSW nnKMH (<i>arba</i> KT) <i>arba</i> SW nnKMH (<i>arba</i> KT) <i>arba</i> WSW nnKMH (<i>arba</i> KT) <i>arba</i> W nnKMH (<i>arba</i> KT) <i>arba</i> WNW nnKMH (<i>arba</i> KT) <i>arba</i> NW nnKMH (<i>arba</i> KT) <i>arba</i> NNW nnKMH (<i>arba</i> KT) <i>arba</i> SLW <i>arba</i> STNR	MOV: NW 20KMH
8	Slėgis centre	Slėgis centre (hPa)	C: nnnHPA	C: 965HPA
9	Didžiausias pažemio vėjas	Didžiausias pažemio vėjas netoli centro (vidutinis vėjo greitis per 10 min., išreikštas m/s (<i>arba</i> mazgais))	MAX WIND: nn[n]MPS (<i>arba</i> nn[n]KT)	MAX WIND: 22MPS

Elementas		Išsamus turinys	Šablonas (-ai)		Pavyzdžiai
10	Prognozuojama centro padėtis (+ 6 VAL.)	Data ir laikas (UTC) praėjus 6 val. po 2 punkte nurodyto DTG; prognozuojama atogrąžų ciklono centro padėtis (laipsniais ir minutėmis)	FCST PSN +6 HR:	nn/nnnnZ Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn]	FCST PSN 25/2200Z +6 HR: N2748 W07350
11	Prognozuojamas didžiausias pažemio vėjas (+6 VAL.)	Prognozuojamas didžiausias pažemio vėjas (praėjus 6 val. po 2 punkte nurodyto DTG);	FCST MAX WIND +6 HR:	nn[n]MPS (arba nn[n]KT)	FCST MAX 22MPS WIND +6 HR:
12	Prognozuojama centro padėtis (+12 VAL.)	Data ir laikas (UTC) praėjus 12 val. po 2 punkte nurodyto DTG; prognozuojama atogrąžų ciklono centro padėtis (laipsniais ir minutėmis)	FCST PSN +12 HR:	nn/nnnnZ Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn]	FCST PSN 26/0400Z +12 HR: N2830 W07430
13	Prognozuojamas didžiausias pažemio vėjas (+12 VAL.)	Prognozuojamas didžiausias pažemio vėjas (praėjus 12 val. po 2 punkte nurodyto DTG)	FCST MAX WIND + 12 HR:	nn[n]MPS (arba nn[n]KT)	FCST MAX 22MPS WIND +12 HR:
14	Prognozuojama centro padėtis (+18 VAL.)	Data ir laikas (UTC) praėjus 18 val. po 2 punkte nurodyto DTG; prognozuojama atogrąžų ciklono centro padėtis (laipsniais ir minutėmis)	FCST PSN +18 HR:	nn/nnnnZ Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn]	FCST PSN 26/1000Z +18 HR: N2852 W07500
15	Prognozuojamas didžiausias pažemio vėjas (+ 18 VAL.)	Prognozuojamas didžiausias pažemio vėjas (praėjus 18 val. po 2 punkte nurodyto DTG)	FCST MAX WIND + 18 HR:	nn[n]MPS (arba nn[n]KT)	FCST MAX 21MPS WIND +18 HR:
16	Prognozuojama centro padėtis (+24 VAL.)	Data ir laikas (UTC) praėjus 24 val. po 2 punkte nurodyto DTG; prognozuojama atogrąžų ciklono centro padėtis (laipsniais ir minutėmis)	FCST PSN +24 HR:	nn/nnnnZ Nnn[nn] arba Snn[nn] Wnnn[nn] arba Ennn[nn]	FCST PSN 26/1600Z +24 HR: N2912 W07530
17	Prognozuojamas didžiausias pažemio vėjas (+24 VAL.)	Prognozuojamas didžiausias pažemio vėjas (praėjus 24 val. po 2 punkte nurodyto DTG)	FCST MAX WIND + 24 HR:	nn[n]MPS (arba nn[n]KT)	FCST MAX 20 MPS WIND +24 HR:
18	Pastabos	Pastabos, jei reikia	RMK:	Ne ilgesnis kaip 256 ženklų laisvos formos tekstas arba NIL	RMK: NIL
19	Numatomas kito informacinio pranešimo pateikimo laikas	Numatomas kito informacinio pranešimo pateikimo laikas – metai, mėnuo, diena ir laikas (UTC)	NXT MSG:	[BFR] nnnnnnnn/nnnnZ arba NO MSG EXP	NXT MSG: 20040925/ 2000Z

8 priedėlis

Į informacinius pranešimus apie ugnikalnių pelenus ir atogrąžų ciklonus, pranešimus SIGMET/AIRMET, aerodromo perspėjimus ir perspėjimus apie vėjo poslinkius įtraukiamų skaitinių elementų intervalai ir skyra			
Elementai		Intervalas	Skyra
Viršūnės vietos aukštis	M	000–8 100	1
	FT	000–27 000	1
Informacinio pranešimo numeris:	apie ugnikalnio pelenus (indeksas) (*)	000–2 000	1
	apie atogrąžų cikloną (indeksas) (*)	00–99	1
Didžiausias pažemio vėjas	MPS	00–99	1
	KT	00–199	1
Slėgis centre	hPa	850–1 050	1
Pažemio vėjo greitis	MPS	15–49	1
	KT	30–99	1
Priežemio matomumas	M	0000–0750	50
	M	0800–5 000	100
Debesų pado aukštis	M	000–300	30
	FT	000–1 000	100
Debesų viršutinės ribos aukštis	M	000–2 970	30
	M	3 000–20 000	300
	FT	000–9 900	100
	FT	10 000–60 000	1 000
Platuma	° (laipsniai)	00–90	1
	(minutės)	00–60	1
Ilguma	° (laipsniai)	000–180	1
	(minutės)	00–60	1
Skrydžio lygiai		000–650	10
Judėjimas	KMH	0–300	10
	KT	0–150	5
(*) Nematuojamas			

VI PRIEDAS

ORO NAVIGACIJOS INFORMACIJOS PASLAUGŲ TEIKĖJAMS KELIAMI SPECIALIEJI REIKALAVIMAI**(AIS dalis)****A SKYRIUS. ORO NAVIGACIJOS INFORMACIJOS PASLAUGŲ TEIKĖJAMS KELIAMI PAPILDOMI ORGANIZACINIAI REIKALAVIMAI (AIS.OR)****1 SKIRSNIS. BENDRIEJI REIKALAVIMAI****AIS.OR.100 Techninė ir veiklos kompetencija ir gebėjimai**

- a) Oro navigacijos informacijos paslaugų teikėjai užtikrina, kad informacija ir duomenys veiklai vykdyti būtų teikiami tokia forma, kokia būtų tinkama:
- 1) skrydį vykdančioms darbuotojams, įskaitant skrydžio įgulą;
 - 2) planuojantiems skrydžius ir besinaudojantiems skrydžio valdymo sistemomis ir skrydžio imituokliais;
 - 3) oro eismo paslaugų teikėjams, atsakingiems už skrydžių informacijos paslaugas, aerodromo skrydžių informacijos paslaugas ir priešskrydinės informacijos teikimą.
- b) Oro navigacijos informacijos paslaugų teikėjai užtikrina duomenų vientisumą ir, prieš išplatindami informaciją veiklai vykdyti, patvirtina jos tikslumo lygį, įskaitant tos informacijos šaltinį.

B SKYRIUS. ORO NAVIGACIJOS INFORMACIJOS PASLAUGŲ TEIKĖJAMS KELIAMI TECHNINIAI REIKALAVIMAI (AIS.TR)**1 SKIRSNIS. BENDRIEJI REIKALAVIMAI****AIS.TR.100 Teikiant oro navigacijos informacijos paslaugas taikomi darbo metodai ir veiklos procedūros**

Oro navigacijos informacijos paslaugų teikėjai turi gebėti įrodyti, kad jų darbo metodai ir veiklos procedūros atitinka toliau nurodytuose Čikagos konvencijos prieduose nustatytus standartus tiek, kiek jie susiję su oro navigacijos informacijos paslaugų teikimu atitinkamoje oro erdvėje:

- a) 4 priede „Oro navigacijos žemėlapiai“ (11 leidimas, 2009 m. liepos mėn., įskaitant visus pakeitimus iki Nr. 58 imtinai);
- b) nedarant įtakos Komisijos reglamentui (ES) Nr. 73/2010 ⁽¹⁾, 15 priede „Oro navigacijos informacijos paslaugos“ (14 leidimas, 2013 m. liepos mėn., įskaitant visus pakeitimus iki Nr. 38 imtinai).

⁽¹⁾ 2010 m. sausio 26 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 73/2010, kuriuo nustatomi bendro Europos dangaus oro navigacijos duomenų ir informacijos kokybės reikalavimai (OL L 23, 2010 1 27, p. 6).

VII PRIEDAS

DUOMENŲ PASLAUGŲ TEIKĖJAMS KELIAMI SPECIALIEJI REIKALAVIMAI

(DAT dalis)

A SKYRIUS. DUOMENŲ PASLAUGŲ TEIKĖJAMS KELIAMI PAPILDOMI ORGANIZACINIAI REIKALAVIMAI (DAT.OR)

1 SKIRSNIS. BENDRIEJI REIKALAVIMAI

DAT.OR.100 Oro navigacijos duomenys ir informacija

- a) Duomenų paslaugų teikėjas gauna, surenka, transformuoja, atrenka, formatuoja, platina ir (arba) integruoja oro navigacijos duomenis ir informaciją, kuriuos patikimas šaltinis pateikia naudoti sertifikuotos orlaivio taikomosios programos (įrangos) oro navigacijos duomenų bazėse.

Konkrečiais atvejais, kai oro navigacijos duomenys nepateikiami oro navigacijos informaciniame rinkinyje arba jų nepateikia patikimas šaltinis, arba tie duomenys neatitinka taikytinų duomenų kokybės reikalavimų, tuos duomenis gali teikti pats duomenų paslaugų teikėjas ir (arba) kiti duomenų paslaugų teikėjai. Šiomis aplinkybėmis tuos oro navigacijos duomenis tikrina juos teikiantis duomenų paslaugų teikėjas.

- b) Gavęs užsakovų prašymą, duomenų paslaugų teikėjas gali apdoroti orlaivio naudotojo arba kitų duomenų paslaugų teikėjų tam orlaivio naudotojui naudoti pateiktus nestandartinius duomenis. Už šiuos duomenis ir jų vėlesnį atnaujinimą atsako orlaivio naudotojas.

DAT.OR.105 Techninė ir veiklos kompetencija ir gebėjimai

- a) Be to, kas nustatyta ATM/ANS.OR.B.001 taisyklėje, duomenų paslaugų teikėjas:

1) vykdydamas taikytinus reikalavimus, gauna, surenka, transformuoja, atrenka, formatuoja, platina ir (arba) integruoja oro navigacijos duomenis ir informaciją, kuriuos oro navigacijos duomenų šaltinio teikėjas (-ai) pateikia naudoti sertifikuotos orlaivio taikomosios programos (įrangos) oro navigacijos duomenų bazėse. 2-ojo tipo duomenų paslaugų teikėjas, sudarydamas atitinkamą susitarimą su konkrečios įrangos projekto patvirtinimo turėtoju arba to konkretaus projekto patvirtinimo paraiškos teikėju, užtikrina, kad duomenų kokybės reikalavimai derėtų su numatoma sertifikuotos orlaivio taikomosios programos (įrangos) paskirtimi;

2) pateikia atitikties pareiškimą, kad kurdamas oro navigacijos duomenų bazes vadovavosi šiuo reglamentu ir taikytiniais pramonės standartais;

3) padeda įrangos projekto patvirtinimo turėtojui imtis bet kokių su sukurtomis oro navigacijos duomenų bazėmis susijusių nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti veiksmų.

- b) Kad duomenų bazės būtų atiduotos naudoti, atsakingas vadovas paskiria DAT.TR.100 taisyklės b dalyje nurodytus patvirtinimą suteikiančius darbuotojus ir, veikdamas nepriklausomai, įpareigoja juos, išduodant atitikties pareiškimą, patvirtinti, kad duomenys atitinka duomenų kokybės reikalavimus ir laikomasi procedūrų. Galutinė atsakomybė už patvirtinimus suteikiančių darbuotojų pasirašytus duomenų bazių atidavimo naudoti pareiškimus tenka atsakingam duomenų paslaugų teikėjo vadovui.

DAT.OR.110 Valdymo sistema

Be to, kas nustatyta ATM/ANS.OR.B.005 taisyklėje, duomenų paslaugų teikėjas sukuria ir taiko teikiams tam tikro tipo duomenų paslaugoms taikytiną valdymo sistemą, kurią sudaro šių elementų kontrolės procedūros:

- a) dokumentų išdavimo, tvirtinimo ar keitimo;
- b) duomenų kokybės reikalavimų keitimo;
- c) tikrinimo, ar gaunami duomenys parengti pagal taikytinus standartus;
- d) naudojamų duomenų atnaujinimo laiku;
- e) identifikavimo ir atsekamumo;

- f) duomenų gavimo, tvarkymo, perkėlimo, atrankos, formatavimo, platinimo ir (arba) integravimo į bendrąją arba su konkrečia orlaivio taikomąja programa (įranga) suderintą duomenų bazę procesų;
- g) duomenų tikrinimo ir tvirtinimo metodų;
- h) priemonių, įskaitant (jei reikia) konfigūracijos valdymą ir priemonių atestavimo, identifikacijos;
- i) klaidų taisymo/trūkumų šalinimo;
- j) teikiant 2-ojo tipo duomenų paslaugas, veiksmų koordinavimo su oro navigacijos duomenų šaltinio teikėju (-ais) ir (arba) duomenų paslaugų teikėju (-ais) ir įrangos projekto patvirtinimo turėtoju arba to konkretaus projekto patvirtinimo paraiškos teikėju;
- k) atitikties pareiškimo išdavimo;
- l) kontroliuojamo duomenų bazių išplatavimo naudotojams.

DAT.OR.115 Įrašų saugojimas

Be to, kas nustatyta ATM/ANS.OR.B.030 taisyklėje, duomenų paslaugų teikėjas į savo įrašų saugojimo sistemą įtraukia DAT.OR.110 taisyklėje nurodytus elementus.

2 SKIRSNIS. SPECIALIEJI REIKALAVIMAI

DAT.OR.200 Pranešimų teikimo reikalavimai

- a) Duomenų paslaugų teikėjas:
 - 1) praneša užsakovui ir, jei taikoma, įrangos projekto patvirtinimo turėtoju apie visus atvejus, kai duomenų paslaugų teikėjo atiduotose naudoti oro navigacijos duomenų bazėse vėliau buvo nustatytos klaidos ir (arba) tų bazių trūkumai, dėl kurių jos neatitinka taikytinų duomenų reikalavimų;
 - 2) praneša kompetentingai institucijai apie trūkumus ir (arba) klaidas, nustatytas pagal 1 punktą, dėl kurių gali susidaryti nesaugios sąlygos. Tokie pranešimai teikiami kompetentingai institucijai priimtina forma ir būdu;
 - 3) jei sertifikuotas duomenų paslaugų teikėjas duomenų paslaugas teikia kitam duomenų paslaugų teikėjui, tai kitai organizacijai taip pat praneša apie visus atvejus, kai tai organizacijai atiduotose naudoti oro navigacijos duomenų bazėse vėliau buvo nustatytos klaidos;
 - 4) praneša oro navigacijos duomenų šaltinio teikėjui apie oro navigacijos duomenų šaltinyje nustatytus klaidingus, nenuoseklius ar trūkstamus oro navigacijos duomenis.
- b) Duomenų paslaugų teikėjas, siekdamas užtikrinti saugą, sukuria ir taiko vidaus pranešimų teikimo sistemą, kuri sudarytų sąlygas rinkti ir vertinti pranešimus, siekiant nustatyti nepalankias tendencijas arba pašalinti trūkumus ir išskirti praneštinus įvykius bei veiksmus.

Ši vidaus pranešimų teikimo sistema gali būti įtraukta į valdymo sistemą, kuriai keliami reikalavimai nustatyti ATM/ANS.OR.B.005 taisyklėje.

B SKYRIUS. DUOMENŲ PASLAUGŲ TEIKĖJAMS KELIAMO TECHNINIAI REIKALAVIMAI (DAT.TR)

1 SKIRSNIS. BENDRIEJI REIKALAVIMAI

DAT.TR.100 Darbo metodai ir veiklos procedūros

Duomenų paslaugų teikėjas:

- a) imdamasis veiksmų, susijusių su visais būtinais oro navigacijos duomenimis:
 - 1) nustato duomenų kokybės reikalavimus, dėl kurių susitaria su kitu duomenų paslaugų teikėju ir, jei tai 2-ojo tipo duomenų paslaugų teikėjas, įrangos projekto patvirtinimo turėtoju arba to konkretaus projekto patvirtinimo paraiškos teikėju, siekdamas nustatyti, ar tie duomenų kokybės reikalavimai atitinka numatomą duomenų paskirtį;

- 2) naudoja patikimo (-ų) šaltinio (-ių) duomenis ir, jei jo prašoma, kitus paties duomenų paslaugų teikėjo ir (arba) kito (-ų) duomenų paslaugų teikėjo (-ų) patikrintus ir patvirtintus oro navigacijos duomenis;
 - 3) nustato procedūrą tinkamam duomenų apdorojimui užtikrinti;
 - 4) sukuria ir taiko procedūras, skirtas užtikrinti, kad orlaivio naudotojo arba kito duomenų paslaugų teikėjo pateikti ar prašomi pateikti nestandartiniai duomenys būtų platinami tik pačiam užsakovui, ir
- b) imdamasis veiksmų, susijusių su patvirtinimus suteikiančiais darbuotojais, pasirašančiais pagal DAT.OR.105 taisyklės b dalį išduodamus atitiktus pareiškimus, užtikrina, kad:
- 1) patvirtinimus suteikiantys darbuotojai turėtų jiems paskirtiems įpareigojimams atlikti tinkamas žinias, parengtą (įskaitant kitas organizacijoje atliekamas funkcijas) ir patirtį;
 - 2) būtų tvarkomi įrašai apie visų patvirtinimus suteikiančius darbuotojus, kuriuose būtų pateikiami duomenys apie jų įgaliojimų apimtį;
 - 3) patvirtinimus suteikiantiems darbuotojams būtų pateikti įrodymai, patvirtinantys jų įgaliojimų apimtį.

DAT.TR.105 Būtinai ryšiai

Duomenų paslaugų teikėjas užtikrina, kad būtų palaikomi būtinai oficialūs ryšiai su:

- a) oro navigacijos duomenų šaltinio (-ių) ir (arba) kitų duomenų paslaugų teikėjais;
 - b) įrangos projekto patvirtinimo turėtoju (dėl 2-ojo tipo duomenų paslaugų teikimo) arba to konkretaus projekto patvirtinimo paraiškos teikėju;
 - c) jei taikoma, orlaivio naudotojais.
-

VIII PRIEDAS

**RYŠIŲ, NAVIGACIJOS ARBA STEBĖJIMO PASLAUGŲ TEIKĖJAMS KELIAMI SPECIALIEJI REIKALAVIMAI
(CNS dalis)**

A SKYRIUS. RYŠIŲ, NAVIGACIJOS ARBA STEBĖJIMO PASLAUGŲ TEIKĖJAMS KELIAMI PAPILDOMI ORGANIZACINIAI REIKALAVIMAI (CNS.OR)

1 SKIRSNIS. BENDRIEJI REIKALAVIMAI

CNS.OR.100 Techninė ir veiklos kompetencija ir gebėjimai

- a) Ryšių, navigacijos arba stebėjimo paslaugų teikėjas užtikrina savo paslaugų prieinamumą, nenutrūkstumą, tikslumą ir vientisumą.
- b) Ryšių, navigacijos arba stebėjimo paslaugų teikėjas patvirtina savo teikiamų paslaugų kokybės lygį ir įrodo, kad jo prietaisai reguliariai prižiūrimi ir prireikus kalibruojami.

B SKYRIUS. RYŠIŲ, NAVIGACIJOS ARBA STEBĖJIMO PASLAUGŲ TEIKĖJAMS KELIAMI TECHNINIAI REIKALAVIMAI (CNS.TR)

1 SKIRSNIS. BENDRIEJI REIKALAVIMAI

CNS.TR.100 Ryšių, navigacijos arba stebėjimo paslaugų teikėjų darbo metodai ir veiklos procedūros

Ryšių, navigacijos arba stebėjimo paslaugų teikėjas turi gebėti įrodyti, kad jo darbo metodai ir veiklos procedūros atitinka Čikagos konvencijos 10 priedo „Aviacijos ryšiai“ toliau išvardytų redakcijų standartus tiek, kiek jie susiję su ryšių, navigacijos arba stebėjimo paslaugų teikimu atitinkamoje oro erdvėje:

- a) I tomas „Radijo navigaciniai įrenginiai“ (6 leidimas, 2006 m. liepos mėn., įskaitant visus pakeitimus iki Nr. 89 imtinai);
- b) II tomas „Ryšių procedūros, įskaitant oro navigacijos tarnybų taisykles (PANS)“ (6 leidimas, 2001 m. spalio mėn., įskaitant visus pakeitimus iki Nr. 89 imtinai);
- c) III tomas „Ryšių sistemos“ (2 leidimas, 2007 m. liepos mėn., įskaitant visus pakeitimus iki Nr. 89 imtinai);
- d) IV tomas „Apžvalgos radiolokatoriai ir susidūrimų vengimo sistemos“ (4 leidimas, 2007 m. liepos mėn., įskaitant visus pakeitimus iki Nr. 89 imtinai);
- e) V tomas „Aviacinio radijo dažnių spektro panaudojimas“ (3 leidimas, 2013 m. liepos mėn., įskaitant visus pakeitimus iki Nr. 89 imtinai).

IX PRIEDAS

**ORO EISMO SRAUTŲ VALDYMO PASLAUGŲ TEIKĖJAMS KELIAMI SPECIALIEJI REIKALAVIMAI
(ATFM dalis)**

ORO EISMO SRAUTŲ VALDYMO PASLAUGŲ TEIKĖJAMS KELIAMI TECHNINIAI REIKALAVIMAI (ATFM.TR)

1 SKIRSNIS. BENDRIEJI REIKALAVIMAI

ATFM.TR.100 Oro eismo srautų valdymo paslaugų teikėjų darbo metodai ir veiklos procedūros

Oro eismo srautų valdymo paslaugų teikėjas turi gebėti įrodyti, kad jo darbo metodai ir veiklos procedūros atitinka Komisijos reglamentus (ES) Nr. 255/2010 ⁽¹⁾ ir (ES) Nr. 677/2011.

⁽¹⁾ 2010 m. kovo 25 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 255/2010, kuriuo nustatomos bendrosios oro eismo srautų valdymo taisyklės (OL L 80, 2010 3 26, p. 10).

X PRIEDAS

**ORO ERDVĖS VALDYMO PASLAUGŲ TEIKĖJAMS KELIAMI SPECIALIEJI REIKALAVIMAI
(ASM dalis)**

ORO ERDVĖS VALDYMO PASLAUGŲ TEIKĖJAMS KELIAMI TECHNINIAI REIKALAVIMAI (ASM.TR)

1 SKIRSNIS. BENDRIEJI REIKALAVIMAI

ASM.TR.100 Oro erdvės valdymo paslaugų teikėjų darbo metodai ir veiklos procedūros

Oro erdvės valdymo paslaugų teikėjas turi gebėti įrodyti, kad jo darbo metodai ir veiklos procedūros atitinka Komisijos reglamentus (EB) Nr. 2150/2005 ⁽¹⁾ ir (ES) Nr. 677/2011.

⁽¹⁾ 2005 m. gruodžio 23 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2150/2005, nustatantis lankstaus oro erdvės naudojimo bendrąsias taisykles (OL L 342, 2005 12 24, p. 20).

XI PRIEDAS

**PROCEDŪRŲ PLANAVIMO PASLAUGŲ TEIKĖJAMS KELIAMIS SPECIALIEJI REIKALAVIMAI
(ASD dalis)**

—

XII PRIEDAS

TINKLO VALDYTOJUI KELIAMI SPECIALIEJI REIKALAVIMAI

(NM dalis)

TINKLO VALDYTOJUI KELIAMI TECHNINIAI REIKALAVIMAI (NM.TR)

1 SKIRSNIS. BENDRIEJI REIKALAVIMAI

NM.TR.100 Tinklo valdytojo darbo metodai ir veiklos procedūros

Tinklo valdytojas turi gebėti įrodyti, kad jo darbo metodai ir veiklos procedūros atitinka kitus Sąjungos teisės aktus ir, visų pirma, reglamentus (ES) Nr. 255/2010 ir (ES) Nr. 677/2011.

XIII PRIEDAS

PASLAUGŲ TEIKĖJAMS KELIAMO DARBUOTOJŲ MOKYMO IR KOMPETENCIJOS VERTINIMO REIKALAVIMAI

(PERS dalis)

A SKYRIUS. ORO EISMO SAUGOS ELEKTRONIKOS SPECIALISTAI

1 SKIRSNIS. BENDRIEJI REIKALAVIMAI

ATSEP.OR.100 Taikymo sritis

- a) Šiame skyriuje nustatomi paslaugų teikėjui keliami reikalavimai, susiję su oro eismo saugos elektronikos specialistų (ATSEP) mokymu ir kompetencijos vertinimu.
- b) Paslaugų teikėjams, kurie pagal ATM/ANS.OR.A.010 taisyklės a ir b dalis teikia paraišką išduoti ribotos taikymo srities pažymėjimą ir (arba) pagal ATM/ANS.OR.A.015 taisyklę deklaruoja savo veiklą, kompetentinga institucija gali nustatyti su oro eismo saugos elektronikos specialistų mokymu ir kompetencijos vertinimu susijusius minimaliuosius reikalavimus. Tie minimalieji reikalavimai grindžiami kvalifikacija, patirtimi ir neseniai įgyta patirtimi, atliekant konkrečios įrangos arba konkrečių tipų įrangos techninę priežiūrą ir užtikrinant lygiavertį saugos lygį.

ATSEP.OR.105 Mokymo ir kompetencijos vertinimo programa

Pagal ATM/ANS.OR.B.005 taisyklės a dalies 6 punktą paslaugų teikėjas, samdantis oro eismo saugos elektronikos specialistus, parengia mokymo ir kompetencijos vertinimo programą, apimančią tų specialistų atliekamas tarnybines pareigas ir atsakomybę.

Jei tuos oro eismo saugos elektronikos specialistus samdo organizacija, su kuria sudaryta sutartis, paslaugų teikėjas užtikrina, kad tie specialistai būtų baigę šiame skyriuje numatytą tinkamą mokymą ir turėtų šiame skyriuje numatytą tinkamą kompetenciją.

ATSEP.OR.110 Įrašų saugojimas

Be to, kas numatyta ATM/ANS.OR.B.030 taisyklėje, oro eismo saugos elektronikos specialistus samdantis paslaugų teikėjas tvarko visų mokymo kursų, kuriuos baigė tie specialistai, ir tų specialistų kompetencijos vertinimo įrašus ir, gavęs prašymą, juos pateikia:

- a) susijusiam oro eismo saugos elektronikos specialistui;
- b) tam specialistui pritarus, tą specialistą įdarbinančiam naujam subjektui.

ATSEP.OR.115 Kalbos mokėjimas

Paslaugų teikėjas užtikrina, kad oro eismo saugos elektronikos specialistai mokėtų kalbą (-as), reikalingą (-as) jų tarnybinėms pareigoms atlikti.

2 SKIRSNIS. MOKYMO REIKALAVIMAI

ATSEP.OR.200 Bendrieji mokymo reikalavimai

Paslaugų teikėjas užtikrina, kad oro eismo saugos elektronikos specialistai:

- a) būtų sėkmingai baigę:
- 1) ATSEP.OR.205 taisyklėje nustatytus pagrindinio mokymo kursus;

- 2) ATSEP.OR.210 taisyklėje nustatytus kvalifikacinio mokymo kursus;
 - 3) ATSEP.OR.215 taisyklėje nustatytus naudojimosi sistemomis ir įranga mokymo kursus;
- b) būtų pagal ATSEP.OR.220 taisyklę baigę tęstinio mokymo kursus.

ATSEP.OR.205 Pagrindinio mokymo kursai

- a) Oro eismo saugos elektronikos specialistų pagrindinio mokymo kursus sudaro:
 - 1) 1 priedėlyje („Bendri pagrindinio mokymo kursai“) nurodyti dalykai, temos ir potemės;
 - 2) 2 priedėlyje („Kryptingi pagrindinio mokymo kursai“) nurodyti dalykai, jei susiję su paslaugos teikėjo veikla.
- b) Paslaugų teikėjas kandidatams į oro eismo saugos elektronikos specialistų pareigas gali nustatyti tinkamiausio išsilavinimo reikalavimus ir prireikus nustatyti tinkamą dalykų, temų arba potemių skaičių ir (arba) lygį.

ATSEP.OR.210 Kvalifikacinio mokymo kursai

Oro eismo saugos elektronikos specialistų kvalifikacinio mokymo kursus sudaro:

- a) 3 priedėlyje („Bendri kvalifikacinio mokymo kursai“) nurodyti dalykai, temos ir potemės;
- b) bent vienas 4 priedėlyje („Kryptingi kvalifikacinio mokymo kursai“) nurodytas kryptingas kvalifikacinis mokymas, jei susijęs su jų veikla.

ATSEP.OR.215 Naudojimosi sistemomis ir įranga mokymas

- a) Oro eismo saugos elektronikos specialistų naudojimosi sistemomis ir įranga mokymas pritaikomas prie jų atliktinų tarnybinių pareigų ir apima vieną arba kelis iš šių dalykų:
 - 1) teorinius kursus;
 - 2) praktinius kursus;
 - 3) mokymą darbo vietoje.
- b) Per naudojimosi sistemomis ir įranga mokymą užtikrinama, kad kandidatai į oro eismo saugos elektronikos specialistų pareigas įgytų žinių ir gebėjimų, susijusių su:
 - 1) sistemos ir įrangos funkcijomis;
 - 2) faktiniu ir galimu oro eismo saugos elektronikos specialistų veiksmų poveikiu sistemai ir įrangai;
 - 3) sistemos ir įrangos poveikiu operacinei aplinkai.

ATSEP.OR.220 Tęstinis mokymas

Oro eismo saugos elektronikos specialistų tęstinį mokymą sudaro žinių atnaujinimo, įrangos/sistemų atnaujinimo ir keitimo kursai ir (arba) mokymas veikti avarinėse situacijose.

3 SKIRSNIS. KOMPETENCIJOS VERTINIMO REIKALAVIMAI

ATSEP.OR.300 Bendrieji kompetencijos vertinimo reikalavimai

Paslaugų teikėjas užtikrina, kad:

- a) oro eismo saugos elektronikos specialistai, prieš pradėdami eiti savo tarnybines pareigas, būtų įvertinti kaip kompetentingi;
- b) pagal ATSEP.OR.305 taisyklę būtų nuolat vertinama jų kompetencija.

ATSEP.OR.305 Pradinės ir esamos kompetencijos vertinimas

Oro eismo saugos elektronikos specialistus samdantis paslaugų teikėjas:

- a) nustato, taiko ir dokumentais pagrindžia procedūras, skirtas:
 - 1) pradinei ir esamai oro eismo saugos elektronikos specialistų kompetencijai vertinti;
 - 2) klausimams, susijusiems su oro eismo saugos elektronikos specialistų kompetencijos trūkumu ar mažėjimu, spręsti, įskaitant skundų procedūrą;
 - 3) darbuotojų, kurie neįvertinti kaip kompetentingi, priežiūrai užtikrinti;
- b) nustato šiuos pradinės ir esamos kompetencijos vertinimo kriterijus:
 - 1) techninių gebėjimų;
 - 2) elgesio įgūdžių;
 - 3) žinių.

4 SKIRSNIS. REIKALAVIMAI DĖSTYTOJAMS IR VERTINTOJAMS**ATSEP.OR.400 Oro eismo saugos elektronikos specialistų dėstytojai**

Oro eismo saugos elektronikos specialistus samdantis paslaugų teikėjas užtikrina, kad:

- a) oro eismo saugos elektronikos specialistų dėstytojai turėtų tinkamos patirties dėstomoje srityje;
- b) mokymo darbo vietoje instruktoriai būtų sėkmingai baigę mokymo darbo vietoje kursą ir gebėtų įsikišti, jei vykstant mokymui galėtų kilti pavojus saugai.

ATSEP.OR.405 Techninių gebėjimų vertintojai

Oro eismo saugos elektronikos specialistus samdantis paslaugų teikėjas užtikrina, kad techninių gebėjimų vertintojai būtų sėkmingai baigę vertintojams skirtą kursą ir turėtų tinkamos patirties įvertinti ATSEP.OR.305 taisyklės b dalyje nustatytus kriterijus.

*1 priedėlis***Bendri pagrindinio mokymo kursai****1 dalykas. ĮVADAS**

1 BASIND TEMA. Įvadas

- 1.1 potėmė. Mokymo ir vertinimo apžvalga
- 1.2 potėmė. Nacionalinė organizacija
- 1.3 potėmė. Darbo vieta
- 1.4 potėmė. Oro eismo saugos elektronikos specialistų funkcijos
- 1.5 potėmė. Europinis/pasaulinis aspektas
- 1.6 potėmė. Tarptautiniai standartai ir rekomenduojama darbo tvarka
- 1.7 potėmė. Duomenų saugumas
- 1.8 potėmė. Kokybės valdymas
- 1.9 potėmė. Saugos valdymo sistema
- 1.10 potėmė. Sveikata ir sauga

2 dalykas. SUSIPAŽINIMAS SU ORO EISMU

1 BASATF TEMA. Susipažinimas su oro eismu

- 1.1 potėmė. Oro eismo valdymas
 - 1.2 potėmė. Skrydžių valdymas
 - 1.3 potėmė. Antžeminės saugos sistemos
 - 1.4 potėmė. Skrydžių valdymo priemonės ir stebėjimo priemonės
 - 1.5 potėmė. Susipažinimas
-

*2 priedėlis***Kryptingi pagrindinio mokymo kursai**

3 dalykas. ORO NAVIGACIJOS INFORMACIJOS PASLAUGOS

4 dalykas. METEOROLOGIJA

5 dalykas. RYŠIAI

6 dalykas. NAVIGACIJA

7 dalykas. STEBĖJIMAS

8 dalykas. DUOMENŲ APDOROJIMAS

9 dalykas. SISTEMOS STEBĖJIMAS IR SISTEMOS VALDYMAS

10 dalykas. TECHNINĖS PRIEŽIŪROS PROCEDŪROS

3 priedėlis

Bendri kvalifikacinio mokymo kursai**1 dalykas. SAUGA****1 TEMA. Saugos valdymas**

- 1.1 potėmė. Politika ir principai
- 1.2 potėmė. Rizikos samprata ir rizikos vertinimo principai
- 1.3 potėmė. Saugos vertinimo procesas
- 1.4 potėmė. Oro navigacijos sistemos rizikos klasifikacijos sistema
- 1.5 potėmė. Saugos reguliavimas

2 dalykas. SVEIKATA IR SAUGA**1 TEMA. Informuotumas apie pavojų ir teisės normos**

- 1.1 potėmė. Informuotumas apie pavojų
- 1.2 potėmė. Taisyklės ir procedūros
- 1.3 potėmė. Pavojingų medžiagų tvarkymas

3 dalykas. ŽMOGAUS VEIKSNIAI**1 TEMA. Įvadas į žmogaus veiksnius**

- 1.1 potėmė. Įžanga

2 TEMA. Praktinės žinios ir gebėjimai

- 2.1 potėmė. Oro eismo saugos elektronikos specialistų žinios, gebėjimai ir kompetencija

3 TEMA. Psichologiniai veiksniai

- 3.1 potėmė. Pažinimas

4 TEMA. Medicininiai veiksniai

- 4.1 potėmė. Nuovargis
- 4.2 potėmė. Fizinė sveikata
- 4.3 potėmė. Darbo aplinka

5 TEMA. Organizaciniai ir socialiniai veiksniai

- 5.1 potėmė. Pagrindiniai darbuotojų poreikiai
- 5.2 potėmė. Kolektyvo išteklių valdymas
- 5.3 potėmė. Kolektyvinis darbas ir funkcijos kolektyve

6 TEMA. Komunikacija

- 6.1 potėmė. Rašytinė ataskaita
- 6.2 potėmė. Žodinė ir nežodinė komunikacija

7 TEMA. Stresas

- 7.1 potėmė. Stresas
- 7.2 potėmė. Streso valdymas

8 TEMA. Žmogaus klaida

- 8.1 potėmė. Žmogaus klaida

4 priedėlis

Kryptingi kvalifikacinio mokymo kursai**1. KALBINIS RYŠYS****1 dalykas. BALSAS****1 TEMA. Abipusis oro ir žemės ryšys**

- 1.1 potemė. Perdavimas/gavimas
- 1.2 potemė. Radijo antenų sistema
- 1.3 potemė. Balso perjungimas
- 1.4 potemė. Skrydžių vadovo darbo vieta
- 1.5 potemė. Radijo sąsajos

2 TEMA. COMVCE. Antžeminis ryšys

- 2.1 potemė. Sąsajos
- 2.2 potemė. Protokoliai
- 2.3 potemė. Perjungimas
- 2.4 potemė. Komunikacijos grandinė
- 2.5 potemė. Skrydžių vadovo darbo vieta

2 dalykas. PERDAVIMO TRAKTAS**1 TEMA. Linijos**

- 1.1 potemė. Linijų teorija
- 1.2 potemė. Skaitmeninis perdavimas
- 1.3 potemė. Linijų tipai

2 TEMA. Specifinės ryšio linijos

- 2.1 potemė. Mikrobanginė linija
- 2.2 potemė. Palydovas

3 dalykas. DUOMENŲ SAVIRAŠIAI**1 TEMA. Teisės aktais reikalaujami duomenų savirašiai**

- 1.1 potemė. Taisyklės
- 1.2 potemė. Principai

4 dalykas. FUNKCINĖ SAUGA**1 TEMA. Į saugą orientuotas požiūris**

- 1.1 potemė. Į saugą orientuotas požiūris

2 TEMA. Funkcinė sauga

- 2.1 potemė. Funkcinė sauga

2. RYŠIŲ DUOMENYS**1 dalykas. DUOMENYS****1 TEMA. Įvadas į tinklus**

- 1.1 potemė. Tipai
- 1.2 potemė. Tinklai
- 1.3 potemė. Išorės tinklo paslaugos

1.4 potėmė. Matuokliai

1.5 potėmė. Gedimų paieška

2 TEMA. Protokoliai

2.1 potėmė. Teorijos pagrindai

2.2 potėmė. Bendrieji protokolai

2.3 potėmė. Specifiniai protokolai

3 TEMA. Nacionaliniai tinklai

3.1 potėmė. Nacionaliniai tinklai

4 TEMA. Europiniai tinklai

4.1 potėmė. Tinklų technologijos

5 TEMA. Pasauliniai tinklai

5.1 potėmė. Tinklai ir standartai

5.2 potėmė. Apibūdinimas

5.3 potėmė. Pasaulinė struktūra

5.4 potėmė. Ryšio žemė-oras antriniai tinklai

5.5 potėmė. Antžeminio ryšio antriniai tinklai

5.6 potėmė. Tinklai orlaivyje

5.7 potėmė. Taikomosios ryšio žemė-oras sistemos

2 dalykas. PERDAVIMO TRAKTAS

1 TEMA. Linijos

1.1 potėmė. Linijų teorija

1.2 potėmė. Skaitmeninis perdavimas

1.3 potėmė. Linijų tipai

2 TEMA. Specifinės ryšio linijos

2.1 potėmė. Mikrobanginė linija

2.2 potėmė. Palydovas

3 dalykas. DUOMENŲ SAVIRAŠIAI

1 TEMA. Teisės aktais reikalaujami duomenų savirašiai

1.1 potėmė. Taisyklės

1.2 potėmė. Principai

4 dalykas. FUNKCINĖ SAUGA

1 TEMA. Į saugą orientuotas požiūris

1.1 potėmė. Į saugą orientuotas požiūris

2 TEMA. Funkcinė sauga

2.1 potėmė. Funkcinė sauga

3. NAVIGACIJA. NEKRYPTINIS ŠVYTURYS (NDB)

1 dalykas. NUSTATYTŲ CHARAKTERISTIKŲ NAVIGACIJA

1 TEMA. Navigacijos sąvokos

1.1 potėmė. Veiklos reikalavimai

- 1.2 potėmė. Nustatytų charakteristikų navigacija
- 1.3 potėmė. Rajono navigacijos (RNAV) samprata
- 1.4 potėmė. NOTAM

2 dalykas. ANTŽEMINĖS SISTEMOS. NEKRYPTINIS ŠVYTURYS

1 TEMA. Nekryptinis švyturys/Tūpimo radijo švyturys

- 1.1 potėmė. Sistemos naudojimas
- 1.2 potėmė. Antžeminės stoties struktūra
- 1.3 potėmė. Siųstuvo posistemis
- 1.4 potėmė. Antenos posistemis
- 1.5 potėmė. Stebėjimo ir valdymo posistemiai
- 1.6 potėmė. Orlaivio įranga
- 1.7 potėmė. Sistemos patikra ir techninė priežiūra

3 dalykas. PASAULINĖ PALLYDOVINĖS NAVIGACIJOS SISTEMA (GNSS)

1 TEMA. GNSS

- 1.1 potėmė. Bendra apžvalga

4 dalykas. ORLAIVIO ĮRANGA

1 TEMA. Orlaivio sistemos

- 1.1 potėmė. Orlaivio sistemos

2 TEMA. Autonominė navigacija

- 2.1 potėmė. Inercinė navigacija

3 TEMA. Vertikalioji navigacija

- 3.1 potėmė. Vertikalioji navigacija

5 dalykas. FUNKCINĖ SAUGA

1 TEMA. Į saugą orientuotas požiūris

- 1.1 potėmė. Į saugą orientuotas požiūris

2 TEMA. Funkcinė sauga

- 2.1 potėmė. Funkcinė sauga

4. NAVIGACIJA. PELENGAVIMAS (DF)

1 dalykas. NUSTATYTŲ CHARAKTERISTIKŲ NAVIGACIJA

1 TEMA. Navigacijos sąvokos

- 1.1 potėmė. Veiklos reikalavimai
- 1.2 potėmė. Nustatytų charakteristikų navigacija
- 1.3 potėmė. Rajono navigacijos (RNAV) samprata
- 1.4 potėmė. NOTAM

2 dalykas. ANTŽEMINĖS SISTEMOS. PELENGAVIMAS

1 TEMA. PELENGAVIMAS

- 1.1 potėmė. Sistemos naudojimas
- 1.2 potėmė. VDF/DDF įrangos struktūra

- 1.3 potėmė. Imtuvo posistemis
- 1.4 potėmė. Antenos posistemis
- 1.5 potėmė. Stebėjimo ir valdymo posistemiai
- 1.6 potėmė. Sistemos patikra ir techninė priežiūra

3 dalykas. PASAULINĖ PALYDOVINĖS NAVIGACIJOS SISTEMA (GNSS)

1 TEMA. GNSS

- 1.1 potėmė. Bendra apžvalga

4 dalykas. ORLAIVIO ĮRANGA

1 TEMA. Orlaivio sistemos

- 1.1 potėmė. Orlaivio sistemos

2 TEMA. Autonominė navigacija

- 2.1 potėmė. Inercinė navigacija

3 TEMA. Vertikalioji navigacija

- 3.1 potėmė. Vertikalioji navigacija

5 dalykas. FUNKCINĖ SAUGA

1 TEMA. Į saugą orientuotas požiūris

- 1.1 potėmė. Į saugą orientuotas požiūris

2 TEMA. Funkcinė sauga

- 2.1 tema. Funkcinė sauga

5. NAVIGACIJA. VISAKRYPTIS VHF RADIJO ŠVYTURYS (VOR)

1 dalykas. NUSTATYTŲ CHARAKTERISTIKŲ NAVIGACIJA

1 TEMA. Navigacijos sąvokos

- 1.1 potėmė. Veiklos reikalavimai
- 1.2 potėmė. Nustatytų charakteristikų navigacija
- 1.3 potėmė. Rajono navigacijos (RNAV) samprata
- 1.4 potėmė. NOTAM

2 dalykas. ANTŽEMINĖS SISTEMOS. VOR

1 TEMA. VOR

- 1.1 potėmė. Sistemos naudojimas
- 1.2 potėmė. Paprastojo visakrypčio VHF radijo švyturio (CVOR) ir (arba) Doplerio visakrypčio VHR radijo švyturio (DVOR) pagrindai
- 1.3 potėmė. Antžeminės stoties struktūra
- 1.4 potėmė. Siųstuvo posistemis
- 1.5 potėmė. Antenos posistemis
- 1.6 potėmė. Stebėjimo ir valdymo posistemis
- 1.7 potėmė. Orlaivio įranga
- 1.8 potėmė. Sistemos patikra ir techninė priežiūra

3 dalykas. PASAULINĖ PALYDOVINĖS NAVIGACIJOS SISTEMA (GNSS)

1 TEMA. GNSS

1.1 potėmė. Bendra apžvalga

4 dalykas. ORLAIVIO ĮRANGA

1 TEMA. Orlaivio sistemos

1.1 potėmė. Orlaivio sistemos

2 TEMA. Autonominė navigacija

2.1 potėmė. Inercinė navigacija

3 TEMA. Vertikaloji navigacija

3.1 potėmė. Vertikaloji navigacija

5 dalykas. FUNKCINĖ SAUGA

1 TEMA. Į saugą orientuotas požiūris

1.1 potėmė. Į saugą orientuotas požiūris

2 TEMA. Funkcinė sauga

2.1 potėmė. Funkcinė sauga

6. NAVIGACIJA. TOLIMAČIO ĮRANGA (DME)**1 dalykas. NUSTATYTŲ CHARAKTERISTIKŲ NAVIGACIJA**

1 TEMA. Navigacijos sąvokos

1.1 potėmė. Veiklos reikalavimai

1.2 potėmė. Nustatytų charakteristikų navigacija

1.3 potėmė. Rajono navigacijos (RNAV) samprata

1.4 potėmė. NOTAM

2 dalykas. ANTŽEMINĖS SISTEMOS. DME

1 TEMA. DME

1.1 potėmė. Sistemos naudojimas

1.2 potėmė. DME pagrindai

1.3 potėmė. Antžeminės stoties struktūra

1.4 potėmė. Imtuvo posistemis

1.5 potėmė. Signalų apdorojimas

1.6 potėmė. Siųstuvo posistemis

1.7 potėmė. Antenos posistemis

1.8 potėmė. Stebėjimo ir valdymo posistemis

1.9 potėmė. Orlaivio įranga

1.10 potėmė. Sistemos patikra ir techninė priežiūra

3 dalykas. PASAULINĖ PALYDOVINĖS NAVIGACIJOS SISTEMA (GNSS)

1 TEMA. GNSS

1.1 potėmė. Bendra apžvalga

4 dalykas. ORLAIVIO ĮRANGA

1 TEMA. Orlaivio sistemos

1.1 potėmė. Orlaivio sistemos

2 TEMA. Autonominė navigacija

2.1 potėmė. Inercinė navigacija

3 TEMA. Vertikaloji navigacija

3.1 potėmė. Vertikaloji navigacija

5 dalykas. FUNKCINĖ SAUGA

1 TEMA. Į saugą orientuotas požiūris

1.1 potėmė. Į saugą orientuotas požiūris

2 TEMA. Funkcinė sauga

2.1 potėmė. Funkcinė sauga

7. NAVIGACIJA. TŪPIMO PAGAL PRIETAISUS SISTEMA (ILS)**1 dalykas. NUSTATYTŲ CHARAKTERISTIKŲ NAVIGACIJA**

1 TEMA. Navigacijos sąvokos

1.1 potėmė. Veiklos reikalavimai

1.2 potėmė. Nustatytų charakteristikų navigacija

1.3 potėmė. Rajono navigacijos (RNAV) samprata

1.4 potėmė. NOTAM

2 dalykas. ANTŽEMINĖS SISTEMOS. ILS

1 TEMA. ILS

1.1 potėmė. Sistemos naudojimas

1.2 potėmė. ILS pagrindai

1.3 potėmė. Dvigubo dažnio (2F) sistemos

1.4 potėmė. Antžeminės stoties struktūra

1.5 potėmė. Siųstuvo posistemis

1.6 potėmė. Antenos posistemis

1.7 potėmė. Stebėjimo ir valdymo posistemis

1.8 potėmė. Orlaivio įranga

1.9 potėmė. Sistemos patikra ir techninė priežiūra

3 dalykas. PASAULINĖ PALLYDOVINĖS NAVIGACIJOS SISTEMA (GNSS)

1 TEMA. GNSS

1.1 potėmė. Bendra apžvalga

4 dalykas. ORLAIVIO ĮRANGA

1 TEMA. Orlaivio sistemos

1.1 potėmė. Orlaivio sistemos

2 TEMA. Autonominė navigacija

2.1 potėmė. Inercinė navigacija

3 TEMA. Vertikalioji navigacija

3.1 potėmė. Vertikalioji navigacija

5 dalykas. FUNKCINĖ SAUGA

1 TEMA. Į saugą orientuotas požiūris

1.1 potėmė. Į saugą orientuotas požiūris

2 TEMA. Funkcinė sauga

2.1 potėmė. Funkcinė sauga

8. NAVIGACIJA. MIKROBANGINĖ TŪPIMO SISTEMA (MLS)**1 dalykas. NUSTATYTŲ CHARAKTERISTIKŲ NAVIGACIJA**

1 TEMA. Navigacijos sąvokos

1.1 potėmė. Veiklos reikalavimai

1.2 potėmė. Nustatytų charakteristikų navigacija

1.3 potėmė. Rajono navigacijos (RNAV) samprata

1.4 potėmė. NOTAM

2 dalykas. ANTŽEMINĖS SISTEMOS. MLS

1 TEMA. MLS

1.1 potėmė. Sistemos naudojimas

1.2 potėmė. MLS pagrindai

1.3 potėmė. Antžeminės stoties struktūra

1.4 potėmė. Siųstuvo posistemis

1.5 potėmė. Antenos posistemis

1.6 potėmė. Stebėjimo ir valdymo posistemis

1.7 potėmė. Orlaivio įranga

1.8 potėmė. Sistemos patikra ir techninė priežiūra

3 dalykas. PASAULINĖ PALYDOVINĖ NAVIGACIJOS SISTEMA (GNSS)

1 TEMA. GNSS

1.1 potėmė. Bendra apžvalga

4 dalykas. ORLAIVIO ĮRANGA

1 TEMA. Orlaivio sistemos

1.1 potėmė. Orlaivio sistemos

2 TEMA. Autonominė navigacija

2.1 potėmė. Inercinė navigacija

3 TEMA. Vertikalioji navigacija

3.1 potėmė. Vertikalioji navigacija

5 dalykas. FUNKCINĖ SAUGA

1 TEMA. Į saugą orientuotas požiūris

1.1 potemė. Į saugą orientuotas požiūris

2 TEMA. Funkcinė sauga

2.1 potemė. Funkcinė sauga

9. APŽVALGA. PIRMINIS RADARAS**1 dalykas. PIRMINIS RADARAS**

1 TEMA. Skrydžių valdymo apžvalga

1.1 potemė. Pirminio radaro naudojimas oro eismo paslaugoms teikti

1.2 potemė. Antena (pirminis radaras)

1.3 potemė. Siųstuvai

1.4 potemė. Pagrindinių žymių charakteristikos

1.5 potemė. Imtuvai

1.6 potemė. Signalų apdorojimas ir radiolokacinių duomenų skaitmeninis kodavimas

1.7 potemė. Radiolokacinių duomenų sumavimas

1.8 potemė. Pirminio radaro charakteristikos

2 TEMA. SURPSR. Antžeminio eismo radaras

2.1 potemė. Antžeminio eismo radaro naudojimas oro eismo paslaugoms teikti

2.2 potemė. Radaro jutiklis

3 TEMA. SURPSR. Bandymas ir matavimas

3.1 potemė. Bandymas ir matavimas

2 dalykas. ŽMOGAUS IR MAŠINOS SĄSAJA (HMI)

1 TEMA. SURPSR. HMI

1.1 potemė. Skrydžių valdymo darbuotojų ir mašinų sąsaja

1.2 potemė. Oro eismo saugos elektronikos specialistų ir mašinų sąsaja

1.3 potemė. Pilotų ir mašinų sąsaja

1.4 potemė. Monitoriai

3 dalykas. APŽVALGOS DUOMENŲ PERDAVIMAS

1 TEMA. APŽVALGOS DUOMENŲ PERDAVIMAS

1.1 potemė. Technologijos ir protokolai

1.2 potemė. Tikrinimo metodai

4 dalykas. FUNKCINĖ SAUGA

1 TEMA. SURPSR. Į saugą orientuotas požiūris

1.1 potemė. Į saugą orientuotas požiūris

2 TEMA. SURPSR. Funkcinė sauga

2.1 potemė. Funkcinė sauga

5 dalykas. DUOMENŲ APDOROJIMO SISTEMOS

1 TEMA. Sistemų komponentai

1.1 potėmė. Apžvalgos duomenų apdorojimo sistemos

10. APŽVALGA. ANTRINIS APŽVALGOS RADARAS**1 dalykas. ANTRINIS APŽVALGOS RADARAS (SSR)**

1 TEMA. Antrinis apžvalgos radaras ir monoimpulsinis antrinis apžvalgos radaras

1.1 potėmė. Antrinio apžvalgos radaro naudojimas oro eismo paslaugoms teikti

1.2 potėmė. Antena (antrinis apžvalgos radaras)

1.3 potėmė. Užklauskis

1.4 potėmė. Atsakiklis

1.5 potėmė. Imtuvai

1.6 potėmė. Signalų apdorojimas ir radiolokacinių duomenų skaitmeninis kodavimas

1.7 potėmė. Radiolokacinių duomenų sumavimas

1.8 potėmė. Bandymas ir matavimas

2 TEMA. S režimas

2.1 potėmė. Įvadas į S režimą

2.2 potėmė. S režimo sistema

3 TEMA. Daugiapozicinės apžvalgos sistema

3.1 potėmė. Daugiapozicinės apžvalgos sistemos naudojimas

3.2 potėmė. Daugiapozicinės apžvalgos sistemos principai

4 TEMA. SURSSR. Aplinka

4.1 potėmė. Antrinio apžvalgos radaro aplinka

2 dalykas. ŽMOGAUS IR MAŠINOS SĄSAJA (HMI)

1 TEMA. ŽMOGAUS IR MAŠINOS SĄSAJA

1.1 potėmė. Skrydžių valdymo darbuotojų ir mašinų sąsaja

1.2 potėmė. Oro eismo saugos elektronikos specialistų ir mašinų sąsaja

1.3 potėmė. Pilotų ir mašinų sąsaja

1.4 potėmė. Monitoriai

3 dalykas. APŽVALGOS DUOMENŲ PERDAVIMAS

1 TEMA. APŽVALGOS DUOMENŲ PERDAVIMAS

1.1 potėmė. Technologijos ir protokolai

1.2 potėmė. Tikrinimo metodai

4 dalykas. FUNKCINĖ SAUGA

1 TEMA. Į saugą orientuotas požiūris

1.1 potėmė. Į saugą orientuotas požiūris

2 TEMA. Funkcinė sauga

2.1 potėmė. Funkcinė sauga

5 dalykas. DUOMENŲ APDOROJIMO SISTEMOS

1 TEMA. Sistemos komponentai

1.1 potėmė. Apžvalgos duomenų apdorojimo sistemos

11. APŽVALGA. AUTOMATINĖ PRIKLAUSOMOJI APŽVALGA**1 dalykas. AUTOMATINĖ PRIKLAUSOMOJI APŽVALGA (ADS)**

1 TEMA. Bendra ADS apžvalga

1.1 potėmė. ADS apibrėžtis

2 tema. SURADS. Transliavimo automatinė priklausomoji apžvalga (ADS-B)

2.1 potėmė. Įvadas į ADS-B

2.2 potėmė. ADS-B metodai

2.3 potėmė. Labai aukšto dažnio skaitmeninio ryšio (VDL) 4 režimas (STDMA)

2.4 potėmė. S režimo išplėstinių pranešimų siuntimas ne pagal užklausas

2.5 potėmė. Universalios prieigos siųstuvas-imtuvas (UAT)

2.6 potėmė. ASTERIX

3 TEMA. Sutartinė automatinė priklausomoji apžvalga (ADS-C)

3.1 potėmė. Įvadas į ADS-C

3.2 potėmė. ADS-C metodai

2 dalykas. ŽMOGAUS IR MAŠINOS SĄSAJA (HMI)

1 TEMA. ŽMOGAUS IR MAŠINOS SĄSAJA

1.1 potėmė. Skrydžių valdymo darbuotojų ir mašinų sąsaja

1.2 potėmė. Oro eismo saugos elektronikos specialistų ir mašinų sąsaja

1.3 potėmė. Pilotų ir mašinų sąsaja

1.4 potėmė. Monitoriai

3 dalykas. APŽVALGOS DUOMENŲ PERDAVIMAS

1 TEMA. APŽVALGOS DUOMENŲ PERDAVIMAS

1.1 potėmė. Technologijos ir protokolai

1.2 potėmė. Tikrinimo metodai

4 dalykas. FUNKCINĖ SAUGA

1 TEMA. Į saugą orientuotas požiūris

1.1 potėmė. Į saugą orientuotas požiūris

2 TEMA. SURADS. Funkcinė sauga

2.1 potėmė. Funkcinė sauga

5 dalykas. DUOMENŲ APDOROJIMO SISTEMOS

1 TEMA. Sistemos komponentai

1.1 potėmė. Apžvalgos duomenų apdorojimo sistemos

12. DUOMENYS. DUOMENŲ APDOROJIMAS**1 dalykas. FUNKCINĖ SAUGA****1 TEMA. Funkcinė sauga**

- 1.1 potėmė. Funkcinė sauga
- 1.2 potėmė. Programinės įrangos vientisumas ir saugumas

2 TEMA. Į saugą orientuotas požiūris

- 2.1 potėmė. Į saugą orientuotas požiūris

2 dalykas. DUOMENŲ APDOROJIMO SISTEMOS**1 TEMA. Naudotojo reikalavimai**

- 1.1 potėmė. Skrydžių vadovo reikalavimai
- 1.2 potėmė. Trajektorijos, jų prognozės ir apskaičiavimas
- 1.3 potėmė. Antžeminės saugos sistemos
- 1.4 potėmė. Sprendimų rengimas

2 TEMA. Sistemos komponentų duomenys

- 2.1 potėmė. Duomenų apdorojimo sistemos
- 2.2 potėmė. Skrydžio duomenų apdorojimo sistemos
- 2.3 potėmė. Apžvalgos duomenų apdorojimo sistemos

3 dalykas. DUOMENŲ PROCESAS**1 TEMA. Programinės įrangos procesas**

- 1.1 potėmė. Tarpinė programinė įranga
- 1.2 potėmė. Operacinės sistemos
- 1.3 potėmė. Konfigūracijos valdymas
- 1.4 potėmė. Programinės įrangos kūrimo procesas

2 TEMA. Aparatinės įrangos platforma

- 2.1 potėmė. Įrangos atnaujinimas
- 2.2 potėmė. Serijinis gaminys (COTS)
- 2.3 potėmė. Abipusė priklausomybė
- 2.4 potėmė. Priežiūrumas

3 TEMA. Bandymas

- 3.1 potėmė. Bandymas

4 dalykas. DUOMENYS**1 TEMA. Esminės duomenų savybės**

- 1.1 potėmė. Duomenų svarba
- 1.2 potėmė. Duomenų konfigūracijos valdymas
- 1.3 potėmė. Duomenų standartai

2 TEMA. Išami oro eismo valdymo (ATM) duomenų struktūra

- 2.1 potėmė. Sistemos zona
- 2.2 potėmė. Būdingieji taškai
- 2.3 potėmė. Orlaivio naudojimo galimybės

- 2.4 potėmė. Ekranų tvarkytuvė
- 2.5 potėmė. Automatinio koordinavimo pranešimai
- 2.6 potėmė. Konfigūracijos valdymo duomenys
- 2.7 potėmė. Fizinės konfigūracijos duomenys
- 2.8 potėmė. Atitinkami meteorologiniai duomenys
- 2.9 potėmė. Įspėjimai ir pranešimai apie klaidą oro eismo saugos elektronikos specialistams
- 2.10 potėmė. Įspėjimai ir pranešimai apie klaidą skrydžių valdymo darbuotojams

5 dalykas. RYŠIŲ DUOMENYS

1 TEMA. Įvadas į tinklus

- 1.1 potėmė. Tipai
 - 1.2 potėmė. Tinklai
 - 1.3 potėmė. Išorės tinklo paslaugos
 - 1.4 potėmė. Matuokliai
 - 1.5 potėmė. Gedimų paieška
-

2 TEMA. Protokoliai

- 2.1 potėmė. Teorijos pagrindai
 - 2.2 potėmė. Bendrieji protokolai
 - 2.3 potėmė. Specifiniai protokolai
-

3 TEMA. DATDP. Nacionaliniai tinklai

- 3.1 potėmė. Nacionaliniai tinklai
-

6 dalykas. PIRMINĖ APŽVALGA

1 TEMA. Skrydžių valdymo apžvalga

- 1.1 potėmė. Pirminio radarų naudojimas oro eismo paslaugoms teikti
-

7 dalykas. ANTRINĖ APŽVALGA

1 TEMA. Antrinis apžvalgos radaras ir monoimpulsinis antrinis apžvalgos radaras

- 1.1 potėmė. Antrinio apžvalgos radarų naudojimas oro eismo paslaugoms teikti
-

2 TEMA. S režimas

- 2.1 potėmė. Įvadas į S režimą
-

3 TEMA. Daugiapozicinės apžvalgos sistema

- 3.1 potėmė. Daugiapozicinės apžvalgos sistemos principai
-

8 dalykas. APŽVALGA. ŽMOGAUS IR MAŠINOS SĄSAJA

1 TEMA. Žmogaus ir mašinos sąsaja

- 1.1 potėmė. Skrydžių valdymo darbuotojų ir mašinų sąsaja
-

9 dalykas. APŽVALGOS DUOMENŲ PERDAVIMAS

1 TEMA. Apžvalgos duomenų perdavimas

- 1.1 potėmė. Technologijos ir protokolai

13. SISTEMOS STEBĖJIMAS IR VALDYMAS. RYŠIAI**1 dalykas. ORO NAVIGACIJOS PASLAUGŲ STRUKTŪRA****1 TEMA. Oro navigacijos paslaugų teikėjų veikla ir jos organizavimas**

1.1 potėmė. SMCCOM. Oro navigacijos paslaugų teikėjų veikla ir jos organizavimas

2 TEMA. Oro navigacijos paslaugų teikėjų techninės priežiūros programa

2.1 potėmė. Politika

3 TEMA. Oro eismo valdymo (ATM) aplinka

3.1 potėmė. ATM aplinka

4 TEMA. Oro navigacijos paslaugų teikėjų administravimo praktika

4.1 potėmė. Administravimas

2 dalykas. ORO NAVIGACIJOS PASLAUGŲ SISTEMA/ĮRANGA**1 TEMA. Poveikis veiklai**

1.1 potėmė. Naudojant sistemą/įrangą teikiamų paslaugų kokybės pablogėjimas arba paslaugų praradimas

2 TEMA. SMCCOM. Naudotojo darbo vieta. Funkcijos ir veikla

2.1 potėmė. Naudotojo darbo vieta

2.2 potėmė. Sistemos stebėtojo ir valdytojo (SMC) darbo vieta

3 dalykas. PRIEMONĖS, PROCESAI IR PROCEDŪROS**1 TEMA. Reikalavimai**

1.1 potėmė. Saugos valdymo sistema (SMS)

1.2 potėmė. Kokybės valdymo sistema (QMS)

1.3 potėmė. Saugos valdymo sistemos taikymas darbo aplinkoje

2 TEMA. Techninės priežiūros sutartys su išorės agentūromis

2.1 potėmė. Sutarčių sudarymo principai

3 TEMA. Bendrieji sistemos stebėjimo ir valdymo (SMC) procesai

3.1 potėmė. Funkcijos ir atsakomybė

4 TEMA. Techninės priežiūros valdymo sistemos

4.1 potėmė. Ataskaitų teikimas

4 dalykas. TECHNOLOGIJOS**1 TEMA. Technologijos ir principai**

1.1 potėmė. Bendra apžvalga

1.2 potėmė. Ryšiai

1.3 potėmė. Įranga

5 dalykas. KALBINIS RYŠYS**1 TEMA. Abipusis oro ir žemės ryšys**

1.1 potėmė. Skrydžių vadovo darbo vieta

2 TEMA. Antžeminis ryšys

- 2.1 potėmė. Sąsajos
- 2.2 potėmė. Perjungimas
- 2.3 potėmė. Skrydžių vadovo darbo vieta

6 dalykas. RYŠIŲ DUOMENYS

1 TEMA. Europiniai tinklai

- 1.1 potėmė. Tinklų technologijos
-

2 TEMA. Pasauliniai tinklai

- 2.1 potėmė. Tinklai ir standartai
- 2.2 potėmė. Apibūdinimas
- 2.3 potėmė. Pasaulinė struktūra
- 2.4 potėmė. Ryšio žemė–oras antriniai tinklai
- 2.5 potėmė. Antžeminio ryšio antriniai tinklai
- 2.6 potėmė. Taikomosios ryšio žemė–oras sistemos

7 dalykas. RYŠIO DUOMENŲ SAVIRAŠIAI

1 TEMA. Teisės aktais reikalaujami duomenų savirašiai

- 1.1 potėmė. Taisyklės
- 1.2 potėmė. Principai

8 dalykas. NAVIGACIJA. NUSTATYTŲ CHARAKTERISTIKŲ NAVIGACIJA

1 TEMA. Navigacijos sąvokos

- 1.1 potėmė. NOTAM

14. SISTEMOS STEBĖJIMAS IR VALDYMAS. NAVIGACIJA**1 dalykas. ORO NAVIGACIJOS PASLAUGŲ STRUKTŪRA**

1 TEMA. Oro navigacijos paslaugų teikėjų veikla ir jos organizavimas

- 1.1 potėmė. Oro navigacijos paslaugų teikėjų veikla ir jos organizavimas
-

2 TEMA. Oro navigacijos paslaugų teikėjų techninės priežiūros programa

- 2.1 potėmė. Politika
-

3 TEMA. Oro eismo valdymo (ATM) aplinka

- 3.1 potėmė. ATM aplinka
-

4 TEMA. Oro navigacijos paslaugų teikėjų administravimo praktika

- 4.1 potėmė. Administravimas

2 dalykas. ORO NAVIGACIJOS PASLAUGŲ SISTEMA/ĮRANGA

1 TEMA. Poveikis veiklai

- 1.1 potėmė. SMCNAV. Naudojant sistemą/įrangą teikiamų paslaugų kokybės pablogėjimas arba paslaugų praradimas
-

2 TEMA. Naudotojo funkcijos ir veikla

- 2.1 potėmė. Naudotojo darbo vieta
- 2.2 potėmė. Sistemos stebėtojo ir valdytojo (SMC) darbo vieta

3 dalykas. PRIEMONĖS, PROCESAI IR PROCEDŪROS

1 TEMA. SMCNAV. Reikalavimai

- 1.1 potėmė. Saugos valdymo sistema (SMS)
 - 1.2 potėmė. Kokybės valdymo sistema (QMS)
 - 1.3 potėmė. Saugos valdymo sistemos taikymas darbo aplinkoje
-

2 TEMA. Techninės priežiūros sutartys su išorės agentūromis

- 2.1 potėmė. Sutarčių sudarymo principai
-

3 TEMA. Bendrieji sistemos stebėjimo ir valdymo (SMC) procesai

- 3.1 potėmė. Funkcijos ir atsakomybė
-

4 TEMA. SMCNAV. Techninės priežiūros valdymo sistemos

- 4.1 potėmė. Ataskaitų teikimas
-

4 dalykas. TECHNOLOGIJOS

1 TEMA. SMCNAV. Technologijos ir principai

- 1.1 potėmė. Bendra apžvalga
 - 1.2 potėmė. Ryšiai
 - 1.3 potėmė. Įranga
-

5 dalykas. RYŠIŲ DUOMENYS

1 TEMA. SMCNAV. Pasauliniai tinklai

- 1.1 potėmė. Tinklų technologijos
-

2 TEMA. Pasauliniai tinklai

- 2.1 potėmė. Tinklai ir standartai
 - 2.2 potėmė. Apibūdinimas
 - 2.3 potėmė. Pasaulinė struktūra
 - 2.4 potėmė. Ryšio žemė–oras antriniai tinklai
 - 2.5 potėmė. Antžeminio ryšio antriniai tinklai
 - 2.6 potėmė. Taikomosios ryšio žemė–oras sistemos
-

6 dalykas. RYŠIO DUOMENŲ SAVIRAŠIAI

1 TEMA. Teisės aktais reikalaujami duomenų savirašiai

- 1.1 potėmė. Taisyklės
 - 1.2 potėmė. Principai
-

7 dalykas. NAVIGACIJA. NUSTATYTŲ CHARAKTERISTIKŲ NAVIGACIJA

1 TEMA. Navigacijos sąvokos

- 1.1 potėmė. NOTAM
-

8 dalykas. NAVIGACIJA. ANTŽEMINĖS SISTEMOS. NEKRYPTINIS ŠVYTURYS (NDB)

1 TEMA. Nekryptinis švyturys/tūpimo radijo švyturys

- 1.1 potėmė. Sistemos naudojimas

9 dalykas. NAVIGACIJA. ANTŽEMINĖS SISTEMOS. KRYPTIES INDIKATORIUS (DFI)

1 TEMA. SMCNAV. Pelengavimas

1.1 potėmė. Sistemos naudojimas

10 dalykas. NAVIGACIJA. ANTŽEMINĖS SISTEMOS. VISAKRYPTIS RADIJO ŠVYTURYS (VOR)

1 TEMA. VOR

1.1 potėmė. Sistemos naudojimas

11 dalykas. NAVIGACIJA. ANTŽEMINĖS SISTEMOS. TOLIMAČIO ĮRANGA (DME)

1 TEMA. DME

1.1 potėmė. Sistemos naudojimas

12 dalykas. NAVIGACIJA. ANTŽEMINĖS SISTEMOS. TŪPIMO PAGAL PRIETAISUS SISTEMA (ILS)

1 TEMA. ILS

1.1 potėmė. Sistemos naudojimas

15. SISTEMOS STEBĖJIMAS IR VALDYMAS. APŽVALGA**1 dalykas. ORO NAVIGACIJOS PASLAUGŲ STRUKTŪRA**

1 TEMA. Oro navigacijos paslaugų teikėjų veikla ir jos organizavimas

1.1 potėmė. Oro navigacijos paslaugų teikėjų veikla ir jos organizavimas

2 TEMA. Oro navigacijos paslaugų teikėjų techninės priežiūros programa

2.1 potėmė. Politika

3 TEMA. Oro eismo valdymo (ATM) aplinka

3.1 potėmė. ATM aplinka

4 TEMA. Oro navigacijos paslaugų teikėjų administravimo praktika

4.1 potėmė. Administravimas

2 dalykas. ORO NAVIGACIJOS PASLAUGŲ SISTEMA/ĮRANGA

1 TEMA. Poveikis veiklai

1.1 potėmė. SMCSUR. Naudojant sistemą/įrangą teikiamų paslaugų kokybės pablogėjimas arba paslaugų praradimas

2 TEMA. Naudotojo funkcijos ir veikla

2.1 potėmė. Naudotojo darbo vieta

2.2 potėmė. Sistemos stebėtojo ir valdytojo (SMC) darbo vieta

3 dalykas. PRIEMONĖS, PROCESAI IR PROCEDŪROS

1 TEMA. Reikalavimai

1.1 potėmė. Saugos valdymo sistema (SMS)

1.2 potėmė. Kokybės valdymo sistema (QMS)

1.3 potėmė. Saugos valdymo sistemos taikymas darbo aplinkoje

2 TEMA. Techninės priežiūros sutartys su išorės agentūromis

2.1 potėmė. Sutarčių sudarymo principai

3 TEMA. Bendrieji sistemos stebėjimo ir valdymo (SMC) procesai

3.1 potėmė. Funkcijos ir atsakomybė

4 TEMA. Techninės priežiūros valdymo sistemos

4.1 potėmė. Ataskaitų teikimas

4 dalykas. TECHNOLOGIJOS

1 TEMA. Technologijos ir principai

1.1 potėmė. Bendra apžvalga

1.2 potėmė. Ryšiai

1.3 potėmė. Įranga

5 dalykas. RYŠIŲ DUOMENYS

1 TEMA. Europiniai tinklai

1.1 potėmė. Tinklų technologijos

2 TEMA. Pasauliniai tinklai

2.1 potėmė. Tinklai ir standartai

2.2 potėmė. Apibūdinimas

2.3 potėmė. Pasaulinė struktūra

2.4 potėmė. Ryšio žemė–oras antriniai tinklai

2.5 potėmė. Antžeminio ryšio antriniai tinklai

2.6 potėmė. Taikomosios ryšio žemė–oras sistemos

6 dalykas. RYŠIO DUOMENŲ SAVIRAŠIAI

1 TEMA. Teisės aktais reikalaujami duomenų savirašiai

1.1 potėmė. Taisyklės

1.2 potėmė. Principai

7 dalykas. NAVIGACIJA. NUSTATYTŲ CHARAKTERISTIKŲ NAVIGACIJA

1 TEMA. Navigacijos sąvokos

1.1 potėmė. NOTAM

8 dalykas. PIRMINĖ APŽVALGA

1 TEMA. Skrydžių valdymo apžvalga

1.1 potėmė. Pirminio radaro naudojimas oro eismo paslaugoms teikti

9 dalykas. ANTRINĖ APŽVALGA

1 TEMA. Antrinis apžvalgos radaras ir monoimpulsinis antrinis apžvalgos radaras

1.1 potėmė. Antrinio apžvalgos radaro naudojimas oro eismo paslaugoms teikti

2 TEMA. S režimas

2.1 potėmė. Įvadas į S režimą

3 TEMA. Daugiapozicinės apžvalgos sistema

3.1 potėmė. Daugiapozicinės apžvalgos sistemos principai

10 dalykas. APŽVALGA. ŽMOGAUS IR MAŠINOS SĄSAJA

1 TEMA. Žmogaus ir mašinos sąsaja

1.1 potėmė. Skrydžių valdymo darbuotojų ir mašinų sąsaja

11 dalykas. APŽVALGOS DUOMENŲ PERDAVIMAS

1 TEMA. Apžvalgos duomenų perdavimas

1.1 potėmė. Technologijos ir protokolai

16. SISTEMOS STEBĖJIMAS IR VALDYMAS. DUOMENYS**1 dalykas. ORO NAVIGACIJOS PASLAUGŲ STRUKTŪRA**

1 TEMA. Oro navigacijos paslaugų teikėjų veikla ir jos organizavimas

1.1 potėmė. Oro navigacijos paslaugų teikėjų veikla ir jos organizavimas

2 TEMA. Oro navigacijos paslaugų teikėjų techninės priežiūros programa

2.1 potėmė. Politika

3 TEMA. Oro eismo valdymo (ATM) aplinka

3.1 potėmė. ATM aplinka

4 TEMA. Oro navigacijos paslaugų teikėjų administravimo praktika

4.1 potėmė. Administravimas

2 dalykas. ORO NAVIGACIJOS PASLAUGŲ SISTEMA/ĮRANGA

1 TEMA. Poveikis veiklai

1.1 potėmė. Naudojant sistemą/įrangą teikiamų paslaugų kokybės pablogėjimas arba paslaugų praradimas

2 TEMA. Naudotojo funkcijos ir veikla

2.1 potėmė. Naudotojo darbo vieta

2.2 potėmė. Sistemos stebėtojo ir valdytojo (SMC) darbo vieta

3 dalykas. PRIEMONĖS, PROCESAI IR PROCEDŪROS

1 TEMA. SMCDAT. Reikalavimai

1.1 potėmė. Saugos valdymo sistema (SMS)

1.2 potėmė. Kokybės valdymo sistema (QMS)

1.3 potėmė. Saugos valdymo sistemos taikymas darbo aplinkoje

2 TEMA. Techninės priežiūros sutartys su išorės agentūromis

2.1 potėmė. Sutarčių sudarymo principai

3 TEMA. Bendrieji sistemos stebėjimo ir valdymo (SMC) procesai

3.1 potėmė. Funkcijos ir atsakomybė

4 TEMA. Techninės priežiūros valdymo sistemos

4.1 potėmė. Ataskaitų teikimas

4 dalykas. TECHNOLOGIJOS

1 TEMA. Technologijos ir principai

1.1 potėmė. Bendra apžvalga

1.2 potėmė. Ryšiai

1.3 potėmė. Įranga

5 dalykas. RYŠIŲ DUOMENYS

1 TEMA. Europiniai tinklai

1.1 potėmė. Tinklų technologijos

2 TEMA. Pasauliniai tinklai

2.1 potėmė. Tinklai ir standartai

2.2 potėmė. Apibūdinimas

2.3 potėmė. Pasaulinė struktūra

2.4 potėmė. Ryšio žemė–oras antriniai tinklai

2.5 potėmė. Antžeminio ryšio antriniai tinklai

2.6 potėmė. Taikomosios ryšio žemė–oras sistemos

6 dalykas. RYŠIO DUOMENŲ SAVIRAŠIAI

1 TEMA. Teisės aktais reikalaujami duomenų savirašiai

1.1 potėmė. Taisyklės

1.2 potėmė. Principai

7 dalykas. NAVIGACIJA. NUSTATYTŲ CHARAKTERISTIKŲ NAVIGACIJA

1 TEMA. SMCDAT. Navigacijos sąvokos

1.1 potėmė. NOTAM

8 dalykas. PIRMINĖ APŽVALGA

1 TEMA. Skrydžių valdymo apžvalga

1.1 potėmė. Pirminio radaro naudojimas oro eismo paslaugoms teikti

9 dalykas. ANTRINĖ APŽVALGA

1 TEMA. Antrinis apžvalgos radaras ir monoimpulsinis antrinis apžvalgos radaras

1.1 potėmė. Antrinio apžvalgos radaro naudojimas oro eismo paslaugoms teikti

2 TEMA. S režimas

2.1 potėmė. Įvadas į S režimą

3 TEMA. Daugiapozicinės apžvalgos sistema

3.1 potėmė. Daugiapozicinės apžvalgos sistemos principai

10 dalykas. APŽVALGA. ŽMOGAUS IR MAŠINOS SĄSAJA

1 TEMA. Žmogaus ir mašinos sąsaja

1.1 potemė. Skrydžių valdymo darbuotojų ir mašinų sąsaja

11 dalykas. APŽVALGOS DUOMENŲ PERDAVIMAS

1 TEMA. Apžvalgos duomenų perdavimas

1.1 potemė. Technologijos ir protokolai

12 dalykas. APŽVALGOS DUOMENŲ APDOROJIMO SISTEMOS

1 TEMA. Naudotojo reikalavimai

1.1 potemė. Skrydžių vadovo reikalavimai

1.2 potemė. Trajektorijos, jų prognozės ir apskaičiavimas

1.3 potemė. Antžeminės saugos sistemos

1.4 potemė. Sprendimų rengimas

13 dalykas. APŽVALGOS DUOMENŲ APDOROJIMAS

1 TEMA. Aparatinės įrangos platforma

1.1 potemė. Įrangos atnaujinimas

1.2 potemė. Serijinis gaminys (COTS)

1.3 potemė. Abipusė priklausomybė

14 dalykas. APŽVALGOS DUOMENYS

1 TEMA. Esminės duomenų savybės

1.1 potemė. Duomenų svarba

1.2 potemė. Duomenų konfigūracijos valdymas

1.2 potemė. Duomenų standartai
